

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv

IFRS-jaarrekening

2019

Jaarrekening over het boekjaar 2019 (over de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019) van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv opgesteld in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS).

De IFRS-jaarrekening en tabellen zijn steeds opgesteld in euro.
Als dat niet het geval is, wordt dit expliciet vermeld bij de betrokken tabellen.

Inhoud

Beheersverslag	5
Verslag van de commissaris	10
Geconsolideerde balans (vóór winstbestemming)	14
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	16
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	18
Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen	19
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	20
Toelichtingen	23
1. Algemene informatie	23
2. Grondslagen voor financiële verslaggeving	26
2.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving	26
2.2. Implementatie en impact van wijzigingen in grondslagen voor financiële rapportering	27
2.3. Grondslagen voor financiële verslaggeving - waarderingsregels	30
3. Eigen vermogen toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij	48
4. Minderheidsbelangen	51
5. Risicobeheer	52
5.1. Marktrisico	57
5.2. Liquiditeitsrisico	62
5.3. Kredietrisico	67
5.4. Onderschrijvingsrisico's	81
5.5. Niet-financiële risico's	86
6. Solvabiliteit en kapitaalbeheer	89
6.1. Kapitaalbeheer	89
6.2. Regelgeving	89
6.3. Solvabiliteit	91
7. Bezoldiging van de bestuurders	93
7.1. Samenstelling van de raden van bestuur	93
7.2. Bedrag van de vergoedingen van de leiding	95
8. Vergoeding van de commissaris.....	97
9. Transacties met verbonden partijen	97
10. Operationele segmenten en 'country by country rapportering'	101
10.1 Operationele segmenten.....	101
10.2 Country by Country rapportering.....	111
Toelichtingen met betrekking tot de geconsolideerde balans	112
11. Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's	112
12. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	113
13. Activa en verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	114
14. Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	115
15. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	116
16. Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.....	118
17. Derivaten gebruikt ter afdekking	120
18. Investerings in geassocieerde ondernemingen en joint-ventures	123

19. Materiële activa.....	124
20. Immateriële activa.....	125
21. Belastingvorderingen en verplichtingen.....	126
22. Activa en passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	127
23. Overige activa	127
24. Vaste activa en groepen activa en verplichtingen die deel uitmaken van groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop.....	128
25. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.....	128
25.1. Deposito's van centrale banken	129
25.2. Deposito's van kredietinstellingen	129
25.3. Deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen.....	130
25.4. Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen – kasbons.....	130
25.5. Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen – obligaties	131
25.6. Achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen.....	132
25.7. Overige financiële verplichtingen.....	132
26. Voorzieningen	133
27. Overige verplichtingen	136
28. Leaseovereenkomsten.....	136
29. Reële waarde van financiële instrumenten	138
29.1. Waarderingsmethoden en input.....	138
29.2. Niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten.....	139
29.3. Tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten	141
30. Derivaten	144
Toelichtingen bij de geconsolideerde winst- en verliesrekening	147
31. Netto rentebaten	147
32. Dividendinkomsten	148
33. Netto baten uit provisies en vergoedingen.....	148
34. Gerealiseerde winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen niet gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	149
35. Winsten en verliezen uit financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden.....	149
36. Winsten of verliezen uit financiële activa voor niet-handelsdoeleinden (verplicht) gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	150
37. Winsten of verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	150
38. Gerealiseerde winsten of verliezen uit niet-financiële activa	151
39. Netto baten uit verzekerings- en herverzekeringscontracten.....	151
40. Netto overige exploitatiebaten.....	151
41. Administratieve lasten.....	152
42. Bijzondere waardeverminderingen	153
43. Belastinglasten.....	155
Andere toelichtingen.....	156
44. Bezwaarde activa	156
45. Effectiseringbeleid	157
46. Buitenbalansverplichtingen.....	157
47. Voorwaardelijke verplichtingen	158
48. Gebeurtenissen na balansdatum	159
49. Bijkomende inlichtingen	160

Beheersverslag

Ontwikkelingen in 2019

In een context van blijvend lage rentetarieven, hoge investeringen in de digitale toekomst en hoge kosten voor de naleving van alle regelgeving kon Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv, afgekort BVg (hierna de Vennootschap) solide resultaten voorleggen.

Het geconsolideerde resultaat (inclusief minderheidsbelangen) van de Vennootschap bedroeg 174.072.996 euro over boekjaar 2019 ten opzichte van 174.426.070 euro voor het vorige boekjaar. Het resultaat van de Vennootschap wordt hierbij gedreven door de evoluties binnen de onderliggende Bank- en Verzekeringspool.

Evolutie bij de Bankpool

De Bankpool van de Vennootschap realiseerde een resultaat (inclusief minderheidsbelangen) van 117.498.756 euro voor het boekjaar 2019 ten opzichte van 129.974.751 euro voor het vorige boekjaar. Het resultaat is gedaald door de negatieve evolutie van de reële waarde van de indekkingsinstrumenten, maar het recurrent resultaat blijft gezond. De kredietrisicokost blijft laag en het fee-inkomen stijgt verder.

De aan klanten verstrekte nieuwe hypothecaire leningen bedroegen 5,9 miljard euro ten opzichte van 5,0 miljard euro in 2018. De portefeuille hypothecaire leningen bedroeg 30,6 miljard euro per 31 december 2019 tegenover 28,8 miljard euro in 2018.

De eigen beleggingsportefeuille bedroeg 7,1 miljard euro per 31 december 2019, een daling ten opzichte van 31 december 2018 omwille van de omzetting van een deel van deze portefeuille naar liquide middelen die worden aangehouden bij de Europese Centrale Bank (ECB).

De Bankpool van de Vennootschap streeft in het toekennen van leningen en in het beheer van haar beleggingsportefeuille een voorzichtig beleggingsbeleid na, wat ook blijkt uit de lage kredietrisico kost en de lage niveaus van aangelegde bijzondere waardeverminderingen.

Tevens werd de diversificatie in de leningen- en beleggingsportefeuilles verdergezet met het toekennen van leningen aan lokale overheden, publiek-private samenwerkingen en tegenpartijen actief in de ontwikkeling en/of uitbating van vastgoed.

Ondanks de lage vergoeding op spaardeposito's blijven de tegoeden op spaarrekeningen verder toenemen in 2019. Omwille van de beperkte rentevergoeding op spaarrekeningen, waardoor het renteververschil tussen spaar- en zichtrekeningen beperkt is geworden, was de aangroei op de zichtrekeningen ook groot over het voorbije jaar.

In juni 2019 werd een bijkomende effectisering-transactie van Nederlandse kredieten met een nominaal bedrag van de A notes van 825 miljoen euro uitgevoerd. Daarnaast werd er in het kader van een nieuw opgestart Euro Medium Term Note (EMTN) programma een obligatie van 500 miljoen euro uitgegeven.

De activa in beheer en bewaring van de pijler Beleggen namen verder toe door een verhoogd volume intredingen door de klanten en de positieve beursevolutie.

Evolutie bij de verzekeringspool

De Verzekeringspool van de Vennootschap realiseerde een resultaat van 58.554.481 euro voor het boekjaar 2019 ten opzichte van 46.350.326 euro voor het vorige boekjaar.

Een deel van de toename in het resultaat is het gevolg van de positieve marktwaarde-evolutie van een portefeuille aandelen die worden gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Zonder rekening te houden met deze evolutie, is het resterende resultaat van het boekjaar 2019 tevens hoger dan het vorige boekjaar, ten gevolge van de sterke technische resultaten bij leven en niet-leven gecombineerd met een gezond beleggingsbeleid dat resulteert in een lage kredietrisicokost.

In het kader van het beleggingsbeleid werden de voorbije jaren hypothecaire leningen op de balans van de Verzekeringspool genomen. In 2019 werd deze strategie verdergezet.

Ook binnen de Verzekeringspool werd de diversificatie met leningen aan lokale overheden, publiek-private samenwerkingen en tegenpartijen actief in de ontwikkeling en/of uitbating van vastgoed verdergezet.

Kerncijfers

In onderstaande tabel is een overzicht van de kerncijfers van de Vennootschap opgenomen.

	31/12/2018	31/12/2019
Rendement op eigen vermogen	6,7%	6,5%
Rendement op totale activa	0,40%	0,35%
Kosten-inkomsten ratio (zonder bankenheffing)	51,8%	52,2%
Kosten-inkomsten ratio (met bankenheffing)	63,7%	64,1%
Tier 1-kernkapitaalratio	23,0%	25,3%
Totale kapitaalratio	25,5%	27,7%
Hefboomratio	5,0%	5,1%
Liquidity coverage ratio	171%	173%
Net stable funding ratio	141%	136%

Bespreking van de balans

Het balanstotaal van de Vennootschap is met 4,1 miljard gestegen van 45,9 miljard euro per 31 december 2018 naar 50,0 miljard euro per 31 december 2019.

Per 31 december 2019 bedroeg de beleggingsportefeuille 10,0 miljard euro ten opzichte van 11,0 miljard euro per 31 december 2018.

Het betreft enerzijds een portefeuille die aan reële waarde is gewaardeerd met verwerking van de waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat voor 4,9 miljard euro. Daarnaast is er een portefeuille van 4,9 miljard euro die aan geamortiseerde kostprijs is gewaardeerd. Ten slotte is er een beperkte portefeuille schuldbewijzen en eigenvermogensinstrumenten die (verplicht) is gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

	31/12/2018	31/12/2019
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	112.398.366	135.684.092
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	5.293.082.549	4.899.569.531
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	5.620.881.539	4.942.619.828
Totaal effectenportefeuille	11.026.362.454	9.977.873.450

Een deel van de daling van deze portefeuille is het resultaat van een transfer naar liquide middelen in het laatste kwartaal van 2019 omdat een hoger bedrag tegen een nultarief konden geplaatst worden bij de ECB.

De portefeuille leningen en voorschotten is gestegen van 30,9 miljard euro per 31 december 2018 tot 33,6 miljard euro per 31 december 2019. Het is de weerspiegeling van de productie van nieuwe kredieten in zowel Nederland als België. In het boekjaar 2019 werd een bijkomende effectisering-transactie uitgevoerd om de verdere financiering van de kredietverlening te ondersteunen en de diversificatie van de financieringsbronnen uit te bouwen.

	31/12/2018	31/12/2019
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs – leningen en voorschotten	30.944.814.741	33.583.909.309

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs stijgen met 2,6 miljard euro tot 40,3 miljard euro per 31 december 2019. De stijging bij de uitgegeven schuldbewijzen is het gevolg van de in 2019 uitgegeven schuldbewijzen van de effectisering-transactie en het EMTN-programma.

	31/12/2018	31/12/2019
Deposito's van centrale banken	0	47.471.427
Deposito's van kredietinstellingen	159.930.533	95.513.992
Deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen	33.847.070.799	35.967.539.125
Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen, inclusief kasbons	2.463.167.692	3.168.041.068
Achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen	575.394.236	532.656.609
Overige financiële verplichtingen	615.310.397	455.248.057
Verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	37.660.873.657	40.266.470.279

Onder de overige financiële verplichtingen werden de reserves van beleggingscontracten bij de Verzekeringspool opgenomen die als financieel instrument worden verwerkt en de verplichtingen opgenomen die in het kader van de IFRS 16-norm over leasing op de balans diende te worden opgenomen.

De passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten (technische voorzieningen) namen toe met 0,2 miljard euro over het boekjaar 2019. De verplichtingen gerelateerd aan tak 23 verzekeringscontracten stegen van 2,0 miljard euro per 31 december 2018 tot 2,4 miljard euro op 31 december 2019.

	31/12/2018	31/12/2019
Financiële activa inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.026.395.538	2.385.325.837
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	25.289.448	22.628.296
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.026.322.984	2.385.325.837
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	2.884.242.338	3.089.121.458

Bespreking van het resultaat

De netto rentebaten zijn gestegen door de combinatie van beperkt afgenomen rentebaten (het effect van het inprijzen van de blijvend lage rentetarieven) en een daling van de rentelasten door de diversificatie van de financieringsbronnen met de uitgifte van schuldbewijzen aan lagere rentetarieven dan deze van de gereglementeerde spaarrekeningen.

De netto baten uit provisies en vergoedingen stegen met 2,6 miljoen euro tot -9,5 miljoen euro voor het boekjaar 2019. De stijging in netto baten uit provisies en vergoedingen is het gevolg van de toename in de netto (na acquisitiekosten) ontvangen beheersvergoedingen op de activa in beheer en bewaring van de pijler Beleggen en tak 23 verzekeringscontracten.

De gerealiseerde winst uit financiële activa niet gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies bedraagt 8,3 miljoen euro voor het boekjaar 2019.

Winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en winsten of verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties bedroegen -9,1 miljoen euro voor het boekjaar 2019 en daalden met 8,3 miljoen euro ten opzichte van het vorige boekjaar, ten gevolge van de verdere daling in de reële waarde van de (afdekkings)derivaten.

Het resultaat uit financiële activa (verplicht) gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies bedraagt 11,5 miljoen euro en is het gevolg van de positieve marktwaarde-evolutie van een portefeuille aandelen binnen de Verzekeringspool en de positieve marktwaarde-evolutie van de portefeuille schuldbewijzen die verplicht is gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies in de Bankpool.

Het verzekeringstechnische resultaat nam toe met 7,4 miljoen euro ten gevolge van een gunstige schade evolutie binnen niet-leven voor brand en rechtsbijstand, waarbij het boekjaar 2018 een minder gunstig schadejaar betrof. De toename in het technische verzekeringsresultaat voor leven is het gevolg van het dalen van de gegarandeerde rente van de tak 21 reserves.

De netto overige exploitatiebaten bedroegen 17,1 miljoen euro en omvatten recuperaties met betrekking tot huur en IT-infrastructuur van agenten.

De personeelslasten bedroegen 87,3 miljoen euro voor het boekjaar 2019 ten opzichte van 82,7 miljoen euro voor het vorige boekjaar. Onder deze rubriek staan de bezoldigingen, sociale lasten en kosten van pensioenregelingen van de medewerkers van de Vennootschap.

De overige administratieve lasten stegen van 301,3 miljoen euro voor het boekjaar 2018 naar 307,8 miljoen euro voor het boekjaar 2019. Het betreft een stijging door de verderzetting van investeringen in digitalisering, projecten om de applicatie- en data-infrastructuur te vernieuwen en het in regel blijven met relevante wetgevingen. De afschrijvingen zijn toegenomen door de continue investeringen.

In het boekjaar 2019 werden netto voorzieningen teruggenomen van 4,0 miljoen euro en is er een netto bijboeking van bijzondere waardeverminderingen van 2,9 miljoen euro.

De belastinglasten bedroegen 60,1 miljoen euro in het boekjaar 2019. Onder deze rubriek worden ook de uitgestelde belastingen verwerkt. Het effectieve belastingpercentage bedraagt 25,7%.

Solide kapitaalbasis en liquiditeitspositie

De Vennootschap voldoet ruimschoots aan alle reglementaire vereisten.

De Tier 1-kernkapitaal ratio (of Common Equity Tier 1 afgekort CET1) bedroeg 25,3% per 31 december 2019 tegenover 23,0% per 31 december 2018. Deze toename is in hoofdzaak het gevolg van een stabilisatie in de risicogewogen activa en een toename van het beschikbare kapitaal. Een uitgebreide uiteenzetting over het solvabiliteit en kapitaalbeheer is terug te vinden in toelichting 6.

De liquiditeit blijft comfortabel met een LCR (Liquidity Coverage Ratio) van 173% en een NSFR (Net Stable Funding Ratio) van 136% op 31 december 2019 tegenover respectievelijk 171% en 141% per 31 december 2018. De liquiditeit wordt verder geduid bij toelichting 5.2.

Verslag van de commissaris

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep NV over het boekjaar afgesloten op 31 december 2019 - Geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep NV (de “vennootschap”) en haar filialen (samen “de groep”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt één geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 29 april 2019, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2020. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Argenta Bank- en Verzekeringsgroep NV uitgevoerd gedurende 19 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de groep, die de geconsolideerde balans (voor winstbestemming) op 31 december 2019 omvat, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde totaal resultaat, het geconsolideerde overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing, waarvan het totaal van de geconsolideerde balans (voor winstbestemming) 49 994 896 (000) EUR bedraagt en waarvan het geconsolideerd overzicht van netto winst of verlies afsluit met een winst van het boekjaar van 174 073 (000) EUR.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep op 31 december 2019 alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de door IAASB goedgekeurde internationale controlestandaarden toegepast die van toepassing zijn op huidige afsluitdatum en nog niet goedgekeurd op nationaal niveau. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening” van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de groep om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader na dat van toepassing is op de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België. De wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de vennootschap, noch van de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de vennootschap ter hand heeft genomen of zal nemen.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de groep om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de groep haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen tijdens de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Zaventem, 03 april 2020

De commissaris

DELOITTE Bedrijfsrevisoren CVBA

Vertegenwoordigd door Dirk Vlaminckx

Geconsolideerde balans (voor winstbestemming)

Activa	Toelichting	31/12/2018	31/12/2019
Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's	11	1.155.122.720	2.640.476.141
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	12	10.028.698	2.342.550
Financiële activa inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	13	2.026.395.538	2.385.325.837
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	14	112.398.366	135.684.092
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	15,28	5.293.082.549	4.899.569.531
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	16	36.565.696.280	38.526.529.137
Derivaten gebruikt ter afdekking	17	73.711.127	4.135.142
Veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	17	193.568.240	571.941.790
Investeringen in dochterondernemingen, joint-ventures en geassocieerde deelnemingen	18	2.494.000	2.584.000
Materiële activa	19,28	15.548.636	27.144.407
Materiële vaste activa		14.454.426	25.994.997
Vastgoedbeleggingen		1.094.210	1.149.410
Immateriële activa	20	164.125.809	159.396.846
Goodwill		98.150.460	98.150.460
Overige immateriële activa		65.975.349	61.246.386
Belastingvorderingen	21	20.805.597	22.580.628
Actuele belastingvorderingen		2.392.118	3.209.420
Uitgestelde belastingvorderingen		18.413.479	19.371.208
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	22	25.289.448	22.628.296
Overige activa	23	198.945.967	226.772.979
Vaste activa en groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	24	0	367.784.197
Totaal activa		45.857.212.974	49.994.895.573

Verplichtingen en eigen vermogen	Toelichting	31/12/2018	31/12/2019
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	12	4.073.472	1.216.696
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	13	2.026.322.984	2.385.325.837
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	25,28	37.660.873.657	40.266.470.279
Deposito's van centrale banken		0	47.471.427
Deposito's van kredietinstellingen		159.930.533	95.513.992
Deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen		33.847.070.799	35.967.539.125
Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen		2.463.167.692	3.168.041.068
Achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen		575.394.236	532.656.609
Overige financiële verplichtingen		615.310.397	455.248.057
Derivaten gebruikt ter afdekking	17	350.669.050	684.439.863
Veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	17	0	0
Voorzieningen	26	6.067.641	3.969.730
Belastingverplichtingen	21	20.482.256	31.400.678
Actuele belastingverplichtingen		4.500.408	8.909.309
Uitgestelde belastingverplichtingen		15.981.848	22.491.369
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	22	2.884.242.338	3.089.121.459
Overige verplichtingen	27	219.535.766	299.590.792
Verplichtingen die deel uitmaken van groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	24	0	370.338.313
Totaal verplichtingen		43.172.267.165	47.131.873.644
Eigen vermogen toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij	3	2.684.890.103	2.862.882.883
Eigen vermogen toerekenbaar aan de minderheidsbelangen	4	55.705	139.046
Totaal eigen vermogen		2.684.945.808	2.863.021.929
Totale verplichtingen en eigen vermogen		45.857.212.974	49.994.895.573

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Winst- en verliesrekening	Toelichting	31/12/2018	31/12/2019
Totale exploitatiebaten		641.252.194	660.991.442
Netto rentebaten	31	623.099.112	630.920.927
Rentebaten		925.351.846	922.316.711
Rentelasten		-302.252.734	-291.395.785
Dividendinkomsten	32	4.128.753	4.925.477
Netto baten uit provisies en vergoedingen	33	-12.066.541	-9.509.728
Baten uit provisies en vergoedingen		146.055.557	163.796.208
Lasten in verband met provisies en vergoedingen		-158.122.098	-173.305.936
Gerealiseerde winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen niet gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	34	7.777.901	8.300.394
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		4.772.238	6.401.968
Financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		3.005.663	1.898.426
Winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	35	-1.977.633	-4.829.371
Winsten of verliezen uit financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	36	-6.953.379	11.480.666
Winsten of verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	37	1.190.649	-4.287.046
Gerealiseerde winsten of verliezen uit niet-financiële activa	38	189.783	-103.301
Netto baten uit verzekerings- en herverzekeringscontracten	39	-470.118	6.955.106
Netto overige exploitatiebaten	40	26.333.667	17.138.319
Overige exploitatiebaten		31.085.583	21.701.011
Overige exploitatielasten		-4.751.916	-4.562.692
Administratieve lasten	41	-383.931.570	-395.110.900
Personeelslasten		-82.658.157	-87.284.948
Overige administratieve lasten		-301.273.413	-307.825.952
Afschrijvingen	19,20,28	-24.478.010	-32.784.318
Materiële vaste activa		-4.416.799	-8.374.715
Vastgoedbeleggingen		-19.031	-17.401
Overige immateriële activa		-20.042.180	-24.392.201

Winst- en verliesrekening	Toelichting	31/12/2018	31/12/2019
Voorzieningen of terugneming van voorzieningen		-2.800.470	3.993.350
Bijzondere waardeverminderingen of terugneming van bijzondere waardeverminderingen	42	2.973.504	-2.943.321
Financiële activa (schuldbewijzen) gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		-59.109	-495.180
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		3.032.613	-2.448.141
Goodwill		0	0
Winst of verlies voor belastingen		233.015.648	234.146.253
Belastinglasten	43	-58.589.579	-60.073.256
Winst of verlies na belastingen		174.426.070	174.072.996
Winst of verlies toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij		174.419.943	173.989.604
Winst of verlies toerekenbaar aan de minderheidsbelangen		6.127	83.392

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

Overzicht van het totaalresultaat	Toelichting	31/12/2018	31/12/2019
Winst of verlies		174.426.070	174.072.996
Winst of verlies toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij		174.419.943	173.989.604
Winst of verlies toerekenbaar aan de minderheidsbelangen		6.127	83.392
Posten die niet opnieuw worden ingedeeld bij winst of verlies		-1.192.616	18.490.683
Eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	15	-2.700.948	20.010.579
Waarderingswinsten of verliezen geboekt onder eigen vermogen		-1.912.924	26.674.719
Overgeboekt naar reserves			-4.310.568
Uitgestelde belastingen		-788.024	-2.353.572
Actuariële winsten of verliezen over op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenverplichtingen	26	1.508.332	-1.519.896
Bruto actuariële winsten of verliezen op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenverplichtingen		2.011.109	-2.030.130
Uitgestelde belastingen		-502.777	510.234
Posten die opnieuw kunnen worden ingedeeld bij winst of verlies		-56.931.763	31.927.811
Schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	15	-59.722.309	28.478.468
Waarderingswinsten of verliezen geboekt onder eigen vermogen		-75.887.118	44.150.615
Overgeboekt naar winst of verlies		-4.772.238	-6.401.968
Uitgestelde belastingen		20.937.047	-9.270.179
Kasstroomafdekkingen		2.790.546	3.449.343
Waarderingswinsten of verliezen geboekt onder eigen vermogen	17	104.860	17.169
Overgeboekt naar winst of verlies		4.231.000	4.231.000
Uitgestelde belastingen		-1.545.314	-798.826
Totaal andere elementen van het totaalresultaat		-58.124.379	50.418.494
Totaalresultaat		116.301.690	224.491.490
Totaalresultaat toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij		116.295.912	224.407.950
Totaalresultaat toerekenbaar aan de minderheidsbelangen		5.778	83.541

Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen

	Geaccumuleerde overige onderdelen van het totaalresultaat											
	Geestort kapitaal	Uitgifte-premie	Veranderingen in reële waarde van schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	Reserve voor kasstroomafdekkingen	Actuariële winsten of verliezen over op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenverplichtingen	Reserves verbonden aan verplichtingen onder de toegezegde pensioenregeling	Reserves	Winsten of verliezen toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij	Eigen vermogen toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij	Minderheidsbelangen	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen 01/01/2018	663.393.900	298.935.899	101.933.120	19.796.828	-10.941.003	-1.415.774	1.328.447.219	1.328.447.219	193.445.301	2.593.595.488	11.736	2.593.607.225
- Overgeboekt naar reserves	0	0	0	0	0	0	193.445.301	193.445.301	-193.445.301	0	0	0
- Kapitaalverhoging	15.677.100	37.204.895	0	0	0	0	0	0	0	52.881.995	0	52.881.995
- Winst of verlies	0	0	0	0	0	0	0	0	174.419.943	174.419.943	6.127	174.426.070
- Dividenden	0	0	0	0	0	0	-77.882.444	-77.882.444	0	-77.882.444	0	-77.882.444
- Waarderingswinsten of verliezen geboekt onder overige onderdelen van het totaalresultaat	0	0	-75.887.118	-1.912.924	104.879	2.011.109	0	0	0	-75.684.054	0	-75.684.054
- Overige onderdelen van het totaalresultaat overgeboekt naar winst of verlies	0	0	-4.772.238	0	4.230.973	0	0	0	0	-541.265	0	-541.265
- Overige onderdelen van het totaalresultaat overgeboekt naar reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Wijzigingen in uitgestelde belastingen	0	0	20.937.047	-788.024	-1.545.306	-502.777	0	0	0	18.100.940	0	18.100.940
- Overige wijzigingen	0	0	0	0	0	0	-500	-500	0	-500	37.842	37.342
Eigen vermogen 31/12/2018	679.071.000	336.140.794	42.210.811	17.095.880	-8.150.457	92.558	1.444.009.576	1.444.009.576	174.419.943	2.684.890.103	55.705	2.684.945.808
- Overgeboekt naar reserves	0	0	0	0	0	0	174.419.943	174.419.943	-174.419.943	0	0	0
- Kapitaalverhoging	8.342.600	20.654.609	0	0	0	0	0	0	0	28.997.209	0	28.997.209
- Winst of verlies	0	0	0	0	0	0	0	0	173.989.604	173.989.604	83.392	174.072.996
- Dividenden	0	0	0	0	0	0	-79.722.935	-79.722.935	0	-79.722.935	0	-79.722.935
- Waarderingswinsten of verliezen geboekt onder overige onderdelen van het totaalresultaat	0	0	44.150.415	26.674.700	17.169	0	0	0	0	70.842.284	219	70.842.503
- Overige onderdelen van het totaalresultaat overgeboekt naar winst of verlies	0	0	-6.401.938	0	4.230.973	0	0	0	0	-2.170.965	-30	-2.170.995
- Overige onderdelen van het totaalresultaat overgeboekt naar reserves	0	0	0	-4.310.554	0	0	4.310.554	4.310.554	0	0	13	13
- Wijzigingen in uitgestelde belastingen	0	0	-9.270.137	-2.353.573	-798.821	510.232	0	0	0	-11.912.299	-44	-11.912.343
- Overige wijzigingen	0	0	0	0	0	-2.030.121	0	0	0	-2.030.121	-208	-2.030.329
Eigen vermogen 31/12/2019	687.413.600	356.795.403	70.689.152	37.106.453	-4.701.136	-1.427.331	1.543.017.138	1.543.017.138	173.989.604	2.862.882.881	139.047	2.863.021.929

Bij de toelichtingen 3, 4, 26 en 34 is er meer informatie te vinden over de wijzigingen van de verschillende posten van het eigen vermogen.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht	31/12/2018	31/12/2019
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het begin van de periode	1.107.505.453	1.195.228.787
Bedrijfsactiviteiten		
Winst of verlies voor belastingen	233.015.648	234.146.253
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	24.478.010	28.989.393
Voorzieningen of terugneming van voorzieningen	2.800.470	-3.993.350
Gerealiseerde winsten of verliezen uit niet-financiële activa	-189.783	103.301
Bijzondere waardeverminderingen of terugneming van bijzondere waardeverminderingen	-2.973.504	2.943.321
Wijzigingen in activa en passiva afdekkingsderivaten en afgedekte posities	-72.879.847	28.422.590
Overige aanpassingen (waaronder interestlasten financieringsactiviteiten)	23.529.714	24.337.704
Kasstromen uit bedrijfswinsten voor belastingen en voor wijzigingen in bedrijfsactiva en verplichtingen	207.780.706	314.949.212
Wijzigingen in bedrijfsactiva (exclusief geldmiddelen en kasequivalenten):		
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	1.443.969	7.686.148
Financiële activa inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	130.661.898	-358.930.299
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-1.963.106.861	-1.434.063.812
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-148.347.645	445.817.454
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	49.828.000	-23.285.726
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten		
Overige activa	4.794.150	-28.784.741
Wijzigingen in bedrijfsverplichtingen (exclusief geldmiddelen en kasequivalenten)		
Deposito's van centrale banken	0	0
Deposito's van kredietinstellingen	-86.475.686	-64.416.541
Deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen	1.473.929.331	1.925.218.124
Uitgegeven schuldbewijzen, retail	-302.028.979	-317.594.817
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	665.349	-2.856.776
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	-130.734.452	359.002.853
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten		
Overige verplichtingen	-22.414.400	89.494.204
Terug(betaalde) winstbelastingen	-61.184.906	-56.481.658
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	-669.967.331	1.057.971.594

Kasstroomoverzicht	31/12/2018	31/12/2019
Investeringsactiviteiten		
Contante betalingen om materiële activa te verwerven	-6.641.691	-7.846.042
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	932.410	597.049
Contante betalingen om immateriële activa te verwerven	-20.242.798	-19.721.596
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	187	58.429
Wijzigingen met betrekking tot dochterondernemingen	0	-90.000
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-25.951.892	-27.002.160
Financieringsactiviteiten		
Betaalde dividenden	-77.882.444	-79.722.935
Contante ontvangsten als gevolg van een kapitaalsverhoging	52.881.995	28.997.209
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde schuldbewijzen	0	0
Contante terugbetalingen van achtergestelde schuldbewijzen	-21.201.984	-42.737.627
Contante ontvangsten uit de uitgifte van niet-achtergestelde schuldbewijzen	1.134.100.000	1.330.918.750
Contante terugbetalingen van niet-achtergestelde schuldbewijzen	-280.509.915	-308.450.557
Contante ontvangsten uit deelname TLTRO-III ECB	0	47.480.000
Betaalde rentelasten	-23.745.095	-24.254.363
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	783.642.557	952.230.478
Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	1.195.228.787	3.178.428.699
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten		
Contanten	57.705.277	57.677.596
Kastegoeden gevolmachtigde agenten	12.519.129	10.883.675
Zichtrekeningen bij centrale banken	30.000.000	45.330.588
Monetaire reservetegoeden	935.710.220	2.378.085.103
Zichtrekeningen bij andere financiële instellingen	119.188.095	148.499.181
Overige voorschotten	40.106.068	537.952.557
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	1.195.228.788	3.178.428.699
Kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten:		
Ontvangen rentebaten	925.351.846	922.316.711
Ontvangen dividenden	4.128.753	4.925.477
Betaalde rentelasten	-302.252.734	-291.395.785
Contante betalingen ten gevolge van leaseverplichtingen	0	-3.848.024
Betalingen in het kader van uitzonderingsprincipes voor de waardering van leasecontracten (lage waarde en kortlopend)	0	-208.255
Kasstromen uit de financieringsactiviteiten:		
Betaalde rentelasten	-23.745.095	-24.254.363

Het geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt volgens de indirecte methode opgesteld.

Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten

De contanten, kasegoeden gevormde agenten, monetaire reservetegoeden en zichtrekeningen bij centrale banken zijn terug te vinden onder de balanspost 'kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's'.

Het bedrag van de 'overige voorschotten' is opgenomen bij de 'financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs'. Het betreft betaalde onderpand in contanten aan financiële instellingen.

Kasstromen uit de bedrijfs- en financieringsactiviteiten

Bij toelichting 31 wordt meer duiding gegeven over de ontvangen en betaalde rente en bij toelichting 32 over de ontvangen dividenden.

Toelichtingen

1. Algemene informatie

De Vennootschap is opgericht in België naar Belgisch recht en heeft de rechtsvorm van een naamloze vennootschap. De Vennootschap werd opgericht voor een onbepaalde duur. De statutaire zetel van de Vennootschap is gelegen te 2018 Antwerpen, Belgiëlei 49-53.

De Vennootschap heeft het statuut van een gemengde financiële holding en is een moederonderneming die geen gereglementeerde onderneming is en die aan het hoofd staat van een financieel conglomeraat conform art. 3, 39° van de Bankwet.

De Vennootschap consolideert en staat in voor het gemeenschappelijke aansturen van haar dochtervennootschappen Argenta Spaarbank (hierna Aspa), een Belgische kredietinstelling, en Argenta Assuranties (hierna Aras), een Belgische verzekeringsonderneming. Aspa vormt samen met haar bijkantoor in Nederland en de beheersvennootschappen Argenta Asset Management (hierna AAM) en Arvestar Asset Management (hierna Arvestar) de Bankpool. De Verzekeringspool bestaat uit Aras met een bijkantoor in Nederland. De Bankpool, Verzekeringspool en de Vennootschap worden gezamenlijk de Argenta Groep genoemd.

De Vennootschap is de beleidsholding van de Argenta Groep. Haar activiteiten omvatten Interne Audit, Compliance, Risk & Validatie, Juridische zaken, Organisatie & Talent, Niet-Financiële Risico's & Supervisory Office en Procurement & Facilities. Deze activiteiten zijn voor alle vennootschappen van de Argenta Groep centraal aangestuurd en georganiseerd.

De Bankpool concentreert zich voornamelijk op het aantrekken van gelden in de retailmarkt onder de vorm van spaar- en termijnrekeningen, het aanbieden van beleggingsfondsen, het aantrekken van gelden in de institutionele markt onder de vorm van obligaties, het aanbieden van betalingsverkeer via zichtrekeningen en het herplaatsen van de opgehaalde gelden in hypothecaire leningen, effecten en kredietverlening aan lokale overheden, publiek-private samenwerkingen en tegenpartijen actief in de ontwikkeling en/of uitbating van vastgoed. Deze laatste activiteit helpt om de lokale verankering te bestendigen.

Daarnaast worden ook rechten van deelneming van Argenta-fondsen en rechten van deelneming van andere binnenlandse en buitenlandse instellingen voor collectieve belegging en gestructureerde obligaties van derde partijen aangeboden.

De activiteiten van de Verzekeringspool behelzen zowel de sector van de levensverzekeringen, met tak 21 en tak 23 producten, als de sector van niet-leven of schade- en gezondheidsverzekeringen (in het bijzonder autoverzekeringen, burgerlijke aansprakelijkheid privéleven, brand- en hospitalisatieverzekering en rechtsbijstandverzekeringen).

Alle participaties binnen de Argenta Groep worden (quasi) volledig aangehouden zodat geen (andere dan zuiver formele) minderheidsbelangen worden gerapporteerd. De enige uitzondering hierop vormt de in 2018 opgerichte beheersvennootschap Arvestar, waarin AAM een meerderheidsbelang aanhoudt van 74,99%.

In 2019 werd Jofico opgericht, een joint-venture tussen Aspa, Axa Bank, Crelan, VDK Bank en Bpost. Jofico zal alle geldautomaten van deze instellingen gezamenlijk beheren. Dankzij deze samenwerking kunnen de deelnemende ondernemingen de uitbating van de geldautomaten optimaliseren en een kwaliteitsvolle dienstverlening blijven aanbieden.

De dochterondernemingen en bijkantoren van de Vennootschap

Aspa en Aras zijn de dochtervennootschappen van de Vennootschap.

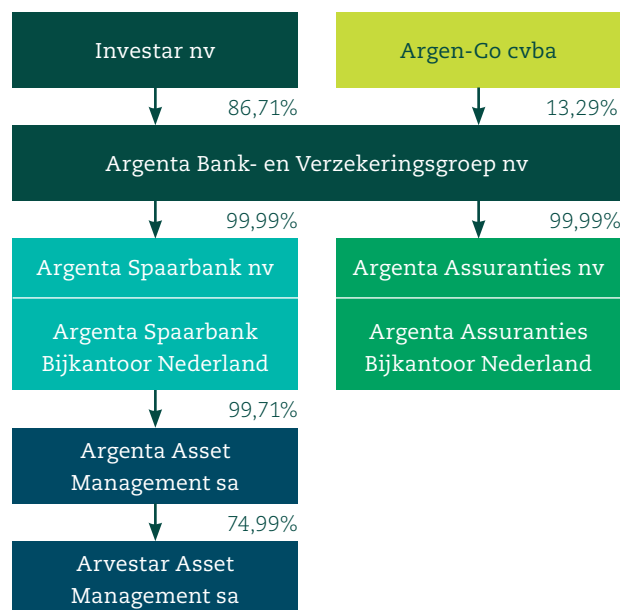
AAM is een beheersvennootschap die zich toelegt op het beheer van de collectieve beleggingsfondsen van de Argenta Groep. AAM heeft zelf ook een dochteronderneming, namelijk Arvestar.

De bankactiviteiten in Nederland worden niet in een dochteronderneming, maar in een bijkantoor van Aspa georganiseerd. Het bijkantoor is sinds april 2006 verantwoordelijk voor de productie van hypotheekleningen in Nederland. Het biedt haar hypotheekleningen aan via onafhankelijke adviseurs en sinds 2017 ook via een onlinekanaal. Daarnaast biedt het bijkantoor online ook spaar- en termijntermineringen aan. Het beheer van de Nederlandse hypotheekportefeuille is uitbesteed bij serviceprovider Quion.

In 2017, 2018 en 2019 werden effectiveringstransacties uitgevoerd. Bij deze transacties werden Nederlandse kredieten verkocht aan aparte vennootschappen ('SPV's' – 'Special Purpose Vehicles' die onafhankelijk zijn) namelijk Green Apple. Deze vennootschappen hebben hierbij schuldbewijzen uitgegeven om deze aankoop te financieren. Alhoewel er geen kapitaalband is met de Vennootschap, worden de Green Apple vennootschappen geconsolideerd. De overgedragen leningen komen op deze manier terug op de balans van de Bankpool.

De verzekeringsactiviteiten in Nederland worden niet in een dochteronderneming, maar in een bijkantoor van Aras georganiseerd. De Nederlandse verzekeringsactiviteiten werden vanaf 2018 niet meer actief gecommmercialiseerd. In november 2019 werd een overeenkomst onder voorbehoud van opschortende voorwaarden gesloten met Waard Leven voor de overname van de Nederlandse levensverzekeringsportefeuille. Aan de polissen en voorwaarden van klanten verandert niets. De samenwerking met Waard past in de strategie van Argenta Nederland om te focussen op wonen en vermogen. De verwachting is dat de opschortende voorwaarden in de eerste jaarhelft van 2020 zullen ingevuld worden waarna de verkoop in de boekhouding van het bijkantoor Nederland zal verwerkt worden.

De onderstaande voorstelling geeft een schematisch overzicht van de globale structuur van de Argenta Groep.

In de geconsolideerde financiële verslaggeving van de Vennootschap worden conform de IFRS-normen de onderstaande entiteiten opgenomen.

	%	31/12/2018	31/12/2019
Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv		consoliderende entiteit	consoliderende entiteit
Bankpool			
Argenta Spaarbank nv	99,99%	integrale consolidatie	integrale consolidatie
Argenta Asset Management nv	99,71%	integrale consolidatie	integrale consolidatie
Arvestar Asset Management nv	74,99%	integrale consolidatie	integrale consolidatie
Green Apple 2017 bv (SPV)	0,00%	integrale consolidatie	integrale consolidatie
Green Apple 2018 bv (SPV)	0,00%	integrale consolidatie	integrale consolidatie
Green Apple 2019 bv (SPV)	0,00%	-	integrale consolidatie
Epico nv	29,39%	vermogensmutatie	vermogensmutatie
Jofico cvba	20,00%	-	vermogensmutatie
Verzekeringspool			
Argenta Assuranties nv	99,99%	integrale consolidatie	integrale consolidatie

Toelichting inzake het aantal personeelsleden

In het boekjaar 2019 bedroeg het gemiddeld aantal personeelsleden 1.030,40 bij de Argenta Groep (1.003,9 in 2018). Een uitsplitsing van de personeelslasten van het boekjaar staat bij toelichting 41.

2. Grondslagen voor financiële verslaggeving

De geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld in overeenstemming met de internationale grondslagen voor financiële verslaggeving ('International Financial Reporting Standards' – 'IFRS'), inclusief de interpretaties uitgevaardigd door het IFRS Interpretatie Comité ('IFRIC'), die aanvaard werden door de Europese Unie. Als dusdanig worden de voorschriften met betrekking tot afdekkingstransacties nog steeds verwerkt in overeenstemming met IAS 39 ('carve out'). De geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld in de veronderstelling van continuïteit.

2.1. Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving

De grondslagen voor financiële verslaggeving gebruikt bij de opstelling van deze geconsolideerde jaarrekening 2019, zijn consistent met de grondslagen die werden toegepast per 31 december 2018.

De volgende standaarden en interpretaties werden van toepassing tijdens het afgelopen boekjaar 2019:

- IFRS 16 leaseovereenkomsten;
- IFRIC 23 onzekerheid over de fiscale behandeling van inkomsten;
- aanpassing van IAS 19 planwijzigingen, inperkingen en afwijkingen;
- aanpassing van IAS 28 lange termijn investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint-ventures;
- aanpassing van IFRS 9 kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie;
- jaarlijkse verbeteringen aan de IFRS 2015-2017 cyclus: wijzigingen in IFRS 3 bedrijfscombinaties, IFRS 11 joint-ventures, IAS 12 winstbelasting en IAS 23 financieringskosten.

De toepassing van de nieuwe IFRS 16-norm had een impact op de openingsbalans en de voorstelling van de jaarrekening. Deze wordt in de toelichting 2.2 uiteengezet. De andere nieuwe bepalingen hadden geen belangrijke weerslag op het resultaat over het boekjaar 2019 en het eigen vermogen per 31 december 2019 van de Vennootschap, noch op de voorstelling van de jaarrekening.

Standaarden en interpretaties gepubliceerd, maar nog niet van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2019:

- aanpassingen van IAS 1 over de classificatie van courante en niet-courante verplichtingen en IAS 8 definitie van materieel belang (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie);
- aanpassingen van IFRS 3 bedrijfscombinaties (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2020, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie);
- aanpassingen aan IFRS 9, IAS 39 en IFRS 7 hervorming van de referentierentevoeten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2020);
- aanpassing van de referenties naar het Conceptueel kader in IFRS-standaarden (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2020);
- IFRS 17 verzekeringscontracten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2021¹, maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie).

De Vennootschap zal alle hiervoor vermelde normen, wijzigingen van normen en interpretaties toepassen vanaf hun inwerkingtreding en verwacht voor de meeste geen significante impact. Voor IFRS 17 en de hervorming van de referentierentevoeten worden de ontwikkelingen en potentiële impact door de Vennootschap verder opgevolgd en onderzocht.

¹ Exposure Draft 2019/4 van juni 2019 stelt voor om de effectieve datum in de EU uit te stellen tot 1 januari 2022.

2.2. Implementatie en impact van wijzigingen in grondslagen voor financiële rapportering

IFRS 16 Leaseovereenkomsten

De Vennootschap maakt gebruik van de 'modified retrospective approach', zoals beschreven in de IFRS 16-norm. Hierbij werden geen vergelijkende cijfers opgesteld. Voor de toelichtingen over de leaseovereenkomsten werden tevens geen vergelijkende cijfers opgenomen. Meer informatie over de leaseovereenkomsten is opgenomen in de gedetailleerde duiding onder toelichting 28.

Beleid van toepassing voor 1 januari 2019

Tot 31 december 2018 kwalificeerden en werden de huurovereenkomsten verwerkt als operationele leasecontracten volgens de IAS 17-norm. De contracten werden onder deze norm niet opgenomen op de balans en betalingen als gevolg van de leaseovereenkomsten werden op lineaire basis in de winst- en verliesrekening opgenomen gedurende de leaseperiode.

Voor deze contracten afgesloten voor 1 januari 2019 heeft de Vennootschap bepaald of de overeenkomst een huurovereenkomst was die onder de toepassing van de IFRS 16-norm valt.

Beleid van toepassing na 1 januari 2019

Bij het aangaan van een contract beoordeelt de Vennootschap of het contract een leaseovereenkomst bevat die onder de toepassing van IFRS 16-norm valt. Een contract bevat een leaseovereenkomst als het contract het recht geeft om het gebruik van een geïdentificeerd actief gedurende een bepaalde periode tegen betaling van vergoeding te gebruiken. De Vennootschap hanteert volgende beoordelingen:

- het contract omvat het gebruik van een geïdentificeerd materieel actief (expliciet of impliciet gespecificeerd);
- het actief moet fysiek onderscheidbaar zijn of de gehele capaciteit van een fysiek onderscheiden actief vertegenwoordigen;
- de Vennootschap heeft het recht om nagenoeg alle economische voordelen te behalen uit het gebruik van het geïdentificeerde actief gedurende de huurperiode;
- de Vennootschap heeft het recht om het gebruik van het geïdentificeerde actief gedurende de hele gebruiksperiode te bepalen.

De Vennootschap heeft dit beleid toegepast op alle contracten die op 1 januari 2019 lopende zijn.

De leaseportefeuille van de Argenta groep bestaat uit:

- kantoorgebouwen voor eigen gebruik die worden gehuurd van de moedermaatschappij die het onroerend goed in eigendom heeft en beheert. Dit betreft verschillende kantoorgebouwen met huurtermijnen tussen 9 en 15 jaar. De leasekosten zijn afhankelijk van de gebruikte oppervlakte en worden jaarlijks geïndexeerd. De Vennootschap heeft geen aankoopoptie op de onderliggende waarde van de leaseovereenkomst;
- kantoorgebouwen voor eigen gebruik die worden gehuurd van derden. Dit heeft betrekking op verschillende verdiepingen van kantoorgebouwen met huurtermijnen tussen 3 en 6 jaar. De leasekosten worden jaarlijks geïndexeerd. De Vennootschap heeft geen aankoopoptie op vervaldatum van de huurovereenkomst;
- gebouwen die gehuurd worden door de Vennootschap en daarna onderverhuurd worden aan de kantoorhouders. De volledige leasekosten worden teruggevorderd via de onderhuurovereenkomst. Deze leasecontracten worden getekend voor periode van 9 jaar en kunnen vervroegd beëindigd worden om de 3 jaar. De Vennootschap heeft geen aankoopoptie op de vervaldatum van de leaseovereenkomst;
- bedrijfswagens die worden verstrekt aan werknemers (salarisauto's en cafetaria-planauto's). De huurvoorwaarden variëren van 3 tot 5 jaar. De Vennootschap heeft een aankoopoptie op de vervaldatum van het contract.

De Vennootschap is huurder en verhuurder (dit enkel in het kader van onderverhuurovereenkomsten van gebouwen aan kantoorhouders) in de leaseovereenkomsten. Onder de toepassing van IFRS 16-norm neemt de Vennootschap de gebruiksrechten en leaseverplichtingen op voor de leaseovereenkomsten van bedrijfswagens en gebouwen (en vorderingen op leningen voor de gebouwen die onderverhuurd zijn aan de kantoorhouders).

De Vennootschap heeft als huurder en verhuurder een oordeel toegepast om de leaseperiode voor de leasecontracten inclusief verlengingsopties te bepalen. De beoordeling of de Vennootschap redelijk zeker is om die verlengingsoptie uit te oefenen, zal een impact hebben op de leaseperiode en dus op de opname van het bedrag van de leaseverplichtingen en het recht op gebruik van activa. Op basis van de inschatting van de Vennootschap worden deze verlengingsopties meegenomen in de initiële inschatting van leaselooptijd aangezien de Vennootschap in haar leasecontracten de intentie heeft om de contracten voor de maximale contractuele looptijd (inclusief verlengingsopties) te gebruiken.

Op transitiedatum heeft de Vennootschap de waarde van het actief bepaald en dit bedrag eveneens opgenomen als leaseverplichting, aangepast met het bedrag van alle vooruitbetaalde of overlopende leasebetalingen met betrekking tot die leasecontracten die onmiddellijk vóór de datum van eerste toepassing in het overzicht van de financiële positie zijn opgenomen. De Vennootschap heeft de optie gebruikt om initiële directe kosten op de datum van de eerste toepassing uit te sluiten.

Bij aanvang of bij wijziging van een contract dat een leasecomponent bevat, wijst de Vennootschap de vergoeding in het contract toe aan elke leasecomponent op basis van de relatieve standalone prijzen. Niet-leasecomponenten zoals verzekeringen en vastgoed gerelateerde kosten zijn uitgesloten van de leaseverplichting voor de gebouwen en bedrijfswagens. Toekomstige indexaanpassingen worden alleen opgenomen in de leaseverplichting als mogelijke aanpassingen contractueel zijn overeengekomen.

Leasebetalingen die zijn opgenomen in de waardering van de leaseverplichting omvatten volgende componenten:

- vaste betalingen;
- variabele leasebetalingen die afhankelijk zijn van een index of een koers, aanvankelijk gemeten met behulp van de index of koers op de ingangsdatum;
- de uitoefenprijs onder een aankoopoptie waarvan de Vennootschap redelijkerwijs zeker is dat deze zal worden uitgeoefend;
- leasebetalingen in een optionele verlengingsperiode als de Vennootschap redelijkerwijs zeker is om een verlengingsoptie uit te oefenen;
- boetes voor vroegtijdige beëindiging van een leaseovereenkomst.

De leaseverplichting wordt initieel gewaardeerd tegen de contante waarde van de leasebetalingen die niet worden betaald op de ingangsdatum, verdisconteerd met behulp van de rentevoet die impliciet in de lease is opgenomen of, als die koers niet gemakkelijk kan worden bepaald, de incrementele leenrente van de Vennootschap. Over het algemeen gebruikt de Vennootschap haar incrementele leenrente als de disconteringsvoet. De Vennootschap bepaalt haar incrementele leenrente op basis van het interne prijszetting-model van bancaire financieringsproducten en maakt bepaalde aanpassingen om de lease-voorwaarden en het type actief weer te geven. De leaseverplichting wordt geherwaardeerd wanneer er een wijziging is in toekomstige leasebetalingen als gevolg van een wijziging in een index of koers, als de Vennootschap haar beoordeling wijzigt of zij een aankoop-, verlengings- of beëindigingsoptie zal uitoefenen of bij een herziening van de vaste leasebetalingen. De Vennootschap heeft geen intentie om de aankoopopties te lichten aan het einde van de leaseovereenkomsten (die voornamelijk voor de bedrijfswagens aanwezig zijn). Verlengingsopties (voornamelijk voor gebouwen) worden maximaal meegenomen.

Wanneer de leaseverplichting wordt geherwaardeerd, wordt een overeenkomstige aanpassing aangebracht aan de boekwaarde van het recht van gebruik, of wordt deze opgenomen in de winst- en verliesrekening als de boekwaarde van het recht van gebruik wordt teruggebracht tot nul. Het gebruiksrecht wordt vervolgens lineair afgeschreven vanaf de ingangsdatum tot het einde van de leaseperiode. Bovendien wordt het gebruiksrecht periodiek verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen en gecorrigeerd voor bepaalde herwaarderingen van de leaseverplichting. Het gebruiksrecht wordt opgenomen in het overzicht van de financiële positie 'Materiële vaste activa' en de leaseverplichting in de titel 'Overige financiële verplichtingen'. De leasevorderingen, met betrekking tot de onderverhuur van gebouwen aan agenten, zijn opgenomen in de titel 'Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs'.

De Vennootschap heeft ervoor gekozen om de vrijstelling van erkenning toe te passen voor kortlopende leaseovereenkomsten (leaseperiode is maximaal 12 maanden) en leaseovereenkomsten voor activa met een lage waarde (vastgelegd als minder dan 5.000 euro), welke voornamelijk IT-apparatuur en fietsen (aangeboden aan werknemers via cafetariaplan) omvatten. Betalingen die verband houden met deze leaseovereenkomsten worden lineair in de winst- en verliesrekening opgenomen over de leaseperiode.

In onderstaande tabel is de mutatie van de toekomstige leaseverplichtingen op 31 december 2018 naar de openingsbalans opgenomen:

	Leaseverplichting
Toekomstige leaseverplichtingen per 31/12/2018	91.032.812
waarvan contracten onder de optie van vrijstelling (lage waarde)	-388.009
waarvan contracten met aanvang in de toekomst	-55.838.610
Gecorrigeerde toekomstige leaseverplichtingen per 31/12/2018	34.806.193
Verdisconteringsimpact	-30.887
Openingsbalans 01/01/2019	34.775.306

IFRS 17 Verzekeringscontracten

De IFRS 17-norm bevat een herziening van het boekhoudmodel en de principes voor de erkenning, de waardering, de presentatie en de toelichting van verzekeringscontracten. De nieuwe standaard voert een op principes gebaseerd raamwerk in voor de boekhoudkundige verwerking van alle types verzekeringscontracten, inclusief aangehouden of uitgegeven contracten voor herverzekering en beleggingscontracten met discretionaire winstdeling. De nieuwe standaard vervangt de IFRS 4-norm en is van toepassing vanaf of na 1 januari 2021, maar vervroegde toepassing is toegelaten. De standaard dient retroactief te worden toegepast, tenzij niet uitvoerbaar, in welk geval alternatieve benaderingen kunnen worden toegepast. Op voorstel van de IASB wordt de datum waarop de IFRS 17-norm in voege zal gaan mogelijk met een jaar uitgesteld naar 1 januari 2022.

Op basis van een eerste onderzoek en de aan de gang zijnde analyse, zal het voorbereiden en implementeren van de IFRS 17-norm een belangrijke impact hebben op de financiële verslaggeving van de Vennootschap. In 2019 heeft de groep ingezet op de verdere stroomlijning van de Solvency II rapportering ter voorbereiding van de IFRS 17 implementatie en werd een werkgroep opgericht om de opvolging en implementatie binnen een strikt governance kader te waarborgen.

Het feit dat de IFRS 9 en IFRS 17 niet op dezelfde datum in voege zijn gegaan, had gevolgen voor de opstelling van de balans en de P&L van de Vennootschap, die een Bankpool en een Verzekeringspool omvat. Om de geconsolideerde jaarrekening zo transparant mogelijk te houden, heeft de Vennootschap beslist om de IFRS 9-norm volledig toe te passen voor de ondernemingen binnen de Verzekeringspool, en geen gebruik te maken van de uitstel-optie.

Hervorming van de referentierentevoeten

In 2018 heeft de IASB een nieuw project gelanceerd om de gevolgen van de hervorming van referentierentevoeten voor hedge accounting te onderzoeken. In mei 2019 heeft IASB een consultatiedocument gepubliceerd waarin ingegaan wordt op de gevolgen voor de boekhoudkundige behandeling van bestaande afdekkingsrelaties die zich voorafgaand aan de overgang naar alternatieve referentierentevoeten kunnen voordoen. Inhoudelijk wordt voorgesteld dat instellingen mogen veronderstellen dat de referentierentevoet ongewijzigd blijft tot het moment waarop de aanpassing naar een alternatieve referentierentevoet heeft plaatsgevonden. Hiermee worden hedge accounting relaties behouden.

Daarnaast houdt de IASB de effecten voor hedge accounting vanaf het moment waarop contracten overgaan op alternatieve referentierentevoet nauwlettend in de gaten. Zo kan de overgang gevolgen hebben voor de hedge effectiviteit tussen het afgedekte instrument en het afdekkingsinstrument of kan de hedge documentatie voorschrijven dat enkel de originele referentierentevoet mag worden gebruikt in de hedge relatie. IASB is voornemens dat hedge accounting relaties gehandhaafd kunnen worden zolang de economische relatie tussen het afgedekte instrument en het afdekkingsinstrument in stand blijft.

De IASB heeft in september 2019 wijzigingen gepubliceerd in IFRS 9, IAS 39 en IFRS 7. Deze wijzigingen adresseren enkele mogelijke consequenties van de hervorming. De wijzigingen in deze IFRS-normen zorgen ervoor dat in aanloop naar de daadwerkelijke hervorming van de referentierentevoeten een mogelijke invloed op het kwalificeren van hedge relaties voor hedge accounting wordt genegeerd. Daarbij geldt nog steeds dat ineffectiviteit ten gevolge van hervorming moet worden verwerkt in overeenstemming met de daarvoor geldende voorschriften in IFRS. In de praktijk zal hierdoor de verwerking van hedge relaties in de jaarrekening niet door de hervorming worden geraakt.

De voornaamste referentierentevoeten waaraan de afdekkingsderivaten zijn blootgesteld betreffen Euribor (voornamelijk 3 maanden tenor). De onderpand in contanten ('cash collateral') die wordt uitgewisseld in het kader van deze bovenstaande derivatencontracten dragen een rentevergoeding op basis van Eonia.

Daarnaast heeft de Vennootschap een blootstelling van 2,6 miljard euro schuldbewijzen, 0,4 miljard euro leningen aan niet-retail tegenpartijen en 0,4 miljard euro hypotheekleningen met vlottende rentestructuren (tevens voornamelijk Euribor) en 9,7 miljard euro Belgische hypotheekleningen met rentes gelinkt aan de Belgische referentie-index (enkel impact op de documentatie, geen financiële impact). De door de Vennootschap uitgegeven schuldbewijzen onder het EMTN-programma en de effectisering-transacties hebben rentevergoedingen op basis van Euribor (3 maanden tenor).

Binnen de Vennootschap is een werkgroep opgericht die de ontwikkelingen en impact periodiek opvolgt. De activiteiten van de werkgroep omvatten:

- de opvolging van het wettelijke kader, boekhoudkundige kader en de praktische uitwerking;
- opvolgen van de nieuwe referentierentevoeten en afwijkingen ('spreads') ten opzichte van de bestaande referentierentevoeten;
- inventarisatie en indeling van de vlottende rente blootstellingen;
- analyse en opvolging van de potentiële impact op het renterisicobeheer en de waarderingen (inclusief 'hedge accounting');
- opstellen van een schriftelijk plan met uitwerking van alternatieven en communicatie naar klanten;
- opvolgen van de aanpassing van contracten.

De Vennootschap zal gebruik maken van het amendement aan IFRS 9 met betrekking tot de consequenties van de hervorming voor de hedge relatie onder de 'fair value hedge accounting' contracten (notioneel van 8,5 miljard euro). De kasstroomafdekking zal niet geïmpacteerd worden gezien de beperkte resterende looptijd en waarbij de laatste renteherprijzing (van zowel het afdekkings derivaat als de afgedekte positie) voor de invoering van de hervorming wordt vastgelegd.

2.3. Grondslagen voor financiële verslaggeving - waarderingsregels

Beoordelingen en schattingen

Het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening vereist dat het management beoordelingen en schattingen maakt die een invloed hebben op de waardering van activa en verplichtingen in de balans, van baten en lasten in de resultatenrekening en op de informatie opgenomen in de toelichtingen. Voor het maken van deze beoordelingen en schattingen gebruikt het management de informatie die beschikbaar is op het moment dat de geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld. De werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze beoordelingen en schattingen. Dit kan een materiële impact hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

Beoordelingen hebben voornamelijk betrekking op de volgende domeinen:

- de beoordeling van het bedrijfsmodel en daaruit voortvloeiend de classificatie van het financiële instrument (zie deel 'financiële activa en verplichtingen - classificatie en waardering na eerste opname van financiële activa');
- de beoordeling of de contractuele kasstromen van het financiële instrument enkel betalingen van hoofdsom en rente betreffen (zie deel 'financiële activa en verplichtingen - classificatie en waardering na eerste opname van financiële activa');
- de bepaling of een markt actief of niet actief is en de daaruit afgeleide level hiërarchie toewijzing van het financiële instrument (zie deel 'financiële activa en verplichtingen - reële waarde van financiële instrumenten');
- het bestaan van (gezamenlijke) zeggenschap of invloed van betekenis (zie deel 'consolidatie - dochterondernemingen' en 'consolidatie - gemeenschappelijke en geassocieerde ondernemingen');
- de beoordeling van een significante toename van het kredietrisico sinds de eerste opname waaruit de fase indeling van het financiële instrument voortvloeit (zie deel 'financiële activa en verplichtingen - bijzondere waardeverminderingen op financiële activa - algemeen model');
- de toegepaste modellen en hypothesen voor het bepalen van de verwachte kredietverliezen en de bepaling van verschillende economische scenario's en hun respectievelijke weging (zie deel 'financiële activa en verplichtingen - bijzondere waardeverminderingen op financiële activa - algemeen model').

Schattingen worden voornamelijk in volgende domeinen gemaakt:

- het bepalen van de verwachte gebruiksduur en restwaarde van materiële en immateriële vaste activa (zie deel 'materiële en immateriële vaste activa');
- schatting van de realiseerbare waarde van financiële activa in wanbetaling (fase 3) voor het bepalen van de waardeverminderingen (zie deel 'financiële activa en verplichtingen - bijzondere waardeverminderingen op financiële activa – algemeen model');
- het inschatten van toekomstige belastbare winst voor het waarderen van uitgestelde belastingvorderingen (zie deel 'winstbelastingen');
- de schatting van de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheden voor de bijzondere waardeverminderingen op goodwill (zie deel 'goodwill');
- berekening van de reële waarde van financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde die niet-genoteerd zijn of niet op een actieve markt genoteerd zijn (zie deel 'financiële activa en verplichtingen - reële waarde van financiële instrumenten');
- actuariële ramingen bij het waarderen van pensioenverplichtingen voor personeel (zie deel 'personeelsvoordelen – lange termijn voordelen');
- de waardering van voorzieningen voor (voorwaardelijke) verplichtingen (zie deel 'voorzieningen').

Deze beoordelingen en schattingen worden toegelicht in de overeenstemmende paragrafen van de waarderingsregels. Echter is de Vennootschap van oordeel dat de bovenstaande beoordelingen en schattingen geen belangrijk risico inhouden dat deze aanleiding kunnen geven tot een materiële aanpassing in de waardering van de betrokken activa of verplichtingen voor het volgende boekjaar.

Operationele segmenten

Een operationeel segment is een onderdeel van de Vennootschap:

- die bedrijfsactiviteiten uitoefent waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt;
- waarvan de resultaten regelmatig afzonderlijk worden beoordeeld door het management;
- waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

Het management van de Vennootschap wordt beschouwd als de 'chief operating decision maker' die belangrijke operationele beslissingen neemt.

De operationele segmenten volgen uit de bedrijfsactiviteiten en de economische omgevingen waarin de Vennootschap opereert en worden het best weergegeven door volgende segmenten:

- bedrijfsactiviteiten bestaande uit de Bankpool en Verzekeringspool;
- economische activiteiten met activiteiten in België, Nederland, en Luxemburg.

Deze segmentering sluit hierbij aan op de interne rapportering. Transacties of transfers tussen segmenten gebeuren op basis van de gebruikelijke commerciële voorwaarden die ook voor niet-verbonden partijen gelden.

Consolidatie

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening bevat alle ondernemingen waarover de Vennootschap exclusieve of gemeenschappelijke zeggenschap uitoefent of waarover de Vennootschap een invloed van betekenis uitoefent.

Alle ondernemingen die in de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap zijn opgenomen sluiten het boekjaar af op 31 december, deze afsluitdatum stemt overeen met de afsluitdatum voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening.

Dochterondernemingen

Dochterondernemingen zijn ondernemingen waarin de Vennootschap, rechtstreeks of onrechtstreeks, exclusieve zeggenschap heeft. Er is zeggenschap wanneer de Vennootschap blootgesteld is aan, of rechten heeft op variabele opbrengsten uit hoofde van de deelneming en zij de mogelijkheid heeft om deze opbrengsten te beïnvloeden via haar macht over de deelneming.

De Vennootschap oefent zeggenschap uit als zij direct of indirect over de meerderheid van de stemrechten beschikt (en er geen contractuele bepalingen bestaan die deze rechten wijzigen) of als door contractuele overeenkomst de Vennootschap over de macht beschikt om de relevante activiteiten te sturen, en deze rechten materieel zijn. Een recht is materieel als de houder de praktische mogelijkheid heeft om dat recht uit te oefenen. Het bestaan van zeggenschap wordt opnieuw beoordeeld als er zich veranderingen voordoen in elementen die bepalend zijn voor zeggenschap.

Dochterondernemingen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop de effectieve zeggenschap is verkregen en worden van consolidatie uitgesloten vanaf de datum waarop een einde komt aan die zeggenschap. Intragroepstransacties en saldi, en resultaten uit transacties tussen de in de consolidatie opgenomen ondernemingen worden geëlimineerd. Vooraleer over te gaan tot de consolidatie van de dochterondernemingen, werden de waarderingsregels van de dochterondernemingen aangepast om in overeenstemming te zijn met de waarderingsregels die gelden in de Vennootschap.

Bij verlies van zeggenschap over een dochteronderneming, wordt het resultaat op de vervreemding bepaald als het verschil tussen:

- de som van de reële waarde van de ontvangen vergoeding en de reële waarde van de resterende aangehouden investering door de Vennootschap
- de boekwaarde van de activa (inclusief de goodwill) en de verplichtingen van de dochteronderneming en de minderheidsbelangen

Gemeenschappelijke en geassocieerde ondernemingen

Gezamenlijke zeggenschap is het delen van zeggenschap met één of meerdere partijen op basis van een contractuele overeenkomst die bepaalt dat besluiten over de relevante activiteiten unanieme instemming vereisen. Gemeenschappelijke ondernemingen ('joint-ventures') worden verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode.

Geassocieerde ondernemingen zijn ondernemingen waarin de Vennootschap een invloed van betekenis heeft, maar geen zeggenschap uitoefent. Een invloed van betekenis wordt verondersteld te bestaan wanneer de Vennootschap, direct of indirect 20% of meer van de stemrechten van de onderneming uitoefent. Deelnemingen in geassocieerde ondernemingen worden initieel gewaardeerd aan kostprijs en vervolgens verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode.

Resultaten op transacties tussen de Vennootschap en de volgens de vermogensmutatie verwerkte deelnemingen worden geëlimineerd ten bedrage van het belang van de Vennootschap. De opname van verliezen wordt stopgezet wanneer deze gelijk zijn aan de boekwaarde van de deelneming. Verdere verliezen worden enkel opgenomen als er een wettelijke of feitelijke verplichting is aangegaan of waarborg is gegeven.

Gestructureerde ondernemingen

Gestructureerde ondernemingen zijn ondernemingen die zo worden opgezet dat ze niet bestuurd worden door middel van stemrechten. Het beheer van de relevante activiteiten wordt geregeld via contractuele overeenkomsten en de bevoegdheden van de stemrechten zijn beperkt tot het nemen van administratieve beslissingen.

Het vaststellen van zeggenschap over gestructureerde ondernemingen houdt rekening met het doel en opzet van de onderneming, de mogelijkheid om de relevante activiteiten te sturen en de mate waarin de Vennootschap aan de variabiliteit van de risico's en opbrengsten van de onderneming is blootgesteld.

Bedrijfscombinaties

Bedrijfscombinaties worden verantwoord volgens de overnamemethode. Hierbij worden de identificeerbare activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde op de overnamedatum. Minderheidsbelangen worden gewaardeerd tegen reële waarde of voor hun deel in de geherwaardeerde netto activa van de overgenomen partij. De vergoeding van een bedrijfscombinatie is de reële waarde van de gegeven activa, de overgenomen verplichtingen en de eigenvermogensinstrumenten uitgegeven voor het verkrijgen van controle over de overgenomen partij. Elk voorwaardelijk bedrag in de vergoeding wordt tegen reële waarde opgenomen. Latere wijzigingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding worden opgenomen in de resultaten. De aan de overname verbonden kosten worden opgenomen in de resultaten.

Wanneer de bedrijfscombinatie in verschillende fases wordt gerealiseerd, wordt het voorheen door de Vennootschap aangehouden belang in het eigen vermogen van de overgenomen partij op de overnamedatum gewaardeerd tegen reële waarde door winst en verlies.

Vreemde valuta

Omrekening van vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld in euro, die de functionele munt is van de jaarrekeningen van alle ondernemingen binnen de groep.

Transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden verwerkt tegen de wisselkoers die geldt op de datum van de transactie.

Monetaire activa en verplichtingen, uitgedrukt in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele munt tegen de slotkoers. Wisselkoersverschillen worden opgenomen in de resultatenrekening, met uitzondering van wisselkoersverschillen die voortvloeien uit financiële instrumenten aangeduid als kasstroomafdekking, deze worden opgenomen in het eigen vermogen.

De niet-monetaire posten uitgedrukt in vreemde valuta en gewaardeerd tegen historische kostprijs worden omgerekend in de functionele munt op basis van de historische wisselkoers op transactiedatum en vervolgens niet geherwaardeerd voor wijzigingen in wisselkoersen.

Niet-monetaire posten uitgedrukt in vreemde valuta en gewaardeerd tegen reële waarde worden omgerekend in de functionele munt tegen de slotkoers. De wisselkoersverschillen voor niet-monetaire posten die tegen reële waarde worden geboekt, volgen dezelfde boekhoudkundige verwerking als de aanpassing van de reële waarde.

Financiële activa en verplichtingen

Opname en eerste waardering

Financiële activa of verplichtingen worden in de balans opgenomen van zodra de Vennootschap partij wordt bij de contractuele voorwaarden van het instrument. De aankopen van financiële activa die volgens standaardmarktconventies worden afgewikkeld worden in de balans opgenomen op de afwikkelingsdatum.

Financiële activa en verplichtingen worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde aangepast met de transactiekosten die direct toewijsbaar zijn aan de verwerving of uitgifte van het financieel instrument. Transactiekosten voor financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden onmiddellijk opgenomen in resultaat.

Classificatie en waardering na eerste opname van financiële activa

De classificatie en de waardering van de financiële activa is afhankelijk van het type van financieel instrument en gebaseerd op zowel het bedrijfsmodel ('business model') en op de kenmerken van de contractuele kasstromen van de financiële activa (zogenaamde 'solely payments of principal and interest test' of 'SPPI-test'). Voor schuldinstrumenten bestaat de onherroepelijke optie om deze als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies aan te merken in geval van het bestaan van een boekhoudkundige mismatch ('accounting mismatch').

De categorieën voor het waarderen van financiële activa zijn:

- gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs;
- gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat;
- gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Bedrijfsmodel

De mogelijke bedrijfsmodellen voor het beheer van financiële activa zijn:

- het bedrijfsmodel met als doel om financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te ontvangen ('hold-to-collect' of 'HTC');
- het bedrijfsmodel met als doel het aanhouden van financiële activa om de contractuele kasstromen te ontvangen alsook om financiële activa te verkopen ('hold-to-collect-and-sell' of 'HTC&S');
- andere bedrijfsmodellen, zoals het aanhouden van financiële activa voor handelsdoeleinden en beheer gebaseerd op reële waarde.

De financiële activa worden intern bij de Vennootschap toegewezen aan gelijkaardige portefeuilles die zijn toegewezen aan een bedrijfsmodel. De toewijzing aan een bedrijfsmodel houdt rekening met de wijze waarop de prestaties en risico's van het financiële actief worden opgevolgd, beoordeeld en gerapporteerd, ervaringen en verwachtingen met betrekking tot verkopen. Bij de Vennootschap is er geen verband tussen de bedrijfsmodellen en de vergoeding van de managers en dividendbeleid. Indien er uitzonderlijk een wijziging van bedrijfsmodel en herclassificatie van financiële activa voortkomt, wordt dit behandeld en gevalideerd door het Alco.

Test van de contractuele kasstromen

De test van de contractuele kasstromen oordeelt of de kasstromen van het financiële actief uitsluitend bestaan uit aflossingen en rentebetalingen op het uitstaande hoofdsombedrag, in overeenstemming met de voorwaarden van een basiskredietovereenkomst. De rentebetalingen omvatten een vergoeding voor de tijdswaarde van geld, het kredietrisico en eventueel andere risico's en kosten en een commerciële marge.

Voor financiële activa die contractueel gekoppeld zijn aan kasstromen op een onderliggende pool van financiële instrumenten, en waarbij het financiële instrument is opgedeeld in tranches, wordt een doorkijkbenadering toegepast. Hierbij worden de contractvoorwaarden van het financiële actief (de tranche) en de karakteristieken van de onderliggende pool onderworpen aan de test van de contractuele kasstromen en moet het kredietrisico van de tranche kleiner zijn dan of gelijk aan het kredietrisico verbonden aan de onderliggende pool van financiële instrumenten.

In de test wordt door de Vennootschap rekening gehouden met onder meer:

- contractvoorwaarden die het tijdstip of het bedrag van de contractuele kasstromen wijzigen, waaronder opties voor vervroegde aflossing (rekening houdend met compensaties voor de voortijdige beëindiging) en verlenging, aanpassingen van rentevoeten en variabele rentekenmerken;
- de analyse van de omvang van het verschil tussen de frequentie van renteherziening en de rentelooptijd bij financiële activa met variabele rente wanneer deze niet overeenstemmen;
- voorwaarden die het verhaal van de Vennootschap beperken tot de kasstromen van de specifieke onderliggende activa ('non recourse' kenmerken).

Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Schuldinstrumenten die worden aangehouden in een bedrijfsmodel dat erop gericht is om contractuele kasstromen te ontvangen en de contractuele kasstromen uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen, en waarbij de Vennootschap niet geopteerd heeft voor een aanwijzing als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Voor schuldinstrumenten die worden verkocht aan een effectiseringsvehikel dat is opgenomen in de consolidatie van de Vennootschap blijft de mogelijkheid bestaan dat deze geclassificeerd blijven onder een bedrijfsmodel dat erop gericht is om contractuele kasstromen te ontvangen.

Verkopen kunnen verenigbaar zijn met het hold-to-collect bedrijfsmodel indien:

- de verkopen kort tegen de vervaldag gebeuren voor een bedrag dat de resterende contractuele kasstromen benadert;
- de verkopen gebeuren ingevolge een toename van het kredietrisico;
- de verkopen gebeuren omwille van het investeringsbeleid (bv duurzaamheidscriteria);
- de verkopen niet significant zijn in waarde of niet frequent.

De geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor het schuldinstrument bij eerste waardering is opgenomen, verminderd met de betalingen van de hoofdsom en aangepast met de cumulatieve amortisatie, volgens de effectieve rentemethode, van het verschil tussen het bedrag van de eerste waardering en het terugbetalingsbedrag. Vanaf de eerste opname worden verwachte kredietverliezen opgenomen via de resultatenrekening. De rente wordt in de resultaten opgenomen op basis van de effectieve rente bepaald bij aanvang van het contract.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat

Schuldinstrumenten die worden aangehouden in een bedrijfsmodel met als doel zowel contractuele kasstromen te ontvangen als schuldinstrumenten te verkopen en de contractuele kasstromen uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom betreffen, worden na eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat. Op voorwaarde dat de Vennootschap niet geopteerd heeft voor een aanwijzing als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Na opname worden deze schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde en de wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen in een specifieke rubriek in de overige onderdelen van het totaalresultaat van het eigen vermogen. De rente wordt in de resultaten opgenomen op basis van de effectieve rente zoals voor financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De verwachte kredietverliezen worden in de overige onderdelen van het totaalresultaat opgenomen via de resultatenrekening. Bij verkoop worden de gecumuleerde reële waarde-wijzigingen die voorheen geboekt werden in de overige onderdelen van het totaalresultaat overgebracht naar de resultatenrekening.

Voor de eigenvermogensinstrumenten onder de vorm van aandelen die niet voor handelsdoeleinden worden aangehouden bestaat de keuzemogelijkheid om op individuele basis bij eerste opname onherroepelijk te opteren om deze te waarderen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in (een specifieke rubriek van) de overige onderdelen van het totaalresultaat. Bij verkoop van de aandelen worden de gecumuleerde reële waarde-wijzigingen die geboekt werden in de overige onderdelen van het totaalresultaat niet overgebracht naar de resultatenrekening maar overgebracht naar het overgedragen resultaat. Dividenden worden in de resultatenrekening opgenomen indien ze een vergoeding vormen voor deze investering. Op deze instrumenten dienen geen waardeverminderingen aangelegd te worden.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Financiële activa die na eerste opname worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in winst of verlies omvatten schuldinstrumenten, eigenvermogensinstrumenten en derivaten die niet zijn aangewezen als afdekkingsinstrument. Derivaten worden behandeld in hoofdstuk 'financiële activa en verplichtingen – derivaten'.

Schuldinstrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden maken deel uit van een bedrijfsmodel dat gericht is op winstneming op korte termijn (uit onder meer koersschommelingen).

Schuldinstrumenten aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in winst of verlies betreffen schuldinstrumenten waarvoor de Vennootschap de onherroepelijke keuze heeft gemaakt om deze als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies aan te merken. Het betreft schuldinstrumenten die beantwoorden aan de criteria van het bedrijfsmodel om contractuele kasstromen te ontvangen en/of te verkopen en bovendien de kasstromen test doorstaan. Indien voor deze instrumenten de andere waarderingmethodes aanleiding geven tot het ontstaan van inconsistenties in de waardering (accounting mismatch), kan de Vennootschap deze optie toepassen.

Schuldinstrumenten die niet voldoen aan de test van de contractuele kasstromen en verplicht worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in winst of verlies.

Na eerste opname worden deze schuldinstrumenten gewaardeerd aan reële waarde en de wijzigingen in de reële waarde en gerealiseerde resultaten worden opgenomen in een specifieke rubriek van het resultaat. De rente wordt in de renteresultaten opgenomen op basis van de effectieve rente.

Eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies bevatten beleggingen in eigenvermogensinstrumenten waarvoor bij eerste opname niet onherroepelijk werd geopteerd om deze te waarderen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat. Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten door herwaardering naar reële waarde worden opgenomen in een specifieke rubriek van het resultaat. Dividenden worden in de resultatenrekening opgenomen indien ze een vergoeding vormen voor de investering.

Classificatie en waardering na eerste opname van financiële verplichtingen

De categorieën voor het waarderen van financiële verplichtingen zijn:

- gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs;
- gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Deze verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij het verschil tussen het bedrag van de eerste waardering en het terugbetalingsbedrag periodiek wordt opgenomen in renteresultaat volgens de effectieve rente methode.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden zijn bedoeld om winst te genereren op korte termijn, en omvatten tevens derivaten die niet zijn aangewezen als afdekkingsinstrument. Derivaten worden behandeld in hoofdstuk 'financiële activa en verplichtingen - derivaten'.

Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in winst of verlies waarvoor de Vennootschap de onherroepelijke keuze heeft gemaakt om deze als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies aan te merken. Het toepassen van deze onherroepelijke keuze is mogelijk wanneer:

- het gebruik van de optie een inconsistentie in de waardering (accounting mismatch) elimineert of aanzienlijk verkleint;
- de financiële verplichting één of meerdere besloten derivaten bevat en het is toegelaten het gehele financiële instrument aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Na eerste opname worden deze financiële verplichtingen gewaardeerd aan reële waarde en de wijzigingen in de reële waarde en gerealiseerde resultaten worden opgenomen in een specifieke rubriek van het resultaat. De rente wordt in de renteresultaten opgenomen op basis van de effectieve rente.

Saldering

Financiële activa en verplichtingen worden gecompenseerd en worden voor het nettobedrag opgenomen wanneer een wettelijk afdwingbaar compensatierecht bestaat en de Vennootschap het voornemen heeft om op netto basis te vereffenen of om tegelijkertijd het actief te realiseren en de verplichting af te wikkelen.

Niet langer opnemen van financiële activa en verplichtingen

Verwijdering van financiële activa

Financiële activa worden niet langer opgenomen wanneer de contractuele rechten op kasstromen uit het financiële actief aflopen of wanneer de contractuele rechten op kasstromen en nagenoeg alle risico's en voordelen van eigendom overgedragen worden. Indien deze voorwaarden niet worden vervuld, wordt het financiële actief behouden op de balans en wordt een schuld opgenomen ter verantwoording van de ontstane verplichting. De verkopen van financiële activa die volgens standaardmarktconventies worden afgewikkeld worden in de balans niet langer opgenomen op de afwikkelingsdatum.

Verwijdering van financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden niet langer opgenomen wanneer de verplichting is uitgedoofd (wanneer de contractueel vastgelegde verplichting is nagekomen, het contract ontbonden wordt of afloopt).

Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en effectenleningen

Effecten (schuldinstrumenten en eigenvermogensinstrumenten) die onder een gekoppelde terugkoopovereenkomst ('repo') vallen, blijven in de balans van de Vennootschap opgenomen. De overeenkomstige verplichting die voortvloeit uit de verbintenis tot terugkoop van de effecten wordt opgenomen in financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs – deposito's. De actiefwaarde van de effecten wordt opgenomen als in pand gegeven in de buitenbalans.

Effecten die werden verkocht onder een gekoppelde verkoopovereenkomst ('reverse repo') worden buitenbalans opgenomen als in pand ontvangen effecten. De overeenkomstige vordering wordt opgenomen onder financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs – leningen en voorschotten.

Het verschil tussen de verkoop en terugkoopprijs wordt over de looptijd van de overeenkomst opgenomen in het renteresultaat volgens de effectieve rentemethode.

Effecten die worden uitgeleend blijven opgenomen op de balans. Geleende effecten worden niet opgenomen op de balans. Commissies met betrekking tot effectenleningen worden opgenomen onder vergoedings- en provisie resultaat.

Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa

Het model voor bijzondere waardeverminderingen is gebaseerd op verwachte kredietverliezen (expected credit losses) en wordt toegepast op schuldinstrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs of schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat. Op lening toezeggingen en financiële garantiecontracten die niet gewaardeerd worden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, worden eveneens bijzondere waardeverminderingen opgenomen waarbij een voorziening voor verwachte verliezen wordt geboekt. Er worden geen bijzondere waardeverminderingen aangelegd voor beleggingen in eigenvermogensinstrumenten.

Algemeen model

De berekening van de bijzondere waardeverminderingen is gebaseerd op een tweestappenmodel:

- stap 1 betreft het toewijzen van het financiële actief aan de geschikte fase (stages) die overeenstemt met een welbepaalde toestand inzake de evolutie van het kredietrisico van de tegenpartij sinds de eerste opname van het instrument;
- stap 2 betreft het berekenen van de verwachte kredietverliezen per instrument.

De toewijzing aan de geschikte fase wordt bepaald door de evolutie te vergelijken ten opzichte van de voorgaande rapporteringsperiode. Een wijziging in fase is mogelijk in beide richtingen.

De verschillende fases en daarvan afgeleide berekeningsmethode voor bijzondere waardeverminderingen zijn:

- renderende financiële activa (performing - fase 1): betreffen de financiële activa die niet geclassificeerd zijn in fase 2 en 3 waarvoor verwachte kredietverliezen binnen 12 maanden worden opgenomen (te verwachten kredietverliezen die voortvloeien uit wanbetalingen die mogelijk zijn binnen 12 maanden na rapporteringsdatum);
- renderende financiële activa met verminderde kredietwaardigheid (underperforming – fase 2): betreffen financiële activa waarvoor er een significante toename van kredietrisico is sinds creatie of aankoop en waarvoor verwachte kredietverliezen worden opgenomen voor de gehele looptijd (te verwachten kredietverliezen die voortvloeien uit wanbetalingen over de gehele resterende verwachte looptijd na rapporteringsdatum);
- niet-renderende financiële activa met verminderde kredietwaardigheid (non performing – fase 3): financiële activa waarvoor er objectief bewijs bestaat dat ze in wanbetaling of in gebreke zijn (default) waarvoor bijzondere waardeverminderingen gelijk aan tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen worden opgenomen.
- Een significante toename van het kredietrisico is gebaseerd op zowel kwantitatieve en kwalitatieve factoren.

De verwachte kredietverliezen worden berekend op basis van een kans gewogen gemiddelde van een aantal scenario's, die rekening houden met informatie over gebeurtenissen uit het verleden, huidige omstandigheden en inschattingen van toekomstige economische omstandigheden. Deze toekomstgerichte informatie gebruikt de macro-economische budgetprojecties.

De te verwachten kredietverliezen worden berekend als het verschil tussen de bruto boekwaarde van het financiële actief en de waarde van de geschatte toekomstige kasstromen. De berekende verwachte kredietverliezen worden opgenomen als bijzondere waardeverminderingen in de resultaten. De geschatte toekomstige kasstromen houden rekening met de contractuele kasstromen en contractvoorwaarden die de kasstromen kunnen wijzigen (zoals opties tot vervroegde aflossing of verlenging) en verwachte kasstroomtekorten, rekening houdend met de waarden van zekerheden en andere vormen van kredietbescherming.

Definitie van wanbetaling

De definitie van wanbetaling is afgestemd op de definitie die voor het interne kredietrisicobeheer is toegepast. Hierbij hanteert de Vennootschap een volledige gelijkshakeling van niet-renderend en wanbetaling.

De status van wanbetaling wordt toegekend aan financiële activa die voldoen aan minstens één van onderstaande criteria:

- het financiële actief heeft een achterstand van gelijk aan of meer dan 90 opeenvolgende dagen (benaderd via drie maandtermijnen voor de retail tegenpartijen);
- de Vennootschap heeft kennis van indicaties die aangeven dat terugbetaling onwaarschijnlijk is.

De achterstand omvat uitstaand kapitaal, vervallen interesten en gerelateerde kosten (zoals verwijlinteresten, boetes, erelonen).

Indicaties (UTP-indicatoren) die aangeven dat terugbetaling onwaarschijnlijk is, worden geregistreerd op het niveau van de schuldenaar.

Indien de criteria voor de opname van het financiële actief onder de status wanbetaling niet langer van toepassing zijn, wordt het financiële actief gesaneerd.

Opname van de bijzondere waardeverminderingen

Voor financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden de bijzondere waardeverminderingen in de balans opgenomen als een correctie in mindering van de bruto boekwaarde. Voor financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat worden de bijzondere waardeverminderingen opgenomen in de overige onderdelen van het totaalresultaat en niet in mindering van de bruto boekwaarde op het actief. Bijboekingen, terugnemingen en bestedingen van bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de resultaten onder een aparte rubriek.

Bijzondere waardeverminderingen op lening toezeggingen en financiële garantiecontracten die niet gewaardeerd worden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, worden opgenomen in de balans als een voorziening en bewegingen worden opgenomen in de resultaten onder opname en terugname van voorzieningen.

Afboeking en besteding

Schuldinstrumenten worden afgeboekt wanneer zij aan bepaalde voorwaarden voldoen. De Vennootschap boekt steeds het gehele financiële actief af (en maakt geen gebruik van partiële afboeking), waarbij het financiële actief zich in fase 3 moet bevinden. De afboeking van het financiële actief en de besteding van de waardevermindering worden opgenomen in de resultaten onder bijzondere waardeverminderingen.

Schuldinstrumenten worden volgens algemene regel afgeboekt wanneer er geen redelijke verhaalmogelijkheden meer zijn en geen belangrijke recuperatie meer verwacht wordt.

Meer specifiek, voor Belgische hypothecaire vorderingen worden volgende voorwaarden opgevolgd voor afboeking:

- de hypothecaire vordering is opgeëist en de onroerende zekerheden in waarborg zijn reeds verkocht en de opbrengsten uit deze verkoop zijn voor het grootste deel geïnd of er worden geen opbrengsten uit de verkoop geïnd omdat de vordering van de Vennootschap niet als batig gerangschikt staat;
- de kredietnemer werd toegelaten tot een collectieve schuldsanering of bevindt zich in staat van faillissement en de onroerende zekerheden die in waarborg waren zijn reeds verkocht;
- de procedurekosten die dienen gemaakt te worden tot uitwinning van de waarborg is in disproportie tot de mogelijke baten, waardoor de waarborg niet verkocht kan worden.

De Nederlandse hypothecaire vorderingen worden afgeboekt wanneer na het uitwinnen van alle aanwezige waarborgen er een restschuld overblijft en er geen verdere recuperatiemogelijkheden worden verwacht.

Voor leningen op afbetaling spelen volgende criteria om tot afboeking over te gaan:

- de lening is opgeëist, waarbij maximaal 2 jaar na deze datum de lening wordt afgeboekt;
- de kredietnemer werd toegelaten tot een collectieve schuldsaneringsprocedures of bevindt zich in staat van een faillissement.

Indien bij kredieten die afgeboekt werden volgens de bovenstaande criteria, nog betalingen of recuperaties worden ontvangen door de Vennootschap, worden deze als opbrengst opgenomen in de resultaten onder de rubriek bijzondere waardeverminderingen.

Derivaten

Opname en waardering

Derivaten worden, bij eerste opname en daarna, gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in winst of verlies. De reële waarde wordt bepaald op basis van genoteerde marktprijzen bij bestaan van een actieve markt. Indien er geen actieve markt is voor het derivaat wordt de reële waarde bepaald met behulp van waarderingstechnieken.

Derivaten worden opgenomen als financieel actief wanneer hun reële waarde positief is en als verplichting wanneer hun reële waarde negatief is. De ontvangen en betaalde rente worden opgenomen onder het renteresultaat.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden

Derivaten die niet zijn aangewezen als afdekkingsinstrument worden opgenomen als aangehouden voor handelsdoeleinden.

Voor een hybride contract dat een financiële verplichting, een leasevordering, een verzekeringscontract of een ander niet-financieel contract is, moet beoordeeld worden of de in het contract besloten elementen moeten worden afgescheiden van het basiscontract. Dit is het geval wanneer:

- de kenmerken en risico's van de in een contract besloten elementen niet nauw aansluiten bij die van het basiscontract;
- het hybride contract in zijn geheel niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies;
- een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden en karakteristieken als het in het contract besloten element zou voldoen aan de definitie van een derivaat.

De afgescheiden in het contract besloten derivaten worden opgenomen als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden. Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden worden opgenomen onder financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, en wijzigingen in de reële waarde en gerealiseerde resultaten worden opgenomen in winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden.

Afdekkingsderivaten

De Vennootschap maakt gebruik van de optie om de vereisten en voorwaarden van IAS 39 inzake afdekkingstransacties verder toe te passen, zoals bekrachtigd door de Europese Unie (de zogenaamde carve out).

Derivaten aangegaan als deel van een afdekkingsrelatie worden geclassificeerd volgens het doel van de afdekking:

- reële waardeafdekkingen zijn een afdekking van het risico van veranderingen in de reële waarde van een financieel actief of verplichting, of van het renterisico van een portefeuille;
- kasstroomafdekkingen zijn een afdekking van de mogelijke variabiliteit in kasstromen van een financieel actief of verplichting.

De voorwaarden om in aanmerking te komen als afdekkingsinstrument zijn:

- de aanwezigheid van formele documentatie van de afdekkingsrelatie (met identificatie van afdekkingsinstrument, afgedekte positie en de afdekkingsdoelstelling) aan het begin van de afdekking;
- de verwachting dat de afdekking zeer effectief zal zijn en de mogelijkheid bestaat om de afdekkingseffectiviteit op betrouwbare wijze te meten;
- de continue meting tijdens de gerapporteerde periode waarin de afdekking als effectief kan worden bestempeld.

Reële waarde afdekkingen

Bij reële waarde afdekkingen worden de derivaten opgenomen onder afdekkingsderivaten als actief of verplichting, en wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen in winsten en verliezen uit de verwerking van afdekkingstransacties samen met de overeenkomstige verandering in de reële waarde van het afgedekte risico van de afgedekte activa of verplichtingen.

De Vennootschap past de carve out versie van IAS 39 toe, waarbij er geen ineffectiviteit ontstaat als gevolg van vervroegde terugbetalingen die afwijken van de verwachtingen, zolang er sprake is van een onderhedging.

Kasstroomafdekkingen

Bij kasstroomafdekkingen worden de derivaten opgenomen onder afdekkingsderivaten als actief of verplichting, en wijzigingen in de reële waarde voor het effectieve deel van de afdekking worden opgenomen in de overige onderdelen van het totaalresultaat in eigen vermogen. Het niet effectieve deel van de wijziging in reële waarde wordt opgenomen in de resultaten onder winsten en verliezen uit de verwerking van afdekkingstransacties. De in het eigen vermogen opgenomen herwaarderingsaanpassing worden overgeheveld naar de resultaten in de periode waarin het ingedekte instrument de resultatenrekening beïnvloedt.

Beëindigen van afdekkingstransactie

Als de afdekkingstransactie niet langer voldoet aan de voorwaarden of wanneer de afdekking wordt stopgezet, wordt het afdekkingsinstrument getransfereerd naar derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden.

In het geval van een reële waarde afdekking van een geïdentificeerd vastrentend financieel instrument (micro reële waarde afdekking) wordt de herwaarderingsaanpassing van het afgedekte instrument afgeschreven over de resterende looptijd van het instrument op basis van de effectieve rentevoet. In geval van de reële waarde afdekking van een portefeuille vastrentende instrumenten (macro reële waarde afdekking) wordt de herwaarderingsaanpassing lineair afgeschreven over de resterende termijn van de oorspronkelijke afdekking. Wanneer het afdekkingsinstrument niet langer in de balans wordt opgenomen (door vervroegde afbetaling of verkoop) wordt de herwaarderingsaanpassing onmiddellijk opgenomen in de resultaten.

In het geval van een kasstroomafdekking blijft de herwaarderingsaanpassing opgenomen in de overige onderdelen van het totaalresultaat in eigen vermogen tot het oorspronkelijk afgedekte instrument de resultatenrekening beïnvloedt of tot het duidelijk is dat de transactie niet zal plaatsvinden. Op dat moment wordt de herwaarderingsaanpassing opgenomen in de resultaten.

Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde (of fair value) is de prijs die ontvangen zou worden bij het verkopen van een actief of betaald zou worden bij het transfereren van een verplichting in een ordelijke transactie tussen marktparticipanten op de waardingsdatum.

De Vennootschap gebruikt de volgende hiërarchie voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten:

- genoteerde prijzen in een actieve markt;
- het gebruik van waarderingstechnieken.

De reële waarde van een financieel instrument wordt bepaald op basis van gepubliceerde prijsnoteringen in een actieve markt. Indien er geen actieve markt is voor het financiële instrument, wordt de reële waarde bepaald met behulp van waarderingstechnieken.

Deze waarderingstechnieken maken zoveel als mogelijk gebruik van marktinformatie, maar worden beïnvloed door de gehanteerde veronderstellingen, zoals risicomarges en inschattingen van toekomstige kasstromen.

In het zeldzame geval dat het niet mogelijk is de reële waarde van een niet genoteerd eigen vermogensinstrument betrouwbaar te bepalen, wordt het tegen kostprijs opgenomen.

Renteopbrengsten en –kosten

Renteopbrengsten en rentekosten worden op prorata basis opgenomen in de resultaten op basis van de effectieve rentemethode.

De effectieve rentevoet is de rentevoet die de verwachte toekomstige kasstromen (rekening houdend met de contractuele betalingen en met inbegrip van transactiekosten en betaalde en ontvangen provisies en vergoedingen die integraal deel uitmaken van de effectieve rentevoet) tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument of, indien meer geschikt, over een kortere looptijd, exact verdisconteert tot de netto boekwaarde. Provisies en vergoedingen die integraal deel uitmaken van de effectieve rentevoet omvatten onder meer ontvangen commissies voor de creatie of verwerving van een financieel actief, of betaalde commissies voor de uitgifte van financiële verplichtingen.

Bijgevolg worden transactiekosten en provisies en vergoedingen behandeld als een bijkomend onderdeel van de rente opgenomen in de effectieve rentevoet en verantwoord onder het renteresultaat.

Voor derivaten en schuldinstrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden opteert de Vennootschap voor de opname van de ontvangen en betaalde interesten onder renteresultaat.

Materiële en immateriële activa

Alle materiële en immateriële vaste activa worden opgenomen tegen kostprijs (zijnde de aanschaffingswaarde inclusief direct toewijsbare kosten van aanschaffing), verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Materiële en immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven over de verwachte economische levensduur. Het afschrijfbaar bedrag wordt berekend na aftrek van de (eventuele) restwaarde en wordt toegepast zodra de activa gebruiksklaar zijn. De afschrijvingskost wordt opgenomen onder afschrijvingen in de resultatenrekening.

Materiële en immateriële vaste activa worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer er een aanwijzing voor waardeverlies bestaat. Indien de geschatte realiseerbare waarde kleiner is dan de boekwaarde, dan wordt een bijzondere waardevermindering opgenomen in de resultatenrekening onder afschrijvingen. De realiseerbare waarde is de hoogste van enerzijds de reële waarde verminderd met verkoopkosten en anderzijds de bedrijfswaarde. Na opname van de bijzondere waardevermindering worden de afschrijvingen aangepast in functie van de aangepaste boekwaarde. Bij toename van de realiseerbare waarde of wanneer de aanwijzing voor waardeverlies niet langer bestaat wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen.

Bij vervreemding van materiële en immateriële vaste activa worden gerealiseerde winsten of verliezen onmiddellijk in het resultaat van het boekjaar opgenomen onder winsten en verliezen op het niet langer opnemen van niet financiële activa.

Terreinen en gebouwen

De aankoopprijs en aankoopkosten van gronden worden niet afgeschreven, noch bij een onbebouwd, noch bij een bebouwd perceel.

Bij de aankoop van een bebouwd onroerend goed wordt de waarde van de grond en van het gebouw bepaald, en worden de transactiekosten proportioneel verdeeld over de grond en het gebouw.

De gebouwwaarde wordt afgeschreven over de geschatte gebruiksduur van de gebouwen zijnde 33 jaar op pro-rata-basis.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verbouwingskosten worden over 10 jaar afgeschreven op pro-rata-basis. De aankoopprijs en aankoopkosten van de inrichting van gehuurde gebouwen worden afgeschreven over de duur van het huurcontract.

IT-materiaal

De aankoopprijs en aankoopkosten van hardware worden over 3 jaar afgeschreven op pro-rata-basis.

Ander materiaal (met inbegrip van rollend materiaal)

De aankoopprijs en aankoopkosten van meubilair en materiaal worden over 10 jaar afgeschreven op pro-rata-basis. De aankoopprijs en aankoopkosten van rollend materiaal worden over 4 jaar afgeschreven op pro-rata-basis.

Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is vastgoed dat wordt aangehouden om huuropbrengsten of een waardestijging of beide te realiseren. De waarderingsregels van materiële vaste activa worden eveneens toegepast voor de vastgoedbeleggingen.

Immateriële vaste activa

Een immaterieel actief is een identificeerbaar niet-monetair actief. Het wordt opgenomen tegen kostprijs als het toekomstige economische voordelen zal opleveren en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald.

Verworven software wordt – als de voorwaarden tot activering zijn vervuld - aan aanschaffingswaarde opgenomen onder de immateriële activa. De aankoopprijs en aankoopkosten worden, vanaf het moment dat de software beschikbaar is voor gebruik, lineair afgeschreven.

De aankoopprijs en aankoopkosten van verworven software worden over 5 jaar afgeschreven op pro-rata-basis. Andere immateriële activa worden over 10 jaar afgeschreven.

Goodwill

Goodwill vertegenwoordigt het verschil tussen de aanschaffingskost in een bedrijfscombinatie en het aandeel van de overnemer in de reële waarde van de aangekochte identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, zoals bepaald op de datum van de aankoop.

Indien dit verschil negatief is (badwill) wordt het onmiddellijk opgenomen als opbrengst in de resultaten. Indien het verschil positief is wordt het opgenomen als een actief en gewaardeerd tegen kostprijs min eventuele bijzondere waardeverminderingen. Goodwill wordt niet afgeschreven, maar wordt minstens jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen.

De Vennootschap wijst de goodwill toe aan kasstroom genererende eenheden of groepen. Op de goodwill wordt een bijzondere waardevermindering aangelegd als de boekwaarde van de kasstroom genererende eenheid waartoe de goodwill behoort, hoger is dan zijn realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde is de hoogste van enerzijds de reële waarde verminderd met verkoopkosten en anderzijds de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde is de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen die naar verwachting zullen voortvloeien uit de kasstroom genererende eenheid. De Vennootschap gebruikt hiervoor de financiële plannen goedgekeurd door het management. Bijzondere waardeverminderingen op goodwill kunnen niet worden teruggenomen.

Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

Wanneer de Vennootschap beslist om een vast actief (of groep van activa) te verkopen en het zeer waarschijnlijk is dat de verkoop binnen 12 maanden zal plaatsvinden, worden de activa en de verplichtingen verbonden aan deze activa opgenomen onder vaste activa aangehouden voor verkoop.

Het actief wordt gewaardeerd tegen de laagste van enerzijds de boekwaarde en anderzijds de reële waarde minus verkoopkosten. De reële waarde verminderd met verkoopkosten is het bedrag dat kan worden verkregen door de verkoop van een actief in een marktconforme (arm's length) transactie tussen bewuste, bereidwillige partijen, na aftrek van verkoopkosten. De activa worden niet langer afgeschreven. De winsten en verliezen, inclusief bijzondere waardeverminderingen en gerealiseerde resultaten, worden opgenomen in de resultatenrekening onder resultaat op activa aangehouden voor verkoop.

Wanneer de groep van activa en verbonden verplichtingen een bedrijfstak of geografisch activiteitsgebied vertegenwoordigen, dan worden deze geclassificeerd als een beëindigde bedrijfsactiviteit. De winsten en verliezen van beëindigde bedrijfsactiviteiten worden na belastingen opgenomen in een aparte rubriek in de resultaten.

Leaseovereenkomsten

Voor elk contract dat wordt aangegaan beoordeeld de Vennootschap of het contract een leaseovereenkomst is of bevat. Een contract is of bevat een leaseovereenkomst indien het contract in ruil voor een vergoeding het recht verleent gedurende een bepaalde periode de zeggenschap over het gebruik van een geïdentificeerd actief uit te oefenen.

De Vennootschap treedt op als leasingnemer in leaseovereenkomsten voor de huur van uitrusting of vastgoed en als leasinggever in subleaseovereenkomsten naar de kantoorhouders voor de verhuur van vastgoed.

Leasingnemer

Op de aanvangsdatum van het contract neemt de Vennootschap een met een gebruiksrecht overeenstemmend actief en een leaseverplichting op. Het met een gebruiksrecht overeenstemmende actief wordt bij eerste opname tegen kostprijs gewaardeerd. De kostprijs bestaat uit:

- het bedrag van de eerste waardering van de leaseverplichting;
- het bedrag van de voor aanvangsdatum verrichte leasebetalingen (die niet zijn opgenomen in de leaseverplichting);
- de initiële directe kosten;
- schatting van de kosten voor ontmanteling, verwijdering en herstel (indien van toepassing).

De leaseverplichting wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de (nog niet verrichte) leasebetalingen. De leasebetalingen worden verdisconteerd op basis van de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst, mits die op eenvoudige wijze kan worden bepaald, of indien deze niet op eenvoudige wijze kan worden bepaald, dan wordt de marginale rentevoet gebruikt.

Het met een gebruiksrecht overeenstemmende actief wordt opgenomen en gewaardeerd in overeenstemming als de materiële vaste activa.

De leaseverplichting wordt na eerste opname als ontleningen en rentebetalingen verwerkt volgens de effectieve rentemethode. Herzieningen of herbeoordelingen van de leaseverplichting worden opgenomen bij vaststellingen en geven aanleiding tot de herwaardering van de leaseverplichting en de aanpassing van het met een gebruiksrecht overeenstemmende actief. Indien het met een gebruiksrecht overeenstemmende actief geen boekwaarde meer heeft en de herwaardering betreft een afname van de leaseverplichting wordt de herwaardering opgenomen via de resultaten.

Leasinggever

In een financiële leaseovereenkomst draagt de leasinggever nagenoeg alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en voordelen over aan de leasingnemer. Een operationele leasing is elke leasingovereenkomst die niet als financiële leasing wordt geclassificeerd.

De opbrengsten van een operationele leaseovereenkomst worden lineair in de resultaten opgenomen over de leaseperiode. Het onderliggend actief wordt geboekt in overeenstemming met de waardingsregels van het onderliggende materiële vaste actief.

Voor financiële leasing wordt een leasingvordering opgenomen die overeenkomt met de netto-investering in de leaseovereenkomst. Renteopbrengsten worden geboekt over de leaseperiode door middel van de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst. Indien bij een sublease de impliciete rentevoet van de sublease niet op eenvoudige wijze kan worden bepaald, mag de voor de hoofdleaseovereenkomst gehanteerde disconteringsvoet gebruikt worden om de netto-investering in de sublease te waarderen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen in de balans wanneer:

- een bestaande in rechte afdwingbaar of feitelijke verplichting bestaat op de balansdatum, ten gevolge van gebeurtenissen in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen inhouden vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen;
- de verplichting op een betrouwbare wijze geschat kan worden.

Het bedrag opgenomen als voorziening is de best mogelijke schatting van de uitgaven, gedaan op afsluitingsdatum, die vereist zullen zijn om de bestaande verplichting af te wikkelen, rekening houdend met de waarschijnlijkheid van het mogelijke resultaat van de gebeurtenis.

Ontvangen en betaalde provisies en vergoedingen

Ontvangen provisies en vergoedingen voor dienstverlening (met uitzondering van commissies die deel uitmaken van de effectieve rente) worden opgenomen volgens de volgende vijf basisprincipes:

- identificatie van het contract;
- identificatie van de prestatieverplichtingen in het contract;
- bepaling van de transactieprijs;
- toewijzing van de transactieprijs aan de prestatieverplichtingen;
- opname van de opbrengsten in de mate dat de prestatieverplichting vervuld is.

De prestatieverplichting wordt voldaan wanneer de controle over het goed of dienst is overgedragen.

De Vennootschap verantwoordt de ontvangen provisies en vergoedingen voor dienstverlening:

- progressief over de periode, naarmate de diensten verleend worden in geval van continue dienstverlening;
- wanneer de dienst werd gepresteerd.

Betaalde provisies en vergoedingen omvatten voornamelijk commissies aan agenten en zijn gebaseerd op omloopvolumes en productiecijfers. Omloopcommissies worden progressief over de periode opgenomen in de resultaten. Productiecommissies worden verwerkt in de effectieve rente van het financiële instrument.

Personeelsvoordelen

Korte termijn voordelen

Korte termijn voordelen betreffen onder meer salarissen, betaalde vakantie en aanvullende vergoedingen die naar verwachting binnen de 12 maanden na het einde van de balansdatum zullen worden vereffend. Korte termijn voordelen worden verantwoord als kost in de resultaten wanneer de Vennootschap gebruik heeft gemaakt van de diensten geleverd door de werknemers in ruil voor de gegeven voordelen.

Lange termijn voordelen

Langetermijnvoordelen betreffen onder meer uitgestelde vergoedingen en bonussen en uitkeringen voor langdurige arbeidsongeschiktheid. Het betreffen voordelen die meer dan 12 maanden zijn uitgesteld. De Vennootschap kent geen materiële lange termijn voordelen toe aan de werknemers.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn voordelen die voortvloeien als gevolg van een beslissing van de Vennootschap om het dienstverband van een medewerker te beëindigen of als gevolg van een beslissing van de werknemer vrijwillig vervroegd de Vennootschap te verlaten in ruil voor een vergoeding. Een voorziening voor ontslagvergoeding wordt opgenomen conform de waarderingregels voor voorzieningen.

Vergoedingen na uitdiensttreding

De Vennootschap heeft zowel pensioenverplichtingen van bedrijfspensioenregelingen met vaste bijdragen (de zogenaamde ‘vaste bijdrage-plannen’) als met een te bereiken doel (de zogenaamde ‘vaste prestatie-plannen’). De Vennootschap heeft de pensioenplannen gefinancierd via een groepsverzekering, waarbij de verzekeraar een rendement garandeert.

Vaste bijdrage-plannen

De bijdragen van de Vennootschap aan vaste bijdrage-plannen worden in de winst- en verliesrekening als last opgenomen in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Rekening houdend met het minimum gewaarborgde rendement dat wettelijk is opgelegd, worden Belgische vaste bijdrage-plannen beschouwd als vaste prestatie-plannen en wordt de waardering van de verplichting berekend op basis van de methodologie die gebruikt wordt bij vaste prestatie-plannen (de Projected Unit Credit methode).

Vaste prestatie-plannen

Voor de bepaling van de bruto pensioenverplichting bepaalt de Vennootschap het verwachte voordeel op pensioendatum voor elke werknemer, rekening houdend met de verwachte evolutie van het salaris en met de kans dat de werknemer het plan verlaat. Vervolgens wordt het verwachte voordeel op de pensioendatum lineair toegewezen aan de verleden diensttijd.

De contante waarde van de bruto verplichting wordt bepaald door het verdisconteren van de bruto pensioenverplichting op basis van het marktrendement van hoogwaardige ondernemingsobligaties. De contante waarde wordt tenminste gelijkgesteld aan de reële waarde van het verzekeringscontract van de werknemer, aangezien hij recht heeft op het hoogste van het minimum gewaarborgde rendement en het door de verzekeraar aangeboden werkelijke rendement.

Een plan is backloaded indien de pensioenopbouw van een werknemer in latere jaren van de loopbaan tot beduidend hogere vergoedingen leidt dan in eerdere jaren van de loopbaan.

De reële waarde van de verzekeringscontracten wordt bepaald door de projectie van de opgebouwde reserves, gebruik makend van de door de verzekeraar aangeboden werkelijke rendementen, verdisconteerd op basis van het marktrendement van hoogwaardige ondernemingsobligaties.

Het in de balans opgenomen bedrag voor de pensioenplannen is het verschil tussen de contante waarde van de bruto verplichting en de reële waarde van de verzekeringscontracten. Indien dit verschil resulteert in een actiefwaarde, is deze beperkt tot het actiefplafond, dat gelijk is aan de contante waarde van economische voordelen die beschikbaar zijn voor Argenta Groep in de vorm van terugbetalingen of verlaging van toekomstige bijdragen.

Herwaarderingen van de netto pensioenverplichting worden opgenomen in de overige onderdelen van het totaalresultaat en worden nooit getransfereerd naar de winst- en verliesrekening. Herwaarderingen zijn afkomstig van wijzigingen in actuariële veronderstellingen, ervaringsaanpassingen, rendement van planactiva en wijzigingen in het actiefplafond.

Winstbelastingen

De winstbelastingen van het boekjaar betreffen de actuele belastingen alsook de uitgestelde belastingen. Deze belastingen worden berekend in overeenstemming met de belastingwetgeving die van toepassing is in elk land waar de onderneming actief is.

De actuele belastingen omvatten belastingen voor de lopende periode die verschuldigd zijn op het belastbaar inkomen van het jaar, op basis van de belastingpercentages die gelden op de balansdatum, evenals elke herziening van de belastingen die verschuldigd (of terugbetaalbaar) zijn voor voorgaande perioden.

Uitgestelde belastingen worden berekend op tijdelijke belastbare verschillen, die bestaan tussen enerzijds de fiscale waarde van de activa en verplichtingen en anderzijds hun boekwaarde in de jaarrekening, en niet-gebruikte overdraagbare fiscale verliezen.

Deze belastingen worden berekend aan de hand van de belastingvoeten die naar verwachting geldig zullen zijn op het moment van realisatie van de activa of verplichtingen waarop ze betrekking hebben.

Uitgestelde belastingvorderingen worden enkel geboekt als het waarschijnlijk is dat er voldoende toekomstige belastbare winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen en fiscale verliezen kunnen worden verrekend.

Uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen worden gecompenseerd en netto voorgesteld enkel en alleen als ze betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastinginstantie op dezelfde belastbare entiteit. Actuele en uitgestelde belastingen worden verantwoord in de resultaten met uitzondering van degene die verband houden met instrumenten, transacties of gebeurtenissen die rechtstreeks worden gewaardeerd in (het totaalresultaat van) het eigen vermogen, welke tevens rechtstreeks in het eigen vermogen worden geboekt.

Heffingen

Heffingen betreffen uitstromen van economische voordelen die door overheden worden opgelegd. De Vennootschap neemt de heffing onmiddellijk op in het resultaat op het moment dat de verplichting zich heeft voorgedaan.

De kredietinstellingen zijn onderworpen aan diverse Belgische en Europese heffingen zoals onder andere het deposito- en garantiefonds en de abonnementstaks. Deze bijdragen worden gevestigd op 1 januari van het kalenderjaar en bijgevolg op die datum volledig opgenomen in de resultaten.

Aandelenkapitaal

De vennootschap koopt geen eigen aandelen in of houdt geen eigen aandelen aan. Dividenden op aandelen worden opgenomen als verplichting vanaf de datum dat ze worden toegekend.

Productclassificatie van verzekeringsproducten

Een verzekeringsproduct wordt onder IFRS als een verzekeringscontract geklasseerd wanneer een partij (de verzekeringsonderneming) een significant verzekeringsrisico aanvaardt van een andere partij (de polishouder) door ermee akkoord te gaan de polishouder te vergoeden als die wordt getroffen door een welbepaalde onzekere toekomstige gebeurtenis (de verzekerde gebeurtenis). Herverzekeringscontracten vallen hier tevens onder. Deze contracten worden gewaardeerd overeenkomstig de hieronder opgenomen bepalingen.

De regels voor deposit accounting gelden voor verzekeringsproducten zonder discretionaire winstdeling en voor de depositocomponent van tak 23-verzekeringsproducten. Dat betekent dat de depositocomponent (toepassing van IAS 39) en de verzekeringscomponent apart worden gewaardeerd. Via deposit accounting wordt het deel van de premies dat gerelateerd is aan de depositocomponent – net als de resulterende boeking van de verplichting – niet opgenomen in het resultaat.

Technische voorzieningen voor (her)verzekeringscontracten

IFRS 4 stelt een onderneming in staat (her)verzekeringscontracten te boeken volgens de lokale boekhoudnormen als ze als dusdanig worden bestempeld onder IFRS 4. Daarom heeft BVg ervoor gekozen de lokale grondslagen van financiële verslaggeving te gebruiken voor het waarderen van de technische voorzieningen van de contracten die vallen onder IFRS 4 en de beleggingscontracten met discretionaire deelnemingskenmerken. Enkel de door in IFRS aanvaarde reserves worden hierbij behouden.

De mogelijkheid om shadow accounting toe te passen, zoals voorzien onder IFRS 4 (Fase 1) werd door BVg niet weerhouden.

Voorzieningen voor niet-verdiende premies en lopende risico's

De voorziening voor niet-verdiende premies wordt op dagbasis berekend op basis van de netto premies. De voorziening voor lopende risico's wordt periodiek berekend aan de hand van een toereikendheidstoets.

Voorzieningen voor levensverzekeringen

Deze voorziening wordt berekend volgens de geldende actuariële principes (universal life techniek) en wordt voor elk verzekeringscontract afzonderlijk berekend.

Elke afzonderlijke overeenkomst bevat een verzekeringsrekening. Hierop worden geldstortingen (cash-in-flows) bijgeboekt en geldonttrekkingen (cash-out-flows) afgeboekt. Cash-in-flows zijn bijvoorbeeld premiestortingen door de verzekeringsnemer. Cash-out-flows zijn bijvoorbeeld kostenafrekeningen voor het beheer en de verzekerde risico's.

De tegoeden op de verzekeringsrekening (ook reserves van de verzekeringsrekening genoemd) worden belegd in één of meerdere beleggingsvormen en genereren op die manier een noodzakelijk rendement.

De reserves worden op een generieke wijze berekend voor alle onderschreven risico's (overlijden alle oorzaken, premievrijstelling arbeidsongeschiktheid) zodat er structureel bovenop de door de verzekeringsnemer opvraagbare reserves ook risicoreserves worden aangelegd.

Als aanvulling wordt er conform de wettelijke bepalingen een aanvullende voorziening aangelegd.

Voorzieningen schadegevallen

De voorzieningen voor schadegevallen worden op individuele basis bepaald door de schadebeheerder in functie van de kenmerken van het schadegeval. Wanneer een schadevergoeding de uitkering van een periodieke betaling betreft wordt de voorziening berekend als de actuele waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen. Verder worden er IBN(E)R-voorzieningen en voorzieningen voor interne schaderegeling kosten aangelegd op basis van een gevalideerde systematiek.

Voorzieningen voor winstdeling en restorno's

Voorzieningen voor winstdeling en restorno's worden aangelegd conform het winstdeelnamenplan van de onderneming en de wettelijke bepalingen dienaangaande.

Voorzieningen gezondheid

De voorziening voor gezondheid (vergrijzingsreserve) wordt op individuele basis bepaald door de verantwoordelijke afdeling. Op basis van de reële portefeuille toestand van het af te sluiten boekjaar, dewelke een reële verdeling weergeeft over de diverse leeftijden, geslachten en type contract, wordt, rekening houdend met bepaalde hypothesen, berekend wat de verwachte toekomstige uitkeringen en premie-inkomsten kunnen zijn.

Toereikendheidstoets

Er wordt aan het einde van elke verslagperiode een toereikendheidstoets ('Liability Adequacy Test' of kortweg LAT) uitgevoerd om na te gaan of de opgenomen verzekeringsverplichtingen toereikend zijn. Indien de opgenomen verzekeringsverplichtingen ontoereikend zijn, dan wordt het tekort integraal in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Herverzekering

De tegoeden van herverzekeraars worden als actief in de balans opgenomen. Indien er objectieve aanwijzingen zijn dat mogelijk niet alle bedragen uit hoofde van het herverzekeringscontract zullen ontvangen worden, wordt de boekwaarde van het herverzekeringsactief dienovereenkomstig verminderd en wordt een bijzondere waardevermindering opgenomen in de winst- en verliesrekening.

3. Eigen vermogen toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij

De Vennootschap is de consoliderende vennootschap en haar aandelen zijn voor 86,71% in het bezit van Investeringsmaatschappij Argenta (hierna Investar) en 13,29% in het bezit van Argenta Coöperatieve (hierna Argen-Co).

Het eigen vermogen inclusief minderheidsbelangen bedraagt 2.863.021.929 euro per 31 december 2019 ten opzichte van 2.684.945.808 euro per 31 december 2018. De minderheidsbelangen bedragen 139.046 euro per 31 december 2019 en worden verder geduid bij toelichting 4.

Overzicht eigen vermogen	31/12/2018	31/12/2019
Gestort kapitaal	679.071.000	687.413.600
Uitgiftepremie	336.140.794	356.795.403
Geaccumuleerde veranderingen in reële waarde van schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	42.210.811	70.689.152
Geaccumuleerde veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	17.095.880	37.106.453
Geaccumuleerde reserve voor kasstroomafdekkingen	-8.150.457	-4.701.136
Geaccumuleerde actuariële winsten of verliezen over op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenverplichtingen	92.558	-1.427.331
Reserves	1.444.009.576	1.543.017.138
Winsten of verliezen toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij	174.419.943	173.989.604
Minderheidsbelangen	55.703	139.047
Totaal eigen vermogen	2.684.945.808	2.863.021.929

De toename van het eigen vermogen in 2019 is de resultante van meerdere elementen. Er is een stijging van het eigen vermogen als gevolg van onder meer de toevoeging van de winst van het boekjaar, een daling ten gevolge van de uitbetaling in contanten van een deel van het keuzedividend dat via de winstverdeling werd uitgekeerd (50.725.726 euro) en een toename in de geaccumuleerde overige onderdelen van het totaalresultaat.

De elementen van het eigen vermogen worden in de onderstaande tekst verder beschreven.

Gestort kapitaal en uitgiftepremie

Het gestort aandelenkapitaal, vertegenwoordigd door 6.874.136 aandelen bedraagt 687.413.600 euro tegenover 679.071.000 euro per 31 december 2018. De uitgiftepremie bedraagt 356.795.403 euro per 31 december 2019 tegenover 336.140.794 euro per 31 december 2018. In 2019 vond er een kapitaalsverhoging plaats naar aanleiding van de uitkering van een keuzedividend.

Kapitaalsverhogingen bij de Vennootschap

Op 12 juni 2019 heeft Investar een kapitaalsverhoging van de Vennootschap onderschreven via een inbreng in natura van een deel van de vordering die zij had op de Vennootschap uit hoofde van een keuzedividend.

Investar heeft 8.342.600 euro bijgedragen aan het kapitaal en betaalde ook een uitgiftepremie van 20.654.609 euro. Als gevolg van deze kapitaalsverhoging werd het maatschappelijk kapitaal van de Vennootschap verhoogd van 679.071.000 euro naar 687.413.600 euro. Daarbij werden 83.426 nieuwe aandelen gecreëerd voor Investar.

In totaal – maatschappelijk kapitaal en uitgiftepremies samen – was er hierdoor een verhoging van het eigen vermogen van de Vennootschap van 28.997.209 euro.

Kapitaalsverhogingen bij de Argenta Groep

Op 27 november 2019 heeft de Vennootschap een kapitaalsverhoging van Aspa onderschreven via de inbreng in natura van 45.622.980 euro. Het maatschappelijk kapitaal van Argenta Spaarbank werd verhoogd, zonder uitgifte van nieuwe aandelen, om het te brengen van 770.019.400 euro naar 815.642.650 euro. Investar heeft de rest van het kapitaal onderschreven ten bedrage van 270 euro.

Verwerving van eigen aandelen

Noch de Vennootschap, noch een rechtstreekse dochtervennootschap, noch een persoon handelend in eigen naam maar voor rekening van de Vennootschap of de rechtstreekse dochtervennootschap heeft tijdens het boekjaar 2019 aandelen van de Vennootschap verworven.

Geaccumuleerde overige onderdelen van het totaalresultaat

Geaccumuleerde veranderingen in reële waarde van schuldbewijzen en van eigenvermogens-instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat

De financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa of tot het moment dat zich een bijzondere waardevermindering voordoet, met uitzondering van de eigenvermogensinstrumenten waarvoor geen bijzondere waardeverminderingen worden aangelegd en gerealiseerde resultaten rechtstreeks worden overgedragen aan de reserves.

De vermelde schommelingen in reële waarde zijn terug te vinden in het eigen vermogen bij de geaccumuleerde overige onderdelen van het totaalresultaat. Deze component (die ontstaat na verrekening van uitgestelde belastingen en de veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij micro reële waarde afdekking) evolueerde van 59.306.888 euro per 31 december 2018 naar 107.795.847 euro per 31 december 2019.

	31/12/2018	naar winst of verlies	naar reserves	naar waarderings- winsten of verliezen geboekt onder overige onderdelen van het totaalresultaat	belastingen	31/12/2019
--	------------	--------------------------	------------------	---	-------------	------------

Schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat

Geaccumuleerde waarderingswinsten of verliezen	116.250.799	-23.332.047		67.002.074		159.920.826
Geaccumuleerde veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij micro reële waarde afdekking	-59.935.140	16.930.079		-22.851.459		-65.856.520
Uitgestelde belastingen	-14.104.752				-9.270.179	-23.374.931

Eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat

Geaccumuleerde waarderingswinsten of verliezen	19.524.795		-4.310.656	26.674.719		41.888.858
Uitgestelde belastingen	-2.428.814				-2.353.572	-4.782.386

Geaccumuleerde overige onderdelen van het totaalresultaat voor schuldbewijzen en eigenvermogensinstrumenten

	59.306.888	-6.401.968	-4.310.656	70.825.334	-11.623.751	107.795.847
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	--------------------	--------------------

In totaal werd er in boekjaar 2019 voor 6.401.968 euro resultaat gerecycleerd naar winst of verlies. Bij de toelichting 17 is meer informatie opgenomen in verband met de verwerking van de micro hedges.

Geaccumuleerde reserve voor kasstroomafdekkingen

De Vennootschap heeft één renteswap afgesloten in het kader van een kasstroomafdekking. Het effectieve gedeelte van de afdekking (na verrekening van belastingen) wordt opgenomen onder een aparte lijn van het eigen vermogen.

	31/12/2018	naar winst of verlies	naar overige onderdelen van het totaalresultaat	belastingen	31/12/2019
--	------------	--------------------------	--	-------------	------------

Kasstroomafdekkingen

Geaccumuleerde waarderingswinsten of verliezen	-10.252.209	4.231.000	17.169		-6.004.040
Uitgestelde belastingen	2.101.703			-798.826	1.302.877

Geaccumuleerde overige onderdelen van het totaalresultaat voor kasstroomafdekkingen

	-8.150.506	4.231.000	17.169	-798.826	-4.701.163
--	-------------------	------------------	---------------	-----------------	-------------------

De overboeking van 4.231.000 euro naar winst of verlies is ten gevolge het beïnvloeden van winst of verlies van de afgedekte positie. Er werden geen overboekingen uitgevoerd ten gevolge van inefficiëntie of waarvoor niet langer wordt verwacht dat de afgedekte toekomstige kasstromen zullen plaatsvinden. Bij de toelichting 17 over de derivaten wordt deze kasstroomafdekking uitgebreider toegelicht.

Geaccumuleerde actuariële winsten of verliezen over op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenverplichtingen

Herwaarderingen van de netto pensioenverplichting over op vaste toezeggingen gebaseerde pensioenverplichtingen worden opgenomen onder een aparte lijn in het eigen vermogen en worden nooit getransfereerd naar de winst- en verliesrekening. Herwaarderingen zijn afkomstig van wijzigingen in actuariële veronderstellingen, ervaringsaanpassingen, rendement van planactiva en wijzigingen in het actiefplafond.

Reserves

In de post reserves van 1.543.017.138 euro per 31 december 2019 bevinden zich de statutaire en geconsolideerde reserves van de Vennootschap.

Winsten of verliezen toerekenbaar aan de eigenaar van de moedermaatschappij

Het geconsolideerde resultaat (exclusief minderheidsbelangen) van het boekjaar bedroeg 173.989.604 euro per 31 december 2019 ten opzichte van 174.419.943 euro per 31 december 2018.

Dividend vorig boekjaar

In 2019 werd via de winstverdeling over boekjaar 2018 aan de aandeelhouders een keuzedividend toegekend van 79.772.935 euro (11,74 euro per aandeel). Hierop volgend vond er een kapitaalsverhoging plaats bij de Vennootschap waarop ingeschreven werd door aandeelhouder Investar.

4. Minderheidsbelangen

In de globale structuur heeft de Vennootschap 99,99% van Aspa en Aras in haar bezit. Eén aandeel van deze vennootschappen en alle onderliggende dochtervennootschappen van de Verzekering- en Bankpool wordt aangehouden door Investar.

In 2018 was er 55.705 euro toewijsbaar aan het minderheidsbelangen in het eigen vermogen en in 2019 139.046 euro.

De toename van het minderheidsbelang bij de Vennootschap heeft betrekking op de winst of verlies toerekenbaar aan minderheidsbelangen ten gevolge van de vennootschap Arvestar, waarvan 25,01% van de aandelen in het bezit van Degroof Petercam.

5. Risicobeheer

Inleiding

De Vennootschap is actief als bank-verzekeraar en vermogensbeheerder en is hierdoor blootgesteld aan verschillende risico's. Het risicobeheer van de Vennootschap maakt hierbij een onderscheid tussen kredietrisico, marktrisico, liquiditeitsrisico, onderschrijvingsrisico's en niet-financiële risico's.

Het beleid en de organisatiestructuur van de Vennootschap betreffende het risicobeheer zijn zodanig opgezet dat de geïdentificeerde risico's op afdoende manier worden gesignaleerd, geanalyseerd, gemeten, opgevolgd en beheerst. Het kader voor risicobeheer wordt voortdurend aangepast en geactualiseerd op basis van nieuwe reglementeringen, dagelijkse ervaringen en wijzigingen in de activiteiten van de Vennootschap.

Een professioneel en omvattend risicobeheer is een essentiële voorwaarde voor het realiseren van duurzame groei. Het aantonen dat toereikende risicobeheerprocedures aanwezig zijn, is een sleutelvoorwaarde voor het verwerven en behouden van het vertrouwen van alle belanghebbenden: klanten, investeerders, kantoorhouders, toezichhouders en ratingbureaus, maar ook bestuurders, management en medewerkers.

Het risicobeheerssysteem

Het risicobeheerssysteem van de Vennootschap is gebaseerd op:

- een risicobeheerstrategie die in overeenstemming is met de algemene bedrijfsstrategie van de Vennootschap. De doelstellingen en grondbeginselen van die strategie, de goedgekeurde risicotolerantie limieten en de verdeling van de verantwoordelijkheden tussen alle activiteiten van de Vennootschap zijn vastgelegd in beleidsdocumenten, onder andere het governancememorandum en de charters van de onafhankelijke controlefuncties;
- regels voor het besluitvormingsproces en risicobeleid;
- beleidslijnen die de materiële risico's waaraan de Vennootschap is blootgesteld, effectief omschrijven en indelen per categorie, en die voor elke risicocategorie de goedgekeurde risicotolerantie limieten vermelden. Deze beleidslijnen implementeren de risicostrategie van de Vennootschap, voorzien in controlemechanismen en houden rekening met de aard en de reikwijdte van de bedrijfsactiviteiten, evenals met de daaraan verbonden risico's;
- rapporteringsprocedures en -processen die garanderen dat de informatie over de materiële risico's waaraan de Vennootschap is blootgesteld, actief worden gecontroleerd en geanalyseerd, en dat passende wijzigingen in het systeem worden aangebracht indien dat noodzakelijk is;
- coördinatie tussen de onafhankelijke controlefuncties compliance, risicobeheer actuariële functie en interne audit.

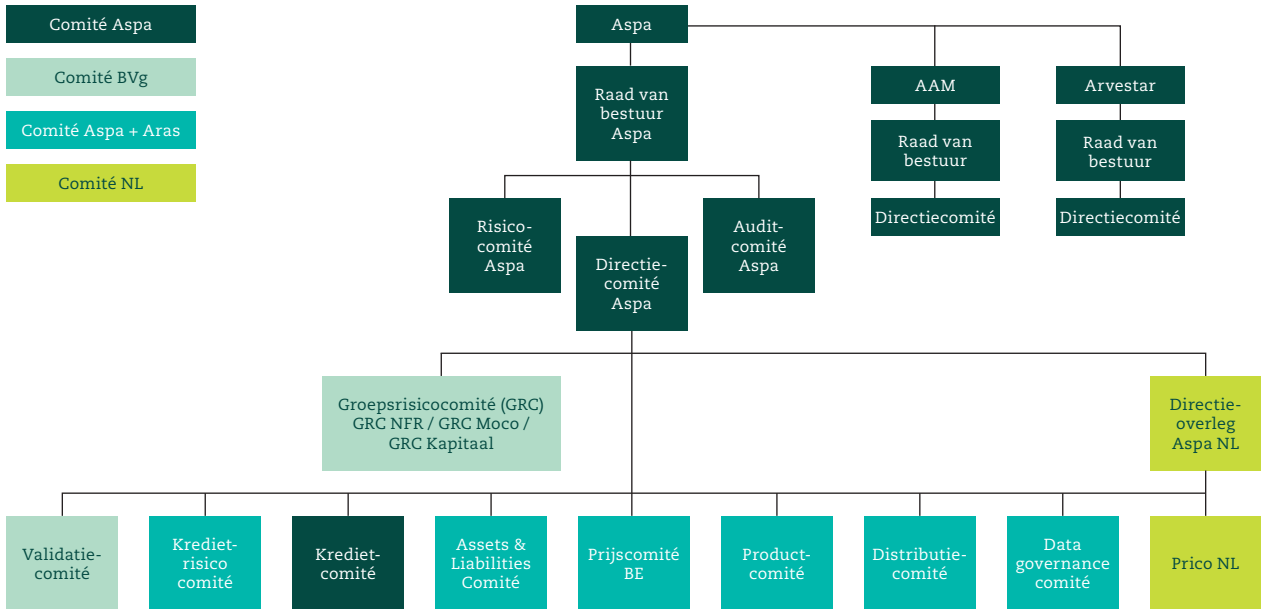
Het risicobeleid

De voornaamste onderdelen van ons risico beleidsmodel zijn:

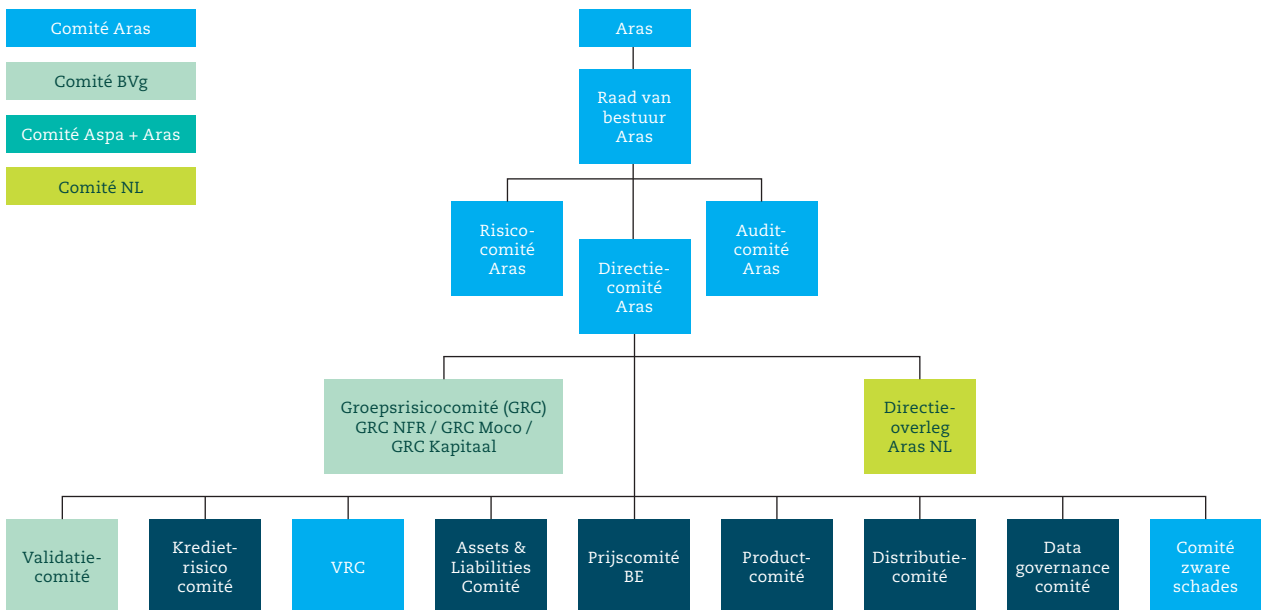
- de raad van bestuur die, met ondersteuning van het risicocomité de risicobereidheid en algemene risicotolerantie limieten van de Vennootschap vastlegt en hierop toezicht houdt. De raad van bestuur keurt tevens de voornaamste strategieën en beleidslijnen voor risicobeheer goed;
- het risicocomité van de raad van bestuur, dat toeziet op de adequaatheid van het risicobeheerssysteem en daarover adviseert aan de raad van bestuur;
- het directiecomité dat het risicobeheerssysteem implementeert en de risicobereidheid, de strategie en het bepalen van doelstelling aan elkaar koppelt. Het directiecomité houdt bij zijn besluitvormingsproces rekening met de informatie die in het kader van het risicobeheerssysteem is gerapporteerd;
- het groepsrisicocomité en de activiteitsgebonden risicocomités waarin de bespreking, opvolging en sturing van de diverse risico's plaatsvindt;
- de 1ste lijn medewerkers die de eindverantwoordelijkheid en gevolgen dragen van de risico's eigen aan de processen, ondersteund met expertise van 1ste lijn risk support;
- de 2de lijn onafhankelijke controlefuncties die toezien op de inbedding van het risicobewustzijn binnen de 1ste lijn en de 1ste lijn controleren met betrekking tot het gevoerde risicobeheer;
- de 3de lijn onafhankelijke controlefunctie die toeziet op de kwaliteit en de doeltreffendheid van de interne controle, het risicobeheer en de systemen en processen van deugdelijk bestuur.

Onderstaand overzicht geeft de comité en overlegstructuur bevoegd voor risicobeheer binnen de Bankpool weer.

De comité en overlegstructuur bevoegd voor risicobeheer binnen de Verzekeringspool is opgenomen in onderstaand overzicht.

Governance van het risicobeheer

Het groepsrisicocomité en het validatiecomité zijn georganiseerd op het niveau van BVg. De overige comités zijn georganiseerd binnen Aspa en Aras.

Relevante risicobeheersorganen en controlefuncties:

- Het groepsrisicocomité (GRC) is verantwoordelijk voor het bespreken, opvolgen en sturen van de diverse geïdentificeerde risico's. Het Groepsrisicocomité behandelt maandelijks een aantal thema's om op de verschillende risicovlakken tot een betere coördinatie, bewaking, opvolging, sensibilisering, bijsturing en beleidsvoorbereiding te komen. Het groepsrisicocomité heeft de volgende taken:

- adviseren over de risicostrategie en de risicoappetijt ter goedkeuring door de raad;
- bepalen van een bedrijfsbreed risicobeheerkader (risk cartografie, risk appetijt, RAF-kader, beleidslijnen en procedures)
- bedrijfsbreed rapporteren en analyseren van risico's;
- beheren van het lifecycle risk management op niveau van modelrisico's en niet-financiële risico's.

Het GRC komt maandelijks en ad-hoc samen met minstens om de 3 maanden specifieke focus op kapitaalbeheer comité, modeloverzicht en niet-financiële risico's.

- het GRC/kapitaalbeheer comité behandelt het beheer van alle aspecten van pijler 2 kapitaalbeheer;
- het GRC/modeloverzichtcomité is verantwoordelijk voor het beheer van de methodologie, ontwikkeling en opvolging van alle modellen binnen het modelbeheer raamwerk teneinde een centraal overzicht te houden en consistente modelkeuzes te bewaken over alle modeltypes binnen de Vennootschap;
- het GRC/niet-financieel risico comité is verantwoordelijk voor de monitoring van de niet-financiële risico's inclusief compliance risico's en adviseert het directiecomité aangaande het niet-financieel risicobeheer.

- Het validatiecomité bespreekt en valideert de werkzaamheden van de validatiecel met betrekking tot de interne modellen voor hypotheek, banken, ondernemingen en de modellen die binnen het model governance kader toegewezen worden aan de validatiecel. Het validatiecomité wordt ad hoc georganiseerd op initiatief van de validatiecel.

- Het asset & liability comité (Alco) is verantwoordelijk voor het bewaken van:

- het optimale balansevenwicht door het evalueren, opvolgen en voorstellen van acties die tot doel hebben schokken in waarde en resultaat, veroorzaakt door onevenwicht in de activa en passiva van de Vennootschap te minimaliseren;
- de liquiditeitspositie, het renterisico en de solvabiliteitspositie;
- de diversificatie en het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille;
- informatieverstrekking m.b.t risico's met impact op huidige en toekomstige winsten en kapitaalpositie van de Vennootschap, met uitzondering van de verzekeringsrisico's die in het verzekeringsrisicocomité wordt opgevolgd.

Het Alco wordt op maandelijkse basis georganiseerd of op afroep, indien nodig.

- Het verzekeringsrisicocomité (VRC) is verantwoordelijk voor het bespreken, opvolgen en sturen van de onderschrijvingsrisico's. De volgende thema's worden in dit comité besproken:

- liability adequacy testing en reservering;
- value new business en embedded value;
- rendabiliteitsrapporteringen en actuariële opvolgingsrapporten;
- adviezen actuariële functie;
- onderschrijvingsrisico en indekking verzekeringsrisico's inclusief herverzekering;
- reservering;
- solvabiliteit voor wat betreft onderschrijvings- en herverzekeringsrisico's;
- advies over winstdeelname.

Het VRC wordt op maandelijkse basis georganiseerd of op afroep, indien nodig.

- Het kredietrisicocomité (Kreco) is een comité met beslissingsbevoegdheid omtrent alle aspecten van kredietrisicobeleid m.b.t. retail kredieten, zijnde kredietrisico analyse & sturing, kwantificatie en rapportering hieromtrent. Meer specifiek komen volgende thema's aan bod:
  - de kerncijfers kredietportefeuilles;
  - de opvolging van het kredietrisico gerelateerd aan de retail portefeuilles in beheer via de monitoring en bespreking van limieten, knipperlichten en key performance indicatoren, concentratie risico's en pockets of risk;
  - evoluties in de bedrijfs- en macro-economische omgeving, de mogelijke impact hiervan op de kredietrisico's;
  - voorstellen en beslissing van acties ter mitigering van kredietrisico's;
  - de functionele omgeving met betrekking tot het acceptatiekader en de operationele processen.

Het Kreco overlegt maandelijks met alternerende focus op de deelportefeuilles België en Nederland. Op kwartaalbasis komen beide portefeuilles aan bod.

- Het prijscomité (Prico) heeft als doel het bewaken van:
  - de opvolging van de tariefzetting, het productaanbod en de evolutie van de commerciële marges en indien vereist beslissen over acties tot bijsturen;
  - de tariefzetting en de diversificatie van het productaanbod
 Het Prico wordt tweewekelijks georganiseerd of op afroep indien nodig.

- Het productcomité (Proco) waakt over de uitvoering van het PARP (Product Approval and Review Process) met als doel:
  - de validatie van elk nieuw en vernieuwd product op basis van een check of dit product voldoet aan de eisen van de onderneming op het vlak van risico, strategie, rendabiliteit en wettelijke verplichtingen en een opvolgingsreview binnen de 6 maanden na lancering;
  - jaarlijkse review van elk actief product en driejaarlijks voor elk niet actief product.
 Het Proco komt maandelijks of op ad-hoc-basis samen.

Risicobereidheid

De Vennootschap heeft de risicobereidheid geformaliseerd in een risicoappetijt framework (RAF). Alle significante risico's waaraan de Vennootschap is blootgesteld worden opgenomen in de risicocartografie en getoetst aan de risicobereidheid.

Het RAF heeft zich ontwikkeld als een belangrijk onderdeel van het management en voorziet in een connectie tussen de bedrijfsstrategieën (commercieel en financieel) en de risicobereidheid. Het RAF is als actief sturingsmiddel ingebed in de organisatie en:

- vormt de kern van risico monitoring en escalatiekader;
- vertaalt de risicoappetijt in meetbare maatstaven en objectieven (indicatoren);
- vormt een zeer praktisch instrument op basis waarvan het seniormanagement en de leden van de raad van bestuur/het risicocomité de risicodoelen communiceren, meten en opvolgen;
- is ingebed in de meerjarige businessplancyclus;
- wordt verder doorvertaald in de operationele beleidslijnen die een brede reeks van operationele limieten/knipperlichten bevatten.

De indicatoren van het RAF worden jaarlijks geëvalueerd op hun geschiktheid en vervangen/bijgesteld indien nodig, met bespreking op de risicocomités en goedkeuring op de raden van bestuur. Het kwantitatief en kwalitatief RAF inzake financiële respectievelijk niet-financiële risico's wordt op kwartaalbasis gerapporteerd op de risicocomités, met terugkoppeling aan de raden van bestuur.

Het RAF vormt de basis voor het risk escalatiekader. Het vormt de set van hoogste limieten en knipperlichten, die verder doorvertaald worden in de beleidslijnen, waarbij operationele limieten, operationele knipperlichten en early warning indicators ingesteld worden.

Type limiet	Beslissings-bevoegdheid	Beschrijving
RAF-limieten	Raad van Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> ■ RAF-limieten bevinden zich het hoogst in de limietenhiërarchie en leggen de objectieven inzake risicoappetijt en business ontwikkeling vast op niveau van de belangrijkste financiële en niet-financiële risicobeleidsdomeinen. ■ RAF-limieten worden in aantal beperkt en worden enkel gedefinieerd op kernindicatoren. ■ RAF-limieten zijn strikt normatief. Overschrijdingen dienen te worden gerapporteerd en beslist volgens een vast escalatiekader.
RAF- knipperlichten	Raad van Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> ■ RAF-knipperlichten zijn indicatoren op een subportefeuille of component van de RAF-limiet die een materiële impact kunnen hebben op de ontwikkeling van de RAF-limiet. ■ RAF-knipperlichten zijn eerder informatief dan normatief, duiden op een verslechtering van een specifieke indicator.
Operationele limieten	Raad van Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> ■ RAF-limieten worden in de beleidslijn vertaald in en aangevuld door operationele limieten. Deze zijn complementair met de RAF-limieten en sterk bepalend inzake toegelaten risicoappetijt. ■ Deze limieten hebben een sturend en normatief karakter en dienen strikt te worden nageleefd.
Operationele knipperlichten en Early Warning Indicatoren	Alco, Kreco, VRC, GRC	<ul style="list-style-type: none"> ■ RAF en operationele limieten worden aangevuld door operationele knipperlichten. Deze zijn afgeleid van en complementair met de RAF en operationele limieten en geven bijkomende informatie en sturing. ■ Operationele knipperlichten zijn eerder informatief dan normatief, duiden op een verslechtering van een specifieke indicator.

Rapportering en businessplan proces

Bij iedere kwartaal/jaar afsluit wordt het risicoprofiel van de Bankpool en de Verzekeringspool in kaart gebracht. De bepaling van het risicoprofiel gebeurt door aan iedere risico-indicator een kleur toe te kennen en door een gemiddelde risicoscore te berekenen. Aan deze risico parameters worden een limitatief aantal RAF-limieten gekoppeld:

De kwantitatieve indicatoren worden onderverdeeld in 6 categorieën/risico's:

- kapitaaltoereikendheid;
- asset kwaliteit;
- passiva kwaliteit;
- liquiditeit & renterisico;
- inkomens- en waarde stabiliteit;
- strategisch risico.

De kwalitatieve indicatoren worden onderverdeeld in volgende categorieën/risico's:

- reputatierisico;
- niet-financiële risico;
- strategische risico;
- marktindicator.

Daarnaast wordt een voluntaristisch (ter voorbereiding van het businessplan) en een gebudgetteerd RAF (ter evaluatie van het businessplan) opgemaakt. Het RAF wordt aldus gerapporteerd vanuit 3 perspectieven en is hierdoor sterk ingebed binnen het businessplan.

Wisselwerking met ICAAP, ORSA, ILAAP en Herstelplan

De risicocartografie zoals geïdentificeerd in het RAF geeft bijgevolg een overzicht van de risico's die binnen de Vennootschap worden onderkend samen met een uniforme definitie van deze risico's.

In het ICAAP (via consolidatie van het ICAAP van de Bankpool en de ORSA van de Verzekeringspool) en ILAAP onder pijler 2, evalueert de Vennootschap haar kapitaal- en liquiditeitstoereikendheid onder verschillende base case en adverse scenario's, waarbij rekening wordt gehouden met alle risico's die de Vennootschap identificeert. ICAAP-analyses worden doorgerekend onder een normatief en economisch perspectief, die complementair zijn met elkaar. Het normatief perspectief evalueert het vermogen om blijvend te voldoen aan de wettelijke en prudentiële vereisten onder doorrekening van crisisscenario's. Het economisch scenario evalueert of de Vennootschap beschikt over voldoende kwalitatief intern kapitaal ter dekking van de aanwezige materiële economische risico's. De risicocartografie van het RAF vormt de basis voor deze risicoschatting. Het ICAAP-proces is eveneens mee ingebed in de businessplan cyclus, waardoor het de nodige impact kan hebben op de besluitvorming.

Hieruit blijkt onder meer dat de Vennootschap onderhevig is aan een aantal financiële en niet-financiële risico's die niet zijn opgenomen in Pijler I. Voor deze risico's wordt ofwel bijkomend kapitaal voorzien in Pijler 2 ofwel geen bijkomend kapitaal voorzien voor deze risico's omdat deze reeds impliciet zijn meegenomen in de risico's in Pijler I of omdat er processen in voege zijn die deze risico sterk mitigeren.

Onder doorrekening van het herstelplan wordt onderzocht of de Vennootschap zich kan herstellen van een near-to-default scenario door activatie van haalbare en effectieve herstelopties. Belangrijk is dat het risicomonitoring kader voldoende tijdig een verslechtering van de risico- en financiële situatie detecteert zodoende dat herstelopties met succes kunnen worden geactiveerd.

Bovenstaande scenario en stress-test analyses worden uitgevoerd door maximaal gebruik te maken van consistente processen, modellen en tools waardoor conclusies robuust en consistent zijn en meegenomen kunnen worden in de sturing van de kapitaal- en liquiditeitsplanning en bij de kalibratie van RAF-limieten.

5.1. Marktrisico

Het marktrisico is het risico op een negatieve verandering in de financiële situatie als gevolg van de volatiliteit van marktprijzen van financiële instrumenten. Binnen dit marktrisico zijn de volgende 4 risico's relevant: renterisico, spreadverwijdingsrisico, aandelenrisico en vastgoedrisico. De Vennootschap neemt voor eigen risico geen vreemde valuta aan. Activa en passiva staan uitsluitend in euro. Enkel bij de tak 23 verzekeringsproducten bestaat wisselkoersrisico, maar dit risico wordt gedragen door de verzekeringsnemer. De Vennootschap heeft geen handelsportefeuille ('trading book').

Renterisico

Risicopositie

Het belangrijkste marktrisico waaraan de Vennootschap, en in het bijzonder Aspa, is blootgesteld, is het renterisico van de bankportefeuille ('banking book'). Dit risico ontstaat door wijzigingen in marktrentevoeten en de impact hiervan op de rentedragende activa en passiva.

De resultaten en de eigenvermogenspositie van de Vennootschap vertonen een sensitiviteit voor rentewijzigingen omdat het bedrijfsmodel erin bestaat middelen op korte tot middellange termijn aan te trekken (hoofdzakelijk van particulieren via spaar- en termijndeposito's en in gedoseerde mate ook wholesale financiering van institutionele beleggers) om deze vervolgens te herinvesteren op langere termijn in kredieten en andere rentedragende beleggingen. De renteversillen tussen de diverse looptijden genereren een rente-transformatieresultaat. Dit resultaat is onderhevig aan renterisico dat binnen de grenzen van een risico acceptatie kader wordt beheerd.

Risicobeheersing

Het Alco is verantwoordelijk voor het beheer van het rente- en liquiditeitsrisico. Het bewaakt en optimaliseert de financiële posities en rapporteert hierover aan het directiecomité. Het Alco heeft tevens als verantwoordelijkheid om zowel de gevoeligheid van het netto-rente inkomen als de gevoeligheid van het eigen vermogen binnen gestelde limieten te optimaliseren.

Bij de risicometing en -beheersing wordt door het Alco rekening gehouden met de diverse types renterisico die aanwezig zijn op de balans van de Vennootschap waaronder het gaprisico (het risico afkomstig van de herprijzingsmismatch tussen activa en passiva), het optierisico (het risico afkomstig van de embedded opties in producten) en het basisrisico (het risico dat ontstaat door een verschil in referte-indexen waaraan activa en passiva producten herprijzen versus diegene waaraan rente-indekkingen worden afgesloten). Ook businessrisico (het risico dat de prijselasticiteit van producten zonder een contractuele rentevervaldatum anders evolueert dan verwacht) wordt gemonitord en beheerd.

Om de betreffende risico's binnen de door de raad van bestuur bepaalde risicoappetijt en wettelijke limieten te houden, wordt de balans op endogene zowel als op exogene wijze gestuurd. Met endogene sturing wordt een sturing van de balansmix tussen activa en passiva producten bedoeld. Exogene indekkingen betreffen het afsluiten van rentederivaten. De combinatie van beide houdt de balansstrategie van de Vennootschap in lijn met het RAF.

Meer informatie over de toegepaste reële waarde afdekkingen staan bij de toelichtingen 17 en 30.

Gevoeligheidsanalyse - renterisico in de Bankpool

De onderstaande tabel geeft de rentegevoeligheid van het resultaat over 12 maanden en van het eigen vermogen van de Vennootschap weer bij een parallelle renteschok van 100bp.

Vermits Aspa geen handelsportefeuille heeft, toont het renterisico in het banking book het volledige renterisico.

	31/12/2018		31/12/2019	
	+100bp	-100bp	+100bp	-100bp
Impact op resultaat (over 12 maanden)	49.725.582	-1.840.344	61.926.337	-46.093.689
Impact op eigen vermogen	-45.505.378	-325.445.853	51.756.580	-271.833.374

De meting van deze sensitiviteitsanalyses gebeurt onder onderstaande methodiek. Deze methodiek werd in 2019 in lijn gebracht met de nieuwe EBA richtlijnen IRRBB² die op 30 juni 2019 in voege traden, de referentiecijfers van 31 december 2018 werden aangepast voor deze gewijzigde methodiek:

- herprijzingen van de rente op spaarrekeningen worden bepaald op basis van bedrijfseconomische replicating modellen waarmee verwacht herprijzingsgedrag van deze spaarrekeningen wordt gemodelleerd;
- sensitiviteit wordt gerekend onder een statische balans waarbij het balanstotaal en de balansmix constant worden gehouden;
- om de resultaatsimpact over 12 maanden te bepalen voltrekt de renteschok zich in 4 trappen van 25bp (onmiddellijk, na 3 maanden, na 6 maanden en na 9 maanden) en om de impact op het eigen vermogen te bepalen wordt de volledige renteschok onmiddellijk doorgerekend;
- er wordt rekening gehouden met vervroegde kredietterugbetalingen en herfinancieringen op basis van Conditional Prepayment Rate (CPR)-modellen;
- voorziene trekkingen van goedgekeurde, maar nog niet volledig opgenomen, kredieten op positiedatum worden meegerekend;
- rentecaps en -floors op kredieten met variabele rente worden in rekening gebracht;
- callopties in de effectenportefeuille worden in rekening gebracht op basis van een gewogen gemiddelde looptijd (weighted average life of WAL);
- als rentefloor bij sensitiviteitsanalyses onder -100bp wordt de EBA-floor gehanteerd;
- de negatieve marktwaarde impact bij het bereiken van de tarieffloor op gereguleerd sparen wordt in rekening gebracht in de vermogenssimulaties.

² Guidelines on the management of the interest rate risk arising from non-trading book activities (EBA/GL/2018/02 19 July 2018)

De gevoeligheid van het eigen vermogen aan een rentestijging van +100bp voor de endogene balans verbeterde in 2019 door:

- de gedaalde markttrentes waardoor de gemodelleerde prepayments op Belgische hypotheeklen zijn toegenomen;
- een EMTN-uitgifte van 500 miljoen euro met een looptijd van 5 jaar waardoor de A/L mismatch afnam;
- het margeverlies op geregementeerde spaarrekeningen sinds het bereiken van de wettelijke tarieffloer van 0,11% dat voor een (verdere) verlaging van de basismarktwaarde zorgde. De negatieve vermogensimpact bij een rentedaling van -100bp werd hierdoor leidend.

Globaal werden de risico's binnen de gewenste risicoappetijt gehouden. Exogeen gebeurde er een beperkte bijsturing via het afsluiten van 100 miljoen euro payerswap. De gebruikte indekkingsinstrumenten vallen onder toepassing van hedge accounting. De kwalificatiecriteria worden maandelijks gemonitord en zij bleven ook over 2019 gerespecteerd.

Gevoeligheidsanalyse - renterisico in de Verzekeringspool

De onderstaande vermogens- en inkomstengevoeligheid geeft de impact weer binnen Aras van een parallelle renteschok op het resultaat over 12 maanden en op het eigen vermogen.

	31/12/2018		31/12/2019	
	+100bp	-100bp	+100bp	-100bp
Impact op resultaat (over 12 maanden)	1.401.921	-1.364.873	1.026.696	-725.423
Impact op eigen vermogen	-22.425.987	1.254.533	-26.186.354	-180.304

Bij de berekening van de inkomstengevoeligheid wordt uitgegaan van:

- balanspositie met productie zoals voorzien in het business plan;
- flat rates;
- het renteresultaat op de portefeuille Leven.

Voor de eigen vermogen gevoeligheid betreft:

- de gebruikte methodologie de pijler 1 methodiek onder Solvency II;
- rentegevoeligheid over de volledige balans.

Een stijging of een daling van de rentevoeten met 100 basispunten over het eerste jaar heeft een beperkte impact op het renteresultaat Leven. De verwachting is dat dit beperkt zal blijven naar einde 2020 toe wegens een goede cashflow matching.

Eind 2019 zou een stijging van de rentevoeten met 100 basispunten een negatieve impact van 26,2 miljoen euro hebben op de marktwaarde van het eigen vermogen. Een daling van de rentevoeten volgens het Solvency-II down scenario heeft amper impact op het eigen vermogen (-0.2 miljoen). Het renterisico ligt dus volledig in een up-shock en is licht lager dan vorig jaar.

Spreadverwijdingsrisico

Risicopositie

Het rendement op de investeringsportefeuille wordt in belangrijke mate bepaald door de kredietspread die wordt ontvangen op de gemaakte investeringen. De evolutie en de schommelingen van de kredietspread zijn vaak marktgedreven en worden medebepaald door andere factoren die een directe of indirecte invloed kunnen hebben op de kredietwaardigheid van de emittent.

Deze marktrisicofactoren induceren spreadverwijdingsrisico en vormen naast het pure renterisico de belangrijkste driver van het activarendement en de economische waarde van de beleggingsportefeuille.

Risicobeheersing

Het voeren van een voorzichtig investeringsbeleid, het frequent opvolgen van de economische waardeschommelingen van de investeringsportefeuille en het meten van de gevoeligheid van wijzigingen in de kredietspread vormen belangrijke pijlers binnen een gezond portefeuillebeheer.

Het investeringsbeleid wordt gestuurd door een strikt investeringskader, zoals bepaald in de SAA (strategische asset allocatie) opgenomen in de financiële beleidslijnen van Aspa respectievelijk Aras, dat in functie van de kredietwaardigheid van de emittent de toegestane investeringsenveloppe en maximale looptijd bepaalt. Dit investeringsbeleid wordt geconcretiseerd door een doorgedreven analyse van de kredietsectoren en investeringsdossiers en een actieve screening van marktopportunities.

De evolutie van de marktwaarde van de beleggingsportefeuille wordt opgevolgd binnen het Alco en het Investeringsoverleg (IO). De berekening en opvolging van de kredietspreadsensitiviteit gebeurt binnen het ICAAP & ORSA-kader en wordt afgetoetst aan het RAF.

Gevoeligheidsanalyse - spreadverwijdingsrisico

De Vennootschap berekent het spreadrisico op de totaliteit van de beleggingsportefeuille. De spread sensitiviteit wordt berekend volgens een aangepaste duration (geen convexiteit).

Per 31 december 2019 bedroeg voor Aspa de impact van een stijging van de kredietspread met 1 basispunt -3.471.817 euro ten opzichte van -3.511.018 euro per einde vorig jaar. De impact van de lichte stijging van de gemiddelde looptijd is hierbij meer dan gecompenseerd door een daling van de algehele portefeuille, resulterende in een lichte daling van het spreadverwijdingsrisico. Aras had een spreadgevoeligheid van -1.145.468 euro per 31 december 2019 ten opzichte van -1.241.847 euro per 31 december 2018. De betrokken portefeuille is voor 49% gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat, waarbij een daling van de reële waarde door een toename van de kredietspread wordt verwerkt in de overige onderdelen van het totaalresultaat. De overige 50% is gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs waarbij een daling in reële waarde geen directe impact heeft op het resultaat of het eigen vermogen. De resterende 1% aan reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in winst of verlies.

Aandelenrisico

Risicopositie

Aandelen kunnen vanuit strategische allocatieperspectief een aanvulling vormen op de bestaande obligatie- en leningenportefeuilles en hebben tot doel het risico- en rendementsprofiel van de portefeuille verder te optimaliseren. Binnen het investeringskader en mits naleving van strikte investeringscriteria beschikt de Vennootschap over de mogelijkheid om aandelenposities op te nemen in haar beleggingsportefeuille. Aspa heeft aandelen van tegenpartijen actief in de ontwikkeling en/of uitbating van vastgoed in zijn portefeuille. De aandelenportefeuille van Aras bevat aandelen van corporates en vastgoed.

Risicobeheersing

De portefeuille individuele aandelen is beperkt en wordt beheerd binnen een strikt risicobeheerkader bestaande uit limieten op onder meer omvang, toegelaten sectoren, marktkapitalisatie en concentratie.

Het prijsrisico wordt beheerst door de aandeleninvesteringen te onderwerpen aan een grondige analyse van de onderliggende fundamentals, en door het beleggingsbeleid te kaderen binnen de goedgekeurde risicoappetijt en toegewezen limieten.

Gevoeligheidsanalyse - aandelenrisico

De onderstaande gevoeligheidsanalyse geeft de impact weer binnen de Vennootschap van een daling van de marktwaarde van eigenvermogensinstrumenten met 10%.

	31/12/2018	31/12/2019
	-10%	-10%
Impact op resultaat	-3.047.405	-5.231.327
Impact op eigen vermogen	-10.763.692	-13.417.896

De eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat bedragen 134.178.964 euro (marktwaarde) op 31 december 2019. Deze latente meerwaarden zijn binnen het eigen vermogen opgenomen onder de geaccumuleerde overige onderdelen van het totaalresultaat. Bij een daling van de markten van 10% zal het bedrag binnen eigen vermogen dalen met 13.417.896 euro en worden geen bijzondere waardeverminderingen aangelegd. De eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies bedragen 52.313.271 euro op 31 december 2019. Een daling van 10% zal onmiddellijk worden opgenomen in de resultatenrekening.

De Verzekeringsspool commercialiseert en verdeelt tak 23-verzekeringscontracten. Deze verzekeringcontracten investeren ten behoeve van de klant in diverse fondsen die onderliggend voornamelijk in aandelen en obligaties beleggen. Het aandelenrisico met betrekking tot deze verzekeringcontracten wordt gedragen door de verzekeringnemer.

Vastgoedrisico

Risicopositie

De evolutie van de vastgoedprijzen heeft een invloed op de kredietverlening aan particulieren en beïnvloedt, door het in onderpand geven van het vastgoed, mee het kredietrisico. Een van de kernactiviteiten van de Vennootschap is de hypothecaire kredietverlening aan particulieren in België en Nederland. Dit maakt de Vennootschap mede afhankelijk van de ontwikkelingen in de huizenmarkt. In het kader van het uitwinningbeleid worden uitzonderlijk panden tijdelijk opgekocht door de Vennootschap met het oog op latere realisatie.

Tevens laat het investeringskader toe om een portefeuille indirecte vastgoedbeleggingen aan te houden. Het betreft geen directe investeringen in vastgoed maar kredietverstrekking of eigenvermogensinstrumenten aan tegenpartijen die actief zijn in vastgoed.

Risicobeheersing

De indirecte vastgoedbeleggingen worden beheerd binnen een strikt risicobeheerkader bestaande uit limieten op onder meer type van investeringen, geografie en concentratie.

De directe vastgoedbeleggingen in eigen kantoorpanden en aangekochte panden in het kader van het uitwinningbeleid worden verwerkt via de toepassing van het kostprijsmodel. De latente min- en meerwaarden van deze directe vastgoedbeleggingen worden niet opgenomen in het eigen vermogen.

Gevoeligheidsanalyse - vastgoedrisico

De reële waarde van de directe vastgoedbeleggingen werd bekomen op basis van de individuele schattingsverslagen van de respectievelijke vastgoedbeleggingen. Voor boekjaar 2018 betrof het een beperkte portefeuille van 1.094.210 euro (met marktwaarde van 1.073.832 euro). Per einde 2019 bedroeg de portefeuille 1.149.410 euro (met een marktwaarde van 1.135.180 euro).

Een daling van 10% van de marktwaarde zal – zolang er geen duurzame waardevermindering is – geen impact hebben op het resultaat.

5.2. Liquiditeitsrisico

Risicopositie

Het liquiditeitsrisico is het risico op een negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van het feit dat er onvoldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om te voldoen aan de financiële verplichtingen.

De strategie van de Vennootschap bestaat erin middelen op korte tot middellange termijn aan te trekken en deze te herinvesteren via diverse vormen van kredieten en beleggingen op langere termijn. De zicht en spaargelden van particulieren zijn direct opvraagbaar en zijn dus bronnen van liquiditeitsrisico. Evenzeer leveren deze echter een stabiele financieringsbasis op lange termijn. Deze stabiliteit wordt bepaald door het vertrouwen van de klanten in de solvabiliteit, de rentabiliteit en het risicobeheer van de Vennootschap.

Liquideitsbronnen van de Bankpool

Het financieringsmodel en liquiditeitsprofiel van Aspa kenmerkt zich vooral door:

- een belangrijke basis aan klantendeposito's;
- een spreiding over de Belgische en Nederlandse markt;
- een beperkte maar groeiende diversificatie naar wholesale funding;
- een liquide effectenportefeuille.

Het financieringsbeleid is vooral gericht op de particuliere klant in België en Nederland via de uitgifte van zicht-, spaar-, en termijnrekeningen. Kasbons en achtergestelde certificaten zijn nog een onderdeel van de funding, maar worden niet meer gecommmercialiseerd. De deposito's van klanten vormen het belangrijkste deel van de primaire financieringsbronnen van de bankactiviteiten van de Vennootschap.

Aspa doet ook een beroep op de interbancaire of professionele markt om zich te financieren. Ten eerste gebeurt dit om de financieringsbronnen te diversifiëren. Ten tweede is het, zij het in mindere mate, een gevolg van nieuwe wettelijke vereisten, waar een minimum aan instrumenten moet worden aangehouden die in aanmerking komen voor 'bail-in'. Onder andere daarom werd begin 2019 een EMTN-programma opgezet. Om de flexibiliteit verder te verhogen wordt daarnaast ook gebruik gemaakt van repo's en werd eind 2019 ook deelgenomen aan de TLTRO-III operatie van de ECB.

Liquideitsbronnen langs activakant bestaan uit een gedifferentieerde portefeuille instrumenten van hoge kwaliteit. Daarbij gaat het voornamelijk om centrale bankreserves, overheidsobligaties, effectisering en bedrijfsobligaties. Aanvullend op de liquide activa die in aanmerking komen voor de LCR, beschikt Aspa ook over een portefeuille van ECB-eligible effecten.

Alle passiva en activa zijn in euro gedenomineerd zodat er geen valuta-mismatch is tussen de liquideits- en financieringsbronnen.

Aspa houdt een derivatenportefeuille aan met het oog op het indekken van het renterisico. De waarde van deze portefeuille wordt met onderpand afgedekt. De activa die als onderpand aangewend zijn, worden uitgesloten van de LCR liquide buffer. In de LCR wordt tevens rekening gehouden met de potentiële uitstromen van onderpand ten gevolge van schommelingen in de waardering van de portefeuille en een negatieve ratingevolutive van Aspa. De evolutie van het onderpand wordt van nabij opgevolgd.

Financieringsbronnen	31/12/2018	31/12/2019
Deposito's van centrale banken	0,00%	0,12%
Deposito's van kredietinstellingen	0,01%	0,03%
Deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen	90,34%	88,34%
Aan retailklanten verkochte kasbons	1,11%	0,24%
Aan retailklanten verkochte obligaties	0,00%	0,00%
Aan institutionelen verkochte obligaties	5,45%	7,51%
Aan retailklanten verkochte achtergestelde schuldbewijzen	0,17%	0,05%
Aan institutionelen verkochte achtergestelde schuldbewijzen	1,36%	1,25%
Overige verplichtingen	1,56%	2,47%
Totaal verplichtingen	100,00%	100,00%
Totaal verplichtingen in euro	37.545.384.955	40.897.188.100

Risicobeheersing in de Bankpool

Het Alco volgt de liquiditeitsindicatoren systematisch op. Het meten, opvolgen, controleren en rapporteren van het liquiditeitsrisico valt onder de eerstelijnsverantwoordelijkheid van het ALM-departement. Het liquiditeitsrisico wordt zowel vanuit een marktliquiditeitsrisico (liquidatiewaarde van activa) als vanuit een herfinancieringsrisico perspectief (stabiliteit van de financiering) opgevolgd. Het beheer van de liquiditeitspositie valt onder de bevoegdheid van de directie Treasury and Investment Management.

Voor het meten, opvolgen, controleren en rapporteren van het liquiditeitsrisico heeft de Vennootschap een aangepast managementinformatiesysteem, inclusief noodplan, om zowel onder normale als uitzonderlijke omstandigheden het liquiditeitsbeheer op een adequate manier te kunnen uitvoeren. Bovenop de extensieve regulatoire rapportering is er ook een uitgebreide interne rapportering uitgewerkt. Op deze manier zijn het management en andere belanghebbenden op de hoogte van de evoluties.

Het dagelijks liquiditeitsbeheer, de definitie van bijkomende Early Warning Indicators (EWI), operationele limieten of knipperlichten en de organisatie van stresstesten zijn opgenomen in het Liquidity Contingency Plan. Dagelijks worden rapporten over de financiering verspreid naar een breed doelpubliek binnen de Vennootschap.

De liquiditeit risicoappetijt wordt in het RAF van de Bankpool beheerd via knipperlichtniveaus op volgende risico-indicatoren, namelijk:

- de LCR (Liquidity Coverage Ratio): deze ratio zet de liquiditeitsbuffer af tegen een gedefinieerd afvloeien van de aangetrokken gelden op 30 dagen;
- de NSFR (Net Stable Funding Ratio): deze ratio plaatst de beschikbare liquiditeit tegenover de vereiste liquiditeit over een horizon van minstens een jaar;
- de AER (Asset Encumbrance Ratio): deze ratio vergelijkt de hoeveelheid aan niet-bezwaarde activa met het volume aan beschermde deposito's en;
- wholesale funding ratio's: deze ratio's volgen de proportie aan institutionele funding en herfinancieringsrisico op binnen vastgestelde limieten.

Aanvullend op bovenstaande RAF-indicatoren zijn er intern nog EWI's, operationele limieten en knipperlichten gedefinieerd.

Het overzicht van de ratio's en wettelijke limieten is te vinden in de onderstaande tabel:

	Wettelijke limieten	31/12/2018	31/12/2019
LCR	100%	170%	172%
NSFR	100%	141%	136%
AER strikt (RAF-limiet)		107,6%	107,6%
AER ruim (RAF-knipperlicht)		111,6%	112,9%

De knipperlichtdrempelwaarde en de herstelplandrempelwaarde voor de AER zijn afhankelijk van de categorie die wordt bepaald in functie van de in aanmerking komende deposito's als bedoeld in artikel 389 van de Bankwet in verhouding tot de totale activa van de instelling. In de loop van 2018 is deze verhouding onder de 90% gedaald, en valt Argenta binnen categorie 2.

Risicobeheersing in de Verzekeringspool

De toekomstige liquiditeit wordt opgevolgd door het cashflow profiel van de activa en de passiva per kwartaal tegenover elkaar af te zetten en acties inzake balanssturing te ondernemen als dit nodig zou zijn.

De bestaande gap tussen de portefeuille en de daar tegenoverstaande verzekeringscontracten wordt stelselmatig opgevolgd. De opvolging is hierbij onderdeel van de periodieke maturity gap analyse. Onder andere sturing van de balans via proactieve acties om de vrijkomende gelden uit de verzekeringscontracten bij Aras belegd te houden en het opzetten van kredietlijnen met financiële instellingen horen tot de beheersmaatregelen.

De belangrijkste RAF-risico-indicator in het beheer van het liquiditeitsrisico binnen de Verzekeringspool is de ratio cumulatieve maturity gap t.o.v. de vrije repo capaciteit evenals de ratio ECB-effecten t.o.v. de dekkingswaarden Leven, dewelke het gewenste niveau van repo capaciteit bewaakt.

Looptijdanalyse Bankpool

Bij de toelichtingen 14, 15 en 16 is bijkomende informatie over de resterende looptijd van de financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat en financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs te vinden. In de onderstaande tabel wordt een looptijdanalyse van de categorie 'financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden', de financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, de derivaten gebruikt ter afdekking en de overige verplichtingen weergegeven.

Boekjaar 2018	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0	0	0
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
- Deposito's van centrale banken	0	0	0	0
- Deposito's van kredietinstellingen	4.930.530	0	0	0
- Deposito's van andere - zonder vaste looptijd	31.407.866.289	0	0	0
- Deposito's van andere - met vaste looptijd	401.311.354	491.276.156	1.317.184.875	299.291.400
- Uitgegeven schuldbewijzen - kasbons	81.928.747	235.584.271	98.417.681	0
- Uitgegeven schuldbewijzen - obligaties	63.622.961	175.645.653	757.031.323	1.050.937.057
- Achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen	6.407.219	37.686.939	531.300.078	0
- Overige financiële verplichtingen	0	0	0	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	24.131.733	98.201.626	387.295.532	396.405.530
Totale financiële verplichtingen	31.990.198.883	1.038.394.645	3.091.229.489	1.746.633.987

Boekjaar 2019	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0	0	0
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs				
- Deposito's van centrale banken	0	0	47.471.427	0
- Deposito's van kredietinstellingen	8.497.866	0	2.015.177	0
- Deposito's van andere - zonder vaste looptijd	33.847.479.654	0	0	0
- Deposito's van andere - met vaste looptijd	386.993.112	441.187.760	1.231.490.548	220.365.051
- Uitgegeven schuldbewijzen - kasbons	77.787.319	20.548.563	0	0
- Uitgegeven schuldbewijzen - obligaties	129.528.956	259.746.518	1.926.603.057	753.826.656
- Achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen	18.908.267	3.418.068	510.330.274	0
- Overige financiële verplichtingen	1.808.922	5.426.767	18.079.957	9.655.721
Derivaten gebruikt ter afdekking	25.356.629	77.746.444	344.336.584	340.290.159
Totale financiële verplichtingen	34.496.360.726	808.074.120	4.080.327.024	1.324.137.587

Onder de financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden zijn de derivaten (caps) opgenomen die zijn aangegaan in het kader van economische renterisicoafdekkingen, maar waarvoor geen formele hedge accounting kon toegepast worden. Voor deze caps werd vooraf een premie ontvangen, maar gezien de huidige renteomgeving worden er geen verdere kasstromen meer verwacht gedurende de resterende looptijd (verwachting dat de 'strike price' niet overschreden zal worden).

Bij de derivaten gebruikt ter afdekking zijn de rentestromen van de onder de betrokken categorie verwerkte renteswaps terug te vinden. Bij het berekenen van deze interesten werd gebruik gemaakt van de vaste en variabele interestvoeten zoals deze per 31 december 2019 vastlagen voor het respectievelijke vaste en variabele deel van de betrokken renteswaps.

De zichtdeposito's, deposito's van bijzondere aard en gereglementeerde spaardeposito's werden voor deze rapportering onder het tijdsinterval < 3 maanden geklasseerd. De overige financiële verplichtingen betreffen de schulden van leaseovereenkomsten.

Het grootste deel van de 'achtergestelde verplichtingen' op 31 december 2019 bestaat uit de achtergestelde uitgifte met een nominaal van 500 miljoen Tier 2 lening. Het saldo bestaat uit achtergestelde certificaten.

Looptijdanalyse Verzekeringspool

De Verzekeringspool maakt geen gebruik van derivaten en heeft bijgevolg geen afgeleide verplichtingen. De looptijdanalyse van de verplichtingen categorieën zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Boekjaar 2018	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	38.337.472	116.246.023	602.398.193	1.269.341.295
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs				
- Deposito's van kredietinstellingen	30.000.000	60.000.001	65.000.001	0
- Deposito's van andere – met vaste looptijd	46.730	143.342	4.407.985	358.667.467
- Overige financiële verplichtingen	50.771.594	137.275.097	427.263.707	0
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten				
- Leven	46.735.264	124.891.125	1.479.531.643	1.018.272.398
- Niet-leven	24.057.027	72.171.080	58.478.735	60.126.154
Totale financiële en verzekeringsverplichtingen	189.948.087	510.726.669	2.637.080.265	2.706.407.315

Boekjaar 2019	< 3 maanden	< 12 maanden	1-5 jaar	> 5 jaar
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	52.897.883	217.376.492	639.781.544	1.475.269.917
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs				
- Deposito's van kredietinstellingen	55.000.950	30.000.000	0	0
- Deposito's van andere - zonder vaste looptijd	81.724	0	0	0
- Deposito's van andere - met vaste looptijd	0	0	0	11.499.532
- Overige financiële verplichtingen	199.432.580	152.903.513	67.753.185	0
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten				
- Leven	88.764.854	148.661.398	1.466.217.446	1.161.191.966
- Niet-leven	26.417.214	79.251.642	59.535.263	59.083.847
Totale financiële en verzekeringsverplichtingen	422.595.204	628.193.045	2.233.287.438	2.707.045.262

De financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23) betreffen beleggingencontracten (tak 23). De uitstaande reserves zijn ingedeeld volgens resterende contractuele looptijd.

Bij de overige financiële verplichtingen en de passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten leven zijn de uitstaande reserves volgens de resterende contractuele looptijd, inclusief de gegarandeerde rentestromen van de uitstaande contracten opgenomen en financiële verplichtingen betreffende schulden van leaseovereenkomsten. Voor de passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten niet-leven is de looptijdanalyse opgesteld op basis van verwachte betalingspatronen voor premie-, schade- en schaderegelingskostenreserves.

De deposito's van kredietinstellingen betreffen repo's. De deposito's zonder vaste looptijd werden voor deze rapportering onder het tijdsinterval < 3 maanden geklasseerd. De overige verplichtingen betreffen grotendeels een rekening-courant tussen Aras en Aspa.

5.3. Kredietrisico

Risicopositie

Kredietrisico is het risico op een negatieve verandering in de financiële situatie, als direct of indirect gevolg van een daling in de kredietwaardigheid van emittenten (of garanten) van effecten, tegenpartijen en schuldenaren.

Voor de Vennootschap zijn in essentie drie segmenten van belang voor wat betreft het kredietrisico: de retail markt en met name de hypothecaire kredietverlening aan particulieren (in België en Nederland), de beleggingsportefeuille en de portefeuille leningen aan lokale en regionale besturen en (selectief) aan ondernemingen, en het kredietrisico op de herverzekeraar. Het kredietrisicomanagement focust zich dan ook op deze drie segmenten.

Risicobeheersing

De Vennootschap heeft binnen het retail segment als doelgroep natuurlijke personen of gezinnen die bestaan uit particulieren, zelfstandigen en vrije beroepen die hun gewoonlijke verblijfplaats in België of Nederland hebben en die een krediet wensen aan te gaan voor hoofdzakelijk niet-professionele doeleinden. De financiering kan desgevallend ook beroepsdoeleinden betreffen, voor zover het eigen kantoorhouders betreft.

Als algemeen principe geldt dat de kredietnemers natuurlijke personen zijn. Desgevallend kunnen vennootschappen als kredietnemer optreden; in voorkomend geval treden steeds verbonden natuurlijke personen op als medekredietnemer(s).

De belangrijkste elementen van de risicobeheersing betreffen: het Acceptatie- en Autorisatiekader voor de toekenning van kredieten met daarnaast vastgestelde limieten voor kredietwaardigheid, toezichtprocedures en een maandelijkse opvolging van de kredietrisico indicatoren op productie en portefeuilles. Via Kreco en Prico werd voor productiejaar 2019 erover gewaakt dat er geen concentraties aan hogere LTV (loan-to-value) noch hogere DTI / LTI (debt service to income / loan to income) optraden.

Deze governance wordt ondersteund via de werking van het Kredietrisicocomité retail met rapportering aan het directiecomité en het risicocomité van de raad van bestuur.

Het niet-retail beleggingskader focust op een sterke kwaliteit van de tegenpartijen, met aandacht voor een grote diversificatie tussen beleggingen in nationale overheden, financials, corporates, indirect vastgoed, gestructureerde producten zoals RMBS en covered bonds en in effecten of leningen van lokale besturen.

De toepassing van het beleggingsbeleid wordt in de concrete uitvoering mee ondersteund door het Investeringsoverleg, waarin vertegenwoordigers van het directiecomité (bij escalatie), van Treasury and Investment Management (TIM), Treasury and Investment Services (TIS) en de afdeling Kredietrisicoanalyse (CRA) in eerste lijn en van Risk in tweede lijn vertegenwoordigd zijn.

Het intern beleggingskader bepaalt in welke posities met welke ratings mag belegd worden en tot welk bedrag. De ratings van alle rentedragende effecten worden nadien stelselmatig opgevolgd. Als na de aankoop de rating van een obligatie/niet-retail lening daalt onder de vooropgestelde minimum ratingvereiste, wordt de betrokken positie opnieuw besproken in het Alco en het RatingOverleg (RO).

Jaarlijks worden de bancaire en corporate tegenpartijen via een kredietanalyse bestudeerd. De resultaten van ratingonderzoeken komen aan bod op het maandelijks georganiseerde RO, dat rapporteert aan het Alco. Dit overleg bekrachtigt voorgestelde ratings of beslist volgens een welomschreven governance-kader en met in acht name van twee beslissingsniveaus over de toekenning van interne ratings. De interne ratings zijn relevant binnen het acceptatiekader en worden tevens gehanteerd voor monitoring, waarbij op kwartaalbasis de beleggingsportefeuilles aan een grondige analyse worden onderworpen. Deze analyse vormt de basis van een regelmatige rapportering aan en bespreking binnen het Alco, het directiecomité en het risicocomité van de raad van bestuur.

Voor het beheren van het risico met betrekking tot de herverzekeraar maakt de Vennootschap gebruik van de diensten van een herverzekeringmakelaar om de herverzekeringscontracten in de markt te plaatsen. In het contract met de herverzekeringmakelaar is opgenomen dat alle herverzekeraars een minimale rating A+ moeten aanhouden. Het concentratierisico wordt beperkt door de indekking te plaatsen bij verschillende herverzekeringmaatschappijen. Verdere informatie over herverzekering is opgenomen onder de toelichtingen met betrekking tot het verzekeringsrisico.

Interne modellen voor kredietrisico

Aspa heeft gekozen om voor zijn kredietverstrekking van hypothecaire leningen, mits niet-materiële uitzonderingen, en voor bancaire en corporate tegenpartijen interne ratings te gebruiken en de eigen vermogensvereisten volgens de IRB-methode te berekenen. Hiervoor ontwikkelde de bank ratingmodellen. Onderscheid wordt gemaakt tussen modellen voor PD en LGD. Voor de retailkredietportefeuilles waar gekozen wordt voor een intern ratingsysteem, werd telkens zowel een PD als een LGD-model ontwikkeld. Maandelijks wordt de totale hypothecaire kredietportefeuille gescoord met deze PD en LGD-modellen (AIRB-benadering) en wordt voor elke lening een PD en LGD-klasse bepaald. Deze ratings vormen de basis om het kapitaalsbeslag voor onverwachte verliezen te berekenen. Voor bancaire en corporate tegenpartijen is dit een FIRB-benadering waarbij een PD-model is ontwikkeld. De interne ratingmodellen maken minstens jaarlijks het voorwerp uit van een interne review.

Maximaal kredietrisico

De totale blootstelling aan kredietrisico van de Bankpool bestaat uit de boekwaarden van financiële activa (grootste deel van de activazijde - binnenbalans), de berekende exposure van afgeleide financiële instrumenten en specifieke buiten balansposten (waaronder effecten, aankopen in uitvoering, kredietverbintenissen en financiële garanties) zoals beschreven in de wetgeving van het eigen vermogen (Basel). De onderstaande tabel geeft het uitstaand kredietrisico weer voor de Bankpool zoals gerapporteerd in de prudentiële COREP-tabellen. Voor de buitenbalansblootstellingen betreft het de maximale blootstelling (voor toepassing van de conversiefactoren, de zogenoemde 'credit conversion factor' of 'CCF' in de Basel wetgeving). In de pijler 3 toelichtingen wordt meer duiding gegeven bij deze totale blootstelling.

	31/12/2018	31/12/2019
Totaal binnenbalans	39.441.081.531	42.821.219.200
Totaal buitenbalans	2.296.927.037	2.368.925.725
Totaal derivaten	279.761.920	189.950.325
Totale blootstelling aan kredietrisico	42.017.770.489	45.380.095.250

De maximale blootstelling aan kredietrisico binnen de Verzekeringspool bestaat grotendeels uit binnenbalansposities en bedraagt 7.064.345.940 euro per 31 december 2019 tegenover 6.637.476.748 euro per 31 december 2018. De Verzekeringspool heeft een beperkt aantal buitenbalansposities (effecten aankopen in uitvoering en kredietverbintenissen) voor 18.588.917 euro tegenover 3.689.446 euro per 31 december 2018.

Zekerheden en andere vormen van kredietverbetering

Voor de retail hypothecaire leningen worden altijd persoonlijke of zakelijke zekerheden gevraagd. Voor deze zekerheden (in casu de panden waarop een hypothecaire inschrijving eventueel in combinatie met een volmacht gevestigd zijn) vinden periodiek individuele expertenschattingen plaats op verschillende momenten binnen de kredietcyclus. Schattingen kunnen worden uitgevoerd bij aanvang van het krediet conform de regels die bepaald zijn in het acceptatiekader. Daarnaast worden controleschattingen uitgevoerd op een willekeurige steekproef van zekerheden 1 jaar na aanvang van

het krediet, indien deze niet geschat zijn geweest door een expert bij aanvang. Tijdens de verdere looptijd van het krediet wordt via een statistische methode een steekproef genomen van de zekerheden voor een individuele expertenschatting. Ingeval van het opstarten van een uitwinningprocedure kunnen individuele schattingen eveneens plaatsvinden.

Daarnaast wordt periodiek een indexering uitgevoerd op de waarden van de zekerheden in portefeuille zodat steeds een actuele waarde aanwezig is.

Als alle andere middelen zijn uitgeoefend om een krediet in faling financieel af te handelen, wordt er overgegaan tot een onderhandse of openbare verkoop van het pand en tot uitwinning van de secundaire zekerheden indien die aanwezig zijn. Secundaire zekerheden zijn met name courant aanwezig bij de Nederlandse kredietdossiers. Het betreft aan de Vennootschap verpande verzekeringspolissen en de Nationale Hypotheek Garantie (NHG).

Bij de niet-retail effecten en kredieten is de aanwezigheid van zekerheden of kredietbescherming beperkt aanwezig. Het betreft voornamelijk garantiestellingen van lokale, regionale of centrale overheden of van de met de tegenpartij verbonden ondernemingen.

De aanwezige zekerheden geven geen aanleiding tot de opname van een actief op de balans van de Vennootschap.

Over 2019 hebben zich geen significante negatieve wijzigingen in de kwaliteit van de aanwezige zekerheden voorgedaan en werden geen belangrijke wijzigingen in het beleid met betrekking tot het vragen van zekerheden doorgevoerd. De criteria gestipuleerd in het Acceptatie- en autorisatiekader voor het doorvoeren van een expertenschatting bij aanvang werden aangepast en geënt op het nauw opvolgen van dossiers met een hoge 'loan-to-value' (zijnde het bedrag van de toegekende lening tegenover de waarde van het onderliggende pand) percentage. Actieplannen werden opgesteld om verdere verbeteringen te realiseren rond de processen inzake pandwaardering.

Concentratie van kredietrisico

Concentratierisico is het risico dat verband houdt met een grote concentratie van kredieten of effecten op een individuele tegenpartij of een groep van onderling gerelateerde tegenpartijen (wederpartijconcentratie) of ten gevolge van een ongelijkmatige verdeling over markten, sectoren of landen/regio's (sectorconcentratie). Dit laatste ontstaat wanneer significante risicoposities ingenomen worden op tegenpartijen waarvan de kans op wanbetaling en/of het verlies in geval van wanbetaling gedreven wordt door gemeenschappelijke onderliggende factoren.

De onderstaande tabel geeft de procentuele verdeling voor de retail portefeuille over de leningen en voorschotten van de verschillende types van lening of vordering.

	31/12/2018		31/12/2019	
	Boekwaarde	%	Boekwaarde	%
Zichtdeposito's / voorschotten	11.998.784	0,04%	3.852.705	0,01%
Consumentenkrediet	162.833.480	0,54%	233.426.589	0,72%
Hypothecaire leningen België	13.194.950.466	43,54%	13.753.968.852	42,64%
Hypothecaire leningen Nederland	16.605.619.525	54,79%	17.895.676.053	55,48%
Leningen op termijn	333.203.127	1,10%	367.601.756	1,14%
Totaal	30.308.605.382	100,00%	32.254.525.955	100,00%

Mogelijke concentratierisico's die resulteren uit de aanwezigheid in slechts twee hypotheekmarkten (namelijk België en Nederland), worden getemperd door het granulaire karakter van deze portefeuilles met een zeer groot aantal dossiers die elk individueel een zeer beperkt kredietrisico dragen, door de dagelijkse opvolging van de evoluties in de Nederlandse en Belgische hypotheek- en residentiële vastgoedmarkten, en de diversificatie in leeftijd van het krediet, de demografische spreiding en de regionale spreiding binnen België en Nederland.

De niet-retail portefeuille van de Vennootschap betreft investeringen in vastrentende effecten, en kredietverleningen aan lokale en regionale besturen en (selectief) aan corporates.

	31/12/2018		31/12/2019	
	Boekwaarde	%	Boekwaarde	%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	5.185.445.628	100,00%	4.899.569.531	100,00%
Schuldbewijzen				
Openbare en regionale besturen	1.452.641.449	28,01%	1.070.021.298	21,84%
Kredietinstellingen	1.807.698.441	34,86%	1.841.875.205	37,59%
Overige financiële instellingen	589.779.672	11,37%	605.753.165	12,36%
Andere instellingen	1.335.326.066	25,75%	1.381.919.863	28,20%
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	6.216.984.830	100%	5.732.950.377	100,00%
Schuldbewijzen				
Openbare en regionale besturen	2.371.953.106	38,15%	1.951.953.364	34,05%
Kredietinstellingen	638.838.526	10,28%	557.995.935	9,73%
Overige financiële instellingen	1.371.432.204	22,06%	1.248.873.938	21,78%
Andere instellingen	1.238.657.703	19,92%	1.183.796.591	20,65%
Leningen op termijn	596.103.291	9,59%	764.328.595	13,33%
Leasing	0	0,00%	26.001.954	0,45%
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	112.398.366	100%	135.684.091	100,00%
Schuldbewijzen				
Openbare en regionale besturen	19.846.419	17,66%	19.891.138	14,66%
Kredietinstellingen	27.657.066	24,61%	24.501.282	18,06%
Overige financiële instellingen	22.434.064	19,96%	29.111.431	21,46%
Andere instellingen	42.460.818	37,78%	62.180.240	45,83%

De onderstaande tabel geeft een procentueel geografische uitsplitsing van de portefeuille. Uit het onderstaande overzicht blijkt een grote blootstelling aan België (vestigingsplaats van de Vennootschap).

	31/12/2018	31/12/2019		31/12/2018	31/12/2019
België	36,26%	34,36%	IJsland	0,69%	0,81%
Nederland	13,90%	14,93%	Finland	0,60%	0,61%
Frankrijk	12,22%	13,18%	Slovenië	1,14%	1,54%
Spanje	4,71%	4,56%	Tsjechië	0,98%	0,91%
Duitsland	4,21%	5,55%	Italië	1,32%	0,99%
Ierland	3,91%	4,44%	Roemenië	0,42%	0,39%
Verenigd Koninkrijk	3,26%	2,11%	Mexico	0,74%	0,83%
Luxemburg	2,81%	3,03%	Noorwegen	0,31%	0,10%
Zweden	3,00%	2,80%	Indonesië	0,23%	0,30%
Polen	1,85%	2,08%	Hongarije	0,09%	0,10%
Canada	1,72%	2,08%	Australië	0,33%	0,26%
Oostenrijk	1,23%	0,16%	Letland	0,19%	0,20%
Denemarken	1,24%	1,24%	Lithouwen	0,19%	0,21%
Verenigde Staten Amerika	1,59%	1,24%	Slovakije	0,32%	0,35%
			Andere	0,54%	0,64%
			Totaal	100,00%	100,00%

De Vennootschap hanteert concentratielimieten per tegenpartij uitgedrukt als % van het CET1 reglementair kernkapitaal. De grootte van de limiet is in functie van de kredietwaardigheid van de emissie en van het type tegenpartij. De diversificatie en interne ratings van alle vastrentende effecten worden stelselmatig gerapporteerd en opgevolgd, op individueel en op portefeuilleniveau.

Verwachte kredietverliezen ('expected credit losses' of ECL) (fase 1 en fase 2)

Inputs, assumpties en technieken

Waardeverminderingen op de financiële instrumenten in de retail portefeuille worden bepaald op basis van een scenario gewogen model waarin historische en vooruitziende informatie wordt meegenomen. De ECL worden berekend als de som van de gewogen kredietverliezen onder een baseline, gematigd neergaand en gematigd herstel scenario. De kredietverliezen worden berekend door de waarschijnlijkheid dat een ontlenaar in gebreke blijft, toe te passen op de verwachte blootstelling bij falen, rekening houdend met het verwachte verlies bij falen, verdisconteerd aan de effectieve rente van het instrument en gecorrigeerd voor de overlevingskans van het krediet. De ECL worden berekend voor de relevante periode vanaf de rapporteringsdatum, zijnde 1 jaar (fase 1) of de gehele resterende looptijd van het contract (fase 2).

- de waarschijnlijkheid dat de ontlenaar in gebreke blijft ('Probability of Default' – PD) wordt bepaald door een PD-model dat rekening houdt met de individuele karakteristieken van het instrument (interne rating klasse, historische performantie) en gebaseerd op een 'through-the-cycle' (TTC) component (gemiddelde macro-economische condities) en een 'point-in-time' (PIT) component (vooruitziende macro-economische condities);
- blootstelling bij falen ('Exposure at Default' - EAD) wordt berekend op de rapporteringsdatum en over de looptijd van het instrument en bevat zowel binnen- als buitenbalans blootstellingen. De binnenbalans blootstelling bestaat uit de som van het uitstaand kapitaal verhoogd met eventueel opgelopen achterstand. De projectie van binnenbalans blootstellingen over de resterende looptijd houdt rekening met de contractueel vastgelegde terugbetalingen. Buitenbalans blootstellingen (zijnde de kredietpijplijn, onbenutte kredietlijnen en bouwdepot) worden opgenomen in functie van de gemodelleerde verwachte omzetting en opname. De EAD wordt gecorrigeerd voor de kans op een gedeeltelijke vroegtijdige terugbetaling;

- het verlies gegeven dat een tegenpartij in gebreke blijft ('Loss Given Default' – LGD) is een maat voor het verwacht verlies op een lening bij falen van deze tegenpartij. Hierbij wordt rekening gehouden met een kans dat de klant na verloop van tijd terug in staat is zijn betalingsverplichtingen op te nemen ('Cure rate'), de verwachte recuperatie- en realisatiewaarde van de aanwezige waarborgen en de kosten gerelateerd aan falen of 'curing';
- overlevingskansen van een krediet wordt gedefinieerd als de waarschijnlijkheid dat een krediet bij de start van een welbepaalde periode:
  - (i) niet volledig is terugbetaald of
  - (ii) niet in wanbetaling is of uit de portefeuille verdwijnt na wanbetaling;
- effectieve rente is het rendement van de lening op jaarbasis met in acht name van alle directe kosten. Omwille van de beperkte impact van directe kosten op de effectieve rente wordt de contractuele rente gebruikt als benadering.

Waardeverminderingen op de non-retail portefeuille worden bepaald door het in kaart brengen van de huidige waarde van de kasstromen die verloren zouden gaan bij het in gebreke blijven van een schuldenaar verdisconteerd aan effectieve rente van het instrument. Hierop wordt de kans toegepast dat de schuldenaar, over een bepaalde periode, in gebreke blijft.

- kasstromen van een financieel instrument zijn bepaald op basis van de prospectus (of equivalent document) van het actief. Argenta maakt geen inschatting van de kans op vroegtijdige terugbetalingen en projecteert kasstromen tot de eerste call datum van het instrument aangezien deze elementen historisch gezien geen significante impact hebben;
- effectieve rente wordt bepaald bij de eerste opname, op instrumentniveau, als de jaarlijkse rente over de levensduur van het actief, rekening houdend met couponbetalingen en een eventueel verschil in de reële waarde van het instrument bij boeking op balans en de nominale waarde;
- de PD wordt bepaald op basis van externe 'Standard & Poors' (S&P) informatie. Er hebben zich namelijk nog geen falen van instrumenten in de 'non-retail' portefeuille van Argenta voorgedaan waardoor eigen data niet beschikbaar zijn. Op de externe PD-data worden verscheidene aanpassingen uitgevoerd om een gemiddelde lange termijn PD te bepalen. Vervolgens worden de lange termijn PD's omgevormd naar PIT PD's;
- de LGD is gebaseerd op de standaardbenadering Basel LGD-percentages (covered: 11,25%; senior unsecured: 45%; subordinated: 75%).

Incorporatie van vooruitziende ('forward looking' of FL) informatie

Voor de retail portefeuille wordt macro-economische FL-informatie zowel opgenomen in de ECL-berekeningen, als in de PIT LT PD bepaling. Voor de ECL en PIT LT PD worden 3 verschillende scenario's (baseline, gematigd neergaand en gematigd herstel scenario) berekend in functie van de macro-economische verwachtingen, waarbij de gebruikte scenario's (inclusief het gewicht van elk scenario) dezelfde zijn als deze gebruikt voor het intern budgetteringsproces. De macro-economische verwachtingen die relevant zijn, betreffen de verwachte evolutie van het werkloosheidspercentage (voor PD) en de huisprijzenindex (voor LGD). De ECL en PIT LT PD is de som van de baseline, gematigd neergaand en gematigd herstel scenario gewogen met hun gewichten. De scenario's en hun gewichten worden halfjaarlijks vastgelegd.

Het opnemen van FL-informatie in de niet-retail portefeuille wordt bekomen door historische correlatie-factoren van lange termijn PD's, falen frequenties en macro-economische factoren, toe te passen op de lange termijn PD voor toekomstige periodes, rekening houdend met de huidige en toekomstige macro-economische verwachtingen. Vervolgens worden de lange termijn PD's omgevormd naar PIT PD's. De economische indicatoren die mee worden genomen in deze analyse zijn de evolutie van de BBP-groei, werkloosheidscijfers, S&P 500 index, Wereldbank Energy Index, Wereldbank Non-Energy Index en een maatstaf voor de proportie van negatieve kredietwaardigheid revisies. Vanwege de vereiste dat de FL-informatie scenario-gewogen dient te zijn, wordt bij het berekenen van de PIT PD's rekening gehouden met verschillende scenario's (standaard, beter en slechter) per systeemfactor per jaar. De scenario's en de weging van deze scenario's worden intern bepaald op basis van het business plan van Argenta. Een herziening van de finale FL PIT PD's gebeurt minstens op jaarlijkse basis.

Significante toename van kredietrisico en laag risico exceptie

Binnen de retail portefeuille identificeert de Vennootschap een significante stijging van het kredietrisico sinds initiële erkenning van het instrument aan de hand van een kwantitatieve analyse en/of gebaseerd op kwalitatieve aanwijzingen. Er zijn tevens een aantal vangnet indicatoren ingebouwd welke automatisch leiden tot migratie naar fase 2 van een instrument. De 'staging' modellen zijn aangepast naar de specificiteit van de verschillende retail portefeuilles van de Vennootschap.

De kwantitatieve analyse is gebaseerd op de evolutie van de 'lifetime' PD via de zogenaamde 'confidence interval' methode. Per rapporteringsdatum wordt de resterende 'lifetime' PD (PD_{LT}) vergeleken met de bovengrens van resterende 'lifetime' PD (PD_{bg}) rekening houdend met de karakteristieken van het instrument zoals deze aanwezig waren bij de initiële opname van het instrument (PD_{LT}). Het 'staging' model kan als volgt worden samengevat:

- fase 1 – 12-month ECL: $PD_{LT} \leq PD_{bg}$;
- fase 2 – Lifetime ECL: $PD_{LT} > PD_{bg}$;

De kwalitatieve aanwijzingen en vangnet indicatoren bevatten onder andere een aantal criteria die niet werden weerhouden in het PD-model. Onder meer de volgende kwalitatieve elementen geven aanleiding tot de opname van een instrument in fase 2:

- toekennen van een forbearance-maatregel aan een instrument;
- unlikeliness to pay (UTP) score op een instrument die geen aanleiding heeft gegeven tot de opname van het instrument als niet-renderend;
- opname van het instrument als niet-renderend in de afgelopen 12 maanden.

De Vennootschap maakt geen gebruik van de 'Low credit risk' vrijstelling voor retail instrumenten. Dit betekent dat op elke rapporteringsdatum een analyse van de stijging in kredietrisico gebeurt voor alle instrumenten. De veronderstelling dat er zich een significante stijging in kredietrisico heeft voorgedaan bij contractuele betalingen die meer dan 30 dagen zijn vervallen, wordt niet weerlegd.

In de niet-retail portefeuille identificeert de Vennootschap een significante stijging van het kredietrisico sinds initiële erkenning van het instrument aan de hand van een negatieve revisie van de kredietwaardigheid van de gerelateerde tegenpartij of op basis van een ad hoc interne analyse. De 'staging' voor non-retail effecten en leningen is gebaseerd op interne credit ratings, of indien deze niet beschikbaar zijn externe credit ratings en kan als volgt worden samengevat:

- fase 1: bevat instrumenten met 'investment grade' tegenpartijen en tegenpartijen welke bij erkenning van het instrument een niet-'investment grade' rating hadden zonder negatieve revisie;
- fase 2: tegenpartijen met een 'investment grade' rating of niet-'investment grade' rating bij initiële erkenning die een negatieve revisie hebben gekregen naar respectievelijk niet-'investment grade' of één kredietrisico lager. Er kan enkel afgeweken worden van deze regel bij onderbouwing dat er geen significante kredietverslechtering plaats vond en mits goedkeuring van het RO.

Aanvullend aan de hierboven vermelde beleidslijnen, zijn er een aantal 'triggers' die een ad-hoc-analyse kunnen vereisen van de interne rating van de tegenpartij:

- wanneer een rating agentschap overgaat tot de negatieve revisie van de kredietwaardigheid van een tegenpartij: ad-hoc-analyse van de motivatie voor de negatieve revisie en inschatting of deze relevant is als significante stijging in kredietrisico;
- regionale crisis;
- negatief nieuws over een tegenpartij;
- fusies en overnames.

Indien de ad-hoc-analyse tot een negatieve revisie leidt van de interne kredietwaardigheidsbeoordeling van de tegenpartij (naar niet-'investment grade' of verlagend met een graad voor niet-'investment grade') migreert het instrument van fase 1 naar fase 2. Tegenpartijen die noch een interne noch een externe rating hebben worden op instrumentniveau beoordeeld op basis van experten kennis. Voor de 'staging' wordt tevens rekening gehouden met overkoepelende landenrisico's en/of sectorrisico's. Alle tegenpartijen die onder een dergelijke categorie vallen worden dan op een 'watch list' geplaatst, ter verhoogde opvolging, en migreren naar fase 2 op basis van een beslissing van het RO.

De Vennootschap maakt gebruik van de 'Low credit risk' vrijstelling voor non-retail instrumenten, waarbij een instrument als laag kredietrisico wordt verondersteld indien de kredietwaardigheid 'investment grade' is. Dit komt overeen met een minimale kredietwaardigheidsrating 'BBB-' volgens S&P. De veronderstelling dat er zich een significante stijging in kredietrisico heeft voorgedaan bij contractuele betalingen die meer dan 30 dagen zijn vervallen, wordt niet weerlegd. De Vennootschap verwacht dat migratie naar fase 2 zal gebeuren voor dat wanbetalingsebeurtenissen zich hebben voorgedaan op basis van het systeem van ad-hoc-analyses en de permanente 'watch list' voor tegenpartijen met een verhoogd risico.

Groeperen van financiële instrumenten

De Vennootschap maakt geen gebruik van groepering van instrumenten op basis van gemeenschappelijke kredietrisicokarakteristieken voor het modelleren van parameters voor ECL.

Wijzigingen in inputs, assumpties en technieken

Er zijn geen wijzigingen in waarderingstechnieken of significante assumpties onderliggende aan de gebruikte modellen tijdens de rapporteringsperiode. De management overlays werden aangepast.

Faling, niet-renderend en credit-impaired (fase 3)

Een vordering wordt als gefaald beschouwd vanaf 90 dagen achterstand voor een materiële exposure (benaderd via 3 maandtermijnen voor de retailkredietportefeuilles) en, wanneer er een aantal signalen zijn, andere dan achterstand, dat de kredietnemer zijn verplichtingen niet zal kunnen nakomen ('unlikely to pay' of 'UTP'). Er zijn UTP indicatoren die op individuele basis onmiddellijk aanleiding geven tot UTP, daarnaast zijn er UTP indicatoren die gecombineerd aanleiding geven tot UTP (maar op individuele basis niet). De belangrijkste UTP indicatoren betreffen:

- toekennen van een additionele gunstmaatregel ('forbearance') aan de schuldenaar;
- faillissement van de schuldenaar;
- collectieve schuldenregeling;
- kredietfraude;
- loonsoverdracht door derden;
- veroordeling/gevangenisstraf van/voor de schuldenaar;
- algemeen gebrek aan vertrouwen in de terugbetalingscapaciteit van de schuldenaar dat voortkomt uit de contactmomenten tussen de dossierbeheerder/kantoorhouder en de schuldenaar.

De Vennootschap hanteert een gelijkshakeling tussen falend, niet-renderend en credit-impaired. Individuele waardeverminderingen worden bepaald op gefaalde vorderingen op basis van het verschil tussen uitstaande vordering en de verwachte recuperaties.

Voor de wijziging van haar prudentiële definitie van wanbetaling heeft de Vennootschap besloten om gebruik te maken van de door de ECB voorgestelde 'two step approach'. Volgens deze benadering dient in een eerste stap via een ten laatste tegen eind 2018 in te dienen aanvraagdossier aan de toezichthouder toelating gevraagd om de definitie van wanbetaling te wijzigen. De goedkeuring van de ECB werd bekomen op 15 januari 2020. Na goedkeuring dient Argenta de nieuwe definitie toe te passen vanaf 9 maart 2020 in haar rapportering om vervolgens in stap 2 haar modellen volgens de interneratingbenadering aan te passen tegen juni 2021.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de fase 1, 2 en 3 vorderingen per klasse van financiële instrumenten en de overboekingen tussen fases.

	31/12/2018			31/12/2019		
	Fase 1	Fase 2	Fase 3	Fase 1	Fase 2	Fase 3
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	31.577.890.132	4.876.317.694	137.645.939	36.571.411.287	1.865.649.400	116.851.728
Schuldbewijzen	5.571.226.042	51.843.732	0	4.893.375.589	51.832.695	0
Leningen en voorschotten	26.006.664.090	4.824.473.962	137.645.939	31.678.035.698	1.813.816.705	116.851.728
Waarvan leasing- vorderingen	0	0	0	26.001.954	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	5.181.300.249	5.122.988	0	4.766.863.356	0	0
Schuldbewijzen	5.181.300.249	5.122.988	0	4.766.863.356	0	0
Eigenvermogens- instrumenten						
Totaal financiële activa	36.759.190.381	4.881.440.682	137.645.939	41.338.274.643	1.865.649.400	116.851.728
Toegezegde leningen, financiële garanties en overige toezeg- gingen	1.576.286.387	87.858.944	0	1.387.104.192	21.031.952	0
waarvan verworven financiële activa met verminderde krediet- waardigheid	0	0	0	0	0	0

	Overboekingen tussen fase 1 en fase 2		Overboekingen tussen fase 2 en fase 3		Overboekingen tussen fase 3 en fase 1	
	Naar fase 2 van fase 1	Naar fase 1 van fase 2	Naar fase 3 van fase 2	Naar fase 2 van fase 3	Naar fase 3 van fase 1	Naar fase 1 van fase 3
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	1.869.834.147	1.157.421.959	31.726.801	47.103.614	1.072.650	9.785.659
Schuldbewijzen	23.739.673	12.086.220	0	0	0	0
Leningen en voor- schotten	1.846.094.474	1.145.335.739	31.726.801	47.103.614	1.072.650	9.785.659
waarvan leasingvor- deringen	0	0	0	0	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	0	0	0	0	0	0
Schuldbewijzen	0	0	0	0	0	0
Eigenvermogensin- strumenten						
Totaal financiële activa	1.869.834.147	1.157.421.959	31.726.801	47.103.614	1.072.650	9.785.659
Toegezegde leningen, financiële garanties en overige toezeg- gingen	75.649.765	38.398.125	0	0	0	0

	Overboekingen tussen fase 1 en fase 2		Overboekingen tussen fase 2 en fase 3		Overboekingen tussen fase 3 en fase 1	
	Naar fase 2 van fase 1	Naar fase 1 van fase 2	Naar fase 3 van fase 2	Naar fase 2 van fase 3	Naar fase 3 van fase 1	Naar fase 1 van fase 3
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	2.288.587.649	5.118.387.211	70.051.657	54.902.656	7.279.020	477.161
Schuldbewijzen	41.234.114	0	0	0	0	0
Leningen en voor- schotten	2.247.353.535	5.118.387.211	70.051.657	54.902.656	7.279.020	477.161
waarvan leasingvor- deringen	0	0	0	0	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	0	0	0	0	0	0
Schuldbewijzen	0	0	0	0	0	0
Eigenvermogensin- strumenten						
Totaal financiële activa	2.288.587.649	5.118.387.211	70.051.657	54.902.656	7.279.020	477.161
Toegezegde leningen, financiële garanties en overige toezeg- gingen	132.815.382	100.837.537	0	0	0	0

De onderstaande mutatietafel geeft een overzicht van de fase 1, 2 en 3 waardeverminderingen.

	01/01/2018	Creatie en verwerving	Verwijde- ring uit de balans	Wijzigingen in kredietri- sico (netto)	Herzienin- gen zonder verwijdering uit de balans (netto)	Definitieve afschrijvin- gen	Overige	31/12/2018
Fase 1	-3.680.678	-1.491.318	808.467	605.357	738		-81.128	-3.838.562
Schuldbewijzen	-1.687.164	-637.019	321.725	-546.016	0		-15.407	-2.563.881
Leningen en voorschotten	-1.993.514	-854.299	486.743	1.151.373	738		-65.721	-1.274.681
Fase 2	-14.119.760	-882.850	1.629.526	3.913.147	27.493		-1.010.203	-10.442.647
Schuldbewijzen	-1.552.812	0	257.702	693.147	0		0	-601.963
Leningen en voorschotten	-12.566.948	-882.850	1.371.824	3.220.000	27.493		-1.010.203	-9.840.684
Fase 3	-21.027.952	-227.606	8.489.358	-10.922.529	272.491	10.573.423	-11.033	-12.853.848
Schuldbewijzen	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen en voorschotten	-21.027.952	-227.606	8.489.358	-10.922.529	272.490	10.573.423	-11.033	-12.853.849
Vorzieningen voor toegezegde leningen, financiële garanties en overige toezeggingen	-499.014	-2.528.826	1.862.993	-181.287	228.064	0	-18.741	-1.136.811
Fase 1	-439.619	-2.489.439	1.699.202	81.711	116.829		-7.146	-1.038.462
Fase 2	-59.395	-39.387	163.791	-262.998	111.236		-11.595	-98.349
Fase 3	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	-39.327.404	-5.130.600	12.790.344	-6.585.312	528.786	10.573.423	-1.121.104	-28.271.868

	01/01/2019	Creatie en verwerving	Verwijde- ring uit de balans	Wijzigingen in kredietri- sico (netto)	Herzienin- gen zonder verwijdering uit de balans (netto)	Definitieve afschrijvin- gen	Overige	31/12/2019
Fase 1	-3.838.562	-1.816.024	1.329.864	-1.273.916	1.890		-1.127.588	-6.724.336
Schuldbewijzen	-2.563.881	-700.494	946.026	-1.316.798	0		0	-3.635.147
Leningen en voorschotten	-1.274.681	-1.115.530	383.838	42.882	1.890		-1.127.588	-3.089.189
Fase 2	-10.442.647	-931.927	2.062.119	4.984.219	-2.018		-5.297.298	-9.627.552
Schuldbewijzen	-601.963		757.275	-581.411	0		0	-426.099
Leningen en voorschotten	-9.840.684	-931.927	1.304.844	5.565.630	-2.018		-5.297.298	-9.201.453
Fase 3	-12.853.848	-453.299	3.471.067	-6.106.667	257.705	3.180.863	0	-12.504.179
Schuldbewijzen	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen en voorschotten	-12.853.849	-453.299	3.471.067	-6.106.667	257.705	3.180.863	0	-12.504.180
Voorzieningen voor toegezegde leningen, financiële garanties en overige toezeggingen	-1.136.811	-3.077.841	3.424.745	6.065	0	0	-138.091	-921.933
Fase 1	-1.038.462	-2.995.199	3.084.803	162.403	0		-85.548	-872.003
Fase 2	-98.349	-82.642	339.942	-156.338	0		-52.543	-49.930
Fase 3	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	-28.271.868	-6.279.091	10.287.795	-2.390.299	257.577	3.180.863	-6.562.977	-29.778.000

Voor de vorderingen in fase 3 van 116.851.728 euro werden 12.504.179 euro waardeverminderingen aangelegd.

De verwachte kredietverliezen worden in mindering gebracht van de financiële activa voor de aan geamortiseerde kostprijs opgenomen activa. Voor de financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat vormen de verwachte kredietverliezen een onderdeel van de overige onderdelen van het totaalresultaat. De verwachte kredietverliezen van de buitenbalansposten (toegezegde leningen, financiële garanties en overige toezeggingen) worden geregistreerd als voorziening.

Afschrijvingsmethodiek

Kredietdossiers worden in de Belgische portefeuille afgeschreven wanneer zij aan bepaalde voorwaarden voldoen. Voor hypotheek of hypothecaire vorderingen zijn volgende criteria belangrijk:

- de hypothecaire vordering is opgeëist (no way back) en de onroerende zekerheden in waarborg zijn reeds verkocht. De opbrengsten uit deze verkoop zijn hierbij voor het grootste deel geïnd of er worden geen opbrengsten uit de verkoop geïnd omdat de vordering van de Vennootschap niet als batig gerangschikt staat;
- een kredietnemer binnen een hypothecaire vordering werd toegelaten tot een collectieve schuldsanering of bevindt zich in staat van faillissement en de onroerende zekerheden die in waarborg waren zijn reeds verkocht;
- de procedurekosten die dienen gemaakt te worden tot uitwinning van de waarborg is in disproportie tot de mogelijke baten, waardoor de waarborg niet verkocht kan worden.

Voor de Nederlandse portefeuille worden vorderingen afgeschreven wanneer na het uitwinnen van alle aanwezige waarborgen er een restschuld overblijft en er geen verdere recuperatiemogelijkheden worden verwacht.

Voor leningen op afbetaling spelen volgende criteria een belangrijke rol om tot afschrijven over te gaan:

- de lening is opgeëist (no way back). Maximaal 2 jaar na deze datum wordt de lening als oninbaar beschouwd;
- een kredietnemer van een lening op afbetaling werd toegelaten tot een collectieve schuldsaneringsprocedures of bevindt zich in staat van een faillissement.

Indien bij kredieten die afgeschreven werden volgens de bovenstaande criteria, nog betalingen worden ontvangen of waar er door de Vennootschap nog recuperatiemogelijkheden verwacht worden, blijven deze door de kredietspecialisten bij de afdeling Curatief Beheer Lenen opgevolgd worden. Procedures blijven gehandhaafd mits de juiste kosten-batenanalyse. Verjaring wordt opgevolgd en gestuit waar nodig. De definitief afgeschreven vorderingen bedragen 10.573.423 euro voor 2018 en 3.180.863 euro voor 2019, diverse van deze vorderingen maken nog deel uit van uitwinning- en recuperatieprocedures en worden op individuele basis opgevolgd door dossierbeheerders. De ontvangen recuperaties met betrekking tot definitief afgeschreven vorderingen bedragen 1.958.551 euro in 2019 (tegenover 1.853.595 euro in 2018).

Contract modificatie en Forbearance

Gunstmaatregelen (forbearance-maatregelen) kunnen door de Vennootschap worden toegestaan bij een debiteur die niet in staat is, of binnenkort niet in staat zal zijn om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Deze gunstmaatregelen worden afgesproken in direct overleg tussen de tegenpartij en de afdeling bijzonder beheer (voor de Nederlandse kredieten), Curatief Beheer (voor de Belgische kredieten) van de Vennootschap. Volgende maatregelen kunnen worden toegestaan:

- boete kwijtschelding (specifiek voor Nederlandse kredieten);
- omzetting aflossingsvorm of rente (specifiek voor Nederlandse kredieten);
- rentemiddeling (specifiek voor Nederlandse kredieten);
- looptijdverlenging (specifiek voor Belgische kredieten);
- interne herfinanciering (specifiek voor Belgische kredieten).

Interne herfinancieringen geven aanleiding tot de opname van een kredietvordering, en de terugbetaling (en niet langer opnemen) van de geherfinancierde kredietvordering. Indien de herfinanciering wordt toegestaan omwille van een forbearance maatregel, worden deze zodanig geregistreerd. Bij het toekennen van forbearance-maatregelen die geen interne financiering vertegenwoordigd worden in de meeste gevallen steeds bijkomende toekomstige compensaties en vergoeding opgenomen, zodanig dat het instrument blijvend wordt opgenomen in de balans en er geen belangrijke waarderingsimpact ontstaat.

Het toekennen van een forbearance-maatregel is een kwalitatieve indicator voor de identificatie van een significante stijging van het kredietrisico, en welke automatisch leidt tot de migratie naar fase 2. Migratie naar fase 1 is mogelijk wanneer de forbearance-maatregel is afgelopen.

	31/12/2018	31/12/2019
Brutoboekwaarde van blootstellingen met respijtmaatregelen	73.166.987	71.450.219
waarvan renderende blootstellingen met respijtmaatregelen	35.551.436	44.299.119
waarvan niet-renderende blootstellingen met respijtmaatregelen	37.615.552	27.151.101
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve wijzigingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen	2.935.277	1.790.052
Ontvangen zekerheden en ontvangen financiële garanties	68.424.785	65.902.145

De forbearance-dossiers die als non-performing worden aangemerkt, worden steeds onderworpen aan een 'individuele waarderingstoets'. Het bedrag aan ontvangen onderpand van alle forbearance-dossiers werd ook opgenomen in deze toelichting om aan te tonen dat er aanzienlijke waarborgen in de vorm van collateral zijn.

5.4. Onderschrijvingsrisico's

Risicopositie

Het onderschrijvingsrisico omvat overkoepelend alle risico's die verbonden zijn aan de aard van het onderschrijven van verzekeringsactiviteiten. Het is het risico op een negatieve verandering in de financiële situatie, veroorzaakt door de afwijkingen van de werkelijke betalingen ten opzichte van de verwachte betalingen.

Op het gebied van schadeverzekeringen zijn de resultaten van de Verzekeringsspool grotendeels afhankelijk van de mate waarin de werkelijke uitkeringen in overeenstemming zijn met de uitgangspunten die bij de prijsstelling van producten en bij het bepalen van de hoogte van de technische voorzieningen zijn gehanteerd. Voor levensverzekeringen bestaat het onderschrijvingsrisico onder meer uit het risico op afwijkend afkoopgedrag, afwijkende uitkeringen (in geval van overlijden) en poliskosten. Op het gebied van gezondheidsverzekeringen omvatten de risico's zowel die aanwezig bij levens- als bij schadeverzekeringen.

De belangrijkste onderschrijvingsrisico's zijn sterfte- en langlevensrisico, morbiditeitsrisico, risico uit hoofde van kosten, vrijvalrisico, premie- en reserverisico en catastroferisico.

Het sterfterisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van sterftcijfers wanneer een stijging van het sterftcijfer leidt tot een stijging van de waarde van verzekeringsverplichtingen. Het grootste deel van het sterfterisico is er ten gevolge van het onderschrijven van schuldsaldoverzekeringen. Het langlevensrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van sterftcijfers wanneer een daling van het sterftcijfer leidt tot een stijging van de waarde van verzekeringsverplichtingen.

Het morbiditeitsrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van invaliditeits-, ziekte- en morbiditeitscijfers. Het morbiditeitsrisico wordt grotendeels gevormd door het onderschrijven van hospitalisatieverzekeringen.

Het kostenrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau, de trend of de volatiliteit van de kosten voor het nakomen van verzekerings- of herverzekeringsovereenkomsten. De ontwikkeling en prijszetting van verzekeringspolissen is mee gebaseerd op hypothesen over de acquisitiekosten, de verwerkingskost van de polissen en de beheerskost van de schades en het verwachte behoud. Het kostenrisico kan toenemen door meer langlopende contracten, afwijkingen van de gebruikte hypothesen en een toename van de kosteninflatie.

Het vrijvalrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door veranderingen in het niveau of de volatiliteit van de percentages van (voortijdige) beëindiging, verlenging of afkoop van de overeenkomst. Bij een toename van het aantal afkopen loopt de verzekeringsmaatschappij het risico dat de initiële poliskosten niet tijdig kunnen terugverdiend worden en dat de winsten van toekomstige premies wegvallen. Een lager aantal afkopen bij verlieslatende contracten kan hetzelfde risico inhouden.

Het premie- en reserverisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door volatiliteit in het tijdstip, de frequentie en de ernst van verzekerde gebeurtenissen en in het tijdstip en het bedrag van schaderegelingen. Premierisico betreft schadegevallen na rapporteringsdatum (i.e. gedurende de resterende looptijd van het contract), reserverisico betreft voorgevallen schades voor rapporteringsdatum.

Het catastroferisico of rampenrisico is het risico op verlies of op een ongunstige verandering in de waarde van verzekeringsverplichtingen door onzekerheid over de prijsstelling en de aannames voor de reserve in verband met extreme of uitzonderlijke gebeurtenissen. Het catastroferisico is grotendeels te wijten aan natuurrampen of door mensen veroorzaakte rampen. Dit risico komt voornamelijk voor bij schadeverzekeringen. Voor levensverzekeringen omvat dit risico ook het risico op verhoogde sterfte als gevolg van een pandemie. Binnen leven komt dit risico voornamelijk voor bij de schuldsaldoverzekeringen.

Risicobeheersing

De Vennootschap hanteert een duidelijk begreemd aanvaardingsbeleid dat is toegespitst op welomschreven doelgroepen. Bij de ontwikkeling van nieuwe producten worden alle identificeerbare componenten van het onderschrijvingsrisico in rekening gebracht voor het bepalen van het acceptatie-, tarifierings- en reserveringsbeleid.

Het acceptatie-, sanerings-, tarifierings- en reserveringsbeleid worden bepaald en aangepast door een voortdurende opvolging van de technische resultaten en rendabiliteit van producten, het profiel van de portefeuille, evaluaties van de sterftetafels en de toereikendheid van de technische voorzieningen.

In het reserveringsbeleid wordt een onderscheid gemaakt tussen de frequentiedossiers met kleinere schadebedragen en de zware schadedossiers boven 125.000 euro. Het beleid voor de frequentiedossiers situeert zich upfront, in de jaarlijkse bepaling door de afdeling IRMS (actuariaal) van de standaard openingsreserves, op basis van de historische schadelast. Dit is een 'best estimate' (realistische schatting) van de gemiddelde schadelast.

Het beleid voor de zware schadedossiers (dossier met een totale kostprijs boven 125.000 euro) vereist een benadering op maat. Door een proces van bestendige evaluatie van de tussenkomst van de verzekeringsonderneming en dankzij een analyse van de toepassing van het verzekeringscontract, de toepassing van de conventies, uitsluitingen, benadering van de schade, de aansprakelijkheid, alle mechanismes van verdeling van aansprakelijkheid, de aftrek van de vrijstelling en de toevoeging van de kosten worden deze in kaart gebracht. De basis is hier een faire schatting van de zware dossiers (op basis van alle bovenvermelde elementen) plus een risicomarge, gelet op potentiële zware schommelingen. Door een zo nauwkeurige benadering, met een frequente herziening, zullen de schommelingen opwaarts en neerwaarts zo beperkt mogelijk blijven.

De toereikendheid van de reserves of Liability Adequacy Test (hierna LAT) wordt getoetst conform de gelijknamige beleidslijn. Er wordt systematisch nagegaan of de reserves adequaat zijn. Als de reserves ontoereikend geacht worden, wordt meestal besloten aanvullende voorzieningen toe te wijzen en /of het beleid omtrent tarieven en risicoaanvaarding te wijzigen of andere acties te ondernemen.

De Verzekeringspool maakt ook gebruik van herverzekering om bepaalde risico's te beperken, de volatiliteit in de schadelast te mitigeren en de solvabiliteitsratio's te verbeteren. Het eigenbehoud en de limieten van de herverzekeringsovereenkomsten worden bepaald in functie van de acceptatiepolitiek en de risicoappetijt van de Vennootschap en zijn vastgelegd in de beleidslijn 'Herverzekering'. Het VRC volgt deze risico's permanent op.

Herverzekering komt in de volgende takken voor:

- brand: excess of loss per risico en per gebeurtenis of event;
- aansprakelijkheid: excess of loss per risico in takken BA, BA Auto, Inzittenden, BA Gebouwen en BA Privé Leven;
- brand en Omnium Auto: annual aggregate excess of loss per event en Top&Top XL Layer;
- leven: sommen excedent bij risico individueel overlijden.

In tegenstelling tot het herverzekeringprogramma Niet-Leven, welke jaarlijks dient hernieuwd te worden, is het Leven Herverzekeringprogramma een contract van 3 jaar, welke hernieuwd werd eind 2019. Dit herverzekeringprogramma biedt dekking tegen sterfte. Dit wil zeggen dat Aras een gedeelte van de risicopremie, welke Aras aanrekent aan klanten, afstaat aan de herverzekeraars. In ruil hiervoor betaalt de herverzekeraar bij overlijden van de klant het overlijdenskapitaal uit. Net zoals het vorige contract, werd - mits behoud van winstdeelnamen - besloten om Aras volledig te herverzekeren voor Leven. Het contract dat bedongen werd, is een contract dat rollend 2 jaar verderloopt.

De onderstaande tabel biedt een overzicht van de betaalde herverzekeringpremies:

	31/12/2018	31/12/2019
Brand	1.514.441	1.708.248
Motor	1.455.408	1.556.117
Familiale	201.101	230.150
Leven	10.701.262	12.221.427
Totaal	13.872.212	15.715.942

De inkomens- en waarde stabiliteit van de producten wordt opgevolgd via de volgende RAF-indicatoren:

- earnings at risk 80%: inkomensvolatiliteit door alle risico's / netto-inkomen voor belastingen (in een 1-op-5-jaar-perspectief);
- value at risk 95%: waardevolatiliteit door alle risico's / beschikbaar economisch kapitaal (in een 1-op-20-jaar-perspectief);
- netto rentemarge (Net Interest Income marge) tak 21: rentemarge t.o.v. de grenzen vereist voor 8% ROE en 0% ROE uit Businessplan;
- New Business Margin Leven en Value New Business Leven: waarde van de productie Leven van het boekjaar indien target ROE van 8% behaald wordt tegenover verdisconteerde premies;
- Combined Ratio Schade inclusief herverzekering;
- Combined Ratio Gezondheid.

Gevoeligheidsanalyse

Voor Leven beschouwen we de volgende scenario's met betrekking tot de drie belangrijkste risico's:

- vrijval: daling van 40% in het aantal polissen voor natuurlijke personen;
- kosten: relatieve verhoging van de kosten met 10% samen met een absolute verhoging van de kosteninflatie met 1%;
- sterfterisico: relatieve verhoging van de sterftekansen met 15%.

De volgende tabel geeft de impact weer van de scenario's op de marktwaarde eigen vermogen. Het is duidelijk dat het marktwaarde eigen vermogen het meest gevoelig is voor wijzigingen in vrijval. Dit wordt vooral gedreven door de schuldsaldoverzekeringen en de portefeuille tak 23 spaarproducten (Argenta Life Plan). Beiden zijn verzekeringen met productie tijdens 2019. Voor beide portefeuilles impliceert een daling van het aantal polissen een afname van de toekomstige winsten (in het bijzonder fee-inkomsten voor de tak 23 beleggingsfondsen). Merk op dat de impact relatief gezien groter is op de schuldsaldo-verzekeringen dan op het tak 23 spaarproduct.

Het kostenscenario genereert een stijging van de technische provisies, waarbij alle producten geïmpacteerd worden. Vooral schuldsaldoverzekeringen en het tak 21 spaarproduct Argenta Flexx zijn hier gevoelig voor gezien de lange looptijd van deze producten. Het spaarproduct Argenta Life plan (zowel tak 21 als tak 23) draagt sterk bij tot de impact op de marktwaarde van het eigen vermogen vanwege de omvang van de portefeuille, hoewel de impact ten opzichte van de technische provisies relatief klein is.

Tenslotte is de impact van het sterftescenario op de marktwaarde van het eigen vermogen verwaarloosbaar. Opnieuw leveren de schuldsaldoverzekeringen de grootste bijdrage.

Ten opzichte van vorig jaar is de vrijval shock toegenomen door nieuwe productie in schuldsaldoverzekeringen (SSV) en in tak 23. Beiden hebben toekomstige winsten in de Best Estimate. De sterfteshock wordt voornamelijk gedreven door de productie SSV. Tot slot blijft de kostenshock tamelijk stabiel omdat de basishypothese kosten slechts beperkt wijzigt.

	31/12/2018	31/12/2019
Sensitiviteit		
Vrijval	-60.756.170	-70.693.748
Kosten	-35.854.444	-35.194.053
Sterfte	-2.126.999	-3.514.488

Voor de portefeuille hospitalisatieverzekeringen worden de volgende scenario's beschouwd met betrekking tot de drie belangrijkste risico's:

- vrijval: daling van 40% in het aantal polissen voor natuurlijke personen;
- kosten: relatieve verhoging van de administratiekosten met 10% samen met een absolute verhoging van de kosteninflatie met 1%;
- sterfterisico: relatieve verhoging van de sterftekansen met 15%.

Ook voor de hospitalisatieportefeuille geeft het vrijvalscenario de grootste impact op de marktwaarde eigen vermogen. Dit wordt gedreven door de winstgevendheid van de portefeuille waardoor vrijval van contracten de toekomstige winsten verlaagt.

Een stijging van de administratiekosten impliceert opnieuw een daling van de toekomstige winsten.

Het sterftescenario genereert een enigszins lagere impact op de marktwaarde van het eigen vermogen. De winstgevendheid van de portefeuille neemt af ten gevolge van een verhoging van de sterftekanssen.

Ten opzichte van vorig jaar zijn de vrijval en sterfte shocks groter in waarde door de herkalibratie van de schadelast hospitalisatie, dewelke de Best Estimate in het basisscenario meer negatief maakte. De kostenshock is groter geworden door een verhoging van de basishypothese kosten.

	31/12/2018	31/12/2019
Sensitiviteit		
Vrijval	-30.816.594	-42.123.055
Kosten	-11.603.567	-15.242.482
Sterfte	-2.957.466	-5.344.007

Voor de portefeuille schadeverzekeringen beschouwen we de volgende scenario's met betrekking tot de twee belangrijkste risico's:

- premie- en reserverisico: per tak wordt het 1 op 200 scenario toegepast, gekalibreerd volgens de principes van het standaardmodel Solvency II;
- catastroferisico: een combinatie van verschillende catastroferisico's wordt toegepast naargelang de aard van de schadeverzekering, tevens gekalibreerd volgens de principes van het standaardmodel Solvency II. Dit omvat zowel natuurrampen (overstroming, hagel, aardbeving, storm) als menselijke effecten (auto, brand, aansprakelijkheid).

Het premie- en reservescenario heeft een grotere impact op de marktwaarde van het eigen vermogen dan het catastroferisico. Dit wordt vooral gedreven door de takken auto BA en brand.

Bij catastroferisico dragen vooral de scenario's storm, overstroming, hagel en brand bij tot de impact, allen hebben betrekking op de portefeuille brandverzekeringen. Voor alle catastrofesenario's speelt herverzekering een belangrijke rol met tussenkomsten tot 90% van de schadelast.

De toename van het premie- en reserverisico ten opzichte van vorig jaar is toe te schrijven aan de groei van de portefeuille. De stijging van het catastroferisico is hoofdzakelijk het gevolg van de verhoging van het eigenbehoud bij de van toepassing zijnde herverzekeringcontracten.

	31/12/2018	31/12/2019
Sensitiviteit		
Premie en reserve	-35.058.785	-35.195.578
Catastrofe	-13.213.996	-14.523.796

Ontwikkeling schadereserves

De onderstaande tabel illustreert de schadedriehoek en bevat de evolutie van de totale schadelast voor herverzekering per voorvalsjaar, waarbij de schadelast gelijk is aan de som van de betalingen en de schadereserves (excl. IBNR) met aftrek van de recuperaties en de recuperatiereserves. Zowel de betalingen als de recuperaties zijn cumulatief. Het gaat dus over uitkeringen vanaf 1 januari van het voorvalsjaar tot en met het laatste afwikkelingsjaar.

De indeling van een schadedriehoek is als volgt:

- horizontaal staan de afwikkelingsjaren;
- verticaal de voorvalsjaren;
- diagonaal de boekjaren.

Hoe verder de schades zijn ontwikkeld, hoe betrouwbaarder de waardering van de schadelast. De bedragen in onderstaande tabellen werden aangesloten met de boekhouding.

31/12/2019 In miljoen euro	< 2002	2002- 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Raming aan het einde van het voorvalsjaar	0	457	49	53	57	74	73	72	70	81	80
1 jaar later	0	451	47	52	58	78	71	70	68	80	0
2 jaar later	0	446	45	51	57	73	68	69	67	0	0
3 jaar later	0	438	44	49	56	72	68	68	0	0	0
4 jaar later	0	432	44	48	57	71	68	0	0	0	0
5 jaar later	0	429	44	49	57	70	0	0	0	0	0
6 jaar later	0	422	44	49	56	0	0	0	0	0	0
7 jaar later	0	420	44	49	0	0	0	0	0	0	0
8 jaar later	0	416	44	0	0	0	0	0	0	0	0
9 jaar en later	0	401	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Huidige raming	229	401	44	49	56	70	68	68	67	80	80
Cumulatieve betalingen	222	393	43	46	50	63	54	58	55	57	45
Huidige voorzieningen	6	8	1	2	7	7	15	10	12	23	35

31/12/2018 In miljoen euro	< 2002	2002- 2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Raming aan het einde van het voorvalsjaar	0	414	44	49	53	57	74	73	72	70	81
1 jaar later	0	405	46	47	52	58	78	71	70	68	0
2 jaar later	0	401	44	45	51	57	73	68	69	0	0
3 jaar later	0	394	43	44	49	56	72	68	0	0	0
4 jaar later	0	389	43	44	48	57	71	0	0	0	0
5 jaar later	0	387	42	44	49	57	0	0	0	0	0
6 jaar later	0	380	42	44	49	0	0	0	0	0	0
7 jaar later	0	379	41	44	0	0	0	0	0	0	0
8 jaar later	0	375	42	0	0	0	0	0	0	0	0
9 jaar en later	0	360	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Huidige raming	229	360	42	44	49	57	71	68	69	68	81
Cumulatieve betalingen	222	351	41	42	46	49	62	53	57	52	42
Huidige voorzieningen	6	8	0	1	2	8	8	15	13	16	39

Bewegingsanalyse technische voorzieningen

In onderstaande tabel werd een analyse opgenomen van de technische voorzieningen voor tak 21 contracten. Het overzicht van de totale technische voorzieningen leven is te vinden onder toelichting 22.

	31/12/2018	31/12/2019
Beginsaldo technische voorzieningen tak 21	2.455.083.940	2.624.608.359
Stortingen	268.717.887	298.916.458
Afkopen, overlijden, einde termijn, rentes	-133.284.171	-178.276.432
Interestkost	50.348.436	50.042.156
Toekenning winstdeelname	761.523	371.401
Overige wijzigingen	-17.019.256	11.878.809
Eindsaldo technische voorzieningen tak 21	2.624.608.359	2.807.540.751
Andere	0	0
Aanvullende voorzieningen leven	20.969.067	20.869.246
Totaal	2.645.577.426	2.828.409.997

Voor de tak 23 contracten die worden opgenomen onder de financiële verplichtingen geeft dit volgend beeld:

	31/12/2018	31/12/2019
Beginsaldo technische voorzieningen tak 23	2.157.057.436	2.026.322.984
Stortingen	279.749.118	154.596.776
Afkopen en overlijden	-173.771.587	-156.102.221
Waardeschommelingen	-241.959.361	316.386.372
Overige wijzigingen	5.247.378	44.121.926
Eindsaldo technische voorzieningen tak 23	2.026.322.984	2.385.325.837
Andere	0	0
Totaal	2.026.322.984	2.385.325.837

Bijkomende toelichtingen over tak 23 zijn terug te vinden onder toelichting 13.

5.5. Niet-financiële risico's

Risicopositie

De overkoepelende definitie voor de niet-financiële risico's is de kans op negatieve gevolgen (zowel financiële en/of reputatieschade) als direct of indirect gevolg van ontoereikende of falende interne processen, mensen of systemen, of door externe gebeurtenissen. De niet-financiële risico's omvatten compliance risico, projectrisico, juridisch risico, bedrijfscontinuïteitrisico, sourcing risico, informatiebeveiliging en cyberrisico, fysieke activa risico, imagorisico, procesrisico, human resources risico, intern change risico (omvat strategisch risico en besmettingsrisico), extern change risico (omvat locatierisico en regulatorisch risico) en interne fraude risico.

Alle ondernemingen die activiteiten uitoefenen, hebben te maken met een operationeel risico. De activiteiten van de Vennootschap zijn afhankelijk van het vermogen om een erg groot aantal transacties efficiënt, nauwkeurig en in overeenstemming met de beleidslijnen en de wet- en regelgeving te verwerken. Operationele risico's en verliezen treden op als gevolg van tekortschietende of falende interne processen (zoals processen die niet afgestemd zijn op de wettelijke voorschriften), mensen (zoals fraude, fouten van werknemers) en systemen (zoals systeemuitval) of als gevolg van externe gebeurtenissen (zoals natuurrampen, cybercriminaliteit of defecten van externe systemen, zoals die van de leveranciers of tegenpartijen van de Vennootschap).

Risicobeheersing

Het belang van (en de focus op) de niet-financiële risico's is de laatste jaren sterk toegenomen omwille van de toegenomen digitalisering, de snelheid waarmee veranderingen gepaard gaan, bijkomende wet- en regelgeving, ... Dit vertaalt zich onder meer in een mogelijke toename van de effectieve financiële verliezen ten gevolge van deze risico's, en tevens in efficiëntieverlies, stijging van het risico op reputatieverlies, complexere processen en toegenomen druk van de toezichthouders. Een grondige aanpak van de niet-financiële risico's binnen de Vennootschap blijft dan ook vereist.

De Vennootschap haar doelstelling voor duurzame groei (balans klantenervaring, kosten- en risicobeheersing) is het uitgangspunt en de basis voor het eenvoudig en praktijkgericht risicobeheer inzake niet-financiële risico's.

De rollen en verantwoordelijkheden omtrent risicobeheer zijn bepaald in de structuur van de '3 lines of defense' en worden in de beleidslijn voor risicobeheer niet-financiële risico's verder doorvertaald voor wat betreft de niet-financiële risico's.

Algemeen kan worden gesteld dat de risicobeheerfunctie bijdraagt tot de strategie van de Vennootschap door een gepast kader voor risicobeheer te ontwikkelen en in te voeren, door het risicobewustzijn binnen de organisatie te faciliteren en door de organisatie te ondersteunen en te adviseren in de uitvoering en het bewaken van het risicomanagement (gedragen risicocultuur). De risicobeheerfunctie zorgt er mee voor dat alle significante risico's aantoonbaar onder controle zijn nu en in de toekomst en rapporteert hierover, waardoor de Vennootschap zich qua risicoprofiel als bank- en verzekeraar op een gezonde manier kan ontwikkelen binnen de risicoappetijt en strategie vastgelegd door de raad van bestuur ('assurance' bieden).

De actualisatie van de risicocartografie, waarin de niet-financiële risico's zijn opgenomen, maakt deel uit van het jaarlijks proces waarbij de identificatie en classificatie van de risico's wordt geëvalueerd, de monitoring en kapitalisatie van de risico's binnen het RAF wordt geactualiseerd, alsook de opvolging van de risico's binnen het 3 Lines of Defense kader wordt bevestigd. De risico's worden ingeschat tijdens workshops met het directiecomité en de managementteams. Tijdens deze workshops worden tevens de prioriteiten (hotspots) bepaald waar de focus zal liggen voor het volgende jaar.

Voor elk van deze risicotypes legt de Vennootschap de gewenste risicoappetijt vast. Deze risicoappetijt en het RAF vormen dan het referentiepunt waartegen risico's beoordeeld worden in de risicobeheer cyclus (risico's identificeren en evalueren, response bepalen, monitoring en rapportering).

Binnen het kader van de algemene risicoappetijt worden de niet-financiële risico's op een structurele manier beheerd.

De kwalitatieve risk appetite statements (RAS) worden vertaald naar kwantitatieve risicoprofielen (RAF-limieten, knipperlichten en indicatoren) teneinde op bedrijfsniveau een adequate monitoring te kunnen doen van de niet-financiële risico's. De rapportering bevat zowel kwantitatieve (RAF-rapportering niet-financiële risico's, KRS kantoorrisicoscore, ...) als kwalitatieve rapporteringen (activiteitenverslag, interne controlejaarverslag, actieplan, ...).

De periodieke rapportering over de niet-financiële risico's omvat minstens de volgende elementen:

- de niet-financiële incidenten die zich voordoen met een financieel en/of reputatieverlies tot gevolg, worden bijgehouden in een incident & loss databank zowel voor de hoofdzetel als het kantorennet. Daarin worden ze ingedeeld per directie, subdomein, activiteit, Basel-risico-categorie en oorzaak. Het meetproces, de verzameling van de verliesgegevens en de rapportering van operationele verliezen gebeurt op een uniforme wijze binnen de verschillende entiteiten van de Vennootschap;
- de niet-financiële risico's worden verder actief opgevolgd aan de hand van een set Key Risk Indicators, die driemaandelijks op het GRC/niet-financieel risico comité worden geëvalueerd. Ze vormen ook de basis voor één van de kwalitatieve RAF-limieten;
- de kantoor-risicoscore, wat een geaggregeerd beeld geeft van de risicoblootstelling van het kantorennet. De kantoor-risicoscore vormt ook één van de kwalitatieve RAF-limieten. Het operationeel dashboard dat leidt tot de kantoor-risicoscore heeft een bedrijfsbrede set aan KRI's;
- in de loop van 2019 is er reeds voor een groot aantal van risicotypes een doorvertaling gebeurd naar het risicoprofiel, waarbij voor de hotspots reeds een rapportering is gebeurd op het GRC NFR.

Minstens éénmaal per jaar evalueert elke directie formeel haar interne controlematuriteit ('COSO-evaluatie'). De maturiteitsscore wordt bekomen door het invullen van de COSO-vragenlijst (ondersteund door gevraagde bewijsstukken). De vragenlijst is gebaseerd op het internationale COSO-raamwerk, stelt vragen over de verschillende COSO-componenten waaronder controleomgeving, risicobeheer en beheersmaatregelen). Voor 2019 werd de target van globale maturiteitsscore >3 behaald.

De goedkeuring door het directiecomité van de beoordeling van het interne controlesysteem geldt tevens als de verklaring van de effectieve leiding inzake de doeltreffendheid van het governance systeem.

Er is een opvolging van het risicobeheer in het kantorennet waarbij er op basis van een risk-based aanpak een set van challenges en diepgaande tests uitgevoerd worden op de kantoren.

De risicobeheerfunctie in 2de lijn ziet toe op de inbedding van het risicobewustzijn binnen 1ste lijn en op de controle van het gevoerde risicobeheer in het kantorennet. Het beheren gebeurt aan de hand van een op risico gebaseerd toezicht en het challengen van de risico-identificatie, -analyse en risk response in 1ste lijn met als doel te garanderen dat de belangrijkste risico's worden geïdentificeerd, gemeten, beheerd en opgevolgd.

De kantoren worden hierover aangestuurd aan de hand van gestandaardiseerde rapporteringen (m.b.t. hun operationele werking, risicobewustzijn en -preventie en incidentbeheer). De betrokken businesslijnen (zoals de commerciële directies) worden hierover per kwartaal geïnformeerd.

Daarnaast wordt jaarlijks een scenarioanalyse gemaakt, waarbij de leden van het directiecomité bedrijfsbrede crisisscenario's bepalen met een grote potentiële financiële impact voor Argenta. Deze scenario's worden gebruikt voor de kapitaalberekening onder ICAAP en ORSA.

Tenslotte wordt aan de directie Juridische Zaken het beheer van het corporate insurance programma (CIP) toevertrouwd, waarbij met behulp van een makelaar een aantal passende dekkingen worden afgesloten. In 2019 werd dit programma uitgebreid voor wat betreft de gecombineerde fraude- en beroepsaansprakelijkheidsverzekering en cyber.

6. Solvabiliteit en kapitaalbeheer

Het kapitaalrisico is het risico op een tekort aan beschikbaar kapitaal in verhouding tot het vereiste kapitaal door de activiteiten en grootte van de onderneming, of door de onmogelijkheid om aan een goede prijs en binnen een korte tijdspanne kapitaal op te halen. Om dit risico op te volgen worden er stelselmatig vergelijkingen gemaakt met de regulatorische vereisten en de interne doelstellingen.

6.1. Kapitaalbeheer

Het kapitaalbeheer van de Vennootschap is gericht op het handhaven van een solide solvabiliteitspositie, waarbij continu gezocht wordt naar een goede balans tussen de hoeveelheid kapitaal die aangehouden wordt en de risico's die de Vennootschap loopt.

De Vennootschap dient op elk moment aan de regulatorische kapitaalratio's te voldoen. Zij streeft hierbij naar een gezond evenwicht tussen enerzijds de bedrijfsdoelstellingen met voldoende ruimte om te groeien en anderzijds een gezonde kapitaalbasis die toelaat alle materiële risico's te dragen.

De Vennootschap heeft steeds een politiek van autofinanciering gevolgd en wenst dit te blijven doen. Om een kapitaalniveau te behouden dat voldoende ruimte laat om te groeien en om alle materiële risico's te kunnen dragen wordt een optimale samenstelling nagestreefd tussen volgende instrumenten:

- groei CET1 met reservering van winsten;
- kapitaalsverhogingen;
- hybride tier-1 uitgiftes;
- achtergestelde leningen (tier 2);
- bail-in instrumenten.

6.2. Regelgeving

Inleiding

De Vennootschap valt als gemengde financiële holding onder de CRR en CRD IV-wetgeving. De onderliggende Bankpool is tevens aan deze regels onderhevig, de onderliggende Verzekeringspool dient te voldoen aan de Solvency wetgevingen. Informatie over pijler 1 (minimale kapitaalvereisten) en pijler 2 (SREP-proces) worden hieronder toegelicht. De pijler 3-toelichtingen van de Bankpool en de SFCR-toelichting van de Verzekeringspool worden afzonderlijk gepubliceerd op de website van de Vennootschap, waarbij een gedeelte van de informatie uit deze jaarrekening wordt overgenomen.

De berekening van de solvabiliteitsratio op niveau van de Vennootschap gebeurt volgens de Danish Compromise methode. Het betreft een compromis dat – mits goedkeuring van de toezichthouder – kan toegepast worden door gemengde financiële holdings. Volgens deze methode worden de opgebouwde reserves en winst van de Verzekeringspool niet meegenomen in het eigen vermogen (het betreft een consolidatie zonder de Verzekeringspool) en moet de waarde van de verzekeringsparticipatie niet worden afgetrokken van het eigen vermogen. Daarentegen moet deze verzekeringsparticipatie ten belope van 176 miljoen wel meegenomen worden bij de berekening van de risicogewogen activa ten belope van 370%.

In aanvulling met de solvabiliteitsratio's dient de Vennootschap ook zijn solvabiliteitspositie als financieel conglomeraat toe te lichten. Dit houdt in dat het beschikbare kapitaal berekend wordt op basis van de geconsolideerde positie onder de respectievelijke CRD IV-regels voor de bankactiviteiten en Solvency II-regels voor de verzekeringsactiviteiten. Het bekomen beschikbare kapitaal wordt dan vergeleken met de kapitaalvereisten uitgedrukt in risicogewogen activa.

Wettelijke kapitaalsvereisten

De pijler 1 vereisten leggen een minimum solvency ratio van 4,5% van het Common Equity Tier 1 (CET1) ratio, 6% voor de Tier 1 (T1) ratio en 8% voor de Total Capital (TC) ratio op. De toezichthouders hebben de mogelijkheid een aantal bijkomende buffers (gecombineerde buffer vereiste) op te leggen:

- een kapitaal conserveringsbuffer: een bijkomende CET1 vereiste van 2,50%;
- een contracyclische kapitaalbuffer: geeft een bijkomende CET1 vereiste van 0,05% berekend als een gewogen gemiddelde van de per land opgelegde vereiste en de in de Vennootschap aanwezige blootstelling aan dat land;
- een buffer voor systemisch belangrijke instellingen: de Belgische toezichthouder heeft de Vennootschap aangewezen als O-SII of andere systeemrelevante instelling waardoor de Vennootschap onderworpen is aan een bijkomende CET1-vereiste van 0,75%;
- een Pijler II vereiste (P2Requirement) van 1,75% en een Pijler II aanbeveling (P2Guidance).

Daarnaast wordt de afwezigheid van Alternatief Tier 1 kapitaal van 1,50% eveneens opgevangen via CET1.

In het kader van de SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) kan de bevoegde toezichthouder (in casu de ECB) hogere minimum ratio's opleggen (pijler 2 vereiste) als gevolg van de beoordeling van de robuustheid van het business model, de adequaatheid van de risk governance en de toereikendheid van de kapitaal- en liquiditeitsituatie.

De SREP (Supervisory Review and Evaluation Process, jaarlijkse globale evaluatie) door de ECB resulteerde in 2019 in een kapitaalbeslissing waarbij een P2R (Pillar 2 capital Requirement) van 1,75% CET1-vereiste werd opgelegd. Binnen de SREP is er ook aandacht vanuit de JST voor de interne opvolging van ICT security-risico controle / operationeel risicobeheer (inclusief outsourcing risk) en compliance (inclusief AML).

De minimum solvabiliteitsratio's verhoogd met de pijler II aanbeveling (P2Guidance) definiëren een early warning grens met escalatieverplichting naar de toezichthouder.

Interne kapitaalsvereisten

In het intern beoordelingsproces van de kapitaaltoereikendheid (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process voor de Bankpool en ORSA - Own Risk and Solvency Assessment voor de Verzekeringspool) worden alle materiële risicofactoren gemodelleerd, zodat een vollediger beeld wordt bekomen van het economisch kapitaalbeslag.

Het ICAAP van de Vennootschap bestaat uit de samenvoeging van het ICAAP van de Bankpool met het ORSA van de Verzekeringspool. Het ICAAP/ORSA-proces heeft tot doel alle materiële risico's te identificeren en te kwantificeren, zodat de toereikendheid van het beschikbaar kapitaal kan worden beoordeeld en het vereist kapitaal kan worden toegekend aan de business en product lines.

Het economisch kapitaalproces bestaat uit de volgende stappen:

- identificatie en beoordeling van de materiële risico's;
- berekening van het vereist economisch kapitaal;
- berekening van het beschikbaar economisch kapitaal;
- berekening van de huidige en toekomstige kapitaaltoereikendheid van de Bank- en Verzekeringspool;
- allocatie van de kapitaalvereisten over de business lines en productgroepen.

Dit houdt in dat in alle omstandigheden (stress-scenario's) en met voldoende graad van zekerheid de eigen vermogensvereisten van de Vennootschap worden gerespecteerd.

6.3. Solvabiliteit

Solvabiliteit bij de Vennootschap

In de onderstaande tabel wordt de eigen vermogensvereiste volgens de IRB-berekening weergegeven samen met de actuele reglementaire kapitaalsbasis (en dit volgens de Danish Compromise (DC) methode).

	31/12/2018	31/12/2019
Beschikbaar kapitaal		
1 Tier 1-kernkapitaal (CET1)	2.081.652.232	2.281.816.364
2 Tier 1-kapitaal (T1)	2.081.652.232	2.281.816.364
3 Totaal kapitaal	2.310.843.313	2.496.740.235
Risicogewogen posten		
4 Totale risicogewogen activa (RWA)	9.048.817.115	9.003.675.544
Risicogebaseerde kapitaalratio's als een percentage van RWA		
5 Tier 1-kernkapitaalratio (%)	23,00%	25,34%
6 Tier 1-kapitaalratio (%)	23,00%	25,34%
7 Totale kapitaalratio (%)	25,54%	27,73%
Additionele CET1 buffervereisten als een percentage van RWA		
8 Kapitaalconserveringsbuffer vereiste (2.5% vanaf 2019) (%)	1,88%	2,50%
9 Contracyclische kapitaalbuffervereiste (%)	0,04%	0,05%
10 O-SII (Other Systemically Important Institution) kapitaalbuffervereiste (%)	0,75%	0,75%
11 Totaal van CET1 specifieke buffervereisten (%) (rij 8 + rij 9 + rij 10)	2,66%	3,30%
12 % CET1 beschikbaar om aan buffers te voldoen na voldaan te hebben aan de minimum kapitaalvereisten (na verrekening basisvereiste van 4,5%)	18,50%	20,84%
Hefboomratio		
13 Maastaf voor de totale risico blootstelling voor de berekening van de hefboomratio	41.296.409.729	44.904.880.904
14 Hefboomratio (%) (rij 2 / rij 13)	5,04%	5,08%
Liquiditeitsdekkingratio (LCR)		
15 Totaal kwalitatief hoogwaardige liquide activa	4.654.335.242	5.500.529.349
16 Totaal netto kasuitstroom	2.718.542.703	3.174.164.593
17 LCR ratio (%)	171,21%	173,29%
Net Stable Funding Ratio (NSFR)		
18 Totaal beschikbaar stable funding	36.344.395.047	38.875.972.349
19 Totaal vereiste stable funding	25.818.527.934	28.604.300.456
20 NSFR ratio (%)	140,77%	135,91%

Daarnaast dient de Vennootschap als financieel conglomeraat zijn solvabiliteitspositie tevens te toetsen op geconsolideerd niveau volgens de FICOD (Financial Conglomerates Directive) richtlijnen.

De Vennootschap voldoet ruimschoots aan de wettelijke kapitaalsvereisten.

Solvabiliteit bij de Bankpool

In het onderstaande overzicht is de toetsing van de belangrijkste vereisten terug te vinden, berekend volgens de van toepassing zijnde regelgeving.

	31/12/2018	31/12/2019
Beschikbaar kapitaal		
1 Tier 1-kernkapitaal (CET1)	1.935.219.831	2.065.532.277
2 Tier 1-kapitaal (T1)	1.935.219.831	2.065.532.277
3 Totaal kapitaal	2.433.021.445	2.564.201.845
Risicogewogen posten		
4 Totale risicogewogen activa (RWA)	8.381.681.014	8.334.496.585
Risicogebaseerde kapitaalratio's als een percentage van RWA		
5 Tier 1-kernkapitaalratio (%)	23,09%	24,78%
6 Tier 1-kapitaalratio (%)	23,09%	24,78%
7 Totale kapitaalratio (%)	29,03%	30,77%
Additionele CET1 buffervereisten als een percentage van RWA		
8 Kapitaalconserveringsbuffer vereiste (%)	1,88%	2,50%
9 Contracyclische kapitaalbuffervereiste (%)	0,04%	0,05%
10 O-SII (Other Systemically Important Institution) kapitaalbuffervereiste (%)	0,75%	0,75%
11 Totaal van CET1 specifieke buffervereisten (%) (rij 8 + rij 9 + rij 10)	2,66%	3,30%
12 % CET1 beschikbaar om aan buffers te voldoen na voldaan te hebben aan de minimum kapitaalvereisten (na verrekening basisvereiste van 4,5%)	18,59%	20,28%
Hefboomratio		
13 Maastaf voor de totale risico blootstelling voor de berekening van de hefboomratio	41.118.817.429	44.727.238.947
14 Hefboomratio (%) (rij 2 / rij 13)	4,71%	4,62%
Liquiditeitsdekkingratio (LCR)		
15 Totaal kwalitatief hoogwaardige liquide activa	4.654.335.242	5.500.507.608
16 Totaal netto kasuitstroom	2.732.178.355	3.192.298.271
17 LCR ratio (%)	170,35%	172,31%
Net Stable Funding Ratio (NSFR)		
18 Totaal beschikbaar stable funding	36.093.027.715	38.599.867.965
19 Totaal vereiste stable funding	25.542.778.325	28.328.508.038
20 NSFR ratio (%)	141,30%	136,26%

De Bankpool voldoet bijgevolg ruimschoots aan de wettelijke kapitaalsvereisten.

Solvabiliteit bij de Verzekeringspool

In het onderstaande overzicht is de toetsing van de belangrijkste vereisten terug te vinden, berekend volgens de van toepassing zijnde regelgeving.

	31/12/2018	31/12/2019
SII Balanstotaal	6.931.838.603	7.395.582.352
Excess of assets overliabilities	747.945.134	844.119.845
SCR	273.994.393	318.164.055
MCR	123.297.477	143.173.825
Ratio of Eligible own funds to SCR	2,73	2,65
Ratio of Eligible own funds to MCR	6,07	5,90

Volgens de Solvency-richtlijnen moeten verzekeringsinstellingen een minimaal eigen vermogen (solvabiliteit van 100%) aanhouden. Het in aanmerking komend eigen vermogen kan vervolgens worden gebruikt in de berekening van de solvabiliteitsratio's (SCR en MCR-ratio).

De solvabiliteitskapitaal vereiste SCR is het minimale eigen vermogen dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen moeten aanhouden om de kapitaaltoereikendheid te verzekeren onder doorrekening van een scenario met een waarschijnlijkheid van één op 200 jaar (value at risk van 99,5% over één jaar).

De minimumkapitaalvereiste (MCR) is het minimale eigen vermogen dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen moeten aanhouden om de kapitaaltoereikendheid te garanderen in een scenario met een 15% waarschijnlijkheid (value at risk van 85% over één jaar). De MCR moet minimum 25% en mag maximum 45% van de SCR bedragen.

De Verzekeringspool voldoet met een SII-ratio van 265% bijgevolg ruimschoots aan de wettelijke kapitaalvereisten.

7. Bezoldiging van de bestuurders

Hieronder worden de samenstelling van de raden van bestuur en de betaalde vergoedingen aan de betrokken bestuurders weergegeven.

7.1. Samenstelling van de raden van bestuur

De raden van bestuur van BVg, Aspa en Aras zijn structureel op een vergelijkbare manier samengesteld. Zij omvatten steeds:

- de leden van het directiecomité van de betrokken vennootschap (hierna de uitvoerende bestuurders);
- een aantal onafhankelijke bestuurders;
- een aantal bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen (samen met de onafhankelijke bestuurders, hierna de niet-uitvoerende bestuurders).

De raden van bestuur zijn zo samengesteld dat geen van de drie te onderscheiden groepen (de bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen, de onafhankelijke bestuurders en de bestuursleden van het directiecomité) de meerderheid hebben. De meerderheid in de raden van bestuur wordt altijd gevormd door niet-uitvoerende bestuurders.

Het aantal bestuurders is voor iedere raad van bestuur bij voorkeur niet groter dan vijftien.

Leden van de raad van bestuur zijn uitsluitend natuurlijke personen.

Voor bestuurders geldt een leeftijdsgrens:

- uitvoerende bestuurders zijn van rechtswege ontslagnemend wanneer zij de volle leeftijd van 65 jaar bereiken;
- niet-uitvoerende bestuurders zijn van rechtswege ontslagnemend wanneer zij de volle leeftijd van 70 jaar bereiken;
- bestuurders die de leeftijdsgrens bereiken, kunnen hun mandaat blijven uitoefenen tot in hun opvolging is voorzien.

De raad kan in individuele gevallen afwijkingen op deze regel toestaan.

Onafhankelijke bestuurders worden benoemd met het oog op het aantrekken van competenties in de kernactiviteiten van de Argenta Groep, namelijk bankieren en verzekeren. Onafhankelijke bestuurders moeten op basis van hun vroegere of huidige activiteit van een ruime ervaring in minstens een van deze kerndomeinen blijk geven. Zij moeten voldoen aan alle vereisten zoals bepaald in artikel 7:87 §1 van het WVV.

De raden van bestuur van BVg, Aspa en Aras tellen een aantal onafhankelijke bestuurders, waarbij minstens één onafhankelijke bestuurder van de Aspa niet zetelt in de raad van Aras, en omgekeerd. De onafhankelijke bestuurders van de Aspa en Aras kunnen, maar zijn niet noodzakelijk, lid zijn van de raad van bestuur van BVg.

De governancevoorschriften inzake de onafhankelijke bestuurders beogen bij het bestuur van de diverse vennootschappen van de Argenta Groep een passend evenwicht te verzekeren tussen de behartiging van het groepsbelang en de behartiging van de belangen (van de stakeholders) van de individuele vennootschappen die van de Groep deel uitmaken.

De taakverdeling tussen de raden van bestuur en de wisselwerking met de verschillende comités is gedocumenteerd in het Governancememorandum.

De raad van bestuur van BVg vergaderde het afgelopen boekjaar 13 keer.

Per einde 2019 waren de raden van bestuur van BVg, Aspa en Aras als volgt samengesteld:

- Marc van Heel, voorzitter van de raad (BVg, Aspa en Aras) en lid van het risicocomité (Aspa en Aras);
- Geert Ameloot, uitvoerend bestuurder en CFO (BVg, Aspa en Aras);
- Inge Ampe, uitvoerend bestuurder en CCO (Aspa, Aras);
- Ann Brands, uitvoerend bestuurder en COO (Aspa en Aras);
- Marie-Anne Haegeman, niet-uitvoerend bestuurder (BVg, Aspa en Aras);
- Carlo Henriksen, niet-uitvoerend en onafhankelijk bestuurder (BVg en Aspa), voorzitter van het risicocomité (Aspa), voorzitter van het benoemingscomité (BVg) en lid van het remuneratiecomité (BVg);
- Marc Lauwers, uitvoerend bestuurder en CEO (BVg, Aspa en Aras) en voorzitter van de raad (AAM);
- Anne Leclercq, niet-uitvoerend bestuurder (BVg, Aspa en Aras), lid van het auditcomité (Aspa en Aras) en lid van het remuneratiecomité (BVg);
- Marie Claire Pletinckx, niet-uitvoerend en onafhankelijk bestuurder (BVg en Aras), voorzitter van het auditcomité (Aras), voorzitter van het risicocomité (Aras) en voorzitter van het remuneratiecomité (BVg);
- Baudouin Thomas, niet-uitvoerend en onafhankelijk bestuurder (Aspa en Aras), lid van het auditcomité (Aspa en Aras) en lid van het risicocomité (Aspa en Aras);
- Cynthia Van Hulle, niet-uitvoerend bestuurder (BVg, Aspa en Aras);
- Bart Van Rompuy, niet-uitvoerend bestuurder (BVg, Aspa en Aras), lid van het risicocomité (Aspa en Aras) en lid van het benoemingscomité (BVg);
- Raf Vanderstichele, niet-uitvoerend en onafhankelijk bestuurder (BVg en Aspa), voorzitter van het auditcomité (Aspa), lid van het risicocomité (Aspa) en lid van het benoemingscomité (BVg);
- Gert Wauters, uitvoerend bestuurder en CRO (BVg, Aspa en Aras), lid van de Raad AAM.

Binnen de raad van bestuur van BVg werd een afzonderlijk benoemingscomité en remuneratiecomité opgericht.

Het benoemingscomité adviseert de raad van bestuur inzake de samenstelling en de werking van de raden van bestuur en de directiecomités van de 3 hoofdentiteiten van de Argenta Groep. In 2019 kwam het benoemingscomité vijf keer bijeen. Het remuneratiecomité ondersteunt de raad van bestuur voor het houden van toezicht op het beloningsbeleid. In 2019 kwam het remuneratiecomité drie keer bijeen.

Binnen de raden van bestuur van de Aspa en Aras werden afzonderlijke audit- en risicocomités opgericht. Bij Aspa worden de beide comités afzonderlijk voorgezeten door een onafhankelijke bestuurder die geen deel uitmaakt van de raad van bestuur van Aras. Op de (beperkte) eigen activiteiten van BVg wordt toegezien door het auditcomité en het risicocomité dat is opgericht binnen de raad van bestuur van de Aspa.

Het auditcomité ondersteunt de raad van bestuur bij het vervullen van zijn toezichtsverantwoordelijkheden voor het financiële verslaggevingsproces, het systeem van interne controle, het auditproces en het bedrijfsproces voor het toezicht op de naleving van wet- en regelgeving.

In 2019 vergaderde het auditcomité van Aspa respectievelijk Aras 6 keer.

Het risicocomité staat de raad van bestuur bij in de uitoefening van het toezicht op de uitvoering van de risicostrategie door het directiecomité. Dit omvat, conform het Governancememorandum, o.a. de bepaling van de aard, omvang, vorm en frequentie van de informatie over de risico's die de raad van bestuur wenst te ontvangen.

In 2019 vergaderde het risicocomité van Aspa respectievelijk Aras 5 keer.

Het Handvest 'Geschiktheid Sleutelfunctionarissen', dat is opgesteld voor de Argenta Groep, inclusief de beheersvennootschappen AAM en Arvestar en de Nederlandse bijkantoren, beschrijft de governance en het gestructureerd kader dat Argenta Groep heeft opgezet om de geschiktheid van de sleutelfunctionarissen te verzekeren.

Met geschiktheid wordt bedoeld dat de betrokken persoon deskundig en professioneel betrouwbaar (fit & proper) is, zoals nader omschreven in het 'Handboek voor het beoordelen van de deskundigheid en professionele betrouwbaarheid' (Circulaire NBB_2018_25) voor leden van het directiecomité, bestuurders, verantwoordelijken van onafhankelijke controlefuncties en effectieve leiders van financiële instellingen.

Sleutelfunctionarissen zijn bestuurders of commissarissen, leden van het directiecomité, effectieve leiders en verantwoordelijken van de interne controlefuncties (interne auditfunctie, risicobeheerfunctie, compliance functie en actuariële functie), conform de bovenstaande circulaire van de NBB.

Naast de beoordeling van de geschiktheid van de individuele bestuurders op basis van de genoemde geschiktheidscriteria evalueert de raad ook periodiek zijn werking, zijn performantie en de performantie van de individuele bestuurders.

Eind 2019 heeft een evaluatie van de werking en de doeltreffendheid van de raad van bestuur plaatsgevonden. De resultaten daarvan werden voorgesteld begin 2020. Hiernaast werd ook een evaluatie van het DC als team uitgevoerd.

7.2. Bedrag van de vergoedingen van de leiding

De bezoldiging van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders van de vennootschappen van de Argenta Groep wordt vastgesteld door de respectievelijke raden van bestuur, op voorstel van het remuneratiecomité. Ze wordt ter bekrachtiging voorgelegd aan de algemene vergadering van de respectievelijke vennootschappen.

Bezoldiging van de niet-uitvoerende bestuurders

De bezoldiging van de niet-uitvoerende leden van de raden van bestuur van de vennootschappen van de Argenta Groep bestaat uitsluitend uit een door de respectievelijke algemene vergaderingen vastgestelde vaste bezoldiging. Ze ontvangen geen enkele vorm van variabele vergoeding. Ze is dezelfde voor alle onafhankelijke bestuurders en bestuurders die de aandeelhouders vertegenwoordigen.

Voor de deelname aan bijzondere comités die worden opgericht in de schoot van de raad van bestuur (het auditcomité, het risicocomité, benoemingscomité en het remuneratiecomité) ontvangen de niet-uitvoerende bestuurders een bijkomende vergoeding per bijgewoonde bijeenkomst. Deze vergoeding is dezelfde voor alle leden van een dergelijk comité. De voorzitter ontvangt een hogere vergoeding.

De voorzitter van de respectievelijke raden van bestuur is een bestuurder die de familiale aandeelhouder vertegenwoordigt. Hij heeft een vaste bezoldiging die verschilt van de vergoeding van de andere niet-uitvoerende bestuurders. Hij krijgt geen bijkomende vergoedingen per bijgewoonde bijeenkomst. Naast de vaste jaarvergoeding geniet de voorzitter van de raad ook van de voordelen van een IPT (Individuele Pensioentoezegging).

Over 2019 werd een beëindigingsvergoeding uitgekeerd van 237.520 euro onder de vorm van een additionele storting in de IPT voor één van de niet-uitvoerende leden van de raad van bestuur.

Bezoldiging van de uitvoerende bestuurders

De uitvoerende bestuurders genieten een vaste jaarlijkse vergoeding. Ze ontvangen geen enkele vorm van variabele vergoeding. De vergoeding omvat geen elementen die kunnen aanzetten tot het nastreven van kortetermijndoelstellingen die niet stroken met de objectieven van de Argenta Groep op langere termijn.

De vergoeding beantwoordt aan wat werd bepaald in het Reglement van de CBFA van 8 februari 2011 over het beloningsbeleid van financiële instellingen, en ook aan de bepalingen van de Bankwet. De vergoeding is dezelfde voor alle leden van de directiecomités, met uitzondering van de voorzitter.

Naast de vaste jaarvergoeding genieten de uitvoerende bestuurders ook van de voordelen van drie groepspolissen: de vorming van een pensioenkapitaal, een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid en een hospitalisatieverzekering.

De samenstelling van en de taakverdeling binnen de directiecomités van de drie kernvennootschappen van de Argenta Groep is in hoge mate geïntegreerd.

De navolgende rapportering verstrekt een toelichting bij de vergoeding van de uitvoerende bestuurders van de Argenta Groep, ongeacht de identiteit van de vennootschap die de vergoeding effectief betaalde.

In 2019 bedroeg het basissalaris van de heer Marc Lauwers (CEO en voorzitter van de directiecomités van BVg, Aspa en Aras) 642.000 euro. Dit is een stijging van 2,49% ten opzichte van 2018. Daarnaast was er in 2019 nog een bijdrage voor de groepspolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid van 115.821 euro (113.087 euro in 2018).

In 2019 bedroeg de totale directe bezoldiging van de uitvoerende bestuurders/ directiecomitéleden van de Argenta Groep, exclusief die van de CEO, 1.625.400 euro (1.617.000 euro in 2018). De bijdrage voor de groepspolissen aanvullend pensioen en arbeidsongeschiktheid voor de directiecomitéleden, exclusief die van de CEO, bedroeg 304.899 euro (278.518 euro in 2018).

Ontslagvergoeding

De uitvoerende bestuurders genieten contractueel een beëindigingsvergoeding die, behoudens bij herroeping van het mandaat omwille van een zware fout, gelijk is aan een vergoeding van 18 maanden. Het bedrag van deze vergoeding wordt bepaald op basis van de jaarlijkse bruto vergoeding en berekend over de 24 maanden voorafgaand aan de beslissing tot beëindiging van de overeenkomst of berekend over de volledige periode van het mandaat mocht dit korter zijn dan 24 maanden.

De termijn van 18 maanden wordt herleid tot (i) 12 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 58 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt; (ii) 9 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 61 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt; en (iii) 6 maanden als de beëindiging plaatsvindt nadat de bestuurder de leeftijd van 63 jaar heeft bereikt, maar voordat hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt.

Indien de benoeming tot bestuurder en de benoeming tot lid van het directiecomité herroepen worden zonder inroeping van een zware fout of niet verlengd wordt zonder inroeping van een zware fout, heeft de bestuurder recht op een beëindigingsvergoeding gelijk aan een vergoeding van achttien maanden. Onder zware fout in de zin van deze bepaling wordt begrepen een ernstige inbreuk, tekortkoming of nalatigheid door de bestuurder op de verplichtingen voortvloeiend uit, met betrekking tot of met nadelige gevolgen voor het mandaat en die tot gevolg heeft dat het voor de uitoefening van het mandaat noodzakelijke vertrouwen van de Vennootschap in de bestuurder niet langer kan behouden worden.

Er werden in 2019 opzegvergoedingen aan leden van het directiecomité uitbetaald voor een totaalbedrag van 519.750 euro (491.100 euro in 2018).

8. Vergoeding van de commissaris

De vergoedingen aan de commissaris en de met de commissaris verbonden entiteiten worden op geconsolideerd niveau opgevolgd door het auditcomité.

Bijkomende controlewerkzaamheden en adviesopdrachten worden vooraf goedgekeurd door het auditcomité overeenkomstig artikel 5, §4 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Het totale bedrag van de honoraria voor niet verboden niet-controlediensten verstrekt door de commissaris (exclusief deze verstrekt door het netwerk van de commissaris) mag voor het geheel van de vennootschappen behorende tot de Argenta Groep gedurende de drie jaren van het mandaat van commissaris niet meer bedragen dan zeventig procent van het totaalbedrag van de honoraria voor de wettelijke controle.

De controle op de financiële toestand en op de jaarrekening van de Vennootschap is opgedragen aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren CVBA vertegenwoordigd door de heer Dirk Vlaminckx.

De door Deloitte ontvangen vergoedingen (inclusief btw) worden hieronder onderverdeeld conform art. 3:64 §5 en 3:65 van het WVV.

De Vennootschap

Tijdens het boekjaar werden er door de Vennootschap aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren cvba of aan bedrijven die hiermee beroepshalve in een verband van samenwerking staan, bijkomende emolumenten toegekend als gevolg van bijkomende prestaties met betrekking tot de inbreng in natura in de Vennootschap en supplementaire auditwerkzaamheden, voor een totaalbedrag van 4.840 euro in boekjaar 2018 en 278.203 euro in boekjaar 2019.

De vergoedingen voor controleopdrachten: hierin zijn begrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en) en overige rapporteringen bedroegen 25.950 euro in 2018 en 26.499 euro in 2019.

Argenta Groep

Tijdens het boekjaar werden er door de Vennootschap aan de commissaris Deloitte Bedrijfsrevisoren CVBA of aan bedrijven die hiermee beroepshalve in een verband van samenwerking staan, bijkomende emolumenten toegekend als gevolg van bijkomende prestaties met betrekking tot de inbreng in natura in de Vennootschap, het duurzaamheidsverslag, supplementaire auditwerkzaamheden, werkzaamheden met betrekking tot de medische index en controle met betrekking tot geldverstrekking verantwoording voor een totaal bedrag van 584.195 euro in boekjaar 2018 en 267.646 euro in boekjaar 2019.

De vergoedingen voor controleopdrachten: hierin zijn begrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en) en overige rapporteringen bedroegen 596.557 euro in 2018 en 683.287 euro in 2019.

9. Transacties met verbonden partijen

De Vennootschap gaat bij haar bedrijfsvoering regelmatig transacties aan met verbonden partijen. De transacties hebben voornamelijk betrekking op leningen, deposito's en verzekeringscontracten. Deze worden steeds uitgevoerd tegen de commerciële en marktcondities die gehanteerd worden voor niet-verbonden partijen (at arm's length).

In de onderstaande tabellen staat een overzicht van de transacties die werden aangegaan met de verbonden partijen. De relaties tussen de moedermaatschappij en haar dochterondernemingen worden beschreven bij toelichting 1 (algemene informatie).

Balans 2018	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	670.182	505.102	593.522
Overige activa	0	0	4.067.412
Totaal activa	670.182	505.102	4.660.934
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	43.653.813	1.888.526	403.576.209
Overige verplichtingen	492.111	0	34.743.869
Totaal verplichtingen	44.145.924	1.888.526	438.320.078

Balans 2019	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	0	103.560	496.360
Overige activa	2.355.054	0	21.745.943
Totaal activa	2.355.054	103.560	22.242.303
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	49.584.446	1.273.781	135.600.823
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	505.505	135.127
Overige verplichtingen	173.206	0	41.421.479
Totaal verplichtingen	49.757.652	1.779.286	177.157.429

Zoals toegelicht is de meerderheidsaandeelhouder van de Vennootschap Investar. In de kolom moedermaatschappij(en) zijn de gegevens opgenomen van Investar.

Bij de kolom 'managers op sleutelposities' zijn de gegevens opgenomen van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders (zie toelichting 7) en de nauwe verwanten van de bestuurders die natuurlijke persoon zijn.

De nauwe verwanten van een natuurlijke persoon zijn die verwanten van wie kan worden verwacht dat ze invloed kunnen uitoefenen op de natuurlijke persoon (betreft onder andere de huisgenoot en (inwonende) kinderen van de natuurlijke persoon).

Onder de 'andere verbonden partijen' worden de gegevens opgenomen van de dochtermaatschappijen van de Vennootschap.

Winst- en verliesrekening 2018	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Rentelasten	27.743	602	4.337
Lasten in verband met provisies en vergoedingen	0	0	11.582.217
Overige exploitatielasten	0	0	0
Overige administratieve lasten	2.538.559	0	0
Totaal van de lasten	2.566.302	602	11.586.554
Rentebaten	4.805	7.772	29.003
Netto baten uit verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	0	0
Overige exploitatiebaten	42.600	0	38.681.976
Overige administratieve lasten	0	0	813.063
Totaal van de baten	47.405	7.772	39.524.041

Winst- en verliesrekening 2019	Moeder- maatschappij	Managers op sleutelposities	Andere verbonden partijen
Rentelasten	9.204	1.176	4.061
Lasten in verband met provisies en vergoedingen	0	0	13.013.983
Overige exploitatielasten	15.246	0	79.386
Overige administratieve lasten	2.157.986	0	0
Totaal van de lasten	2.182.436	1.176	13.097.430
Rentebaten	0	1.802	699.611
Netto baten uit verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	34.018	-59.389
Overige exploitatiebaten	0	0	43.072.531
Belastinglasten	0	0	17.363.460
Totaal van de baten	0	35.820	61.076.213

De toename in overige activa (en belastinglasten) is het gevolg van de vordering ten opzichte van Aras voor de vergoeding op de groepsbijdrage van 17.363.460 euro, die verder is uiteengezet in toelichting 43. De afname van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs betreffen de schulden van de hypotheekdelen (van 367.784.197 euro) die gelinkt zijn aan de portefeuille spaarhypotheekverzekeringen van Aras. Eind 2019 heeft Aras een overeenkomst onder opschortende voorwaarden gesloten voor de verkoop van de portefeuille spaarhypotheekverzekeringen en overlijdensrisicoverzekeringen, waarbij tevens de dekkingswaarden van de spaarhypotheekverzekeringen (de hypotheekdelen) worden overgedragen, bijgevolg worden deze niet meer als intragroepsvorderingen geklasseerd.

Er werden in 2018 en 2019 geen bijzondere waardeverminderingen geboekt op balansposten die staan ten opzichte van verbonden partijen.

Toelichting kredietcessies van Aspa naar Aras

Sinds 2013 vinden er kredietcessies plaats tussen Aspa en Aras. Er is in dit kader een algemene raamovereenkomst afgesloten en een RACI (Responsible – Accountable – Consulted – Informed) opgesteld. Op basis van deze RACI worden de cessies gecoördineerd en worden alle relevante partijen stelselmatig betrokken zodat de transacties at arm's length plaatsvinden. De kredietcessies worden samengesteld op basis van een willekeurige selectie uit recente nieuwe productie van (volgens de risicoappetijt van Aras) in aanmerking komende kredieten. Ze worden na selectie onmiddellijk gecedeerd.

Aspa staat hierbij Nederlandse kredieten toe via het bijkantoor die dan definitief worden overgenomen door Aras. Het totaalbedrag van de in 2019 definitief overgedragen kredieten bedroeg 165.491.358 euro. Deze kredieten en bijhorende verrekening van transactiekosten zijn niet opgenomen in de bovenstaande tabellen van transacties met verbonden partijen.

Toelichting vergoeding uitvoerende bestuurders

De vergoedingen van de uitvoerende bestuurders werden al beschreven bij toelichting 7. In de onderstaande tabel worden de vergoedingen van de uitvoerende bestuurders op Argenta Groep-niveau opgesomd. Er zijn, buiten de vermelde opzegvergoedingen, geen vergoedingen betaald na een uitdiensttreding.

Vergoedingen van de uitvoerende bestuurders	31/12/2018	31/12/2019
Ontslagvergoedingen	491.100	519.750
Salarissen en bestuursvergoedingen	2.243.400	2.267.400
Totaal	2.734.500	2.787.150

10. Operationele segmenten en ‘country by country rapportering’

10.1 Operationele segmenten

Een operationeel segment is een onderdeel van de Vennootschap dat bedrijfsactiviteiten uitoefent waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt, waarvan onder andere de bedrijfsresultaten respectievelijk prestaties die regelmatig afzonderlijk worden beoordeeld door het management en waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

Bij toelichting 1 (algemene informatie) wordt de structuur van de Vennootschap uitgelegd. De operationele segmenten volgen uit de bedrijfsactiviteiten (producten en diensten) en de geografische gebieden waarin de Vennootschap opereert.

De geografische gebieden waar de Vennootschap actief is wordt weerspiegeld in de organisatiebasis door het bestaan van Aspa en Aras in België, beide met een bijkantoor in Nederland en een dochteronderneming, AAM in Luxemburg. Bijgevolg worden volgende segmenten onderscheiden:

- activiteiten in België;
- activiteiten in Nederland;
- activiteiten in Luxemburg.

De bedrijfsactiviteiten weerspiegelen de activiteiten en aangeboden diensten van de Vennootschap. De activiteiten van de Vennootschap worden onderverdeeld in 2 pijlers, de Bankpool en de Verzekeringspool wat in de interne rapportering als aparte operationeel segment wordt behandeld. De ultieme chief operating decision maker (CODM) is het directiecomité van de Vennootschap.

Informatie over producten en diensten

De Bankpool valt volledig onder de noemer ‘retail’ bankieren. De Verzekeringspool valt onder de noemer ‘retail’ verzekeren.

Retail bankieren biedt financiële diensten aan particulieren en in beperkte mate ook aan zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen. In de Benelux biedt zij advies met betrekking tot dagelijks bankieren, sparen, lenen en beleggen.

Retail verzekeren biedt verzekeringstechnische diensten aan particulieren, zelfstandigen (en kleine en middelgrote ondernemingen) binnen de takken Leven en Niet-leven.

Activa	Bankpool	Verzekerings- pool	31/12/2018
Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's	1.140.140.077	14.982.642	1.155.122.720
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	10.028.698	0	10.028.698
Financiële activa inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	0	2.026.395.538	2.026.395.538
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	64.562.150	47.836.217	112.398.366
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	3.809.957.321	1.483.125.228	5.293.082.549
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	33.988.347.808	2.577.348.472	36.565.696.280
Derivaten gebruikt ter afdekking	73.711.127	0	73.711.127
Veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	193.568.240	0	193.568.240
Investerings in dochterondernemingen, joint-ventures en geassocieerde deelnemingen	1.000.000	1.494.000	2.494.000
Materiële activa	15.004.974	543.662	15.548.636
Immateriële activa	161.280.896	2.844.913	164.125.809
Belastingvorderingen	19.918.777	886.819	20.805.597
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	25.289.448	25.289.448
Overige activa	178.365.143	20.580.823	198.945.967
Vaste activa en groepen activa die worden afgestoten geassocieerd als aangehouden voor verkoop	0	0	0
Totaal activa	39.655.885.211	6.201.327.762	45.857.212.974

Activa	Bankpool	Verzekerings- pool	31/12/2019
Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's	2.629.656.771	10.819.370	2.640.476.141
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	2.342.550	0	2.342.550
Financiële activa inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	0	2.385.325.837	2.385.325.837
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	66.305.830	69.378.262	135.684.092
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	3.704.912.715	1.194.656.816	4.899.569.531
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	35.874.587.712	2.651.941.425	38.526.529.137
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.135.142	0	4.135.142
Veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	571.941.790	0	571.941.790
Investerings in dochterondernemingen, joint-ventures en geassocieerde deelnemingen	1.090.000	1.494.000	2.584.000
Materiële activa	26.573.688	570.719	27.144.407
Immateriële activa	155.778.547	3.618.299	159.396.846
Belastingvorderingen	20.841.119	1.739.509	22.580.628
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	22.628.296	22.628.296
Overige activa	216.807.470	9.965.509	226.772.979
Vaste activa en groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0	367.784.197	367.784.197
Totaal activa	43.274.973.334	6.719.922.239	49.994.895.573

Verplichtingen	Bankpool	Verzekerings- pool	31/12/2018
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.073.472	0	4.073.472
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	0	2.026.322.984	2.026.322.984
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	36.527.297.733	1.133.575.924	37.660.873.657
Derivaten gebruikt ter afdekking	350.669.050	0	350.669.050
Veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	0	0	0
Voorzieningen	6.067.641	0	6.067.641
Belastingverplichtingen	12.347.923	8.134.334	20.482.256
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	2.884.242.338	2.884.242.338
Overige verplichtingen	177.975.569	41.560.197	219.535.766
Totale verplichtingen	37.078.431.388	6.093.835.777	43.172.267.165

Verplichtingen	Bankpool	Verzekerings- pool	31/12/2019
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.216.696	0	1.216.696
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekerings- contracten (tak 23)	0	2.385.325.837	2.385.325.837
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	39.751.143.906	515.326.371	40.266.470.277
Derivaten gebruikt ter afdekking	684.439.863	0	684.439.863
Veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	0	0	0
Voorzieningen	3.919.406	50.324	3.969.730
Belastingverplichtingen	18.261.537	13.139.141	31.400.678
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekerings- contracten	0	3.089.121.458	3.089.121.458
Overige verplichtingen	227.964.846	71.625.945	299.590.791
Verplichtingen die deel uitmaken van groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0	370.338.313	370.338.313
Totale verplichtingen	40.686.946.254	6.444.927.389	47.131.873.643

Resultatenrekening	Bankpool	Verzekerings- pool	31/12/2018
Netto rentebaten	530.759.136	92.339.976	623.099.112
Dividendinkomsten	184.317	3.944.436	4.128.753
Netto baten uit provisies en vergoedingen	-46.497.082	34.430.541	-12.066.541
Gerealiseerde winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen niet gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	5.156.520	2.621.382	7.777.901
Winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-1.977.633	0	-1.977.633
Winsten of verliezen uit financiële activa voor niet-handels- doeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	35.704	-6.989.083	-6.953.379
Winsten of verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	1.190.649	0	1.190.649
Gerealiseerde winsten of verliezen uit niet-financiële activa	189.783	0	189.783
Netto baten uit verzekerings- en herverzekeringscontracten	0	-470.119	-470.119
Netto overige exploitatiebaten	64.997.145	-38.663.478	26.333.667
Administratieve lasten	-361.961.577	-21.969.993	-383.931.570
Afschrijvingen	-23.567.421	-910.588	-24.478.009
Voorzieningen of terugnemingen van voorzieningen	-2.800.470	0	-2.800.470
Bijzondere waardeverminderingen of terugnemingen van bijzondere waardeverminderingen	2.884.707	88.797	2.973.504
Winst of verlies voor belastingen	168.593.778	64.421.871	233.015.648
Belastinglasten	-40.518.034	-18.071.545	-58.589.579
Winst of verlies na belastingen	128.075.744	46.350.326	174.426.070

Resultatenrekening	Bankpool	Verzekerings- pool	31/12/2019
Netto rentebaten	537.615.161	93.305.765	630.920.927
Dividendinkomsten	225.000	4.700.477	4.925.477
Netto baten uit provisies en vergoedingen	-36.744.062	27.234.334	-9.509.728
Gerealiseerde winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen niet gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	6.712.878	1.587.516	8.300.394
Winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-4.829.371	0	-4.829.371
Winsten of verliezen uit financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	1.239.788	10.240.878	11.480.666
Winsten of verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	-4.287.046	0	-4.287.046
Gerealiseerde winsten of verliezen uit niet-financiële activa	-103.301	0	-103.301
Netto baten uit verzekerings- en herverzekeringscontracten	-0	6.955.106	6.955.106
Netto overige exploitatiebaten	61.845.978	-44.707.659	17.138.319
Administratieve lasten	-374.737.906	-20.372.994	-395.110.900
Afschrijvingen	-31.773.837	-1.010.481	-32.784.318
Voorzieningen of terugneming van voorzieningen	3.993.350	0	3.993.350
Bijzondere waardeverminderingen of terugneming van bijzondere waardeverminderingen	-2.554.506	-388.815	-2.943.321
Winst of verlies voor belastingen	156.602.125	77.544.127	234.146.253
Belastingslasten	-41.083.610	-18.989.646	-60.073.256
Winst of verlies na belastingen	115.518.517	58.554.481	174.072.996

Informatie over geografische gebieden

De operationele segmentering die gebaseerd is op geografische gebieden, weerspiegelt de focus van de Vennootschap op de Benelux. De bovenstaande geografische segmentering is hierbij specifiek gebaseerd op de locatie van de geleverde diensten en geeft een indicatie van uitsplitsing naar geografische gebieden.

Activa	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2018
Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's	1.037.346.083	115.890.687	1.885.949	1.155.122.720
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	5.934.092	4.094.606	0	10.028.698
Financiële activa inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.026.395.538	0	0	2.026.395.538
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	112.398.366	0	0	112.398.366
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	5.294.034.864	0	-952.315	5.293.082.549
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	19.959.476.713	16.605.619.525	600.042	36.565.696.280
Derivaten gebruikt ter afdekking	73.711.127	0	0	73.711.127
Veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	112.681.197	80.887.043	0	193.568.240
Investerings in dochterondernemingen, joint-ventures en geassocieerde deelnemingen	2.494.000	0	0	2.494.000
Materiële activa	15.274.552	273.217	867	15.548.636
Immateriële activa	163.301.971	779.663	44.175	164.125.809
Belastingvorderingen	20.805.597	0	0	20.805.597
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	25.289.448	0	0	25.289.448
Overige activa	130.168.836	65.025.312	3.751.818	198.945.967
Totaal activa	28.979.312.384	16.872.570.053	5.330.536	45.857.212.974

Activa	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2019
Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's	2.480.708.613	158.156.831	1.610.697	2.640.476.141
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	1.121.123	1.221.427	0	2.342.550
Financiële activa inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.385.325.837	0		2.385.325.837
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	135.684.092	0	0	135.684.092
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	4.899.569.531	0	0	4.899.569.531
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	20.629.752.836	17.895.676.053	1.100.248	38.526.529.137
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.135.142	0	0	4.135.142
Veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	492.267.493	79.674.297	0	571.941.790
Investeringen in dochterondernemingen, joint-ventures en geassocieerde deelnemingen	2.584.000	0	0	2.584.000
Materiële activa	25.413.379	1.728.897	2.131	27.144.407
Immateriële activa	159.296.913	87.601	12.332	159.396.846
Belastingvorderingen	22.580.628	0	0	22.580.628
Activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	18.617.710	4.010.586	0	22.628.296
Overige activa	133.321.458	87.671.931	5.779.590	226.772.979
Vaste activa en groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0	367.784.197	0	367.784.197
Totaal activa	31.390.378.755	18.596.011.820	8.504.998	49.994.895.573

Verplichtingen	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2018
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	4.073.472	0	4.073.472
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.026.322.984	0	0	2.026.322.984
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	33.571.256.642	4.089.617.015	0	37.660.873.657
Derivaten gebruikt ter afdekking	246.796.798	103.872.252	0	350.669.050
Veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	0	0	0	0
Voorzieningen	5.157.442	910.199	0	6.067.641
Belastingverplichtingen	8.146.055	10.217.317	2.118.884	20.482.256
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	2.884.242.338	0	0	2.884.242.338
Overige verplichtingen	170.063.659	47.952.896	1.519.211	219.535.766
Totale verplichtingen	38.911.985.919	4.256.643.151	3.638.095	43.172.267.165

Verplichtingen	België	Nederland	Luxemburg	31/12/2019
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	1.216.696	0	1.216.696
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.385.325.837	0	0	2.385.325.837
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	35.325.314.392	4.941.155.887	0	40.266.470.279
Derivaten gebruikt ter afdekking	585.872.336	98.567.527	0	684.439.863
Veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	0	0	0	0
Voorzieningen	3.088.608	881.122	0	3.969.730
Belastingverplichtingen	13.169.418	17.315.231	916.029	31.400.678
Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten	3.089.121.458	0	0	3.089.121.458
Overige verplichtingen	229.748.043	69.053.160	789.589	299.590.792
Verplichtingen die deel uitmaken van groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0	370.338.313	0	370.338.313
Totale verplichtingen	41.631.640.089	5.498.527.936	1.705.618	47.131.873.643

Resultatenrekening	België	Nederland	Luxemburg	Conso	31/12/2018
Netto rentebaten	385.215.446	237.884.699	-1.035	0	623.099.111
Dividendinkomsten	4.128.753	0	0	0	4.128.753
Netto baten uit provisies en vergoedingen	-30.576.225	822.573	18.463.608	-776.497	-12.066.541
Gerealiseerde winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen niet gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	7.759.586	-1.024.558	0	1.042.873	7.777.901
Winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-2.091.541	1.156.781	0	-1.042.873	-1.977.633
Winsten of verliezen uit financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	-6.953.379	0	0	0	-6.953.379
Winsten of verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingtransacties	1.143.227	47.422	0	0	1.190.649
Gerealiseerde winsten of verliezen uit niet-financiële activa	189.783	0	0	0	189.783
Netto baten uit verzekerings- en herverzekeringscontracten	-6.292.823	5.822.704	0	0	-470.118
Netto overige exploitatiebaten	25.462.499	927.070	-14.845	-41.056	26.333.667
Administratieve lasten	-333.161.809	-49.932.574	-1.654.740	817.553	-383.931.570
Afschrijvingen	-24.122.984	-317.198	-37.827	0	-24.478.009
Voorzieningen of terugneming van voorzieningen	-2.118.718	-681.752	0	0	-2.800.470
Bijzondere waardeverminderingen of terugneming van bijzondere waardeverminderingen	2.262.674	710.830	0	0	2.973.504
Winst of verlies voor belastingen	20.844.489	195.415.997	16.755.161	0	233.015.648
Belastinglasten	-3.039.156	-51.318.890	-4.231.533	0	-58.589.579
Winst of verlies na belastingen	17.805.333	144.097.107	12.523.629	0	174.426.070

Resultatenrekening	België	Nederland	Luxemburg	Conso	31/12/2019
Netto rentebaten	375.387.731	255.530.075	3.120	0	630.920.927
Dividendinkomsten	4.925.477	0	0	0	4.925.477
Netto baten uit provisies en vergoedingen	-36.355.416	5.126.977	23.195.592	-1.476.881	-9.509.728
Gerealiseerde winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen niet gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	7.704.981	-976.973	0	1.572.386	8.300.394
Winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-4.812.970	1.555.985	0	-1.572.386	-4.829.371
Winsten of verliezen uit financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	11.480.666	0	0	0	11.480.666
Winsten of verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	-4.218.127	-68.919	0	0	-4.287.046
Gerealiseerde winsten of verliezen uit niet-financiële activa	-103.301	0	0	0	-103.301
Netto baten uit verzekerings- en herverzekeringscontracten	4.573.725	2.381.381	0	0	6.955.106
Netto overige exploitatiebaten	16.381.828	826.971	-17.056	-53.425	17.138.319
Administratieve lasten	-345.983.513	-48.834.609	-1.823.083	1.530.305	-395.110.900
Afschrijvingen	-31.491.133	-1.258.867	-34.317	0	-32.784.318
Voorzieningen of terugneming van voorzieningen	3.737.600	255.750	0	0	3.993.350
Bijzondere waardeverminderingen of terugneming van bijzondere waardeverminderingen	-3.322.285	378.964	0	0	-2.943.321
Winst of verlies voor belastingen	-2.094.737	214.916.733	21.324.256	0	234.146.253
Belastinglasten	4.616.830	-59.372.495	-5.317.591	0	-60.073.256
Winst of verlies na belastingen	2.522.093	155.544.238	16.006.665	0	174.072.996

Alle transacties tussen de segmenten gebeuren 'at arms length'. De belangrijkste resultaatgebonden transactie tussen de operationele segmenten bestaat uit de doorrekening van een fundingkost door de Vennootschap (België) aan het bijkantoor (Nederland) voor de ter beschikking gestelde kapitalen (waardoor er in Nederland kredieten kunnen worden toegestaan).

Informatie over belangrijke klanten

Als de opbrengsten uit transacties met één enkele externe klant ten minste 10% van de opbrengsten van de Vennootschap bedragen, moet zij dit feit vermelden.

Bij de Vennootschap zijn er verschillende beleidslijnen van toepassing, die de concentratie van het kredietrisico (en impliciet de concentratie van opbrengsten) beperken, zodat deze grens van 10% binnen de huidige beleidslijnen nooit zal bereikt worden.

10.2. Country by Country rapportering

Krachtens artikel 420 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en toezicht op kredietinstellingen (de zogenaamde 'Bankenwet') en overeenkomstig artikel 89 van de Capital Requirements Directive IV van de Europese Unie, dient de Vennootschap de hieronder vermelde gegevens bekend te maken op geconsolideerde basis, uitgesplitst naar EU-lidstaat en naar derde land waarin zij gevestigd is (door middel van een bijkantoor en/of dochteronderneming).

Landen	Activiteiten	31/12/2018						
		Opbrengsten	Resultaat voor belastingen	Actuele belastingen	Uitgestelde belastingen	Totale vennootschapsbelasting	Ontvangen subsidies	Gemiddelde aantal werknemers in VTE
EU lidstaat		641.252.195	233.015.649	-74.410.072	15.820.494	-58.589.579	0	1.004
	Bank en verzekeringen							
België		356.019.814	20.844.490	-17.365.604	14.326.448	-3.039.156	0	940
	Bank en verzekeringen							
Nederland		244.817.058	195.415.997	-52.812.935	1.494.046	-51.318.890	0	57
	Andere financiële diensten							
Luxemburg		40.415.323	16.755.162	-4.231.533	0	-4.231.533	0	7
Derde land		0	0	0	0	0	0	0
Totaal		641.252.194	233.015.648	-74.410.072	15.820.494	-58.589.579	0	1.004

Landen	Activiteiten	31/12/2019						
		Opbrengsten	Resultaat voor belastingen	Actuele belastingen	Uitgestelde belastingen	Totale vennootschapsbelasting	Ontvangen subsidies	Gemiddelde aantal werknemers in VTE
EU lidstaat		660.991.442	234.146.253	-66.576.023	6.502.767	-60.073.256	0	1.030
	Bank en verzekeringen							
België		343.791.611	-2.094.737	-2.498.631	7.115.461	4.616.830	0	962
	Bank en verzekeringen							
Nederland		262.212.784	214.916.734	-58.759.801	-612.694	-59.372.495	0	61
	Andere financiële diensten							
Luxemburg		54.987.047	21.324.256	-5.317.591	0	-5.317.591	0	8
Derde land		0	0	0	0	0	0	0
Totaal		660.991.442	234.146.253	-66.576.023	6.502.767	-60.073.256	0	1.030

Toelichtingen met betrekking tot de geconsolideerde balans

11. Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's

Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's omvat alle geldmiddelen en saldi van de zichtrekeningen bij de centrale en andere banken.

	31/12/2018	31/12/2019
Geldmiddelen	70.224.406	68.561.270
Zichtrekeningen bij centrale banken	965.710.220	2.423.415.691
Zichtrekeningen bij andere financiële instellingen	119.188.095	148.499.181
Totaal	1.155.122.720	2.640.476.141

Per 31 december 2019 stond er 2.423.415.691 euro op de zichtrekeningen bij de centrale bank. Een groot deel hiervan heeft betrekking op de monetaire reserves die elke financiële instelling bij de centrale bank dient aan te houden.

Om de transmissie van het monetair beleid via de banken te ondersteunen, werd in het najaar door de ECB een tweeledig systeem voor de vergoeding van reserves ingevoerd. Hierbij werd vanaf 1 november een gedeelte van de door de banken aangehouden overliquiditeit vrijgesteld van de negatieve rente op de depositofaciliteit.

De Vennootschap heeft hierop in het laatste kwartaal een deel van haar overliquiditeit bij de ECB geplaatst vandaar de toename per einde 2019.

In 2018 zijn er geen deposito's van centrale banken ontvangen. In december 2019 werd er meegedaan met het TLTRO-programma van de ECB/NBB voor een bedrag van 47.480.000 euro. Verdere informatie is opgenomen onder toelichting 25.1.

12. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden zijn als volgt samengesteld:

Financiële activa	Aantal	Notioneel	31/12/2018	Aantal	Notioneel	31/12/2019
Renteopties – caps	10	1.550.000.000	5.938.432	10	1.550.000.000	1.122.971
Caps effectiserings-transacties	1	2.107.000.000	4.090.266	3	2.812.000.000	1.219.579
Totaal			10.028.698			2.342.550

Financiële verplichtingen	Aantal	Notioneel	31/12/2018	Aantal	Notioneel	31/12/2019
Renteopties - caps	0	0	0	0	0	0
Caps effectiseringstransacties	2	2.107.000.000	4.073.472	3	2.812.000.000	1.216.696
Totaal			4.073.472			1.216.696

Niet beursgenoteerd (OTC) – renteopties - caps

Onder financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden komen (vanwege hun positieve reële waarde) de renteopties (caps) terecht. Onder de financiële verplichtingen de renteopties (caps) met negatieve reële waarde.

Deze renteopties, die over-the-counter (OTC) gekocht werden bij andere financiële instellingen worden altijd aangegaan in het kader van economische afdekkingstransacties binnen het ALM-beleid maar waarvoor geen 'hedge accounting' wordt toegepast.

De opties worden gebruikt als bescherming tegen het renterisico en zijn opties waarbij de verkoper zich verplicht aan de koper een renteverskil te betalen in ruil voor een door de koper betaalde premie.

Er werden in 2018 en 2019 geen bijkomende caps afgesloten in het kader van het globale renterisicobeheer bij de Vennootschap.

Niet beursgenoteerd (OTC) – caps (effectiseringstransacties)

Onder deze rubriek komen de caps die werden afgesloten in het kader van een effectiseringstransactie en die niet verwerkt worden volgens de hedge accounting-principes.

In 2017, 2018 en 2019 werden effectiseringstransacties uitgevoerd en hierbij werden er per transactie twee caps afgesloten. Het beperkte verschil tussen de marktwaarde van de caps op de actiefzijde en passiefzijde van de balans wordt verwerkt in de resultatenrekening.

13. Activa en verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)

Financiële activa en verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten betreffen beleggingen in verrichtingen verbonden aan een beleggingsfonds van de groep activiteiten 'Leven' en waarbij het beleggingsrisico niet gedragen wordt door de onderneming (zogenaamde tak 23 beleggingen).

	31/12/2018	31/12/2019
Financiële activa inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.026.395.538	2.385.325.837
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.026.322.984	2.385.325.837

Het verschil per einde 2018 in bovenstaande rubriek tussen het actief en het passief op niveau van de Vennootschap had te maken met een intercompany eliminatie boeking.

Onderstaande tabel geeft een indicatie van de samenstelling van de onderliggende activa van de tak 23 producten.

	31/12/2018	31/12/2019
Beleggingsfondsen	2.026.395.538	2.383.754.262
Kasbons	0	0
Liquide middelen	0	1.571.575
Samenstelling van de activa	2.026.395.538	2.385.325.837

14. Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

In het kader van de classificatie van financiële instrumenten wordt de SPPI-test ingevoerd. Voor de bepaling van de classificatie en waardering wordt deze SPPI-test uitgevoerd om na te gaan of er enkel gewone interest en kapitaal terugbetalingen gebeuren bij een financieel instrument. Is dit niet het geval dan zal het effect verplicht tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies verwerkt moeten worden. Daarnaast worden hieronder de eigenvermogensinstrumenten opgenomen waarvoor niet de optie is toegepast om deze te waarderen aan reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat.

Per 31 december 2019 staat er voor 135.684.092 euro onder deze rubricering. Het betreft effecten die gefaald zijn voor de SPPI-test en een portefeuille van aandelen van Aras.

	31/12/2018	31/12/2019
Totale portefeuille	112.398.366	135.684.092
Indeling naar instrument type		
Schuldbewijzen	30.474.058	52.313.271
Eigenvermogensinstrumenten	81.924.309	83.370.821
Indeling naar type rentevoet		
Variabel	51.788.123	49.607.606
Vast	30.136.186	33.763.215
Onbepaald	30.474.058	52.313.271
Geografische indeling		
België	19.230.768	30.156.926
Europese Monetaire Unie	93.167.598	105.527.166
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar resterende looptijd of maturiteit		
Tot 1 jaar	3.149.131	0
1 tot 5 jaar	19.846.418	19.891.138
Meer dan 5 jaar	58.928.760	63.479.682
Onbepaald	30.474.058	52.313.271
Indeling volgens tegenpartij		
Openbare en regionale besturen	19.846.419	19.891.138
Kredietinstellingen	27.657.066	24.501.282
Overige financiële instellingen	22.434.064	29.111.431
Andere instellingen	42.460.818	62.180.240
Effectieve rentevoet per 31/12	0,83%	1,26%

15. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat

Onder de financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat werd per 31 december 2019 4.899.569.531 euro aan instrumenten opgenomen.

	31/12/2018	31/12/2019
Totale portefeuille	5.293.082.549	4.899.569.531
waarvan afgedekt via micro-hedges	1.315.193.792	945.383.925
Indeling naar instrument type		
Eigenvermogensinstrumenten	107.636.921	134.178.964
Schuldbewijzen	5.185.445.628	4.765.390.567
Indeling naar type rentevoet		
Variabel	1.975.030.023	1.729.745.852
Vast	3.210.415.605	3.035.644.715
Onbepaald	107.636.921	134.178.964
Geografische indeling		
België	1.632.053.821	1.173.523.214
Europese Monetaire Unie	2.393.088.556	2.688.297.539
Rest van de wereld	1.267.940.172	1.037.748.778
Indeling naar resterende looptijd of maturiteit		
Tot 1 jaar	585.007.159	617.022.167
1 tot 5 jaar	2.941.657.284	2.818.287.336
Meer dan 5 jaar	1.658.781.185	1.330.081.064
Onbepaald	107.636.921	134.178.964
Indeling volgens tegenpartij		
Openbare en regionale besturen	1.452.641.449	1.070.021.298
Kredietinstellingen	1.807.698.441	1.841.875.205
Overige financiële instellingen	589.779.672	605.753.165
Andere instellingen	1.442.962.987	1.381.919.863
Indeling volgens fase waardevermindering (bruto boekwaarde)		
Schuldbewijzen		
Fase 1	5.181.300.249	4.766.863.356
Fase 2	5.122.988	0
Fase 3	0	0
Indeling volgens fase waardevermindering (waardevermindering)		
Schuldbewijzen		
Fase 1	-968.839	-1.472.789
Fase 2	-8.770	0
Fase 3	0	0
Effectieve rentevoet per 31/12	1,24%	0,93%
Gebruikt als zakelijke zekerheden (notioneel bedrag)	371.160.000	282.306.000
Bezwaren bij mogelijke benutting van de kredietlijn bij de NBB	250.000.000	200.000.000

In 2018 en 2019 zijn er geen individuele (fase 3) bijzondere waardeverminderingen aangezien het een robuuste portefeuille zonder achterstanden is. Per 31 december 2019 werden er fase 1 bijzondere waardeverminderingen aangelegd voor 1.472.789 euro.

De betrokken effecten worden allen aan reële waarde opgenomen in de balans met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat. In toelichting 29 is meer informatie te vinden met betrekking tot de gebruikte reële waarden en in het bijzonder over de level hiërarchie van de betrokken reële waarden.

De Vennootschap heeft geopteerd om een gedeelte van de portefeuille van eigenvermogensinstrumenten te waarderen aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat. De onderliggende posities betreffen infrastructuurfondsen en vastgoedvennootschappen die de Vennootschap aanhoudt met een lange termijn investeringsperspectief, eigenvermogensinstrumenten die worden aangewend als dekkingswaarden in de Verzekeringspool tevens met een lange termijn investeringsperspectief, of eigenvermogensinstrumenten van vennootschappen waar een duurzame band wordt nagestreefd (Bank Card Company).

Gedurende 2018 werden geen posities gerealiseerd en werden 3.526.514 euro dividenden ontvangen. In 2019 werden diverse posities verkocht en werden 4.310.568 euro aan waarderingswinsten overgeboekt van de overige onderdelen van het totaalresultaat naar de reserves. Daarnaast werden voor 4.346.638 euro dividenden ontvangen. De verkopen betreffen genoteerde infrastructuurfondsen waarbij vanuit het perspectief van optimalisatie en centralisatie Argenta Groep de beslissing heeft genomen om deze posities aan te houden via Aras, en niet langer via Aspa.

Door het beperkte bezit van eigenvermogensinstrumenten en schuldbewijzen van Britse tegenpartijen verwacht de Vennootschap dat de Brexit geen belangrijke impact zal hebben op de effectenportefeuille.

Er werd per einde 2019 voor een nominaal bedrag van 282.306.000 euro effecten bezwaard in het kader van het onderpandbeheer van de afgeleide instrumenten en als waarborg voor de uitgever van kredietkaarten. Daarnaast heeft de Vennootschap een kredietlijn bij de NBB van 200 miljoen euro waarvoor effecten bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken. In 2018 waren er voor een nominaal bedrag van 371.160.000 euro effecten bezwaard.

De geamortiseerde kostprijs en reële waarde wijzigingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat van de betrokken portefeuilles waren per 31 december als volgt:

31/12/2018	Geamortiseerde kostprijs	Waarderingswinsten of verliezen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	Bijzondere waardevermindering in de overige onderdelen van het totaalresultaat	Reële waarde
Schuldbewijzen				
Openbare en regionale besturen	1.365.318.263	87.529.801	-206.615	1.452.641.449
Kredietinstellingen	1.789.510.589	18.498.023	-310.171	1.807.698.441
Overige financiële instellingen	541.472.792	-811.354	-52.439	540.608.999
Andere instellingen	1.377.848.403	7.056.719	-408.385	1.384.496.737
Eigenvermogensinstrumenten				
Aandelen	84.152.600	19.188.270		103.340.870
Beleggingsfondsen en overige	3.926.248	369.802		4.296.050
Totaal	5.162.228.895	131.831.261	-977.610	5.293.082.546

31/12/2019	Geamortiseerde kostprijs	Waarderingswinsten of verliezen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	Bijzondere waardevermindering in de overige onderdelen van het totaalresultaat	Reële waarde
Schuldbewijzen				
Openbare en regionale besturen	971.866.976	98.485.493	-331.171	1.070.021.298
Kredietinstellingen	1.814.692.738	27.642.024	-459.557	1.841.875.205
Overige financiële instellingen	533.659.766	6.839.131	-112.001	540.386.896
Andere instellingen	1.289.723.051	23.954.176	-570.060	1.313.107.167
Eigenvermogensinstrumenten				
Aandelen	88.299.311	41.519.059		129.818.369
Beleggingsfondsen en overige	3.990.792	369.802		4.360.594
Totaal	4.702.232.634	198.809.686	-1.472.789	4.899.569.530

16. Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen 'leningen en voorschotten' en schuldbewijzen.

	31/12/2018	31/12/2019
Totale portefeuille	36.565.696.280	38.526.529.137
Indeling naar instrumenttype		
Leningen en voorschotten	30.944.814.741	33.583.909.309
Schuldbewijzen	5.620.881.539	4.942.619.828
Indeling naar product type		
Leningen aan kredietinstellingen	0	1.100.248
Zekerheden in contanten bij financiële instellingen	40.106.068	537.952.557
Consumentenkrediet	162.833.480	233.426.589
Hypothecaire leningen	29.800.569.991	31.649.644.905
Leningen op termijn	929.306.418	1.131.930.351
Zichtdeposito's en voorschotten	11.998.784	3.852.705
Leasing	0	26.001.954
Schuldbewijzen	5.620.881.539	4.942.619.828
Indeling schuldbewijzen naar type rentevoet		
Variabel	1.010.383.987	825.916.245
Vast	4.610.497.552	4.116.703.583
Geografische indeling schuldbewijzen		
België	2.345.794.507	2.222.391.115
Europese Monetaire Unie	2.509.438.622	2.151.418.723
Rest van de wereld	765.648.410	568.809.990

	31/12/2018	31/12/2019
Indeling naar resterende looptijd of maturiteit		
Schuldbewijzen		
Tot 1 jaar	1.153.619.567	1.094.192.677
1 tot 5 jaar	2.361.008.038	2.111.929.275
Meer dan 5 jaar	2.106.253.935	1.736.497.875
Leningen en voorschotten		
Tot 1 jaar	1.168.316.174	1.847.027.318
1 tot 5 jaar	4.312.065.825	4.999.321.849
Meer dan 5 jaar	25.464.432.741	26.737.560.142
Indeling schuldbewijzen volgens tegenpartij		
Openbare en regionale besturen	2.371.953.106	1.951.953.364
Kredietinstellingen	638.838.526	557.995.935
Overige financiële instellingen	1.371.432.204	1.248.873.938
Andere instellingen	1.238.657.703	1.183.796.591
Indeling volgens fase waardevermindering (bruto boekwaarde)		
Schuldbewijzen		
Fase 1	5.571.226.042	4.893.375.589
Fase 2	51.843.732	51.832.695
Fase 3	0	0
Leningen en voorschotten		
Fase1	26.006.664.090	31.678.035.698
Fase 2	4.824.473.962	1.813.816.705
Fase	137.645.939	116.851.728
Indeling volgens fase waardevermindering (waardevermindering)		
Schuldbewijzen		
Fase1	-1.595.042	-2.162.358
Fase 2	-593.193	-426.099
Fase 3	0	0
Leningen en voorschotten		
Fase 1	-1.274.716	-3.089.188
Fase 2	-9.840.683	-9.201.453
Fase3	-12.853.851	-12.504.180
Effectieve rentevoet schuldbewijzen per 31/12	1,29%	1,60%
Effectieve rentevoet leningen en voorschotten per 31/12	2,50%	2,31%
Gebruikt als zakelijke zekerheden (notioneel bedrag)	43.500.000	126.228.000

De leningen en voorschotten zijn verder gestegen door de bijkomende kredietverlening aan de retailklanten van de Vennootschap en dit zowel in België als in Nederland.

Bij de leningen en vorderingen zijn er per einde 2019 3.089.188 euro fase 1 en 9.201.453 euro fase 2 bijzondere waardeverminderingen. Het bedrag aan fase 3 individuele waardeverminderingen is beperkt gedaald.

De portefeuille schuldbewijzen is gedaald aangezien de Vennootschap in het laatste kwartaal een deel van haar overliquiditeit bij de ECB heeft geplaatst onder de vorm van monetaire reservetegoeden.

Bij de schuldbewijzen zijn er per einde 2019 fase 1 bijzondere waardeverminderingen aangelegd van 2.162.358 euro en fase 2 bijzondere waardeverminderingen aangelegd van 426.099 euro.

17. Derivaten gebruikt ter afdekking

In dit hoofdstuk worden onder meer bijkomende toelichtingen gegeven bij de balansrubriek 'derivaten gebruikt ter afdekking' en bij de balansrubriek 'veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille'. De Vennootschap maakt enkel gebruik van derivaten en hedge accounting voor het afdekken van renterisico.

Algemene toelichting

'Hedge accounting' (boekhoudkundige verwerking van afdekkingstransacties in IFRS) kan worden gebruikt voor derivaten die als dusdanig bestemd zijn, op voorwaarde dat bepaalde criteria zijn vervuld. Deze criteria voor de boekhoudkundige verwerking van een derivaat als afdekkingsinstrument zijn onder andere:

- het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie en de afdekkingsdoelstelling, -strategie en -relatie moeten formeel worden gedocumenteerd voordat hedge accounting wordt toegepast;
- de afdekking moet worden gedocumenteerd, waaruit moet blijken dat ze naar alle verwachting zeer effectief (binnen een bandbreedte van 80% tot 125% van de 'dollar offset ratio') zal zijn in het compenseren van veranderingen in reële waarde (of kasstromen) die toe te rekenen zijn aan het afgedekte risico tijdens de gehele verslagperiode;
- de afdekking is effectief bij aanvang en wordt voortdurend beoordeeld.

De globale 'dollar offset ratio' ('DOR') wordt berekend als de waardeverandering van het afdekkingsinstrument afgezet tegenover de waardeverandering van de afgedekte positie ten opzichte van de vorige rapporteringsperiode (op kwartaalbasis). Voor de waarde van de afgedekte positie wordt de waarde van het vaste been van de onderliggende afdekkingsderivaten genomen als proxy (verdisconteerd aan swapcurve met 3 maand tenor). De waarde van het afdekkingsderivaat is de 'clean price' (reële waarde zonder opname van de gelopen maar nog niet vervallen interesten) (verdisconteerd aan ois curve). Het is mogelijk dat de DOR van een individuele swap buiten het 80%-125% interval valt als er sprake is van het fenomeen van kleine waardeschommelingen. Conform de algemene 'hedge accounting' documentatie is dit een aanvaardbare reden voor de afwijkende DOR's.

Toelichting macro hedges

Eerst en vooral blijft de Vennootschap de door de EU bekrachtigde IAS 39-norm toepassen omdat deze de manier weerspiegelt waarop de Vennootschap zijn activiteiten beheert. De optie om dit te blijven toepassen was voorzien in de nieuwe IFRS 9-norm.

De afdekkingsrelaties zijn bedoeld om het renterisico te beperken dat voortkomt uit de geselecteerde categorie van activa (of verplichtingen) die aangewezen zijn als in aanmerking komende afgedekte posities.

De Vennootschap voert een globale analyse van het renterisico uit en selecteert activa (en/of verplichtingen) die opgenomen moeten worden in de afdekking van het renterisico van de portefeuille. Zij definieert bij aanvang de af te dekken risicopositie, de tijdsduur, de manier waarop en de frequentie waarmee ze testen uitvoert.

De Vennootschap heeft ervoor gekozen om een portefeuille hypothecaire leningen met een vaste rentevoet af te dekken en selecteert binnen die portefeuille de afgedekte posities in functie van de renterisico beheerstrategie. De beoordeling van de effectiviteit bestaat erin om na te gaan of aan de afdekkingsdoelstelling, namelijk de beperking van het renterisico, is voldaan.

Met de *hedge accounting* worden de wijzigingen in de reële waarde van de vaste benen van de swaps grotendeels gecompenseerd door tegengestelde wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities. De fluctuaties van de reële waarde van de vlottende benen van de swaps hebben een netto-impact op het resultaat.

Het betreft hier een reële waardeafdekking (fair value hedge) waarbij het afgedekte risico bestaat uit de 'benchmark' (Euribor), zijnde de rentecomponent van de (hypothecaire) leningen met vaste rente. De winsten of verliezen van de afgedekte posities ten gevolge van het afgedekte risico, en de winsten of verliezen op de afdekkingsinstrumenten worden verwerkt in de resultatenrekening.

De wijzigingen in reële waarde van de afgedekte posities (in dit geval een afgedekte portefeuille hypothecaire leningen) is terug te vinden bij de rubriek 'veranderingen in reële waarde van afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille' en bedraagt 571.941.790 euro per 31 december 2019. Het betreft hier macro *fair value hedges* op het renterisico van een ingedekte portefeuille (hypothecaire) kredieten.

Macro hedge - reële waarde afdekking	Aantal	Notioneel	31/12/2018	Aantal	Notioneel	31/12/2019
Wijziging in de reële waarde afgedekte posities			193.568.240			571.941.790
Derivaten met negatieve marktwaarde (clean price)	49	5.550.000.000	-242.806.272	71	7.650.000.000	-572.661.507
Derivaten met positieve marktwaarde (clean price)	21	2.000.000.000	52.564.948	0	0	0

In bovenstaande wordt de 'clean price' opgenomen om zo een duiding te kunnen geven tussen de – in de hedge accounting – betrokken swaps en de wijziging in de reële waarde van de afgedekte posities. De 'clean price' wordt gebruikt voor het berekenen van de afdekkingseffectiviteit, de boekwaarde van de betrokken derivaten zoals opgenomen op de balans is inclusief de gelopen maar nog niet vervallen interesten ('dirty price').

Intussen werden er ook swaptions afgesloten in het kader van de macro indekking van het renterisico. Op de intrinsieke waarde van de betrokken swaptions kan hedge accounting worden toegepast. De tijdswaarde van deze instrumenten komen op basis van de marktwaarde evolutie van deze instrumenten in het resultaat terecht. Zolang de optie voor het aangaan van de swap niet gelicht is, wordt een éézijdig renterisico ingedekt.

Per 31 december 2019 had de Vennootschap 6 swaptions afgesloten voor een nominaal bedrag van 600 miljoen (100 miljoen per instrument). Per 31 december 2019 hadden zij geen intrinsieke waarde zodat er geen wijziging in reële waarde van de afgedekte posities werd geregistreerd. De tijdswaarde is niet opgenomen in de marktwaarde (clean price) in bovenstaande tabel aangezien ze geen onderdeel is van de afdekkingsrelatie.

Toelichting micro hedges

De Bankpool sluit ook swaps af ter indekking van het renterisico van individuele instrumenten (zogenaamde *micro hedges*).

Er zijn swaps afgesloten om aangekochte effecten die onder de 'Financiële activa aan reële waarde gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat' staan, in te dekken. De wijzigingen in de reële waarde van de vaste benen van deze swaps worden gecompenseerd door tegengestelde wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities.

Een deel van de wijziging in reële waarde van de betrokken financiële activa aan reële waarde gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat worden niet in een aparte lijn van het eigen vermogen opgenomen maar worden in het kader van de *hedge accounting* in de resultatenrekening verwerkt. Per 31 december 2019 betrof het een bedrag van 62.856.520 euro.

Micro hedge - reële waarde afdekking	Aantal	Notioneel	31/12/2018	Aantal	Notioneel	31/12/2019
Wijziging in de reële waarde afgedekte posities			56.935.140			62.856.520
Derivaten met negatieve marktwaarde (clean price)	11	1.220.806.300	-56.821.460	11	849.373.888	-62.983.253
Derivaten met positieve marktwaarde (clean price)	0	0	0	0	0	0

In bovenstaande wordt de clean price opgenomen om zo een duiding te kunnen geven tussen de – in de hedge accounting – betrokken swaps en de wijziging in de reële waarde van de afgedekte posities.

In 2011 werd er ook een swap afgesloten die als 'cash flow hedge' ('CFH') verwerkt werd. Het betrof een forward starting swap (startdatum 31 mei 2016 en einddatum 31 mei 2021) voor een notioneel bedrag van 100 miljoen euro voor de indekking van het renterisico van een toekomstige uitgifte van schuldbewijzen. Intussen werd de betrokken uitgifte van schuldbewijzen gerealiseerd. De kritische kenmerken van de schuldbewijzen stemmen hierbij overeen met deze van het afdekkingsinstrument (looptijd, notioneel, afgedekte kasstromen). De betrokken swap had een negatieve marktwaarde van 8.472.124 euro per 31 december 2019.

Toelichting totalen derivaten gebruikt ter afdekking

Buiten één swap die als cash flow hedge verwerkt wordt, worden alle swaps verwerkt als *fair value hedges*. In de onderstaande tabel zijn de afgeleide instrumenten opgenomen zoals ze verwerkt zijn in de balans en werd er bijkomend het totaal van de marktwaarde toegelicht dat onder de respectievelijke IFRS hedge accounting toepassing werd verwerkt.

Overzicht marktwaarden (dirty price) derivaten gebruikt ter afdekking		31/12/2018		31/12/2019
Derivaten gebruikt ter afdekking (activa)		73.711.127		4.135.142
Fair value macro hedges	73.711.127		4.135.142	
Fair value micro hedges	0		0	
Derivaten gebruikt ter afdekking (passiva)		350.669.050		684.439.862
Fair value macro hedges	269.317.321		607.196.555	
Fair value micro hedges	68.631.437		68.771.184	
Cash flow hedges	12.720.292		8.472.124	

Verdere duiding is opgenomen onder toelichting 3 en toelichting 37.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de vervaldagen van de derivatenposities.

31/12/2018	Notioneel	1 jaar	1-5 jaar	5-10 jaar	10-15 jaar	>20 jaar
Macro hedge - reële waarde afdekking	8.150.000.000	0	2.350.000.000	3.350.000.000	1.250.000.000	1.200.000.000
Micro hedge - reële waarde afdekking	1.220.806.300	100.000.000	703.797.500	314.815.000	102.193.800	0
Micro hedge - kasstroom afdekking	100.000.000	0	100.000.000	0	0	0

31/12/2019	Notioneel	1 jaar	1-5 jaar	5-10 jaar	10-15 jaar	>20 jaar
Macro hedge - reële waarde afdekking	8.250.000.000	100.000.000	2.250.000.000	3.450.000.000	1.250.000.000	1.200.000.000
Micro hedge - reële waarde afdekking	849.373.888	50.000.000	253.797.500	443.382.588	102.193.800	
Micro hedge - kasstroom afdekking	100.000.000	0	100.000.000	0	0	0

18. Investerings in geassocieerde ondernemingen en joint-ventures

De investeringen in geassocieerde ondernemingen en joint-ventures betreffen participaties in European Projects Investment Company (EPICo) en Jofico.

De investeringen in EPICo, een Benelux infrastructuurfonds, betreft een participatie van 29,39%. De Vennootschap heeft op 31 december 2019 nog 14.165.616 euro uitstaande verbintenissen.

De investeringen in Jofico betreft een participatie van 20,00%. Het betreft een joint-venture tussen Aspa, Axa Bank, Crelan, VDK Bank en Bpost die alle geldautomaten van deze instellingen gezamenlijk zal gaan beheren. De Vennootschap heeft op 31 december 2019 nog geen uitstaande verbintenissen en resultaat aangezien er nog geen activiteiten zijn opgestart.

	31/12/2018	31/12/2019
Investerings in gemeenschappelijke maatschappijen	0	90.000
Investerings in geassocieerde ondernemingen	2.494.000	2.494.000
waarvan niet individueel materieel	2.494.000	2.584.000
Totaal	2.494.000	2.584.000

De Vennootschap heeft de participatie in EPICo op 31 december 2019 niet geherwaardeerd gezien het nog niet beschikbaar zijn van de geauditeerde jaarrekening. De niet-geauditeerde financiële verslaggeving op 30 juni 2019 vertoont een immaterieel verlies ten gevolge van de opstartkosten van de onderneming.

19. Materiële activa

De materiële activa worden opgenomen op basis van het kostprijsmodel en zijn per 31 december als volgt samengesteld:

	31/12/2018	31/12/2019
Gebouwen, terreinen, uitrusting	14.454.426	25.994.997
Vastgoedbeleggingen	1.094.210	1.149.410
Totaal	15.548.636	27.144.407
Reële waarde vastgoedbeleggingen	1.073.832	1.135.180

De stijging in deze post is voornamelijk een gevolg van de implementatie van de IFRS 16-norm. Deze standaard bepaalt dat er voor de huurcontracten die onder de toepassing van de standaard vallen, een actief (gebruiksrecht) moet opgezet worden die over de looptijd van het contract wordt afgeschreven.

De portefeuille vastgoedbeleggingen betreft in hoofdzaak de aankoop van panden in het kader van het uitwinningbeleid bij de hypothecaire kredietverlening. Daarnaast wordt er periodiek 1% gekocht in panden die gebruikt worden als kantoorgebouwen bij de zelfstandige kantoorhouders. Die worden ook onder de vastgoedbeleggingen verwerkt.

De reële waarde van de vastgoedbeleggingen (level 3) werd bekomen op basis van de individuele schattingsverslagen van de respectievelijke vastgoedbeleggingen.

	Terreinen Gebouwen	IT-materiaal	Ander materiaal	Totaal	Vastgoed- beleggingen
Openingsbalans per 1 januari 2018	0	4.569.911	8.090.801	12.660.712	1.551.036
Investeringsen	0	1.328.797	5.312.894	6.641.691	0
Vervreemdingen	0	-43.699	-455.501	-499.199	-433.212
Afschrijvingen	0	-1.606.271	-2.810.527	-4.416.798	-19.031
Overdrachten	0	0	0	0	0
Overige mutaties	0	0	68.021	68.021	-4.583
Eindbalans per 31 december 2018	0	4.248.738	10.205.687	14.454.426	1.094.210

	Terreinen Gebouwen	IT-materiaal	Ander materiaal	Totaal	Vastgoed- beleggingen
Openingsbalans per 1 januari 2019	0	4.248.738	10.205.687	14.454.425	1.094.210
IFRS 16 migratie	8.820.644	0	3.911.570	12.732.214	0
Investeringsen	0	2.757.511	5.015.930	7.773.441	72.601
Vervreemdingen	0	-58.429	-641.921	-700.350	0
Afschrijvingen inclusief leasing	-2.109.284	-1.881.969	-4.383.462	-8.374.715	-17.401
Overdrachten	0	0	0	0	0
Overige mutaties	106.244	3.738	0	109.982	0
Eindbalans per 31 december 2019	6.817.604	5.069.589	14.107.804	25.994.997	1.149.410

20. Immateriële activa

Per einde december waren de immateriële activa die opgenomen worden op basis van de betaalde kosten (kostprijsmodel) als volgt samengesteld:

	Intern ontwikkelde software	Andere immateriële activa	Goodwill	Totaal
Openingsbalans per 1 januari 2018	57.192.276	8.582.278	98.150.460	163.925.014
Investeringsen	18.704.255	1.538.542	0	20.242.797
Vervreemdingen	0	-391	0	-391
Afschrijvingen	-17.236.498	-2.805.682	0	-20.042.180
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
Overige mutaties	568	0	0	568
Eindbalans per 31 december 2018	58.660.601	7.314.748	98.150.460	164.125.808

	Intern ontwikkelde software	Andere immateriële activa	Goodwill	Totaal
Openingsbalans per 1 januari 2019	58.660.601	7.314.748	98.150.460	164.125.809
Investeringsen	19.444.655	276.941	0	19.721.596
Vervreemdingen	-58.429	0	0	-58.429
Afschrijvingen	-21.221.701	-3.170.501	0	-24.392.202
Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0	0
Overige mutaties	72	0	0	72
Eindbalans per 31 december 2019	56.825.198	4.421.188	98.150.460	159.396.846

De andere immateriële activa betreffen de aangekochte software.

Goodwill wordt beschouwd als het deel van de aanschaffingskosten in een bedrijfscombinatie, bovenop de reële waarde van de aangekochte identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen, zoals bepaald op de datum van de aankoop.

Goodwill wordt jaarlijks aan het einde van het jaar getoetst op bijzondere waardevermindering door vergelijking van de opbrengstwaarde van kasstroomgenererende eenheid ('CGU' of ('Cash Generating Unit')) met de boekwaarde. De kasstroomgenererende eenheid staat gelijk met de juridische entiteit Aspa.

De realiseerbare waarde van de CGU Aspa wordt bepaald door berekening van de contante waarde van de verwachte kasstromen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- het financieel plan voor 5 jaar zoals goedgekeurd door het management;
- disconteringsvoet: een rendement op eigen vermogen van 5,40%;
- een langetermijngroei voor België en Nederland van 1,40%.

Op basis van de analyse hoeft er geen bijzondere waardevermindering op de goodwill te worden verantwoord. Voor 2019 werd dit tevens vastgesteld voor een disconteringsvoet van 10% en een groeitempo op jaarbasis vanaf 0%.

Het bedrag aan afschrijvingen van 24.392.202 euro van boekjaar 2019 is terug te vinden in de resultatenrekening bij de afschrijvingen van de betrokken activa.

21. Belastingvorderingen en verplichtingen

De belastingpositie kan als volgt worden samengevat:

	31/12/2018	31/12/2019
Actuele belastingvorderingen	2.392.118	3.209.420
Uitgestelde belastingvorderingen	18.413.479	19.371.208
Totaal belastingvorderingen	20.805.597	22.580.628
Actuele belastingverplichtingen	4.500.408	8.909.309
Uitgestelde belastingverplichtingen	15.981.848	22.491.369
Totaal belastingverplichtingen	20.482.256	31.400.678
Totaal geglobaliseerde uitgestelde belastingpositie	2.431.631	-3.120.160

De uitgestelde belastingen vinden hun oorsprong in de volgende elementen:

Uitgestelde belastingen per type	Wijziging via overige onderdelen van het totaalresultaat			Wijziging via overige onderdelen van het totaalresultaat			31/12/2019
	31/12/2017	Wijziging via overige onderdelen van het totaalresultaat	Wijziging via winst of verlies	31/12/2018	Wijziging via overige onderdelen van het totaalresultaat	Wijziging via winst of verlies	
Belastingvorderingen op derivaten	11.346.059	-1.545.319	-826.814	8.973.926	-798.826	4.057.164	12.232.264
DBI en fiscale verliezen	7.216.754		15.369.550	22.586.304		3.501.778	26.088.082
Belastingvorderingen op technische provisies	4.468.101	0	-86.355	4.381.746		469.180	4.850.926
Belastingvorderingen op overige posten	3.798.560	1.495.517	-739.806	4.554.271	368.020	-110.881	4.811.410
Totaal gedecompenseerde belastingvorderingen	26.829.474	-49.802	13.716.575	40.496.247	-430.806	7.917.241	47.982.682
Belastingverplichtingen op financiële instrumenten aan reële waarde	90.706.869	-74.173.305	-237.030	16.296.534	11.623.751	515.605	28.435.890
Belastingverplichtingen op financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	23.634.971	0	-1.866.889	21.768.082		898.870	22.666.952
Belastingverplichtingen op overige posten	0	0	0	0			0
Totaal gedecompenseerde belastingschulden	114.341.840	-74.173.305	-2.103.919	38.064.616	11.623.751	1.414.475	51.102.842
Gecompenseerde belastingpositie	-87.512.366	74.123.503	15.820.494	2.431.631	-12.054.557	6.502.766	-3.120.160

De belangrijkste posten in 2019 waren een uitgestelde belastingverplichting van 28.435.890 euro op de positieve reële waarde delta van financiële instrumenten gewaardeerd aan reële waarde, een uitgestelde belastingverplichting van 22.666.952 euro op de waardering tegen geamortiseerde kostprijs (met de effectieve rentevoet), een belastingvordering van 12.232.264 euro met betrekking tot de verwerking van de afgeleide instrumenten en 26.088.082 euro belastingvordering inzake overdraagbare fiscale verliezen en definitief belaste inkomsten (DBI). Bij het aanleggen van uitgestelde belastingvorderingen wordt steeds beoordeeld of deze kunnen worden benut.

Bij toelichting 43 is meer informatie te vinden over de impact van de vennootschapsbelastingen op het resultaat van de Vennootschap.

22. Activa en passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten

De activa uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten zijn per 31 december als volgt samengesteld.

	31/12/2018	31/12/2019
Deel herverzekeraars in technische voorzieningen	25.289.447	22.628.296
Aandeel herverzekeraars in levensverzekeringscontracten	12.936.528	10.333.024
Aandeel herverzekeraars in niet-levensverzekeringscontracten	12.352.919	12.295.272

Passiva uit hoofde van verzekerings- en herverzekeringscontracten (terug te vinden op de passiefzijde van de balans betreffen:

	31/12/2018	31/12/2019
Verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten	2.884.242.338	3.089.121.458
Voorzieningen niet-leven	214.832.996	224.285.794
Premiereserves	31.734.390	33.296.298
Schadereserves	136.438.592	144.332.280
Andere technische reserves	46.660.014	46.657.216
Voorzieningen leven	2.669.409.342	2.864.835.664
Wiskundige reserves	2.645.577.427	2.828.409.998
Schadereserves	16.960.055	28.864.004
Reserves winstdeling	6.871.860	7.561.662

Onder het luik risicomanagement werd het verzekerings- en herverzekeringsbeleid uitgebreider toegelicht.

23. Overige activa

De overige activa zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2018	31/12/2019
Vooruitbetaalde kosten	8.589.662	9.776.221
Andere activa in het kader van kredietverlening	32.519.864	33.353.706
Andere activa in het kader van effectentransacties	4.973.087	2.144.608
Andere activa in het kader van betalingsverkeer	69.013.029	67.716.088
Toe te wijzen posten	83.850.324	113.782.356
Totaal overige activa	198.945.967	226.772.979

Andere activa gerelateerd aan kredietverlening betreffen kredietvoorschotten op notarisrekeningen en bij de externe beheerder in verband met de Nederlandse leningen. Activa in het kader van effectentransacties zijn gerelateerd aan te ontvangen vergoedingen die periodiek (maandelijks) worden afgerekend voor de verkoop van beleggingsfondsen van externe fondsbeheerders (op instap en op portefeuille). Activa met betrekking tot betalingsverkeer betreft transitier rekeningen voor debet en kredietkaarten. Onder de 'toe te wijzen posten' staan de bedragen die tot definitieve toewijs op specifieke boekhoudrekeningen staan, voorschotten aan agenten en personeel en rekening courant van verbonden ondernemingen.

24. Vaste activa en groepen activa en verplichtingen die deel uitmaken van groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop

Eind 2019 heeft Aras een overeenkomst onder opschortende voorwaarden gesloten voor de verkoop van de portefeuille spaarhypotheekverzekeringen (van 367.784.197 euro) en overlijdensrisicoverzekeringen (2.554.116 euro) van haar bijkantoor in Nederland. De dekkingswaarden van de spaarhypotheekverzekeringen (de hypotheekdelen) worden hierbij tevens overgedragen.

Aras verwacht dat de opschortende voorwaarden, die de goedkeuringen van de betrokken toezichthouders omvatten, worden ingevuld tegen het einde van het tweede kwartaal van 2020.

	31/12/2018	31/12/2019
Vaste activa en groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0	367.784.197
Verplichtingen die deel uitmaken van groepen activa die worden afgestoten geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0	370.338.313

25. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

	31/12/2018	31/12/2019
Deposito's van centrale banken	0	47.471.427
Deposito's van kredietinstellingen	159.930.533	95.513.992
Deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen	33.847.070.799	35.967.539.125
Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen- kasbons	415.930.699	98.335.882
Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen- obligaties	2.047.236.993	3.069.705.186
Achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen	575.394.236	532.656.609
Overige financiële verplichtingen	615.310.397	455.248.057
Totaal	37.660.873.657	40.266.470.279

25.1 Deposito's van centrale banken

De deposito's van centrale banken zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2018	31/12/2019
Deposito's van centrale banken	0	47.471.427
Indeling per producttype		
Lange-termijn herfinancieringsoperatie	0	47.471.427
Geografische indeling		
België	0	
Europese Monetaire Unie	0	47.471.427
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar resterende looptijd of maturiteit		
Tot 1 jaar	0	
1 tot 5 jaar	0	47.471.427
Effectieve rentevoet per 31/12	0,00%	-0,50%

25.2 Deposito's van kredietinstellingen

De deposito's van kredietinstellingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2018	31/12/2019
Deposito's van kredietinstellingen	159.930.533	95.513.992
Indeling per producttype		
Zichtdeposito's en voorschotten	1.087.803	9.244.316
Terugkoop overeenkomsten	155.000.003	85.000.950
Zekerheden in contanten van financiële instellingen	3.842.727	1.268.727
Geografische indeling		
België	100.839.600	42.621.778
Europese Monetaire Unie	59.090.933	52.892.214
Rest van de wereld	0	0
Indeling naar resterende looptijd of maturiteit		
Tot 1 jaar	94.930.532	93.498.815
1 tot 5 jaar	65.000.001	2.015.177
Effectieve rentevoet per 31/12	-0,21%	-0,39%

Per einde 2018 had Aras 155.000.003 euro repo's op haar balans staan, per einde 2019 waren er repo's voor een bedrag van 85.000.950 euro.

25.3 Deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen

De deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen – wat in hoofdzaak particulieren zijn bij de Vennootschap – zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2018	31/12/2019
Deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen	33.916.930.075	35.967.539.125
Indeling per producttype		
Zichtdeposito's en voorschotten	4.588.194.542	5.277.693.406
Deposito's met vaste looptijd	2.509.063.785	2.241.535.902
Gereguleerde spaardeposito's	24.259.375.993	25.957.965.567
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	593.829.758	600.233.290
Overige deposito's	1.966.465.997	1.890.110.960
Indeling naar resterende looptijd of maturiteit		
Tot 1 jaar	892.587.511	789.680.303
1 jaar tot 5 jaar	1.317.184.875	1.231.490.548
Meer dan 5 jaar	299.291.400	220.365.051
Onbepaald	31.407.866.289	33.726.003.223
Effectieve rentevoet van de portefeuille per 31/12	0,24%	0,19%

De portefeuille gereguleerde spaardeposito's stijgt geleidelijk verder. De deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen bevatten onder meer de nog niet opgenomen bedragen bij hypothecaire leningen en spaarwaarden verbonden aan Nederlandse hypothecaire leningen die ondertussen ter beschikking zijn gesteld op een geblokkeerde rekening (bouwdepot) en het hypotheekdeel dat gelinkt is aan de spaarhypotheekverzekering die wordt opgebouwd bij het bijkantoor van groepsentiteit Aras.

Onder de 'overige deposito's' staan de spaarinlagen van het bijkantoor in Nederland.

25.4 Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen – kasbons

De niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen – kasbons zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2018	31/12/2019
Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen – kasbons	415.930.699	98.335.882
Indeling naar resterende looptijd of maturiteit		
Tot 1 jaar	317.513.018	98.335.882
1 jaar tot 5 jaar	98.417.681	0
Meer dan 5 jaar	0	0
Effectieve rentevoet per 31/12	2,33%	2,37%

De dalende trend van de afgelopen jaren bij deze portefeuille zet zich voort doordat de Bankpool enkele jaren geleden besloten heeft om geen kasbons meer aan te bieden, gezien het product 'termijnrekening' dezelfde kenmerken heeft.

25.5 Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen – obligaties

Onder deze rubriek staan de door Green Apple uitgegeven obligaties en de EMTN-uitgifte.

	31/12/2018	31/12/2019
Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen – obligaties	2.047.236.993	3.069.705.186
Green Apple 2017-I NHG	1.063.315.054	907.591.648
Green Apple 2018-I NHG	983.921.939	856.125.475
Green Apple 2019-I NHG	0	803.024.027
EMTN	0	502.964.036
Indeling naar resterende looptijd of maturiteit		
Tot 1 jaar	239.268.614	389.275.474
1 jaar tot 5 jaar	757.031.323	1.926.603.057
Meer dan 5 jaar	1.050.937.056	753.826.655
Effectieve rentevoet per 31/12	-0,10%	0,02%

De A-notes van SPV Green Apple 2017 I NHG werden op 5 oktober 2017 uitgegeven voor een notioneel bedrag van 1,2 miljard euro en ze werden geplaatst bij institutionele beleggers. Per 31 december 2019 stond er nog voor een bedrag van 907.591.648 euro notes uit. De rentevoet op deze notes bedraagt Euribor 3maand plus 40 basispunten en op 31/12/2019 bedroeg de effectieve rentevoet 0,004%. De notes lopen tot 2056 met een mogelijkheid tot vervroegde terugbetaling vanaf maart 2024.

De A-notes van SPV Green Apple 2018 I NHG werden op 26 juni 2018 uitgegeven voor een notioneel bedrag van 1 miljard euro en ze werden geplaatst bij institutionele beleggers. Per 31 december 2019 stond er nog voor een bedrag van 856.125.475 euro notes uit. De rentevoet op deze notes bedraagt Euribor 3maand plus 40 basispunten en op 31/12/2019 bedroeg de effectieve rentevoet -0.018%. De notes lopen tot 2057 met een mogelijkheid tot vervroegde terugbetaling vanaf januari 2025.

De A-notes van SPV Green Apple 2019 I NHG werden op 26 juni 2019 uitgegeven voor een notioneel bedrag van 0,82 miljard euro en ze werden geplaatst bij institutionele beleggers. Per 31 december 2019 stond er nog voor een bedrag van 803.024.027 euro notes uit. De rentevoet op deze notes bedraagt Euribor 3maand plus 25 bp op 31 december 2019 bedroeg de effectieve rentevoet -0,168% De notes lopen tot 2058 met een mogelijkheid tot vervroegde terugbetaling vanaf januari 2026.

Daarnaast werd in 2019 in het kader van een nieuw opgestart Euro Medium Term Note (EMTN) programma een obligatie van 500 miljoen euro uitgegeven.

25.6 Achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen

De achtergestelde certificaten werden door de Vennootschap geplaatst bij retailklanten. De in 2016 uitgegeven Tier 2 obligatie werd enkel aangeboden aan institutionele beleggers.

De achtergestelde verplichtingen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31/12/2018	31/12/2019
Achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen	575.394.236	532.656.609
Indeling naar producttype		
Achtergestelde certificaten	64.784.757	22.422.953
Tier 2 uitgegeven schuldbewijzen	510.609.479	510.233.656
Indeling naar resterende looptijd of maturiteit		
Tot 1 jaar	44.094.158	22.326.335
1 jaar tot 5 jaar	531.300.078	510.330.274
Meer dan 5 jaar	0	0
Effectieve rentevoet per 31/12	3,80%	3,88%

Sinds 2014 werden er geen achtergestelde certificaten meer aangeboden aan de retail klant. De huidige portefeuille zal dan ook stelselmatig verder dalen door het op vervalddag komen van de betrokken effecten.

In 2016 werd een Tier 2 obligatie geplaatst bij institutionele beleggers. Het betrof hier een uitgifte voor een nominaal bedrag van 500 miljoen euro met call optie in 2021.

Bij de Verzekeringspool zijn er geen uitgiften van achtergestelde schuldbewijzen.

25.7 Overige financiële verplichtingen

De overige financiële verplichtingen betreffen leaseverplichtingen die in het kader van de IFRS 16-norm werden gewaardeerd en opgenomen en verplichtingen verbonden aan beleggingscontracten.

De verplichtingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2018	31/12/2019
Overige financiële verplichtingen	615.310.397	455.248.057
Indeling naar producttype		
Leasing	0	35.187.861
Beleggingscontracten verbonden met verzekeringsovereenkomsten	615.310.397	420.060.196
Indeling naar resterende looptijd of maturiteit		
Tot 1 jaar	531.289.295	384.546.814
1 jaar tot 5 jaar	84.021.102	61.045.522
Meer dan 5 jaar	0	9.655.721
Effectieve rentevoet per 31/12	3,04%	2,92%

De post 'beleggingscontracten verbonden met verzekeringsovereenkomsten' vertegenwoordigen de reserves van beleggingscontracten bij de Verzekeringspool die boekhoudkundig verwerkt werden conform de principes van IFRS 9.

26. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen over het jaar is als volgt:

	Pensioen- verplichtingen	Lopende rechts- geschillen	Toegezegde leningen, financiële garanties en overige toe- zeggingen	Andere voor- zieningen	Totaal
Eindbalans per 31 december 2017	2.104.922	0	0	2.712.615	4.817.537
Toevoegingen	0	2.002.873	637.794	159.804	2.800.471
Tegenboekingen wegens gebruik	0	0	0	0	0
Tegenboekingen wegens overtollig					
Overige	-2.049.381	0	499.015	0	-1.550.366
Eindbalans per 31 december 2018	55.541	2.002.873	1.136.809	2.872.419	6.067.642
Toevoegingen	0	560.388	0	0	560.388
Tegenboekingen wegens gebruik	0	-566.079	0	-691.792	-1.257.871
Tegenboekingen wegens overtollig	0	-1.130.350	-214.876	-1.950.641	-3.295.867
Overige	1.895.438	0	0	0	1.895.438
Eindbalans per 31 december 2019	1.950.979	866.832	921.933	229.986	3.969.730

De voorzieningen voor lopende rechtsgeschillen zijn gebaseerd op de best mogelijke schattingen zoals beschikbaar op jaareinde waarbij rekening wordt gehouden met de adviezen van juridische en fiscale adviseurs. Zij hebben te maken met rechtsgeschillen met kantoorhouders waarmee de samenwerking werd stopgezet.

Voor de 'toekomstige verplichtingen en gegeven garanties' worden tevens verwachte kredietverliezen in de vorm van een fase 1 en fase 2 impairment bedragen aangelegd. Meer informatie is opgenomen onder 5.3.

De onder post 'andere voorzieningen' aanwezige provisie voor een mogelijke bodemsanering van gronden die verkocht werden werd volledig teruggenomen in 2019 en was het belangrijkste onderdeel van de terugname.

Het tijdstip van de uitgaande kasstromen die samenhangen met deze voorzieningen, is per definitie onzeker, gezien de onvoorspelbaarheid van de uitkomst van en de tijd die verbonden is met het afwikkelen van geschillen.

Toelichting groepsverzekering

De Vennootschap voorziet in een bijkomende bedrijfspensioenregeling voor haar werknemers. De Vennootschap biedt een bedrijfspensioenregeling van het type vaste bijdragen (de zogenaamde 'vaste bijdrage-plannen') aan voor zijn Belgische werknemers. Deze vaste bijdrage-plannen worden uitsluitend door de werkgever gefinancierd via een groepsverzekering waar bij de verzekeraar een minimum rendement garandeert.

Krachtens artikel 24 van de Wet van 28 april 2003 betreffende de Aanvullende Pensioenen (de zogenaamde "WAP") moet de werkgever een minimumrendement waarborgen voor vaste bijdrage-plannen. Het wettelijke minimum gewaarborgde rendement ten laste van de werkgever met betrekking tot werkgeversbijdragen tot 31 december 2015 bedroeg 3,25%. De rendementsgarantie werd gewijzigd door de Wet van 18.12.2015 waarbij de rendementsgarantie is gekoppeld aan het rendement van de OLO op 10 jaar, en minimaal 1,75% en maximaal 3,75% bedraagt. De gecumuleerde bijdragen per 31 december 2015 blijven echter onderhevig aan de 3,25% rendementsgarantie tot de datum van uitdienststreding van de deelnemers aan het pensioenplan van de Vennootschap (de horizontale benadering).

Door het minimum gewaarborgde rendement dat wettelijk is opgelegd, worden Belgische vaste bijdrage-plannen beschouwd als pensioenregelingen met een te bereiken doel (de zogenaamde 'vaste prestatie-plannen'). De bijdragen in het pensioenplan zijn afhankelijk van het loonniveau en de anciënniteit.

De Vennootschap biedt een bedrijfspensioenregeling van het type te bereiken doel (de zogenaamde 'vaste prestatie-plannen') aan voor zijn Nederlandse werknemers, dat uitsluitend is gefinancierd door de werkgever. Voor de vaste prestatie-plannen is het eindvoordeel op pensioendatum voor de werknemer afhankelijk van verschillende elementen zoals gepresteerde diensttijd en eindbezoldiging.

De activa in het pensioenplan betreffen verzekeringscontracten. De voornaamste risico's waaraan de pensioenplannen van de Vennootschap zijn blootgesteld betreffen rente, inflatie, levensduur en pensioengerechtigde leeftijd. Ten minste jaarlijks worden de pensioenverplichtingen geëvalueerd. Op regelmatige basis wordt de gevoeligheid van de plannen voor rente- en inflatieschokken bepaald.

Mutatietabel	31/12/2018	31/12/2019
Contante waarde van de brutopensioenverplichting aan het begin van het jaar	67.913.070	66.000.009
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	5.262.797	5.561.478
Pensioenkosten toegerekend aan verstreken dienstjaren en verlies bij afwikkeling	0	0
Rentelasten	669.793	622.430
Effect van wijzigingen in demografische hypothesen	35.999	-300.870
Effect van wijzigingen in financiële hypothesen	-7.360.625	13.330.739
Ervaringsaanpassingen	339.052	222.961
Betaalde uitkeringen	-860.077	-764.535
Contante waarde van de brutopensioenverplichting aan het einde van het jaar	66.000.009	84.672.212
Reële waarde van de verzekeringscontracten aan het begin van het jaar	65.468.162	67.469.654
Rentebaten	643.151	640.962
Administratieve kosten en taksen	-693.073	-691.181
Bijdragen van de werkgever	6.384.773	6.368.818
Effect van wijzigingen in financiële hypothesen	-6.421.139	11.014.778
Ervaringsaanpassingen	2.947.857	-1.300.752
Betaalde uitkeringen	-860.077	-764.535
Reële waarde van de verzekeringscontracten aan het einde van het jaar	67.469.654	82.737.744
(Tekort) of overschot	1.469.644	-1.934.468
Actiefplafond	1.525.186	16.512
Nettopensioenverplichting	-55.542	-1.950.980
Nettopensioenverplichting aan het begin van het jaar	-2.080.909	-55.542
(Lasten) en baten opgenomen in de winst- en verliesrekening	-6.346.512	-6.234.127
Herwaarderingen opgenomen in eigen vermogen	1.987.106	-2.030.130
Bijdragen van de werkgever	6.384.773	6.368.818
Nettopensioenverplichting aan het einde van het jaar	-55.542	-1.950.981
(Lasten) en baten opgenomen in de winst- en verliesrekening	-6.346.512	-6.234.127
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	-5.262.797	-5.561.478
Pensioenkosten toegerekend aan verstreken dienstjaren en verlies bij afwikkeling	0	0
Rentelasten	-669.793	-622.430
Rentebaten	643.151	640.962
Administratieve kosten en taksen	-693.073	-691.181
Herwaarderingen opgenomen in eigen vermogen	1.987.106	-2.030.130
Effect van wijzigingen in demografische hypothesen	-35.999	300.870
Effect van wijzigingen in financiële hypothesen	939.486	-2.315.961
Ervaringsaanpassingen	2.608.805	-1.523.713
Actiefplafond	-1.525.186	1.508.674

Bijkomende informatie

	Belgische werknemers	Nederlandse werknemers
Aard van de voordelen van het pensioenplan	Kapitaal op pensioenleeftijd Overlijdenskapitaal ingevolge overlijden tijdens actieve dienst	Pensioenrente vanaf pensioenleeftijd (levenslang). Partnerrente bij overlijden van de deelnemer of gepensioneerde van het plan (levenslang). Wezenkapitaal bij overlijden van de deelnemer of gepensioneerde van het plan
Wetgevend kader	Geregeld door de Belgische WAP en opgenomen in een pensioenreglement. De Nationale Bank van België (NBB) en de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) voeren het toezicht uit.	Gereguleerd door de Nederlandse Pensioenwet. De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) voeren het toezicht uit.
Planwijzigingen	Sinds 1 mei 2011 is er een vaste bijdrage-plan, gefinancierd met werkgeverstoelagen, ter vervanging van het vorige plan. Sinds 1 mei 2017 is het onderscheid in premiebudget tussen loonschalen afgeschaft.	Sinds 1 maart 2008 is er een vaste prestatie-plan, gefinancierd met werkgeverstoelagen.
Inperkingen en afwikkelingen		Niet van toepassing.
Actieve aangeslotenen	944	63
Passieve aangeslotenen	1.253	41
Schatting bijdragen 2019	5.726.987	641.831

Gehanteerde hypothesen

Bij de Belgische vaste bijdrage-plannen werden de volgende hypothesen gehanteerd: discontovoet 0,95% (1,30% in 2018), inflatiepercentage 1,70% (1,30%-2% in 2018), salarisstijging 3% (3% in 2018), sterftetafels ervaringstafels Assuralia 2011-2015 en turnover op basis van geobserveerde historische gegevens, opgesplitst per leeftijdscategorie.

Bij de Nederlandse vaste prestatie-plannen werden de volgende hypothesen gehanteerd: discontovoet 0,95% (1,30% in 2018), inflatiepercentage 1,70% (1,30%-2% in 2018), salarisstijging 3% (2,5% in 2018), sterftetafels prognosetafel AG 2014 en turnover (op basis van geobserveerde historische gegevens).

Gevoeligheid van de brutopensioenverplichting

	31/12/2018	31/12/2019
Discontovoet	-25 bp	-25 bp
Impact op de brutopensioenverplichting	+5,23%	+5,06%
Impact op de reële waarde van de verzekeringscontracten	+4,93%	+6,05%
Salarisstijging	- 25 bp	-25 bp
Impact op de brutopensioenverplichting	-0,09%	-0,32%
Impact op de reële waarde van de verzekeringscontracten	+0,00%	+0,00%

Gewogen gemiddelde looptijd

	31/12/2018	31/12/2019
Gemiddelde looptijd van de verplichting	20,3	20,2

27. Overige verplichtingen

De overige verplichtingen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2018	31/12/2019
Sociale lasten	8.904.451	9.346.296
Toe te rekenen kosten	984	1.012
Leveranciersrekeningen	46.808.852	40.402.981
Schulden andere groepsmaatschappijen	667.879	468.918
Schulden agenten	29.708.363	36.119.943
Schulden uit verzekering	30.785.652	54.321.655
Schulden uit herverzekering	4.561.102	10.893.854
Nog toe te wijzen posten kredieten	31.906.321	69.345.135
Nog toe te wijzen posten betalingsverkeer	22.956.877	20.533.714
Nog toe te wijzen posten beleggingen	8.183.426	6.859.084
Diverse taksen	3.097.735	3.995.775
Overige	31.954.125	47.302.424
Totaal	219.535.767	299.590.792

Onder de boekhoudrekeningen 'toe te wijzen posten' staan voornamelijk de bedragen die enkele dagen (tot definitieve toewijs) op deze boekhoudrekeningen staan.

28. Leaseovereenkomsten

De waarderingsregels voor leaseovereenkomsten en de eerste toepassing van de IFRS 16-norm is verder uiteengezet in toelichting 2.2.1.

De Vennootschap heeft leaseovereenkomsten in verschillende activa rubrieken zoals gebouwen en auto's. De totale leasing kost van artikelen met een lage waarde (voornamelijk IT-apparatuur en fietsen), waarvoor de optie van vrijstelling werd toegepast, bedragen 208.255 euro in 2019.

Onderstaande tabel geeft de mutatie weer over het boekjaar 2019.

	Gebruiksrecht	Leasevordering	Leaseverplichting
Openingsbalans 01/01/2019	12.018.993	22.807.103	34.775.306
Toevoegingen	2.959.242	8.745.790	10.293.172
Intrestkost verplichting/ intrestopbrengst vordering		254.934	371.912
Leasebetalingen		-4.400.195	-8.248.219
Afschrijvingen	-3.794.925	0	0
Aanpassingen door herwaarderingen	-2.004.310	-1.405.678	-2.004.310
Aanpassingen door contract wijzigingen	0	0	0
Eindbalans 31/12/2019	9.179.000	26.001.954	35.187.861

De rentebaten met betrekking tot de leasevorderingen zijn opgenomen onder 'rentebaten op financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs'.

Gebruiksrechten ('right-of-use' activa)

De gebruiksrechten hebben betrekking op huurcontracten van kantoorgebouwen voor eigen gebruik, andere gebouwen en auto's. De leaseovereenkomsten die onderverhuurd worden aan de kantoorhouders worden als leasevorderingen opgenomen en maken daarom geen deel uit van onderstaand overzicht. De details per categorie van activa worden in onderstaande tabel opgenomen:

De details per categorie van activa worden in onderstaande tabel opgenomen:

Actief	Afschrijvingen	Boekwaarde
Leasing wagens	1.685.641	2.361.395
Leasing gebouwen zonder sublease	359.005	1.417.644
Leasing andere gebouwen	1.750.279	5.399.961
Totaal	3.794.925	9.179.000

Leaseverplichtingen

De onderstaande tabellen geven een overzicht van het maturiteitsprofiel van de leaseverplichtingen per 31 december 2019:

Leaseverplichting (onverdisconteerd)	
Tot 1 jaar	7.682.049
1 tot 5 jaar	18.904.237
Meer dan 5 jaar	9.954.735
Totaal per 31/12/2019	36.541.022

Leaseverplichting (verdisconteerd)	
Tot 1 jaar	7.374.020
1 tot 5 jaar	18.158.120
Meer dan 5 jaar	9.655.721
Totaal per 31/12/2019	35.187.861

De gemiddelde verdisconteringsvoet van de leaseverplichtingen bedraagt 0,26%.

De Vennootschap heeft zich als huurder verbonden tot de huur van de nieuwe gebouwen voor eigen gebruik. Deze leaseovereenkomsten beginnen pas te lopen in de loop van 2020. Deze contracten zullen in 2020 een toename van de leaseverplichtingen vertegenwoordigen van 46.568.296 euro.

Leasevorderingen

De onderstaande tabellen geven een overzicht van het maturiteitsprofiel van de leasevorderingen per 31 december 2019:

Leasevordering (onverdisconteerd)	
Tot 1 jaar	4.478.815
1 tot 5 jaar	15.334.749
Meer dan 5 jaar	6.979.156
Totaal per 31/12/2019	26.792.720

Leasevordering (verdisconteerd)	
Tot 1 jaar	4.260.188
1 tot 5 jaar	14.835.283
Meer dan 5 jaar	6.906.483
Totaal per 31/12/2019	26.001.954

Uitoefening optieclausules leaseovereenkomsten

In bepaalde huurcontracten van kantoorgebouwen zijn er verlengingsopties voorzien die door de Vennootschap kunnen worden uitgeoefend. Op basis van de inschatting van de Vennootschap worden deze verlengingsopties meegenomen in de initiële inschatting van leaselooptijd aangezien de Vennootschap in haar leasecontracten de intentie heeft om de contracten voor de maximale contractuele looptijd (inclusief verlengingsopties) te gebruiken. De aangehouden verlengingsopties zijn alleen uitoefenbaar door de Vennootschap en niet door de lessors.

In uitzonderlijke omstandigheden, die aanleiding geven tot het vroegtijdig stopzetten van een leaseovereenkomst, zal er een reassessment uitgevoerd worden.

29. Reële waarde van financiële instrumenten

29.1 Waarderingsmethoden en input

De Vennootschap definieert de reële waarde als de prijs die ontvangen zou worden bij het verkopen van een actief of het transfereren van een schuld in een regelmatige transactie tussen marktparticipanten op het tijdstip van de waardebepaling. De reële waarde is niet de prijs die ontvangen zou worden op grond van een gedwongen transactie, een gedwongen verkoop of verplichte liquidatie.

De reële waarde is een markt gebaseerde en geen entiteit specifieke waardering; men dient gebruik te maken van veronderstellingen die andere marktdeelnemers zouden gebruiken in de waardering van financiële instrumenten, inclusief veronderstellingen over risico's. Enkel de karakteristieken van het instrument zelf mogen in rekening gebracht worden; karakteristieken die ontstaan doordat de entiteit het instrument aanhoudt worden dus niet in rekening gebracht in de waardering. Voor het bepalen van de reële waarde van een financieel instrument kiest de Vennootschap de waarderingsmethodes en technieken die gepast zijn onder de omstandigheden en waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om de reële waarde te berekenen. De gekozen techniek moet het gebruik van relevant observeerbare inputs maximaliseren en deze van niet-observeerbare inputs minimaliseren.

De Vennootschap boekt waarde-aanpassingen voor tegenpartijrisico op alle activa en passiva die aan reële waarde worden gewaardeerd. CVA (Credit Valuation Adjustment) is een aanpassing van de marktwaarde van afgeleide financiële instrumenten om bij de waardering rekening te houden met de kredietwaardigheid van de tegenpartij. Hierbij wordt rekening gehouden met de huidige marktwaarde, verwachte toekomstige marktwaarde en de kredietwaardigheid (op basis van Credit Default Swap – spread van de tegenpartij). Voor afgeleide financiële instrumenten waarbij de tegenpartij een risico heeft op de Vennootschap wordt een DVA (Debt Valuation Adjustment) geboekt.

De waarderingsmethodieken, de waarderingshiërarchie en posities binnen de levels, en de reële waarde berekeningen van zowel de niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten als de tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten worden op kwartaalbasis toegelicht aan en gevalideerd door het Alco.

De waarderingshiërarchie van de Vennootschap maakt een onderscheid tussen de onderstaande niveaus. Het level (niveau) van de reële waarde is hierbij afhankelijk van het type van input dat gebruikt wordt voor de waardering van de financiële instrumenten.

- de Vennootschap gebruikt voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten vooreerst de genoteerde (onaangepaste) prijzen in een actieve markt (extern beschikbare en observeerbare reële waarden van financiële instrumenten op liquide markten), slechts indien deze niet beschikbaar zijn, maakt de Vennootschap gebruik van waarderingstechnieken. De definitie van level 1 inputs verwijst naar de terminologie 'actieve markt'; deze wordt omschreven als een markt waarin transacties in het instrument met voldoende frequentie en volume plaatsvinden zodat de prijsinformatie op een continue basis beschikbaar is. Of de frequentie en volume van de transacties voldoende zijn om te spreken van een actieve markt is een kwestie van beoordeling en hangt af van de specifieke feiten en omstandigheden van de markt voor het instrument. De Vennootschap maakt gebruik van meerdere bronnen (namelijk Bloomberg en Euroclear, de belangrijkste clearing- en bewaartegenpartij van de Vennootschap) en beoordeelt de liquiditeit op basis van prijsbeschikbaarheid en prijsverschillen tussen de verschillende bronnen. Indien op basis van deze analyse afwijkingen worden vastgesteld wordt een individuele detailanalyse voor het betrokken instrument uitgevoerd;
- als de reële waarde niet beschikbaar is op basis genoteerde prijzen in een actieve markt, bepaalt de Vennootschap de reële waarde met een waarderingstechniek op basis van waarneembare of niet-waarneembare parameters. Level 2 inputs betreffen observeerbare inputs die ofwel direct ofwel indirect zijn. Directe level 2 inputs zijn genoteerde prijzen voor gelijkaardige instrumenten in actieve markten, genoteerde prijzen voor identieke of gelijkaardige instrumenten in niet-actieve markten en andere inputs die observeerbaar zijn voor het instrument (bijvoorbeeld rente curves, impliciete volatiliteit, credit spreads) welke gebruikt kunnen worden als input voor het waarderingsmodel. Indirecte level 2 inputs zijn inputs die afgeleid worden van observeerbare marktgegevens. De gehanteerde waarderingstechnieken op basis van observeerbare parameters betreffen het verdisconteren van toekomstige kasstromen, en vergelijken met de reële waarde van een gelijkaardig instrument;
- level 3 inputs zijn niet-observeerbare inputs. Ze zijn gebaseerd op door de Vennootschap gehanteerde assumpties bij de waardering. Voorbeelden van niet-observeerbare inputs zijn de historische volatiliteit van een genoteerd aandeel, niet-observeerbare rentes die afgeleid werden van observeerbare gegevens, maar welke niet bevestigd worden door observeerbare gegevens.

Wanneer bij de bepaling van de reële waarde gebruik wordt gemaakt van inputs die binnen verschillende niveaus vallen, wordt het actief of passief geklasseerd volgens het laagste niveau van de betrokken inputs (waarbij level 1 als hoogste en level 3 als laagste niveau gelden).

29.2 Niet tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten

De opgenomen reële waarden zijn bekomen op basis van interne berekeningen. Die kunnen echter dag per dag schommelen ten gevolge van de gebruikte parameters zoals rentevoeten en kredietwaardigheid van de tegenpartij. Het is ook niet de bedoeling om de reële waarde onmiddellijk te realiseren. Als gevolg daarvan vertegenwoordigt deze waarde niet de wezenlijke waarde voor de Vennootschap als going concern.

De schatting van de reële waarde van financiële instrumenten gewaardeerd tegen historische kostprijs vereist het gebruik van technieken, modellen, hypothesen en veronderstellingen.

De berekening van de reële waarde van financiële instrumenten, waarvan de reële waarden niet extern worden bekomen, kan als volgt worden samengevat:

- de reële waarde van consumentenkredieten, hypothecaire kredieten, leningen op termijn en de financiële verplichtingen op termijn (deposito's met vaste looptijd, kasbons, obligaties en achtergestelde leningen en obligaties) wordt bepaald door contractuele kasstromen te verdisconteren aan de hand van de contante waardeberekeningsmethode (Discounted Cash Flow-methode). Het disconteringspercentage is gebaseerd op de risicovrije referentierente waarop een marktconforme marge is toegepast. Hierbij wordt onder meer rekening gehouden met een kapitaalkost en een kredietkost. De gebruikte rentecurves zijn analoog aan deze die gebruikt werden bij de sensitiviteitsanalyse van het renterisico (zie riskgedeelte 5.1). De sensitiviteit van de marktwaarden van de level 3-waarden zit vervat in de daar vermelde bekomen 'economische waarden'-berekening (het betreft hier wel de impact van alle levels);
- de reële waarde van geldmiddelen, zichtdeposito's, gereguleerde spaardeposito's, deposito's van bijzondere aard en deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen wordt verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde gezien het onmiddellijk opvraagbare of korte termijn karakter;
- de overige kredietvorderingen en tot einde looptijd aangehouden financiële instrumenten betreffen obligaties waarbij

de genoteerde (onaangepaste) prijzen zijn weerhouden indien deze in een actieve markt worden verhandeld, indien de instrumenten als minder liquide worden beoordeeld worden waarderingsmethoden gebruikt (theoretische of gemodelleerde koersen met prijscontrole – level 2, of prijsstelling door derden waarbij geen benchmark mogelijk is ten gevolge van een gebrek aan marktgegevens – level 3).

In de volgende tabel zijn de boekwaarde en de reële waarde weergegeven van de financiële activa en financiële verplichtingen, die op de geconsolideerde balans niet tegen hun reële waarde zijn opgenomen.

Hij bevat niet de reële waarde van de niet-financiële instrumenten als materiële vaste activa en overige immateriële activa die kort besproken werden bij de respectievelijke toelichtingen.

	Boekwaarde 31/12/2018	Reële waarde 31/12/2018	Boekwaarde 31/12/2019	Reële waarde 31/12/2019
Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's	1.155.122.720	1.155.122.720	2.640.476.141	2.640.476.141
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs				
Leningen aan kredietinstellingen	0	0	1.100.248	1.100.248
Zekerheden in contanten bij financiële instellingen	40.106.068	40.106.068	537.952.557	537.952.557
Leningen en voorschotten op andere cliënten				
Consumentenkrediet	162.833.480	169.371.969	233.426.589	240.307.986
Hypothecaire leningen	29.800.569.991	32.318.647.003	31.649.644.905	34.809.247.752
Leningen op termijn	929.306.418	978.512.648	1.131.930.351	1.217.165.096
Zichtdeposito's en voorschotten	11.998.784	11.998.784	3.852.705	3.852.705
Leasing	0	0	26.001.954	26.001.954
Schuldbewijzen	5.620.881.539	5.777.287.728	4.942.619.828	5.138.987.129
Totaal financiële activa	37.720.819.000	40.451.046.920	41.167.005.278	44.615.091.569
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs				
Deposito's van centrale banken	0	0	47.471.427	47.471.427
Deposito's van kredietinstellingen	159.930.533	159.930.533	95.513.992	95.513.992
Deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen				
Zichtdeposito's en voorschotten	4.541.378.031	4.541.378.031	5.277.693.406	5.277.693.406
Deposito's met vaste looptijd	2.476.462.296	2.608.383.322	2.241.535.902	2.354.843.931
Gereguleerde spaardeposito's	24.258.292.696	24.258.292.696	25.957.965.567	25.957.965.567
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen	604.471.779	604.471.779	600.233.290	780.808.987
Overige deposito's	1.966.465.997	1.966.465.997	1.890.110.960	1.890.110.960
Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen				
Kasbons	415.930.699	430.185.355	98.335.882	100.780.436
Obligaties	2.047.236.993	2.058.633.745	3.069.705.186	3.096.824.656
Achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen				
Achtergestelde certificaten	64.784.757	67.679.048	22.422.953	23.084.697
Tier 2 uitgegeven schuldbewijzen	510.609.479	528.235.000	510.233.656	521.875.000
Overige financiële verplichtingen	615.310.397	619.956.954	455.248.057	456.087.289
Totaal financiële verplichtingen	37.660.873.656	37.843.612.459	40.266.470.278	40.603.060.349

In de onderstaande tabel werden de *fair value* waarden van de vermelde IFRS-classificaties schematisch voorgesteld volgens de level hiërarchie.

Aan de financiële instrumenten op zeer korte termijn - waarbij de boekwaarde als reële waarde werd weerhouden - werd door de Vennootschap een level 2 toegekend, de andere berekende reële waarden krijgen een level 3 toegekend.

31/12/2018	Reële waarde	level 1	level 2	level 3
Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's	1.155.122.720	0	1.155.122.720	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	39.295.924.200	3.544.416.998	2.284.975.582	33.466.531.620
Leningen en voorschotten	33.518.636.472	0	52.104.852	33.466.531.620
Schuldbewijzen	5.777.287.728	3.544.416.998	2.232.870.730	0
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	37.843.612.459	0	32.150.495.989	5.693.116.470

31/12/2019	Reële waarde	level 1	level 2	level 3
Kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's	2.640.476.141	0	2.640.476.141	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	41.973.515.179	3.173.177.338	2.518.279.215	36.282.058.626
Leningen en voorschotten	36.834.528.050	0	567.807.216	36.266.720.834
Schuldbewijzen	5.138.987.129	3.173.177.338	1.950.471.999	15.337.792
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	40.603.060.349	0	34.505.651.629	6.097.408.720

De kasmiddelen en tegoeden bij centrale banken en overige direct opvraagbare deposito's worden gewaardeerd aan level 2 reële waarden (gezien het korte termijn karakter).

De leningen en voorschotten gewaardeerd aan level 3 reële waarden betreffen voornamelijk de hypothecaire leningen aan particulieren waarbij Argenta een marktwaardering heeft berekend op basis van een DCF-model. Hierbij worden bepaalde assumpties betreffende spread en prepayment rate toegepast.

Onder de 'financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs' komen de betrokken schuldbewijzen uit de effectenportefeuille. De betrokken reële waarden worden extern bekomen.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs opgenomen onder level 2 betreffen de deposito's van kredietinstellingen, zichtdeposito's, gereguleerde spaardeposito's en overige deposito's. Gezien het korte termijn karakter van deze schulden worden deze als level 2 opgenomen (boekwaarde wordt alsook gelijkgesteld aan reële waarde).

De onder level 3 opgenomen financiële verplichtingen betreffen de kasbons, achtergestelde leningen en deposito's met vaste looptijd waarbij een marktwaardering wordt berekend op basis van een DCF-model.

29.3 Tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten

In de volgende tabellen wordt de reële waarde weergegeven van de financiële instrumenten die op de balans tegen hun reële waarde zijn opgenomen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de level hiërarchie van de tegen reële waarde opgenomen financiële activa en verplichtingen.

De Vennootschap gebruikt voor het bepalen van de reële waarde bij de 'voor verkoop beschikbare activa' vooreerst de genoteerde (onaangepaste) prijzen in een actieve markt. De Vennootschap maakt hierbij gebruik van dezelfde externe bronnen zoals vorige jaren, namelijk Bloomberg en Euroclear. Instrumenten worden ingedeeld onder level 2 indien er

theoretische of gemodelleerde koersen beschikbaar zijn die kunnen gestaafd/gebenchmarkt worden met een andere bron of prijsstelling door derden. Voor instrumenten opgenomen in level 3 worden prijzen van derden ontvangen waarvoor de Vennootschap geen benchmark heeft.

De reële waarden van de afgeleide instrumenten worden intern berekend met behulp van een FINCAD-applicatie en onder meer in het kader van de European Market Regulation (EMIR) worden de marktwaarden dagelijks berekend.

Het collateral management (margin calls) gebeurt afhankelijk van de gemaakte afspraken op een dagelijkse of wekelijkse basis. De bij de margin calls bekomen externe marktwaarden worden stelselmatig vergeleken met de intern berekende reële waarden.

De vanilladerivaten (vanilla IRS en caps) worden gewaardeerd op basis van rentecurves en impliciete volatiliteiten die observeerbaar zijn in de markt (level 2-input). De reële waarde van deze transacties wordt dan ook beschouwd als level 2.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de level-hiërarchie van de tegen reële waarde opgenomen financiële activa en verplichtingen.

31/12/2018	Level 1	Level 2	Level 3
Aan reële waarde opgenomen activa	6.619.122.274	887.173.806	9.320.198
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	10.028.698	0
Financiële activa inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.026.395.538	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	4.537.034.952	751.645.858	4.401.739
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	55.691.784	51.788.123	4.918.459
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	73.711.127	0
Aan reële waarde opgenomen verplichtingen	2.026.322.984	354.742.522	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	4.073.472	0
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.026.322.984	0	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	350.669.050	0

31/12/2019	Level 1	Level 2	Level 3
Aan reële waarde opgenomen activa	6.613.755.199	800.727.295	12.574.658
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	2.342.550	0
Financiële activa inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.385.325.837	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	4.148.471.335	744.641.997	6.456.199
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	79.958.027	49.607.606	6.118.459
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	4.135.142	0
Aan reële waarde opgenomen verplichtingen	2.385.325.837	685.656.559	0
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	0	1.216.696	0
Financiële verplichtingen inzake unit-linked verzekeringscontracten (tak 23)	2.385.325.837	0	0
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	684.439.863	0

Bij de 'financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat' portefeuille zijn er sporadisch wijzigingen tussen level 1 en level 2 ten gevolge van wijzigingen in de liquiditeit van de instrumenten (bijvoorbeeld meer providers).

In 2018 was er één levelwijziging van level 1 naar level 2 bij de instrumenten gewaardeerd aan reële waarde. Het betrof een effect van nominaal 6,95 miljoen euro (met boekwaarde van 6.952.397 euro). Bij de waardering van dit instrument wordt gebruikt gemaakt van genoteerde prijzen. Uit de markt observatie bleek dat de markt waarin deze verhandeld wordt niet meer actief was wat zorgde voor de aanpassing van de level hiërarchie. In 2019 waren er geen levelwijzigingen in de portefeuille. In 2019 was er één levelwijziging van level 2 naar level 3.

Bij de waardering van dit instrument wordt gebruikt gemaakt van genoteerde prijzen. Uit de markt observatie bleek dat de markt waarin deze verhandeld wordt niet meer actief was wat zorgde voor de aanpassing van de level hiërarchie.

De onderstaande tabel geeft de reconciliatie weer van de level 3 reële waarden tussen 1 januari 2018 en 31 december 2019.

	Schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	Eigenvermogen- instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	Financiële instru- menten gewaar- deerd tegen reële waarde met ver- werking van waar- deveranderingen in winst of verlies
Begintotaal 01/01/2018	20.027.855	2.492.355	4.406.106
Aankopen/nieuwe contracten	0	2.929.607	512.353
Vervallen instrumenten	-20.027.855	0	0
Terugbetalingen (gedeeltelijk)	0	0	0
Mutaties naar andere levels	0	0	0
Mutaties van andere levels	0	0	0
Andere mutaties (waaronder waardewijzigingen)	0	-1.020.223	0
Eindtotaal 31/12/2018	0	4.401.739	4.918.459
Begintotaal 01/01/2019	0	4.401.739	4.918.459
Aankopen en nieuwe contracten	0	0	1.200.000
Vervallen instrumenten	0	0	0
Terugbetalingen (gedeeltelijk)	0	0	0
Mutaties naar andere levels	0	0	0
Mutaties van andere levels	2.054.460	0	0
Andere mutaties (waaronder waardewijzigingen)	0	-64.543	0
Eindsaldo 31/12/2019	2.054.460	4.337.196	6.118.459

Zoals af te leiden uit de tabel is er maar een beperkt bedrag aan level 3 marktwaarden bij de betrokken financiële instrumenten. Het totaal van de schuldbewijzen en eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd aan level 3 reële waarden bedraagt maar 12.510.115 euro per 31 december 2019.

Levelwijzigingen op zich hebben geen impact op de P&L. De delta marktwaarden van de financiële instrumenten aan reële waarde met wijziging in reële waarde naar het eigen vermogen komen immers in de overige onderdelen van het totaalresultaat terecht in het eigen vermogen.

In 2018 kwamen er voor 20 miljoen euro effecten (met level 3) op vervalddag. Daarnaast waren er nog voor 4.401.739 euro eigenvermogensinstrumenten met een level 3 reële waarde.

In 2019 werden 1.200.000 euro level 3 schuldbewijzen aangekocht. Tevens was er een levelwijziging vanuit level 2 voor één schuldbewijs, door het verdwijnen van liquide prijsnoteringen. De level 3 instrumenten betreffen in hoofdzaak aandelen en fondsen waar de Vennootschap een prijsstelling of waardering van derden ontvangt.

Toelichting over het kredietrisico in de marktwaarde van de derivaten

Conform de marktpraktijken werd er rekening gehouden met een CVA (Credit Valuation Adjustment) en DVA (Debt Valuation Adjustment) bij de marktwaardering van de derivaten. De gecombineerde impact van beide elementen was zeer beperkt en bedroeg 1,1 miljoen euro op de waardering in 2019 ten opzichte van 2,3 miljoen euro in 2018, welke een resultaatsimpact geeft van 1,2 miljoen euro in 2019.

30. Derivaten

De Vennootschap heeft, naast in contracten besloten derivaten, per 31 december 2019 drie derivaattypes (afgeleide financiële instrumenten) op haar balans staan: renteopties (gekochte en verkochte caps), (gekochte) swaptions en swaps.

Afgeleide financiële instrumenten moeten onder IFRS ressorteren onder de handelsportefeuille, tenzij er een afdekkingsrelatie wordt aangetoond tussen het betreffende actief en een welbepaald afgedekt bestanddeel.

Dergelijke afdekkingsrelatie kan als effectief worden beschouwd als onder invloed van marktfactoren zoals rentewijzigingen, de waardeschommelingen of kasstromen van het afgeleide financiële instrument de waardeschommelingen of kasstromen van het afgedekte bestanddeel nagenoeg volledig compenseren.

Als gevolg van de strenge IFRS-voorwaarden om deze als afdekkingsinstrumenten te kunnen classificeren, worden ze soms toch geclassificeerd als derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden.

De Vennootschap maakt gebruik van afdekkingstransacties die voldoen aan alle daartoe vereiste voorwaarden voor afdekkingstransacties van IAS 39 zoals goedgekeurd door de EU. Hierdoor worden de betrokken afdekkingsinstrumenten geclassificeerd als derivaten gebruikt ter afdekking. Het kader om *micro hedges* te verwerken op de portefeuille gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat en het kader om afgeleide instrumenten als *cashflow hedge* te verwerken, werd ook ingebied bij de Vennootschap.

Er werd in 2018 en 2019 geen *off setting* gedaan bij de verwerking van de afgeleide instrumenten op de balans en buitenbalans zodat er geen toelichtingen conform de beschrijvingen van IFRS 7 over dit onderwerp werden gedaan.

Renteopties

Renteopties worden gebruikt als bescherming tegen het renterisico en zijn opties waarbij de verkoper zich verplicht aan de koper een renteverskil te betalen in ruil voor een door de koper betaalde premie. Dit renteverskil is het verschil tussen de huidige rente en een afgesproken rentetarief voor een notioneel bedrag.

Per einde 2019 had de Vennootschap nog steeds de 10 rentecaps voor haar globaal renterisicobeheer op haar balans staan voor een notioneel bedrag van 1,55 miljard euro.

Daarnaast heeft ze ook caps met betrekking tot de effectiseringstransacties op haar balans staan. Per einde 2018 had ze vier caps (back-to-back) voor een notioneel bedrag van elk 2,1 miljard euro, per einde 2019 had ze 6 caps (back-to-back) inzake de effectiseringstransacties op haar balans staan.

Financiële activa (niet beursgenoteerd)	Aantal	Notioneel	31/12/2018	Aantal	Notioneel	31/12/2019
Renteopties – caps	10	1.550.000.000	5.938.432	10	1.550.000.000	1.122.971
Caps effectiseringstransacties	2	2.107.000.000	4.090.266	3	2.812.000.000	1.219.579

Financiële verplichtingen (niet beursgenoteerd)	Aantal	Notioneel	31/12/2018	Aantal	Notioneel	31/12/2019
Renteopties - caps	0	0	0	0	0	0
Caps effectiseringstransacties	2	2.107.000.000	4.073.472	3	2.812.000.000	1.216.696

De 10 caps worden (alhoewel ze afgesloten zijn om het renterisico in te dekken) in IFRS verwerkt als instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden.

De gebruikte reële waarden van de bovenstaande afzonderlijk vermelde afgeleide financiële instrumenten werden uitsluitend bepaald op basis van waarderingstechnieken die zich baseren op objectief observeerbare marktparameters.

Swaptions

In 2017 werd er vanuit de Vennootschap gestart met het afsluiten van swaptions en werden er 2 swaptions afgesloten. In 2018 werden er bijkomend 4 afgesloten en in 2019 werden geen bijkomende swaptions afgesloten.

Een swaption geeft de koper het recht om na de optieperiode een swap af te sluiten en dus een fixed rate te betalen of te ontvangen. Bij een payer swaption heeft de koper het recht om vaste rente te betalen en vlottend te ontvangen.

Deze swaptions worden verwerkt als hedging derivaten (macro hedge). Het hedge accounting kader voor dit type van instrumenten werd hiervoor uitgewerkt.

Renteswaps

Renteswaps zijn contractuele overeenkomsten tussen twee partijen op grond waarvan rentekasstromen in dezelfde valuta worden uitgewisseld. Deze verplichtingen worden berekend op basis van verschillende rentetypes. Bij de meeste renteswaps vindt een netto- uitwisseling van kasstromen plaats. Dit bestaat uit het verschil tussen de vaste en variabele rentebetalingen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van alle per jaareinde aanwezige swaps en swaptions, de ingedekte posities en de verwerkingwijze in IFRS.

2018				
Aantal	Notioneel	Indekking	Verwerking in IFRS	Type derivaat
70	7.550.000.000	Renterisico portfolio kredieten	Macro portfolio fair value hedge	Interest rate swaps
11	1.220.806.300	Renterisico individuele schuldbewijzen	Micro fair value hedge	Interest rate swaps
1	100.000.000	Renterisico portefeuille termijnproducten	Micro hedge - cash flow hedge	Interest rate swaps
6	600.000.000	Renterisico portfolio kredieten	Macro portfolio fair value hedge	Swaptions

2019				
Aantal	Notioneel	Indekking	Verwerking in IFRS	Type derivaat
71	7.650.000.000	Renterisico portfolio kredieten	Macro portfolio fair value hedge	Interest rate swaps
11	849.373.888	Renterisico individuele schuldbewijzen	Micro fair value hedge	Interest rate swaps
1	100.000.000	Renterisico portefeuille termijnproducten	Micro hedge - cash flow hedge	Interest rate swaps
6	600.000.000	Renterisico portfolio kredieten	Macro portfolio fair value hedge	Swaptions

Toelichting bij de in bovenstaande tabel vermelde cash flow hedge

Op 3 mei 2011 werd een forward starting swap van notioneel 100 miljoen euro afgesloten (startdatum 31 mei 2016 en einddatum 31 mei 2021) voor de indekking van de rentekost van een toekomstige portefeuille kasbons / termijnrekeningen.

Per 31 december 2018 had de betrokken swap een negatieve clean marktwaarde van 10.252.209 euro en na verrekening van een latente belastingvordering van 2.101.703 euro stond er een bedrag van 8.150.506 euro op de lijn 'kasstroomafdekking' in het eigen vermogen.

Per 31 december 2019 had de betrokken swap een negatieve clean marktwaarde van 6.004.040 euro en na verrekening van een latente belastingvordering van 1.302.877 euro stond er een bedrag van 4.701.163 euro op de lijn 'kasstroomafdekking' in het eigen vermogen.

Toelichtingen bij de geconsolideerde winst- en verliesrekening

31. Netto rentebaten

De verdeling van de rentebaten en -lasten per soort financieel instrument dat rentemarge genereert, is hieronder terug te vinden. Het totaal van de rentebaten is beperkt afgenomen terwijl de rentelasten sterker zijn gedaald. De daling van de rentelasten van de passivaproducten is hierbij groter dan de stijging van de indekkingskost.

	31/12/2018	31/12/2019
Rentebaten	925.351.846	922.316.711
Financiële activa voor niet-handelsdoeleinden verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	1.164.086	1.216.121
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	64.677.737	52.600.129
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs – leningen en voorschotten	770.117.031	784.437.002
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs - schuldbewijzen	85.640.384	82.090.623
Derivaten gebruikt ter afdekking	3.109.458	1.331.875
Overige activa	643.150	640.962
Rentelasten	302.268.361	291.395.785
Deposito's van centrale banken en kredietinstellingen	22.098.241	2.435.988
Deposito's van andere dan centrale banken en kredietinstellingen	92.915.646	96.343.839
Niet-achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen	11.457.625	9.455.292
Achtergestelde uitgegeven schuldbewijzen	22.422.226	21.680.009
Leasing verplichtingen	0	371.911
Derivaten gebruikt ter afdekking	152.689.202	158.966.020
Overige passiva	669.793	627.000
Rentelasten op activa	15.628	1.515.726
Netto rentebaten	623.083.485	630.920.927
waarvan rentebaten van in waarde verminderde financiële activa	192.517	193.645

32. Dividendinkomsten

De onderstaande tabel geeft een specificatie van de ontvangen dividenden.

	31/12/2018	31/12/2019
Dividendinkomsten	4.128.753	4.925.477
Eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	3.526.514	4.346.638
Eigen vermogensinstrumenten verplicht gewaardeerd aan reële waarde door winst of verlies	602.239	578.839

33. Netto baten uit provisies en vergoedingen

De nettobaten uit provisies en vergoedingen zijn hieronder terug te vinden. In totaliteit is 3 miljoen euro minder negatieve bijdrage. De stijging van de baten met 18 miljoen euro (voornamelijk uit de activiteit van de beleggingsfondsen) was groter dan de stijging van de lasten (waarbij er vooral een stijging was bij de acquisitiekosten en kosten betalingsdiensten).

	31/12/2018	31/12/2019
Baten uit provisies en vergoedingen	146.055.557	163.796.208
Effecten: aan- en verkooporder en overige	13.689.437	9.125.467
Vermogensbeheer, inclusief centrale administratiediensten voor collectieve belegging	76.880.251	96.278.638
Klantmiddelen die worden gedistribueerd maar niet beheerd	29.793.236	26.109.577
Betalingsdiensten	14.422.812	15.097.675
Overige	11.269.821	17.184.850
Lasten in verband met provisies en vergoedingen	-158.122.098	-173.305.936
Acquisitiekosten	-130.674.957	-142.354.910
Bewaring	-1.924.046	-2.155.670
Betalingsdiensten	-21.944.843	-24.765.058
Overige	-3.578.252	-4.030.297
Netto provisieresultaat	-12.066.541	-9.509.728

De ontvangen beheersvergoedingen stijgen verder en zijn gelinkt aan de opname van de tak 23-portefeuille en verkoop en uitstaande portefeuille van fondsen.

Onder de acquisitiekosten valt het grootste gedeelte van de kosten die betaald worden aan de zelfstandige kantoorhouders van de Argenta Groep.

34. Gerealiseerde winsten of verliezen uit financiële activa en verplichtingen niet gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Het gerealiseerde resultaat op enerzijds financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat en anderzijds financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, kan als volgt worden voorgesteld:

	31/12/2018	31/12/2019
Gerealiseerde winsten		
Schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	5.198.175	6.502.287
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	3.234.931	2.017.105
Gerealiseerde verliezen		
Schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-649.335	-100.319
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-5.870	-118.679
Totaal netto gerealiseerd resultaat	7.777.901	8.300.394
waarvan schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	4.548.840	6.401.968
waarvan financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	3.229.061	1.898.426

In de toelichting 29 zijn de reële waarden van de categorie 'financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs' te vinden.

In 2019 bedroegen de gerealiseerde resultaten respectievelijk 6.401.968 euro en 1.898.426 euro. De verkopen binnen de rubriek financiële activa aan geamortiseerde kostprijs betreffen effecten (8 posities) die nabij vervaldag waren. De overige verkopen (2 posities) zijn niet significant in termen van de IFRS 9 classificatie.

35. Winsten en verliezen uit financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Het resultaat van de activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden kan als volgt worden voorgesteld:

	31/12/2018	31/12/2019
Reële waarde wijzigingen met betrekking tot caps	-1.977.633	-4.829.371

Onder het nettoresultaat is het resultaat van renteopties terug te vinden. De betrokken caps werden steeds voor rekening van de Vennootschap afgesloten in het kader van het ALM-beleid.

Het resultaat van de caps is de resultante van het aan marktwaarde opnemen van de betrokken instrumenten op de balans met verwerking van de marktwaarde in de resultatenrekening.

36. Winsten of verliezen uit financiële activa voor niet-handelsdoeleinden (verplicht) gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Het resultaat van activa die niet voor handelsdoeleinden worden aangehouden maar (verplicht) tegen reële waarde door winst of verlies dienen verwerkt te worden.

Het betreft de marktaandeel impact van de aandelenportefeuille aan reële waarde door winst en verlies en een beperkte portefeuille effecten die niet voldeden aan de SPPI-testen en daardoor aan marktwaarde op de balans met impact op de P&L werden opgenomen.

	31/12/2018	31/12/2019
Reële waarde wijzigingen met betrekking tot schuldbewijzen	-885.754	1.926.324
Reële waarde wijzigingen met betrekking tot eigenvermogensinstrumenten	-6.067.625	9.554.343

37. Winsten of verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties

Voor de derivaten die vallen onder de reële waarde afdekkingstransacties om het renterisico van een portefeuille of van individuele effecten af te dekken, wordt de betreffende rente weergegeven onder netto rentebaten.

De reële waardeveranderingen van deze derivaten en de reële waardeveranderingen die voortkomen uit het afgedekte risico van de afgedekte activa worden opgenomen in de post 'winsten (verliezen) uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties'.

	31/12/2018	31/12/2019
Afdekking renterisico van een portefeuille		
Wijziging van de reële waarde van de afgedekte posities	-69.631.599	-382.420.182
Wijziging van de reële waarde van de afdekkingsinstrumenten	70.745.504	378.373.549
Afdekking renterisico van individuele schuldbewijzen		
Wijziging van de reële waarde van de afgedekte posities	8.713.504	10.768.286
Wijziging van de reële waarde van de afdekkingsinstrumenten	-8.636.760	-11.008.699
Winsten of verliezen uit de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	1.190.649	-4.287.046

Het verschil tussen de wijzigingen in marktwaarde van de afgedekte posities en de wijziging in marktwaarde van de afdekkinginstrumenten geeft het resultaat van de afdekkingstransacties. Het bovenstaande bevat de macro hedge (afdekking renterisico van een portefeuille) en micro hedge (afdekking renterisico van individuele instrumenten).

Door de steile rentecurves en wijzigingen in de rentecurves was er een grotere impact per einde 2019 dan in de voorgaande jaren. De resultaatsimpact wordt stelselmatig gemonitord. Over 2019 werden een aantal posities onder micro hedge verkocht en werden de betrokken afdekkingsderivaten afgekocht voor een bedrag van 16.930.079 euro.

Bij de swap die verwerkt wordt als cash flow hedge was er geen ineffectiviteit in 2018 en 2019 waardoor er geen bewegingen in verband met deze swap terug te vinden zijn onder deze classificatie.

38. Gerealiseerde winsten of verliezen uit niet-financiële activa

In de onderstaande tabel wordt het resultaat van het niet langer opnemen van andere dan 'voor verkoop aangehouden activa' opgenomen.

	31/12/2018	31/12/2019
Winsten materiële vaste activa	317.147	234.123
Winsten vastgoedbeleggingen	15.857	0
Verliezen materiële vaste activa	-143.221	-337.424
Verliezen vastgoedbeleggingen	0	0
Totaal	189.783	-103.301

39. Netto baten uit verzekerings- en herverzekeringscontracten

Netto baten uit verzekerings- en herverzekeringscontracten betreft:

	31/12/2018	31/12/2019
Netto inkomsten uit uitgegeven verzekeringscontracten	-3.025.108	10.079.622
waarvan Niet-leven	32.736.236	41.517.487
waarvan Leven	-35.761.346	-31.437.865
Netto inkomsten uit herverzekeringscontracten	2.554.990	-3.124.516
waarvan Niet-leven	4.291.792	-1.347.505
waarvan Leven	-1.736.802	-1.777.011
Netto technisch resultaat uit verzekeringscontracten	-470.118	6.955.106

De toename van het netto technische verzekeringsresultaat is het gevolg van een positieve schade evolutie binnen Niet-leven voor brand en rechtsbijstand, waarbij 2018 een minder gunstig schadejaar betrof. Deze evolutie wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de negatieve evolutie in herverzekering voor Niet-leven.

De toename in Leven is het gevolg van de dalende gegarandeerde rentes in tak 21 reserves, en wordt gecompenseerd door lagere ontvangen netto-rentebaten van de activa die als dekkingswaarden dienen, in de Verzekeringspool.

40. Netto overige exploitatiebaten

Het overige exploitatieresultaat bestaat uit de volgende componenten:

	31/12/2018	31/12/2019
Overige exploitatiebaten		
Huurinkomsten uit vastgoedbeleggingen	62.953	102.763
Ontvangen vergoedingen agenten	16.524.267	15.755.282
Overige	14.498.362	5.842.967
Overige exploitatielasten		
Kosten gerelateerd tot vastgoedbeleggingen	0	0
Overige	-4.751.916	-4.562.692
Totaal	26.333.667	17.138.319

41. Administratieve lasten

De personeelslasten bestaan uit de volgende componenten:

	31/12/2018	31/12/2019
Bezoldigingen	57.917.193	61.439.211
Sociale lasten	15.281.322	15.990.986
Pensioenlasten	5.626.797	6.419.814
Op aandelen gebaseerde betalingen	0	0
Andere	3.832.844	3.434.937
Totaal personeelslasten	82.658.157	87.284.948
Gemiddeld personeelsaantal in VTE	1.003,9	1.030,40

De Vennootschap heeft in hoofdzaak pensioenverplichtingen op basis van toegezegde bijdrageregelingen. De bijdrage wordt enkel betaald door de werkgever. In België wordt een minimumrendement voorzien bij deze groepsverzekeringen.

Er zijn geen 'op aandelen gebaseerde betalingen' bij de Vennootschap.

De overige administratieve lasten worden als volgt gespecificeerd:

	31/12/2018	31/12/2019
Marketingkosten	4.687.200	4.962.850
Honoraria - IT	33.652.161	27.281.846
Honoraria (inclusief wettelijke en fiscale honoraria)	31.591.547	48.216.031
IT- uitgaven	64.020.559	66.021.938
Huurgelden	11.273.687	8.233.270
Bedrijfsbelastingen en bankentaksen	76.949.403	79.772.467
Servicekosten (hypothecaire leningen, ATM)	22.773.994	19.484.417
Werk- en nutsvoorzieningen	9.063.424	8.651.084
Kosten toezichthouder	7.832.464	8.441.558
Verzendkosten	3.338.519	3.269.591
Interimpersoneel	3.980.298	3.355.830
Andere	32.110.157	30.135.070
Totaal overige administratieve lasten	301.273.413	307.825.952

Onder de post 'andere' zijn onder meer begrepen: telefoonkosten, portkosten, bureelbenodigdheden, bijdragen beroepsverenigingen en reiskosten.

De stijging van de algemene en administratieve uitgaven is voornamelijk het gevolg van de uitgaven die gedaan worden in de verdere uitbouw van de IT-infrastructuur (IT-uitgaven) en blijvend hoge investeringen.

De huurgelden betreffen voornamelijk de huur betaald voor kantoorgebouwen in gebruik door kantoorhouders. Deze huur wordt gerecupereerd van de kantoorhouders. Daarnaast wordt ook huur betaald voor de kantoorgebouwen.

Onder de post honoraria komen in hoofdzaak kosten van externe IT-medewerkers en/of managed services contracten. De toename in deze post is het gevolg van de blijvende IT-investeringen waarbij de kosten van de externe (IT) run ondersteuning direct in de kosten werden opgenomen. Een deel van de stijging is ook het gevolg van het niet activeerbaar zijn van specifieke business projecten waardoor de kosten direct in resultaat worden opgenomen.

42. Bijzondere waardeverminderingen

De wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31/12/2018	31/12/2019
Goodwill	0	0
Schuldbewijzen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	133.242	-400.223
Leningen en voorschotten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	2.899.372	-2.047.919
Schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-59.109	-495.180
Bijzondere waardeverminderingen	2.973.505	-2.943.321

De onderstaande mutatietabellen geven de samenstelling en evolutie van de bijzondere waardeverminderingen per 31 december 2018 en 31 december 2019 weer. De bijzondere waardeverminderingen op toekomstige verplichtingen en gegeven garanties zijn toegelicht onder hoofdstuk 5.3 en 25.

Per 2018 is er een positieve impact van 2.973.505 euro waarvan een positieve impact van 74.133 euro (133.242 euro min 59.109 euro) bij schuldbewijzen en 2.899.372 euro bij leningen en voorschotten.

Per 2019 is er een negatieve impact van 2.943.322 euro waarvan een negatieve impact van 400.223 euro en 495.180 euro bij de schuldbewijzen en 2.047.919 euro bij leningen en voorschotten.

	1/01/2018	Wijziging van de waardeverminderingen op de balans	31/12/2018	Recuperaties via winst of verlies	Rechtstreekse afboekingen (geen impact op resultaat)	Totale impact op winst en verlies
Schuldbewijzen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-2.321.476	133.242	-2.188.234	0	0	133.242
Fase 1	-913.810	-681.232	-1.595.042	0	0	-681.232
Fase 2	-1.407.666	814.474	-593.192	0	0	814.474
Fase 3	0	0	0	0	0	0
Schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-918.500	-59.109	-977.609	0	0	-59.109
Fase 1	-773.353	-195.486	-968.839	0	0	-195.486
Fase 2	-145.147	136.377	-8.770	0	0	136.377
Fase 3	0	0	0	0	0	0
Leningen en voorschotten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-35.588.414	11.619.200	-23.969.214	1.853.595	-10.573.423	2.899.372
Fase 1	-1.993.514	718.833	-1.274.681	0	0	718.833
Fase 2	-12.566.948	2.726.264	-9.840.683	0	0	2.726.264
Fase 3	-21.027.952	8.174.103	-12.853.850	1.853.595	-10.573.423	-545.726
waarvan consumentenkrediet	-1.669.254	1.029.384	-639.869	305.298	-1.494.595	-159.913
waarvan hypothecaire leningen	-18.063.935	7.000.458	-11.063.480	1.099.833	-8.679.208	-578.917
waarvan leningen op termijn	-337.797	210.906	-126.891	8.112	-223.599	-4.581
waarvan zichtdeposito's en voorschotten	-956.966	-66.645	-1.023.610	440.351	-176.021	197.685
waarvan overige kredietvorderingen	0	0	0	0	0	0
Totaal	-38.828.390	11.693.333	-27.135.057	1.853.595	-10.573.423	2.973.505

	31/12/2018	Wijziging van de waardeverminderingen op de balans	31/12/2019	Recuperaties via winst of verlies	Rechtstreekse afboekingen (geen impact op resultaat)	Totale impact op winst en verlies
Schuldbewijzen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-2.188.234	-400.223	-2.588.457	0	0	-400.223
Fase 1	-1.595.042	-567.316	-2.162.358	0	0	-567.316
Fase 2	-593.192	167.093	-426.099	0	0	167.093
Fase 3	0		0	0	0	0
Schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-977.609	-495.180	-1.472.789	0	0	-495.180
Fase 1	-968.839	-503.950	-1.472.789	0	0	-503.950
Fase 2	-8.770	8.770	0	0	0	8.770
Fase 3	0	0	0	0	0	0
Leningen en voorschotten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-23.969.214	-825.607	-24.794.821	1.958.551	-3.180.863	-2.047.919
Fase 1	-1.274.681	-1.814.507	-3.089.188	0	0	-1.814.507
Fase 2	-9.840.683	639.230	-9.201.453	0	0	639.230
Fase 3	-12.853.850	349.670	-12.504.180	1.958.551	-3.180.863	-872.642
waarvan consumentenkrediet	-639.869	-552.802	-1.192.671	260.569	-375.864	-668.097
waarvan hypothecaire leningen	-11.063.480	1.184.809	-9.878.671	1.391.121	-2.580.483	-4.553
waarvan leningen op termijn	-126.891	-156.858	-283.749	8.280	-115.548	-264.125
waarvan zichtdeposito's en voorschotten	-1.023.610	-125.480	-1.149.090	298.581	-108.968	64.133
waarvan overige kredietvorderingen	0		0			0
Totaal	-27.135.057	-1.721.010	-28.856.067	1.958.551	-3.180.863	-2.943.322

De fase 3 impairments zijn de individuele bijzondere waardeverminderingen die worden aangelegd. De gedetailleerde mutatietafel voor bijzondere waardeverminderingen per 31 december 2018 en 31 december 2019 werd opgenomen onder de toelichting voor kredietrisico in het hoofdstuk 5.3.

43. Belastinglasten

De details van de huidige en uitgestelde belastingen zijn hieronder weergegeven:

	31/12/2018	31/12/2019
Actuele belastingen op resultaat boekjaar	77.803.138	66.445.765
Actuele belastingen uit voorgaande periodes	-3.393.066	130.258
Uitgestelde belastingen - fiscale verliezen en DBI	-15.369.550	-4.799.548
Uitgestelde belastingen - uit vorige periodes	0	1.650.609
Uitgestelde belastingen – boekhoudkundige tijdelijke verschillen	-450.944	-3.353.827
Impact totale belastingen op het resultaat	58.589.578	60.073.257
Aansluiting wettelijk en effectief belastingtarief		
Winst voor belastingen	233.015.648	234.146.253
Wettelijk belastingtarief	29,58%	29,58%
Berekende winstbelastingen tegen wettelijk tarief	68.926.029	69.260.462
Verschillen in belastingtarieven in andere jurisdicties	-10.410.823	-11.916.700
Verschillen door niet belastbare baten	0	-3.807.782
Verschillen door lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	3.241.455	1.393.612
Belastingvoordeel dat voorheen niet was opgenomen	0	0
Belastingen vorige periodes	-3.393.066	1.780.867
Belasting impact wijziging belastingtarief	59.390	2.565.904
Andere stijging (daling) van de wettelijke	220.906	908.471
Notionele intrestaftrek	-54.312	-111.577
Totaal winstbelasting	58.589.579	60.073.256
Effectief belastingtarief	25,14%	25,66%

Zoals terug te vinden in de bovenstaande tabel bedroeg het effectieve belastingtarief 25,66% in 2019 en 25,14% in 2018 tegenover het wettelijke tarief van 29,58% in België.

Een deel van de belastbare basis wordt gerealiseerd in Nederland en Luxemburg, die afwijkende wettelijke tarieven hanteren (25,00% in Nederland en 24,94% in Luxemburg) ten opzichte van België. Dit heeft een impact van -11.916.700 euro of een daling tegenover het wettelijke tarief van 5,09%.

De belastingen van vorige periodes betreffen correcties voor de afwijking tussen de bij afsluiting van het boekjaar opgenomen fiscale provisie en de effectieve aangifte.

De getrapte wijziging in belastingtarieven in België (29,58% in 2019 en 25% vanaf 2020) en in Nederland (25,00% in 2019 en 2020 en 21,70% vanaf 2021) had in boekjaar 2019 een impact van +2.565.904 euro op de uitgestelde belastingen.

Andere stijgingen betreffen voornamelijk het effect van de gerealiseerde meerwaarden op eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat waarvoor geen recyclage is opgenomen onder IFRS, maar welke fiscaal wel worden gerecycleerd en belast.

De groepsbijdrageregeling (fiscale consolidatie) werd ingevoerd door de wet van 25 december 2017 tot hervorming van de vennootschapsbelasting en is van toepassing vanaf aanslagjaar 2020. De groepsbijdrageregeling is een systeem waarbij de ene groepsvennootschap (een deel van) haar belastbaar resultaat via een louter fiscale groepsbijdrage kan overdragen naar een andere verlieslatende groepsvennootschap. Aspa hoofdhuis verschuift via de groepsbijdrage van 58,7 miljoen euro een deel van de fiscale verliezen naar Aras, hiervoor betaalt Aras een vergoeding aan Aspa hoofdhuis ten bedrage van het wettelijke belastingtarief van 29,58% (17.363.460 euro). Op geconsolideerde basis worden de ontvangen vergoeding bij Aspa en de betaalde vergoeding bij Aras geëlimineerd.

Andere toelichtingen

44. Bezwaarde activa

Via de circulaire 2015/03 heeft de Belgische toezichthouder de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit (EBA) van 27 juni 2014 over de openbaarmaking van bezwaarde en niet-bezwaarde activa in het Belgische prudentiële kader ten uitvoer gebracht.

De instellingen moeten op voortschrijdende basisinformatie over de voorafgaande twaalf maanden openbaar maken uitgaande van mediaanwaarden van ten minste driemaandelijke gegevens. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de bezwaarde activa bij de Vennootschap op rapportering toestand 31 december 2018 en 2019 evenals het gemiddelde over 2019.

	31/12/2018	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2019	Gemiddelde 2019	Gemiddelde 2019
	Nominale waarde	Markt- waarde	Nominale waarde	Markt- waarde	Nominale waarde	Markt- waarde
Collateral voor afgeleide instrumenten (caps en swaps)	371.160.000	412.719.719	314.054.000	352.355.292	377.993.250	417.751.741
Collateral voor repo transacties	128.601.461	148.287.509	73.492.103	78.129.149	102.168.503	113.153.854
Collateral voor Bank Card Company	43.500.000	43.595.212	47.000.000	50.029.101	46.416.667	48.489.520
Collateral voor TLTRO	0	0	47.480.000	48.527.377	3.956.667	4.043.948
Totaal gegeven collateral	543.261.461	604.602.440	482.026.103	529.040.919	530.535.086	583.439.063
Cash collateral						
Betaalde cash (afgeleide producten)		33.487.068		531.592.517		476.633.438
Ontvangen cash (afgeleide producten)		3.842.727		1.268.727		1.379.310
Netto cash (afgeleide producten)		29.644.341		530.323.790		475.254.128
Collateral kredietlijn NBB	250.000.000	256.135.687	204.008.000	209.941.855	246.167.333	248.423.590

Eind 2018 waren er voor nominaal 371.160.000 euro bezwaard in het kader van afgeleide instrumenten, 128.601.461 euro voor repo's en nominaal 43,5 miljoen in het kader van het gebruik van kredietkaarten door klanten van de Vennootschap. Daarnaast was er 33,48 miljoen cash betaald en 3,8 miljoen cash ontvangen bij het collateral beheer voor afgeleide instrumenten.

Eind 2019 waren er voor nominaal 314.054.000 euro bezwaard in het kader van afgeleide instrumenten en nominaal 47 miljoen in het kader van het gebruik van kredietkaarten door klanten van de Vennootschap. In het kader van de deelname aan de TLTRO-III-operatie van de ECB werd 47,5 miljoen activa bezwaard. Binnen Aras is zijn 73.492.103 euro schuldbewijzen verzwaard in repo transacties. Daarnaast was er 531,6 miljoen cash betaald en 1,3 miljoen cash ontvangen bij het collateral beheer voor afgeleide instrumenten.

Argenta Spaarbank heeft geen covered bonds uitgegeven en de kredieten die geëffectiseerd werden staan, zoals al toegelicht, terug op de balans van de Bankpool. De bank heeft een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten zullen bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

Deze toelichting – gecombineerd met de toelichting 45 – geeft duiding bij de bezwaarde activa (pledged assets) zoals deze beschreven en gevraagd worden in de IFRS 7-norm (zijnde activa bezwaard als collateral voor verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen).

45. Effectiseringbeleid

Het operationele kader en het beleid om effectiseringstransacties te kunnen verwezenlijken, werd medio 2007 uitgewerkt. In 2017, 2018 en 2019 werd telkens één effectiseringstransactie uitgevoerd.

De Vennootschap heeft verder in het kader van haar beleggingsbeleid een aantal ABS'en en MBS'en in haar beleggingsportefeuille. Hieronder wordt de portefeuille weergegeven volgens hun exposure met vermelding van het type en het land van uitgifte. De Vennootschap investeert enkel in de A-tranches van effectiseringstransacties en heeft geen 'resecuritisatie' posities in haar bezit.

Per type	Land	Boekwaarde 31/12/2018	Boekwaarde 31/12/2019
MBS	België	17.678.464	12.133.799
MBS	Spanje	17.630.572	13.910.221
MBS	Frankrijk	28.506.208	17.370.940
MBS	Ierland	32.187.807	15.005.583
MBS	Nederland	678.023.575	579.039.209
MBS	Groot-Brittannië	14.752.635	14.750.477
ABS	Duitsland	48.638.983	41.839.397
ABS	Spanje	0	0
	Verenigd Staten van		
ABS	Amerika	4.730.541	2.703.361
ABS	Frankrijk	14.977.709	25.337.123
ABS	Ierland	18.821.150	6.488.253
ABS	Luxemburg	101.793.146	66.820.087
ABS	Nederland	28.071.872	18.375.096
Totaal effectiseringsposities		1.005.812.662	813.773.546

De MBS'en hebben allemaal betrekking op geëffectiseerde hypotheekleningen. De ABS uit de US heeft betrekking op een effectisering van studentenleningen en de ABS uit Spanje had betrekking op de effectisering van covered bonds. De ABS'en van de andere landen hebben betrekking op geëffectiseerde autoleningen.

46. Buitenbalansverplichtingen

De Vennootschap heeft zelf zekerheden verstrekt op zijn eigen financiële activa. In het onderstaande overzicht zijn de redenen en nominale waarden te vinden van de betrokken activa.

		31/12/2018	31/12/2019
Verstrekte zekerheden			
Voor aangegane repo's	Nominale waarde	128.601.461	73.492.103
Voor swaps en caps	Nominale waarde	375.168.000	314.054.000
Voor Bank Card Company	Nominale waarde	43.500.000	47.000.000
Voor TLTRO	Nominale waarde	0	47.480.000
Ontvangen zekerheden		36.944.603.710	39.295.404.474

De ontvangen zekerheden hebben betrekking op de in het kader van de kredietverlening ontvangen zekerheden (onder andere hypothecaire inschrijvingen, in pand gegeven effecten).

Hieronder zijn de toegekende en ontvangen financiële garanties terug te vinden.

	31/12/2018	31/12/2019
Toegekende financiële garanties	4.413.712	4.724.912
Ontvangen financiële garanties	0	0

Ten slotte zijn er nog de toegekende en ontvangen kredietlijnen. De toegekende kredietlijnen hebben betrekking op betekende kredietlijnen en kredietoffertes voor de *retail* kredietverlening.

De ontvangen kredietlijnen hebben betrekking op de van andere financiële instellingen ontvangen kredietlijnen op de rekeningen die de Vennootschap bij deze instellingen heeft.

	31/12/2018	31/12/2019
Toegekende kredietlijnen	1.674.745.521	1.426.724.701
Ontvangen kredietlijnen	250.000.000	202.520.000

De Bankpool heeft een kredietlijn bij de NBB van 250 miljoen euro waarvoor effecten zullen bezwaard worden op het moment dat deze kredietlijn wordt aangesproken.

De waardeverminderingen op toekomstige verplichtingen (toegekende kredietlijnen) en gegeven garanties zijn toegelicht onder hoofdstuk 5.3 en 22.

47. Voorwaardelijke verplichtingen

De Vennootschap is gedaagde met betrekking tot een aantal geschillen binnen het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

De Vennootschap treft voorzieningen voor dergelijke zaken wanneer, naar het oordeel van het management en na overleg met haar juridische adviseurs, het waarschijnlijk is dat de Vennootschap betalingen zal moeten doen en het te betalen bedrag met voldoende betrouwbaarheid kan worden geschat.

Deze voorzieningen werden kort toegelicht bij toelichting 26. Voorzieningen.

Met betrekking tot verdere claims en juridische procedures tegen de Vennootschap waarvan het management op de hoogte is (en waarvoor, overeenkomstig de hiervoor beschreven principes, geen voorziening is getroffen), is het management, na het inwinnen van professioneel advies, van oordeel dat deze claims geen kans van slagen hebben, dan wel dat de Vennootschap zich met succes tegen de claims kan verdedigen of dat de uitkomst van deze zaken naar verwachting niet zal resulteren in een significant verlies in de resultatenrekening.

48. Gebeurtenissen na balansdatum

Belangrijke gebeurtenissen na het einde van het boekjaar

Op datum van het opmaken van dit jaarverslag wordt de wereld getroffen door een pandemie – COVID-19 - die ook België en de Belgische ondernemingen treft.

Coronavirus

In het begin van het jaar 2020 werd de Chinese provincie Hubei getroffen door het coronavirus (COVID-19), een bijzonder agressief virus dat leidt tot potentieel dodelijke longontsteking. Door de strenge maatregelen genomen door de Chinese overheid leek dit virus geïsoleerd te blijven binnen China en enkele landen in Azië. Het was pas in de laatste week van februari dat de realiteit met betrekking tot de verdere verspreiding duidelijker werd toen ook Europa, voornamelijk door een uitbarsting in Noord-Italië getroffen werd. De verspreiding wereldwijd was op dat ogenblik een feit.

Het coronavirus heeft sinds de laatste week van februari ongeziene acute onzekerheid veroorzaakt die een breed scala aan potentiële gevolgen met zich mee kan brengen. De besmetting als virus en als een brenger van chaos spreidde zich in de economieën en markten over de hele wereld.

Sinds begin maart werden ook in Europa strenge maatregelen getroffen om de verspreiding van het virus af te remmen. Deze bestaan vooral uit 'sociale onthouding' met als extreemste vorm een volledige 'lock-down' waarbij enkel de levensnoodzakelijke economische activiteit blijft functioneren.

De financiële markten in Europa zijn sinds de laatste week van februari in een bijzondere grote volatiliteit beland met beursdalingen wereldwijd van 30-40% en een gestage daling van de rentes. Op 3 maart liet de US Federal Reserve haar beleidsrente met 50 basis punten dalen. Daarna gleden de rentes wereldwijd verder af met de verwachting dat de ECB op 12 maart zou volgen met een daling. Toen dat niet gebeurde was dit de vonk die de Europese marktrentes opnieuw deed stijgen tot niveaus die op heden hoger liggen dan in de eerste maanden van 2020.

Impact op Argenta Bank en Verzekeringen

Op 18 maart benadrukte de Belgische overheid dat de financiële sector noodzakelijk is voor de bescherming van de vitale belangen van het land en de behoeften van de bevolking. Argenta had toen reeds de nodige maatregelen genomen om haar activiteit te garanderen en haar klanten en medewerkers te beschermen.

De agentschappen van Argenta blijven telefonisch bereikbaar en werken verder op afspraak. Dagelijkse bankzaken kunnen onverminderd via internetbankieren en de Argenta-app uitgevoerd worden. Cash geld is beschikbaar aan de bankautomaten. Alle medewerkers van het Argenta hoofdkantoor kunnen dankzij de daarvoor reeds aanwezige technologie van thuis uit werken, wat de dienstverlening voor onze klanten en de continuïteit van ons bedrijf verzekert.

We blijven vanuit Argenta de situatie op elk vlak monitoren via een dagelijks intern overleg en overleg met overheidsinstanties, toezichthouders, sectorale federaties en anderen. Het is duidelijk dat de overheid en de ECB alles zullen doen om deze pandemie en de mogelijke economische consequenties te beperken.

Op de datum van het opstellen van dit jaarverslag zijn de onmiddellijk meetbare financiële impacts van deze crisis voor ons beperkt. De liquiditeit en solvabiliteit zijn in beperkte mate geraakt en blijven zeer sterk. De huidige marktrentes zijn momenteel quasi neutraal voor de balans en het resultaat van Argenta ten opzichte van de financiële positie per 31 december 2019.

De negatieve beursevolutie (aandelenmarkten) heeft wel een directe impact op de marktwaardering van de beperkte aandelenportefeuille van Argenta Assuranties maar leidt tot op vandaag nog niet tot het boeken van mogelijke verliezen ten opzichte van de oorspronkelijke aankoopwaarden. De beursevolutie zou voor de bank en de verzekeraar wel een indirect effect kunnen hebben op de hoogte van de beheersvergoedingen die ontvangen worden op fondsen waarop de klanten ingetekend hebben. Op dit ogenblik wordt de mogelijke impact hiervan ingeschat op ongeveer 5% van de groepswinst voor belastingen. De hierboven vermelde effecten zullen mee fluctueren met de evolutie van de beurskoersen aan dewelke we direct en indirect blootgesteld zijn.

Momenteel is er ook geen direct meetbare impact op het kredietrisico waaraan Argenta blootgesteld is. De impact op het geprojecteerde kredietrisico in de toekomst zal afhangen van de uiteindelijke economische impact in België en Nederland en de daaraan verbonden afbetalingscapaciteit van onze klanten. Aangezien de elementen die de onderbouwing van een additionele kredietprovisie voor toekomstige verliezen in overeenstemming met de IFRS 9 boekhoudnorm niet beschikbaar waren op 31 december 2019, en eigenlijk ook nog niet vandaag, heeft Argenta in overeenstemming met de IFRS 9 voorschriften per jaareinde geen bijkomende provisies geboekt. We zullen de verdere evoluties op economisch en sociaal vlak mee in rekening brengen bij de bepaling van verwachte kredietverliezen. Op vandaag wordt rekening houdend met de op dit ogenblik gekende factoren, de impact hiervan als niet direct materieel beschouwd.

Op zondag 22 maart 2020 hebben de Belgische federale regering en Febelfin een akkoord gesloten voor bijkomende steunmaatregelen voor niet-financiële bedrijven, zelfstandigen, evenals hypothecaire kredietnemers met betalingsproblemen als gevolg van de coronacrisis. Het belangrijkste element hiervan voor Argenta is het mogelijks uitstel van betaling tot en met 30 september 2020 zonder aanrekening van kosten. De praktische uitwerking van dit akkoord dient nog te gebeuren. Deze maatregelen betreffen niet de woonleningen die Argenta uitstaan heeft in Nederland.

Argenta blijft de financiële impact van de coronacrisis van nabij opvolgen en zal ten gepaste tijde verder de nodige operationele maatregelen treffen en deze ook mee in beschouwing nemen bij de bepaling van de financiële positie van Argenta.

Omstandigheden die de ontwikkeling van Argenta beïnvloeden

Er zijn naar best weten van de raad van bestuur geen andere omstandigheden die de ontwikkeling van de Vennootschap opmerkelijk kunnen beïnvloeden dan diegene vermeld in dit jaarverslag.

Er zijn naar best weten van de raad van bestuur ook geen andere omstandigheden die de ontwikkeling van haar individuele dochtervennootschappen opmerkelijk kunnen beïnvloeden dan diegene vermeld in dit jaarverslag.

Goedkeuring ter publicatie

Op 24 maart 2020 heeft de raad van bestuur de jaarrekening beoordeeld en zijn goedkeuring gegeven voor publicatie. De jaarrekening zal aan de algemene vergadering van aandeelhouders worden voorgelegd op 24 april 2020.

49. Bijkomende inlichtingen

De IFRS-jaarrekening van de Vennootschap verschijnt in het Nederlands en het Engels. Vragen in verband met de verspreiding van deze verslagen kunt u richten aan:

Argenta Bank- en Verzekeringsgroep nv

Belgiëlei 49-53
B-2018 Antwerpen
Tel: + 32 3 285 50 65
Fax: + 32 3 285 56 61
pers@argenta.be
Klachtenbeheer

Bij een klacht of bemerking over de dienstverlening van de Argenta Groep, vragen wij u om in eerste instantie contact op te nemen met de kantoorhouder van het kantoor waar u klant bent. De kantoorhouders staan altijd paraat en proberen al het nodige te doen om uw probleem te verhelpen. Als deze bemiddeling u niet tevreden stelt, kunt u zich in tweede instantie richten tot de dienst Klachtenbeheer van de Argenta Groep, zowel voor de activiteiten van de Bankpool als de activiteiten van de Verzekeringspool.

Klachtenbeheer

Belgiëlei 49-53
B-2018 Antwerpen
Tel: + 32 3 285 56 45
Fax: + 32 3 285 55 28
klachtenbeheer@argenta.be

Bijlage: overzicht gebruikte afkortingen

ALCO	Assets en Liability Comité
AAM	Argenta Asset Management
ABS	Asset Backed Securities
AE	Asset Encumbrance
AER	Asset Encumbrance Ratio
AFS	Available For Sale
ALM	Asset Liability Management
Aras	Argenta Assuranties nv
Aspa	Argenta Spaarbank nv
BM	Business Model
BVg	Bank- en Verzekeringsgroep nv
CBFA	Commissie Bank-, Financie- en Assurantiewezen
CBHK	Centraal Bureau voor Hypothecaire Kredieten
CCO	Chief Commercial Officer
CET 1	Common Equity Tier 1
CFH	Cash Flow Hedge
CFO	Chief Financial Officer
CGU	Kasstroomgenererende eenheid
CODM	Chief Operating Decision Maker
COO	Chief Operating Officer
COREP	Common Reporting
COSO	Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission
CRA	Credit Risk Analysis
CRD	Capital Requirements Directive
CRO	Chief Risk Officer
CRR	Capital Requirements Regulations
CVA	Credit Valuation Adjustment
DC	Danish Compromise
DCF	Discounted Cash Flow methode
DTA	Deferred Tax Asset
DVA	Debt Valuation Adjustment
EAD	Exposures At Default
EBA	European Banking Authority
ECB	Europese Centrale Bank
ECL	Expected Credit Losses
EMIR	European Market Infrastructure Regulation
FICOD	Financial Conglomerates Directive
FIRB	Foundation Internal Ratings Based
FVOCI	Fair Value through Other Comprehensive Income
GRC	Groepsrisicocomité
HTM	Held To Maturity
IAS	International Accounting Standards
IBNR	Incurred But Not Reported

ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process
IFRS	International Financial Reporting Standards
ILAAP	Internal liquidity adequacy assessment process
IO	Investeringsoverleg
IPT	Individuele Pensioentoezegging
IRB	Internal Ratings Based
IRS	Interest Rate Swap
JST	Joint Supervisory Team
Kreco	Kredietrisicocomité retail
KRI	Key Risk Indicator
KRS	Kantoor Risico Score
LAT	Liability Adequacy Test
LCR	Liquidity Coverage Ratio
LGD	Loss Given Default
LTRO	Long Term Refinancing Operation
MBS	Mortgage Backed Securities
MCR	Minimum Capital Requirements
NHG	Nationale Hypotheek Garantie
NSFR	Net Stable Funding Ratio
OCI	Other Comprehensive Income of Overige Elementen van het Totaalresultaat of Niet-gerealiseerde Resultaten
OLO	Obligation Linéaire/Lineaire Obligatie
ORSA	Own Risk and Solvency Assessment
OTC	Over The Counter
PD	Probability of Default
PIT	Point In Time
Prico	Pricing comité
RACI	Responsible Accountable Consulted Informed
RAF	Risico Appetijt Framework
RMBS	Residential Mortgage Backed Security
RO	Ratingsoverleg
ROE	Return On Equity
ROI	Return On Investment
SCR	Solvency Capital Requirements
SFCR	Solvency and Financial Condition Report
SII	Solvency II
SPPI	Solely Payments of Principal and Interest
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process
TC	Total Capital
TIM	Treasury and Investment Management
TIS	Treasury and Investment Service
TTC	Through The Cycle
VRC	Verzekeringsrisicocomité
WAP	Wet betreffende de Aanvullende Pensioenen
WVV	Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen

